



AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA

AAA







AITA GASPAS ASTETE-EREN

ICASBIDE CRISTINAUCORRAREN

Azalduera Laburrac

On Andres Murzanta eta Aguin,

Ochandiano-có Arimazainac,

Euzeraz iminiæ.

URTETEN DABE ARGUITARA,

Beardan leguez.



DURANGON:

ROBERTO SOLOAGA-EREN *Moldiztegiuan,*

Artacallian 24.



1899

AST. V.
2006

N.º 683

Sancho el Sabio

A.T.V.
2006



AITA CASPAR ASTETE-EREN

Icasbide Cristinaueorraren

Azalduera laburrac.





MEMORANDUM

CONFIDENTIAL

JAUBETASUNA DAUCA.

N.M. 145
R. 32143

A.T.V.
2006



AITA GASPAR ASTETE-EREN

ICASBIDE CRISTINAUCORRAREN

Azalduera Laburrae,

ON ANDRES ITURZAETA ETA EGUIA,

Ochandiano-co Arimazainac,

Euzcaraz iminiac.

URTETEN DABE ARGUITARA,

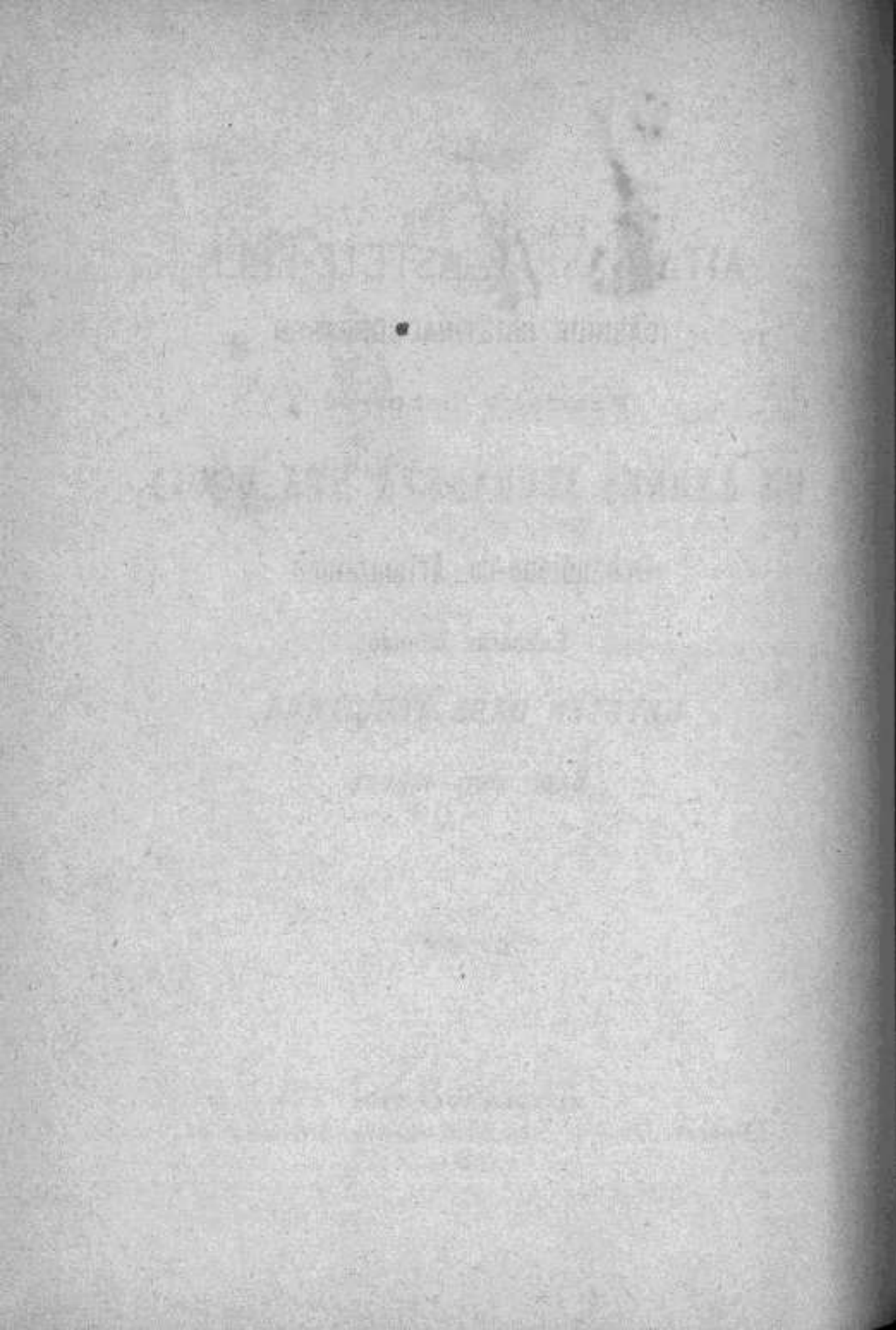
Bear dan leguez.



DURANGON:

ROBERTO SOLOAGA-EREN *Moldizteguien, Artocallian 21,*

1888.



Obispado de Vitoria

Por las presentes concedemos nuestra licencia para que imprima V. y publique su obrita titulada **Aita Gaspar Astete-eren Ieasbide Cristinaueor-ræren Azalduera laburrae**, toda vez que nada se contiene en ella que se oponga al dogma católico y sana moral, antes al contrario su lectura será muy provechosa para el pueblo fiel y servirá de gran alivio á los Reverendos Sacerdotes vascogados para cumplir la gravísima obligación de explicar la doctrina cristiana à los feligreses.

Dios guarde á V. muchos años.—Vitoria 14 de Noviembre de 1898.

El Obispo de Vitoria.

Sr. D. Andrés Iturzaeta, Presbítero Cura
Ecónomo de

OCHANDIANO.

BERBA BI NIRE ANAYA EUSCALDUNAI.

Da eguia bat, guztioc ondo ezagututen doguna, gnizaldi onetan ecingueia-gocoac eta bildurgarriac dirala, arimen betico arerio infernucoac eguiten dituzan aleguinac, Jesusen artaldi maitean nasaiqueria eta bidegabetasuna sartu eraguiteco. ¿Noc ez daquiz, bazter, lecu eta inguru guztietan gaurco egumean entzuten diran berbeta deabruzcoac, eta icusten diran eguiguera nasai eta dongac? Eta au guzli au ¿cetaraco eguiten dau demoninoac gure euscalerrietan bere? Jaungoicoaren ezaupera eguiazcoa galdu daiten gure artian; Jesuseganeco mailetasan sutsua otsitu daiten euscaldunen biotzetan; gure anchinaco siniste santua urrindu daiten gugandic. Dirudi, infernuac zabaldu dituzala bore ao baltz guztiac, eta bota dituzala bere amorru deabruzcoac euscaldunen gañera bere, beste emparau lecuetan eguin izan dabon leguez. Ez dot uste, aurquitulen dala inor gure artian, eguia negargarrizco au ez daquianic: echadietan, ansoleguitan, errietan, urietan, balzarretan, edonun, guztiz zabal eta ugari dabilz iracatsi charrac.

¿Cer da bada, aldi negargarrizco onetan eguin bear dana? ¡Aa! baldin Jesus Jaunaren arerioac burruzaraco ain indartsa eta ain gogor aguertuten diranean, gu egoten bagara, ecer eguin бага, lotan dagozan zaintzallac leguez: baldin *coba-soluelctic urtenico bazanudeac*, Jesucristoren artaldi maitea ito eta iruutsiteco, prest eta guertu aurquitulen diranean, guc, chacar mutuac leguez, ez badaucagu aoric ausi edo saunca eguiteco; ¿cer jazoco da gure artian? Guztioen galdumendi beticoa. Alaco zorichar beticoan icusi ez gaitezan, eta neure gogoan ondo arturic, Jesus gure Salbagnillearen Eleiza eguiazcoac ainbeste gogortasunegaz iminten denzcun eguinbear ain estua eta ain aztuna, azartulen naz arguilara emolera Aita Astete-eren Ies-bide Cristinaucorraren azalduera laburrac, guc gure amaren bularragaz balera irantsi guenduan euzquerazco izqueta gozo eta oderrean. Dinot: *eguiabear ain estua etz ain aztuna*: bada alacoa da, Jaungoicoaren berba santua adierazoteco eta gure eleiztar guztiac bearreco iracatsi onac emoteco dauca-guna. Deritzat guztiz mesedegarria eta oneragarria izango dala Arimazaintzat eta Eleizguizonentzat, eta ez guichiago eleiztar euzcaldun guztientzat, Apezpico edo Obispo Jaunac diñoan leguez, nire escuelatic urtetan dabon lan labor eta euzquerazco au. Guizona berez da argala eta erquiña; guizonac ecin eguin leique, bere indarren gañetic dogoan gauzaric; eta orregaitic ondo ezagututen dot ez dala osoro ona eta utsune bagacoa, nic horondateric onenagaz arguilaratulen dodan liburu au. Nic gura neunqueana da, liburu au iracurten dabon guztiac, atera daquiela euren arimantzat onera edo mesede dontsu bat. Onegaz guertatuco nintzateque pozic eta atseguinez beteric, eta onegaz guertatuco litzatequez gueveguien eta larreguien sarituric eta ordaiiduric nire buruanste eta aleguin guztiac.

Onenbestegaz agur gozo bat bialdaten deutzuet, nire anaya euscaldun maiteac, eta dempora berean escatuten deutzuet, Jesusen Biotz estitsua bitarteco dala, gomutau zaitecela nire arimegaz, ni zuenacaz beti gomutauca nazan leguez.

A. Iturzaeta-coa.



Ieasbide cristinaucorraren azalduerea.

Lenengo iracatsia.—Cristinauaren icenaren ganean.

Itanduten dot: ¿Cristinaua zara? Erantzuten dot:
Bai; Jaungoicoaren graciagaz.

AZALDUERIA.

¿Cergaitie esaten dozu «bai, Jaungoicoaren graziagaz?» Ez nazalaco neure irabaciaegaitie, ez neure gurazoenaegaitie, ezpada gracia utsagaitie eta Jaungoicoaren erruquitasunagaitie.

¿Andia da cristinauaren duintasuna? Lurreco duintasun guztietatic andiena.

¿Cergaitie? Cergaitie eguiten gaituzan Jaungoicoaren seme, Jesucristoren anaia, Espiritu Santuaren eleiza bici eta zoriontasuneco erreñu beticoaren jaubeguei.

¿Ce escubide emoten deuzen cristinau izateac? Bein garbituac eta barrirojaioac gu izan ezquero bautismo santuan, daucagu escubidea: 1.º artuteco, euren demporan, Sacramentu guztia; 2.º Eleizaco on arimaco guztietan eta fededun guztien eguite onetan alde enquiteco, eta 3.º, irauten badogu gueure eguinbear eta cereguinen betetasunean, biciteco ceruan beticotasun guztian.

¿Cer icasi bear dogu, esan danetic? Cristinauen duintasun andi eta ereguia gauza guztien ganetic maitetu eta ascotan euquiten.

JAZOEREA.

Eleiza bateco atean batuten zan limosnea, Eleiza barri bat eguiteco asmuagaz. Errico emacume premiñadun batec emoten dau amar errialeco bat, cein zan, berac eucan diru guztia. Erri ataco arimazain edo abadé, bera ondo ezagututen ebanac, dirautso:—¡Emacume premiñaduna! artu eguizu diru ori, bada zue orren premia eta bear gueiago daucazu. —Orduan emacumeac, sinistez eta arrotasun santuz beterie, erantzun eutsan: ¡Ni premiñaduna! bada ¡cer! ¿ez al naz cristinaua, eta, beragaitie, erregue audi baten alabea eta erreñu andi baten jaubegueia?

Iracatsi 2.^o—Cristinauaren eguinbearrac.

¿Cer esan gura dau cristinauac? Cristoren guizona, ¿Cer adietan dozu Cristoren guizonagaz? Jesucristoren fede edo sinistea daucana, cein artu eban Bateoan, eta bera servietaco esquinirie dagoana.

AZALDUEREA.

¿Cer izan bear dau cristinauac? Cristori guztiz eta osoro esquinirie dagoan guizon bat, Jesucristoren espirituagaz azeorturic eta indarturic dagoana, bere banderapean icentauric dagoana, Cristoren arerioai jarqui eta burruca eguiteco, Bateo santuan berba eimon eban leguez.

Au onelan dala, ¿celaco eguinbearrac edo cereguinac daucaz cristinauac? Cristoren gudari edo soldadu on bat leguez euqui bear dau sinistea Jesucristogan, sinisturic, berac aguertu eta iracatsi deuzean guztia, eta iraunic bere aguindupean, bete eta gordetan dituzala bere aguindnac.

¿Sinistuten ez dabena, baña aguindnac bete eta gordetan dituzana, ¿da cristinaua? Ez: cergaitie ez dauca Jesucristoren sinisteric.

¿Eta sinistuten dabena, eta sinisturico gauzac eguiten ez

dituzana? Ez da cristinau ona, bote eta gorletan ez dituzalaco Jesucristoren aguintuac.

¿Ce iracatsi atera bear dogu emendic? Izan bear garcala su-
cenac gueu gueugan, gueure sinisteagaz bat eguiten doguzala
gueure eguiquera eta bicierac; edo bardin dan leguez, ez dala
asco eta naico sinistea, eguiteac baga, protestanteac gura da-
been leguez; eta ez dirala asco eta naicoac eguiteac, sinistea
baga, donga eta charrac esaten daben leguez.

JAZOEREA.

San Pacomio zan gentila eta gudari edo soldaduen aguinta-
ria; gocez eta ibiltez degaituric eta necaturic joazan aldi baten,
eldu ciran cristinauen erri batera, eta ozta sartuten dira erri
atara, noz bertacoac bereala asiten diran, curai, bear eben la-
guntasuna, emotera; icusiric San Pacomioe caridade au, itan-
du eban: celaco gentea zan, ondo eguiteco, ain macurturic eta
etzunic egoan a,—eta erantzun eutsen:—cirala cristinauac.—
Eta ¿cer da cristinau?—barrero itandu eban, eta erantzun
eutsen:—Cristinau da Jaungoico bacar baten adoratzallea,
Jesucristoren icaslea, iñori gachic ez eguiteco, eta bai al daben
on guztia eguiteco, esquiniric dagoana.—Onegaz biurtu zan,
guizonac onac eguiten dituzan Jesusen erreliginoe santura, eta
eldu zan santu izatera.

Iracatsi 3.^o—Cristinauaren ezaugarri edo señailea.

¿Cein da cristinauaren señailea? Curutze Santua. ¿Cergaitic?
Cergaitic dan Cristo curutzean josiyaen irudia, ceñetan erosi
guinduzan. ¿Cembat modutan eguiten dau cristinauac señaile
ori? Modu bitan. ¿Ceintzue dira? Ceñatutea eta Aitearen egui-
tea. ¿Cer da ceñatutea? Escumaco erpuruagaz iru curutze
eguitea: lenengoa becoquian, bigarrena aoan, eta irugarrena
bularrean, Jaungoicoagaz berba eguiten dogula. ¿Cergaitic ce-
ñatuten zara becoquian? Jaungoicoac librau gaguizan pesa-
mentu gaistoetatic. ¿Cergaitic aoan? Jaungoicoac librau gagui-

zan berba gaistoetatic ¿Cergaitic bularrean? Jaungoicoac librau gaguizan eguite eta gurari gaistoetatic. ¿Cer da Aitearen eguitea? Escumaco atz biyacaz curutze bat eguitea, becoquitic bularrera eta esquerreco sorbaldatic escumacora, Irubatasun edo Trinitade guztiz Santuari gagocazala.

AZALDUERIA.

¿Ceintzuc dira Curutze Santuaren ereguitasunac? Batezbere dira iru: 1.^a Da ezaugarri bat, cristinauerria beste emperan guztiaegandic desbardindu eta ondo esagutu eraguiten dabena: 2.^a Da Jesus curutzean josiaren irudi bat, bere amodio andia eta beraganaco gure eguinbearrac gogoratu eraguiten deuzcuzana: 3.^a Da gure sinistearen adierazoera labur bat; autortuten dogula bere bitartez Jaungoicoaren batasuna, edo Jaungoico bazar bat dagoala, esaten dogunean *icenean* eta ez *icenetan*; Personen irutasuna, edo iru Persona dirala, iru Persona Jaungoicozcoac aitaturten doguzanean; eta Curutzean eguin zan gure crostea.

¿Cer atera bear dogu emendic? Zoriontasun anditzat euqui bear dogula Curutze Santua, eta ez gareala iñoz lotsatu bear beragaz, dongac eguiten dabeen leguez.

JAZOERIA.

Lotsatu zan bat *Curutze Santuaren...* eguiten beste batzuen aurrean. Icusiric beste an egoan batec lotsatu zala, gauza ain on bat eguiten, siniste eta zelo andiz beteric, aguiraca eguin eutsan, cirautsala: ¡Celan! ¿Jesucristo ez zan lotsatu Curutze baten ilten, gu erostearen, eta i lotsatuten az eure ganean eguiten gueure erostearen ezaugarri eregui eta goratua?

Iracatsi 4.^a—Curutze Santuaren indarrac.

¿Noz eguin bear dogu Curutze ori? Eguite onen bat asten dogun guztian, premiña, tentaciñoc edo bidaune donguetan

aurquituten gareanean; batezberc oetic jaguieran, ectic urteieran, Eleizan sartzeran, jatorduan eta oera etzieran. ¿Cergaitic ain sarri? Cergaitic beti eta lecu guztietan darraicuzan gueure arerioac, gu goitu eta galtzeco asmoz. ¿Ce arerio dira orrec? Demoninoa, mundua eta araguaia. ¿Beraz arerio orreec goituteco, Curutzeac indarra dauco? Bai, Jauna. ¿Nundie jatorco Curutzeari indar ori? Cristoc bere eriotzeagaz anche goitu cituzalaco. Curutzea adoretan dozunean ¿celan esaten dozu? Adoretan eta bedeincatuten zituguz, Cristo, cerren Curutze Santuagaz libran cenduan mundua.

AZALDUEREA.

¿Esan al daiquedazuz Curutze Santuaren indarren batzuc? Bai, Jauna: 1.ª Da demoninoaren contrao arma altsu eta sendo bat. Alan San Antonioc, Curutze Santuagaz sendaturic, burru-caraco aurrerabidea emoten eutsan demoninoari, cirautsala: «Curutzearen ezaugarria eta Jaungoicoaganaco icharopena doc, ire indar guztiai eutsico jeutsen ormalodi sendo bat».

2.ª Da bicitzaco estutasun eta larritasun guztietaraco pozgarri andi bat. Zazpi urteco mutilchu batec iragoten eban gueisotasun andi bat, min guztiz icaragarrizeoac emoten eutsazana: bere samintasun eta nequen erdian icusten eben, sarri artuten ebalá Curutze Santua bere estuetan, eta onerazpen andiagaz mun gozo asco eguiten eutsazala; eta berari itanduric cergaitic mun eguiten eutsan aimbeste bidar, mutilchu onac erantzun eban: «Berac lagundu eta postuten nau.»

3.ª Da liburu zabaldirico bat, ceñetan iracurri eta icasi leitequezan eguiric andienac eta onoidaderic miragarrienac. Cristinau guztiz on batec gueiago ezagutu eta maitetu gura eban Jaungoicoa, eta orretaraco joan zan itundutera Jesus Curutzean josiagaz, eta Onec erantzun eutsan: «Ni izango naz zure liburua.»

¿Celan onretan dau Elizeac Curutze Santua? Ecingueiangoan: Iminten dituz Curutze Santu Eguiazcoaren erliquiac lecuric ereguienean, emoten deutse culturic audiena Sacramentu

guztiz Santuaren urrengo; balietan da Curutzearen ezangurriagaz bere bendecinoe guztietan. Sacramentuac emolen dituztuan, eta beragaz asi eta amaitulen dituz bere erregu guztia.

¿Cer icasi bear dogu, esan danetic? Curutze Santuari onerazpen, zaletasun eta amodio andi bat enquitien, eroaten dogula eseguiric gneure bularrean, iminten dogula gneure bicilecuan, gneure oeburuan, succenduten gareala beraguan premiña, esetsi, estutasun, galbide eta arrizen guztietan.

JAZOEREA.

Araco Curutze Santua, ceñetan il zau gure Salbaguille Jaungoicozcoa, escutaua izan zan gentilacgaitic, lurpetu izan ebela Jesusen obi edo sepulturearen ondoan, eta guero, bere gomutea aaztua izan ceiten, zamurrez eta lur-ondarrez bete eben lecu a, eta bertan jaso eta erregui eutsen Eliza bat, Venus erichon jaungoico guzurrezcoari: andie irureun urtera aurquitu eban Santa Elenac, Constantino aguintariaren ama zanae, Jesusen Curutzea lapurren Curutze biyacaz batera, eta ondo ezagutu eta jaquiteco, iru Curutze aretatic cein zan Jesusena, San Macario, Jerusalemgo Obispoaren aguintuz, imini jaeozan gañean iru Curutzeac emacune il bateri, cein bereala biztu zan, Jesusen Curutzeac ucutu eutsanean, Seigarren guizaldian jausi zan Jesusen Curutzea persiarren escuetan, eta andie ama bost urtera beragandu eban Heraclio aguintariae.

Iracatsi 5.^a.—Icashede cristinauaren zatituera.

Yeusi dogu, cristinaua zareana Jaungoicoaren eta Cristo gure Jaunaren graciagaz; esan eguidazu bada orain. ¿Cembat gauza jaquin bear dituz cristinauae, adinera edo esagüerara elduten danean? Lau gauza. ¿Ceintzue dira? Cer sinistu, cer escatu, cer eguin eta cer artu bear daben, jaquitea. ¿Celan jaungingo dau cer sinistu bear daben? Jaquinagaz Credo edo Articulo fedecoac. ¿Celan jaungingo dau cer escatu bear daben? Jaquinagaz Aita gurea eta Eleizearen beste erreguac.

¿Celan jaquingo dau cer eguin bear daben? Jaquinagaz Jaungoicoaren leguoco eta Elizaco aguinduae edo mandamentuac, eta erruquizeco eguinac edo obra misericordiazcoac. ¿Celan jaquingo dau cer artu bear daben? Jaquinagaz Eleiza Ama Santearen Sacramentuac.

AZALDUEREA.

Au onelan dala, badago eguinbearric, Icasbide Cristinaua jaquiteco? Bai, Jauna: jaquin, aditu eta ezagutu bear dau bacochoac here alizate eta ezauperearen neurrian.

¿Eta nortzuc iracatsi bear dabe? Gurazonc euren semealabai, arimazainac euren eleiztarrai, maisuac euren icaslai, ugazaba eta echecoandrac euren mendeco eta otseinaí; eta alan eguiten ez badabe eguiten dabe pecatu ilcor eta aztuna.

¿Celaco arrizcuan iminten dira, Icasbide Cristinaua ez daquienac? Euren arimac betico galduteco arrizcu andian, ez baldin badaquiez gauza bearbearrecoac; pecatu asco eguiteco eta euren eguinbearrac ez betetaco arrizcu urrecoan, ez baldin badaquiez, aguinduric dagozan gauzac; eta bide charrean biciteco eta sinistea galduteco arrizcuan, ez badauque ezaupera argui eta bearreco bat erreliginoaren ganean.

¿Cer atera bear dogu emendie? Eguin bear doguzala aleguin guztiaic icasteco Icasbide cristinaua, egunetic egunera gueiaco eta obetoago ezagututeco, beteco badoguz gueure eguinbearrac, eta bici gura ez bagara bide charrean.

JAZOEREA.

Bein baten aurquitu ciran batera gazte bi, bata zan cristinaua, eta bestea donga eta charra; onec esan eutsan, enqui gura bacityzan beragaz baiyetzac eta ecetzac erreliginoaren ganean; cristinanac erantzun eutsan baiyetz, baña cerceridade bategaz. ¿Cein da? itandu eutsan donga eta charrac. Gauza baten ganean baiyetzac eta ecetzac enquitoco, noraezecoa eta bearreco da, gauza ori ezagututea, eta alan lenago adierazo bear deutzazu, zue ezagututen dozula erreliginoa, beintzat daquizula catecismoac edo sinistamenen liburua.—Ez dot dempora-

ric galduten, erantzun eutsan donga eta charrac, liburu orreoc iracurten.—Guichienez jaquingo dozuz Credo eta aguindua.—Nozbait banquizan, baña oñezquero aazturic daucadaz.—Bada ezagututen ez baldin badituzuz erreligioneco gauzaric errazenac bere, ¿celan daucazu azarqueria, baiyetzac eta eetzac euquiteco, ez daquizun gauza baten ganean?

Icasbide cristinauren lenengo zatiya.

Iracatsi lenengoa.—Siniste edo fedearen ganean guztieran.

¿Cer da siniste edo fedea? Icusi ez doguna sinistutea. Cergaitic sinistuten dozu? Cergaitic Jaungoicoac alan aguertu dentsan Eleiza Ama Santeari, eta onec alan daracuseun.

AZALDUERIA.

¿Cembat modutacoa da fedea? Jaungoicozcoa eta guizoncorra.

¿Cer da fede guizoncorra? Guizonac dinoena, edo berezco eracayacgaitic edo cergaititasunagaitic, sinistutea.

¿Cer da fede jaungoicozcoa? Da onoidade edo birtute izatearen gañetico bat, Jaungoicoac aguerturico gauzac, eta Eleizeac guri iracasten detzucuzanac, sinistutera, gu aurreratu eta marcututen gaituzana.

¿Cergaitic esaten dozu dala «onoidade izatearen gañeticoa?» Cergaitic fedea da ceruco doe bal, Jaungoicoac emoten daben onoidade bat, eta ez errazoiaren ezaupera ciur bat, ascori beguitanduten jaquen leguez.

¿Cein da gure fedearen oin sendo eta azpiratua ecin izan leitequeana? Jaungoicoaren eguitasuna; cein, azquenbaga jaquituna leguez, ecin engañu leitequean; eta ceinec, azquenbaga ona leguez, ecin engañau gainaiquezan.

¿Errazoczcoa eta eracoa da fedea? Bai; cergaitic, errazoczcoa eta gauza zurra bada, engañau leitequean eta engañau gainai-

ric galduten, erantzun eutsan donga eta charrac, liburu orreoc iracurten.—Guichienez jaquingo dozuz Credo eta aguindua.—Nozbait banquizan, baña oñezquero aazturic daucadaz.—Bada ezagututen ez baldin badituzuz erreligioneco gauzaric errazenac bere, ¿celan daucazu azarqueria, baiyetzac eta eetzac euquiteco, ez daquizun gauza baten ganean?

Icasbide cristinauren lenengo zatiya.

Iracatsi lenengoa.—Siniste edo fedearen ganean guztieran.

¿Cer da siniste edo fedea? Icusi ez doguna sinistutea. Cergaitic sinistuten dozu? Cergaitic Jaungoicoac alan aguertu dentsan Eleiza Ama Santeari, eta onec alan daracusein.

AZALDUERA.

¿Cembat modutacoa da fedea? Jaungoicozcoa eta guizoncorra.

¿Cer da fede guizoncorra? Guizonac dinoena, edo berezco eracayacgaitic edo cergaititasunagaitic, sinistutea.

¿Cer da fede jaungoicozcoa? Da onoidade edo birtute izatearen gañetico bat, Jaungoicoac aguerturico gauzac, eta Eleizeac guri iracasten detzucuzanac, sinistutera, gu aurreratu eta marcututen gaituzana.

¿Cergaitic esaten dozu dala «onoidade izatearen gañeticoa?» Cergaitic fedea da ceruco doe bal, Jaungoicoac emoten daben onoidade bat, eta ez errazoiaren ezaupera ciur bat, ascori beguitanduten jaquen leguez.

¿Cein da gure fedearen oin sendo eta azpiratua ecin izan leitequeana? Jaungoicoaren eguitasuna; cein, azquenbaga jaquituna leguez, ecin engañu leitequean; eta ceinec, azquenbaga ona leguez, ecin engañau guinaiquezan.

¿Errazoczcoa eta eracoa da fedea? Bai; cergaitic, errazoczcoa eta gauza zurra bada, engañau leitequean eta engañau guinai-

quezan guizonaren leucotasunai eta esanai, sinistea emotea; errazoezcoagoa eta gauza zurragoa izango da, engañau ecin leitequean eta engañau ecin guinaiquezan Jaungoicoaren leucotasunari eta esanai, sinistea emotea.

¿Egon leiteque jarquieraric edo contraeraric fedearen eta errazoiaren artian? Ez: dira arguierafiu bi, Jaungoicoa dan arguitasun beticoagandic, datozanac. Errazoe izatezcoa edo berezcoa da Jaungoicoac emoten deuzcun arguitasun bat, sucenera berezcoaren barruan dagozan gauzac ezagututeco; fedea da arguitasun bat, sucenera berezcoaren campotic eta ganetic dagozan gauzac, aguertuten deuzcuzana.

¿Bada ez dinoe, contraerac aurquiten dirala euraegan? Dirudienac, bai: bafia gueroago eguinico icasaldiac deseguin dituez; beti doazala batera fedea eta jaquituria eguiazcoa.

Cer atera bear dogu emendic? Fedea ascotan euquiten ceruco doe bat leguez, gueure zorientasun belicoaren ganeco doe guztietatic lenengoa leguez, bada «fede бага, dino Apostoloac, ecin izan leiteque Jaungoicoaren gogoco »

JAZOEREA.

Fedea, dino Gaumec, da arguizuzi bat, Salbagnilloac, bide charrean dabillen guizonaren escuetan iminia, lagundu dagnion, ceruco bidea aurquitu eta jarraituten; da lubagan bicoch bat, bicitzaco bidean eguinic eta ereguiric dagoana, galerazoteco jausi ez daiten, ez ezquerrera ez escumara, bere bidea ain beteric dagoan lezasacon eta ondamendietan. Fedea da errazoiarentzat, beguiorde lucea beguientzat dana leguez, an, nun beguiac icusi ecin daben, beguiorde luceac aguertu eraguiten dau miragarrizeo gauzen mundu bat. Alan bada, errazoiaren contraeoa izan bearrean, fedea da bere arguia eta laguntasuna.

Iracatsi 2.^a—Fedearen zatiac eta cerceridadeac.

¿Cer dira fedeco articuluac? Dira fedeco sinisgueiric andienac.

AZALDUEREA.

¿Celaco zatiac daucaz tedeac? Ez-aguiria eta aguiria.

¿Cer da fede ez-aguiria? Guztia batera eta berezca bagaric sinistutea, barbaraco, esanagaz: Sinistuten dot, Eleizeac sinistuten daben guztia.

¿Cer da fede aguiria? Fedeco eguiren bat berezca eta bere herbetan eurretan sinistutea; barbaraco, esaten badot: Sinistuten dot, Jesucristogan dagoala persona jaungoicozeco bat, eta dagozala izate bi, bata jaungoicozecoa eta bestea guizoncorra.

¿Celaco zati gueiago daucaz fedeac? Fede bicia eta fede ila.

¿Cer da fede bicia? Caridadea eta eguite onac lagun dituzana.

¿Cer da fede ila? Pecatu ilcor edo mortalean dagozanac, dauquena.

¿Asco eta naicoa da salbetaco fedea, eguite bagaric? Ume-agan bai; adinera edo ezagüerara eldu diran nagusiagan, ez; cergaitic, Santiagoc dinoan leguez; «fedea, eguite bagaric, da ila.»

¿Eta tedeo caridade bagaric edo pecatu ilcor edo mortalean? Ascozaz guichiago: bada dino San Pablo Apostoloac: «Baneunca bere fede ain andia, mendiac alde batetic bestera eroateco bestecoa, ez baneunca caridaderic, ez leuzquet ecer balioco.»

¿Eta celaco cerceridadeac euqui bear dituz fedeac? Iru: izan bear da sensiloa edo tolesbaguea, errimea eta gustiracoa.

¿Celan izango da senciloa edo tolesbaguea? Inintzen badogu umiltasunagaz gueure adina nagusitasun jaungoicozcoaren mendean.

¿Noz izango da errimea? Sinistuten badogu coloca бага eta badaezbada бага, Jaungoicoaren nagusitasunean baquean gurratuten gareala.

¿Noz izango da guztiracoa? Sinistuten badoguz, Jaungoicoac aguorturico gauza guztia.

¿Sinistuten dituzanac fedeco egui batzuc eta besteac ueatu-

ten dituzanac, badauco federic? Ez: cergaitic sinistuten ez daben Jaungoicoaren nagusitasunagaitic; bada sinistuco baleu Jaungoicoaren nagusitasunagaitic, bardin bardin artuco leuquez guztiac.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Beti euquitea, Evangelioac aitatuten dituzan dontzella zurrac leguez, isioturic fedeco arguizuzia, eta eguite onen oriyoagaz pretauric gueure cruselua, Jesucristoc, datorrenean, aurqutu gaguizan prest eta guertu.

JAZOEREA.

Eleizguizon bat ustebaga aurquituten zan batzar baten, gazte batzue asi ciran donga eta charren berbetea madaricatua eguiten, eta lotsabaqueriaric andienagaz aitatuten cituezan, Rousseau arimagalducoac asmaurico guzur deabruzcoac.—«Jau-nac, dirautse Eleizguizonac, sinistu bear da; zuec orain ez dozue sinistuten, egunen baten sinistuco dozue, demporean ez bada, beticotasunean; orduan sinistuco dozue demoninoac leguez; eurac sinistuten dabe eta aurquituten dira tormen-tuetan.

Iracatsi 3.^a—Fedearen neurriac.

¿Ce gauza dira cristinaua leguez daucazuzanac, eta sinistu-ten dituzuzanac? Erromaco Eleiza Ama Santeac daucazanac eta sinistuten dituzanac. ¿Ce gauza dira, zue eta berac daucazuezanac eta sinistuten dozuezanac? Fedeco articuluac, ba-tezbera Credoan dagozan leguez.

AZALDUEREA.

¿Nun aurquituten dira, Jaungoicoac aguerturico eguiac? Escritura jaungoicozcoetan eta Tradicinoan.

¿Cer dira Escritura jaungoicozcoac? Espiritu Santuaren arguitasunaren beian escribidurico liburuen eta Eleizeac Jaungoicoaren berbatzat ezagaturicoen batuerca.

¿Cer da Tradicinoa? Eguia escribidubagac, Jesucristoc iracatsi eutsezanac Apostoloai, eta oneco Eleizeari berbaz eta

aoz irago eutsezanac, eta Gurazo Santuen liburuetan, Batzar Santuen erabaguietan eta Aita Santu Erromacoen erabaguietan, batez bere aurquituten diranac.

¿Sinistu bear doguzan eguiac, jaquiteco, gasco da iracurtea Biblia, protestanteac dinoen leguez? Ez: gauza bearrecoada, Eleizearen nagusitasunac aintzacotzat imini daguiguzala eta iracatsi daguiguzala.

¿Cergaitie alan? Cergaitie Eleizea dan gure fedearen erreguela urcoa, aguertuerearen gordelecua Jesucristogandic artu ebana, eta gente guztiai iracatsi eta azalduteco lana, beragandic arturic daucana.

¿Ori orrelan dala, Eleizea da liburu sagraduac baño nagusiago? Da nagusiago eta aurreragoa; aurreragoa, bada oraindic Evangelioric ez egoanean bere, berac badiarduan, Jesucristogandic arturico lana eta agundua eguin eta betetan, eta egoan jantsiric, iracasteco nagusitasun eta erratuecin alizateagaz; eta da nagusiagoa, bere bitartez etorten garealaco liburu sagraduon eguiazcotasunaren, arguitasun jaungoicozcoaren eta esangura benetacoaren ezauperara.

¿Celan adierazoten dau Eleizeac bere lana? Bere iminiera jaungoicozcoa adierazoten dabeen sinisgarricotasunaren cergaiticotasunacgaitic; eta bera ondo eguiazturic eta sendaturic iminten daben ezaugarri, berac daucazanacgaitic.

¿Ceintzue dira sinisgarritasunaren cergaiticotasunac? Bere iminiera miragarrizcoa, bere zabalduera miragarria, bere mirariac, bere igarrerac, millaca martiren, iracaslen, santuen eta bere beraren arericoen lecucotasuna; eta azquenez, bere iracatsiaren santutasuna, bere ugaritasun miragarria eta infernuco indar guztien contraco bere sendotasun errutsu eta goituecin-garria.

¿Cergaitie izango dira «Erromaco Eleizeac sinistuten dituzanac?» Cergaitie dagoan beragan, Jesucristoc bere Eleizearen oif sendotzat imini eban San Pedroren ordoco Aita Santuaren jartoquia.

JAZOEREA.

San Agustin, Hiponaco Obispoac, munduan ezagutu dan

guizonic jaquitunenac, esaten eban: «Ez nouzquio nie sinisterric emongo Evangelioari, Eleizearen nagusitasunac iminico ez baleuzt sinisgarritzat»: bada Eleizea da gure fedearen erregeela ureoa, gac jarraitu bear deutsaguna.

Iracatsi 4.^a— Fedeco eguinbearrac.

¿Noc esan eban Credoac? Apostoloac. ¿Cetaraco? Guri Fede Santuco gauzac iracasteco. ¿Eta zue certaraco esaten dozu? Cristinauc daucagun Fede au autortuteco.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic dericho Apostoloen Credoac edo Sinisgucia? Cergaitic Fedaren lenengo adierazotzalla onecc, bata besteagandic alderatu baño lenago, batasun oso bat imini gura izanic berbetan bere, eguin eben iracatsi lahur au.

¿Jaquin biar dogu Credoac? Bai; eta alaco ciatztasunagaz ece, ez da gueitu ez quendu ez aldatu bear berba bacar bat bere, cergaitic bertaco guztia da esangura andicoa.

¿Noz eguin bear doguz Fedeco eguiteac? Adifera edo esagüerara elduten gareanean, eriotzaco orduan aurquituten gareanean, Fedearen contraco esetsien bat edo arrizeuren bat daucagunean, eta sarri ascotan bicitzan; eta beteco dogu eguinbear au, Credoac ondo errezaunagaz.

¿Badaucagu, Fedea aguirian autortuteco, eguinbearric? Bai; nuciépalla dagoanean itanduten deuzcunean, eta Jaungoicaren zorionac edo arimaco onera andi, norberarenac edo lagunurcoarenac, alan escatuten dabeen guztian.

¿Fedea ucatu al guinaique nozbait? Ucatu iñozbere ez, gueure bicitzoa galduco baguendu bere, ez ucatuteagaitic; baña nozbait, aurreco itaanean aitaturico aldietan ez izanic, eta gauza astun edo andiren bat dagoanean, escutau edo estaldu leiteque.

¿Nortzue uts eguiten deutse eguinbear oni? Fedegaitic lotsatuten diranac, munduco esamez eta beguiratunacgaitic eu-

ren eguinbearrac betetan ez dituezanac, arpogui ona iminten deutsenac donga eta charrai, onecaz aserratu gura ezagaltic, Erreliginoaren contraco berbaldiee gogoz ontzuten dituezanac, eta periodico edo liburu char edo horegenac pozic iracurten dituezanac.

¿Cer atera bear dogu iracatsi onetic? Fedeeac iminten deuzcuzan eguinbearrac ondo eta ciatz betetea, eta heregeacgandic eta dongacgandic eta euren berbetea charrangandic urrin-du eta iguez eguitea, eurac Eleizeagandic iguez eguiten dabeen bestean.

JAZOEREA.

Apostoloac, Espiritu Santua artu eben unean, asi ciran adierazoten Jaungoicoaren berba santua, eguiten cituezala mirari asco eta andiac, euren lan eta eguiquisuna ciurtu eta sendatuteco; eta celan ciran asco eta asco, Jesusen Erreliginoe santura biurtuten ciranac, eroanac izan ciran auciteguietara edo tribunaletara, aguinduten jaquela gogortasun guztiagaz, ez eguiela iracatsi alaco icasbideric; bafia eurac jarraian eutsen euren lan santuari, batbere bildurtu бага. Barrero eroanac izanic auciteguietara, esan eutsen: ¿Ez deutzuegu aguindu, ez daguizuela iracatsi icasbide ori? Eurac erantzun eben: Jaungoicoari oben eguin eta obediu bear jaco, guizonai baño lenago. Lotnac izanic, sartu cituezan presondeguietan, eta azotau cituezan; bafia eurac zoriontasun anditzat euquen, Jesucristogaitic neque gogorrac iragotea, eta azquenean il ciran, sillatuten ebela euren odolagaz, eurac iracatsi eta adierazo eben fedea.

Iracatsi 5.^a—Jaungoicoa dagoanaren ganean.

¿Cetaraco dira Fedeco articuluac? Gueure Jaun Jaungoicoaren eta Jesucristo gueure Eroslearen barri eta ezagutera arguiagou emoteco.

AZALDUEREA.

¿Cembat Jaungoico dagoz? Bat bacarric.

¿Eguia da dagoala Jaungoicoa? Bai; ceruac, lurra eta gauza guztiac, Bera adierazoten emoten dabe.

¿Emon al daiquedazu errazoeren bat orren ganean? Celan erloiyo batoc adierazoten dabena, egon izan dala erloiyoquilla bat, bera eguin izan dabena; celan eche batec adierazoten dabena, egon izan dala eguillen bat, bera eguin izan dabena; alan mundu onee, cefetan aurquituten dan gauzen sucenbide ain miragarri eta iraucorra, adierazoten dau dagoala Izate Nagusi eta Gorena, bera eguin izan dabena.

Bicieren desbardintasunac ¿ez dino cerbait, Jaungoicoa dagoalacoaren contra? Ez; bada arteztasunbacotasuna dirudian orretan, icusten da arteztasunac miragarrizeona, Jaungoicoa dagoala adierazoten dabena.

Azaldu eguidazu iracatsi ori. Baldin guztia balira aberatzae mundu onetan, ez leuque inoe bearric eguin guraco languintza nequetsu eta gogorretan; baldin guztia balira premiñadunac eta ezenquiac, ez litzateque aurquituco noe artu darguiari, jaquiturietan aurrerapenac egniteco nequea, ez eta bere, munduco alcartasuna ondo succenduteco lana; baña egonic ezenquiac eta premiñadunac, noraezean eta naitanaiezean bearra eguin bear dabenenac, eta aberatzae, jaquituriaco lanetan euren demjorea emon leiqueenac, Jaungoicoac beguiratuten deutso ardura andiagaz munduco alcartasunaren bicitzeari.

Eta donga eta charren ondobiciteac, on eta artezen estutasunac eta premiñac leguez ¿ez dino cerbait, Jaungoicoa dagoalacoren contra? Eztabere: Jaungoico azquenbaga artezae eta onac, succenduten dau guztia bere autuen eta arima onen mesederaco. Laquetuten dituz estutasunac eta premiñac onacgan, garbituac izan daitezcan, euren leialtasuna icusia izan daiten, eta alan enqui dagniezan irabaci andiac betico bicitzaraco; donga eta charren ondobiciteac eta mundu onetaco zorionac castigoric andiena eurentzat izan leitequezan bitartean.

¿Eta nun dago Jaungoicoa? Lecu guztietan; bere izateagaitic, bere edonungo aurrez-aur-egoteagaitic eta bere altasunagaitic.

Bada ez dau inoe icusi izan Jaungoicoa.—Gorputzeco beguicaz ez dau inoe icusi izan, eta ecin icusi bere leique, dalapeco siritu utsa; baña adifneco beguicaz icusten da lecu guz-

tietan; icusten dogun leguez arimea bere eguiqueretan, miraritutun garean leguez jaquituriagaz bere aguertueretan.

JAZOERIA.

Icusi ez ebalaco, Jaungoicoa dagoala ucatuten eban, erbestera berari jarraitu eutsan general bategaz, berbetan Santa Elean egoan Napoleon lenengoac, eguin eutsan gogoracino au.— ¿Zue sinistuten dozu nire jaquituriagan? Duda bada, bada zue zeurorrec miraritu eta goratu dozu bein baño gueiagotan; orregaitie bere ¿icusi dozu nire jaquituria? ¿icusia izan leiteque? ¿bada eelan sinistuten dozu dagoala jaquituria nigan, icusi izan ez badozu? Onetara erantzun eban generalac:—Ez dot icusi zure jaquituria, baña icusi izan ditudaz bere eguiquerac, eta onec eroaten nabe zure jaquituriaren ezauperara; gudalecu eta solduen esetsi eta barruca odoltsuen artian miraritu izan ditudaz zure asmu eta erabagui andi eta zabalac, garaitzara eroaten guinduezan zure aguindu ondo emonico adjutu eta egoquiac.—Bada nire garaitzac, barriro esan eutsan Napoleonec, sinistu eraguiten badeutzue badagoala jaquituria nigan, Guztidaiqueanaren mirariac, ceintzuen ondoan ez diran ecer nire asmu eta erabagui guztiac, naroe ni jaquituria azquenbagacoaren, Jaungoicoa dan Izate Gorengoaren ezauperara.

Iracatsi 6.^a—Jaungoicoaren ontasun oso eta beteac.

¿Cein da Jaungoicoa? Da esan eta asman al deitequean izateric andi eta miragarriena; Jaun bat amaibagaric oua, guztidaiyana, jaquituna, sucena, gauza guztien asiera eta azquena.

AZALDUERIA.

¿Cein da Jaungoicoaren izatea? Bere berez izatea, izatez izatea, orregaitie da beticoa, aldatuecingarria, asieraric euqui izan ez dabena, eta azquenic euquico ez dabena.

¿Cergaitie dinozu «dala gauza bat andiena eta miragarriena?» Dalaco, esan eta asman al deitequean guztiaren ganetic: daucazalaco ontasun oso eta bete guztiac, eta guztiac, dan danac, mailla azquenbagacoan.

¿Cergaitie dinozu «dala Jaun bat?» Cergaitie Bera bacarrie dan guztiz eta osoro dagoan guztiaren Jaube Gorengoa, Berea bere Guztialtasunagaz ecerezetic eguin izan daben, izatea daucan guztia, eta bere jaquituria amaibagueagaz iraun eraguiten deutsan guztiari.

¿Cer esan gura dau «dala amaibagarie ona esateac?» Dala izatez eta berez ontasuna berbera; gura dabela criatura guztien ona, eta eguiten deutsezala onera eta mesede neurribagae.

¿Cer esan gura dau «Guztialdaiqueanac?» Jaungoicoac bere Guztialtasunagaz al dabela, bere borondateac gura daben guztia.

¿Celan da «amaibagarie jaquituna?» Cergaitie bere eguite bacarchu baten bitartez guztia daucan bere aurrean, eta guztia sucenduten daben jaquituriaz, ceimbatean, astuntasunean eta neurrian.

¿Cergaitie dinozu «amaibagarie sucena?» Bacochari dagocana emoten deutzalaco, eta ichi cein leiquezalaco castigau bagarie pecatua eta nasaiqueria guztiac, ez eta bere saritu bagarie onoidadeac eta gauza on guztiac.

¿Cergaitie dinozu «gauza guztien asiera eta azquena?» Cergaitie criatura guztiac diran bere escuetaco eguiquerac, eta utsetie eguin izan daben guztia bere zorioneraco, cein dan ecerezetic eguinico guztiaren azquena.

¿Cer atera bear dogu iracatsi onetic? Jaungoicoaren aurrean beti ibiltea; maitetuten dogula bere ontasun eta onaidade amaibagacgaitie, eta bildur izaten deutzagula bere suentasun azquenbagueagaitie.

JAZOERA.

Zauriz eta leguen atsituz heterico esqueco premiñadun bat aurquituten zan Eleiza bateco atetan esquean. Bere erruqui andi bat artu eban Arimazain edo Abade batec, agur eguinagaz, esan eutsan:—Jaunac emon daguizuzala egun dontsuagoac eta zorionecoagoac.—Onetara esqueco premiñadunac erantzun eutsan—ez ebala iñoz euqui egun charrie, dontsua eta zorioneco nazala erechiten jat, cergaitie guztia jazoten jat, neuc gura do-

dan leguez.—Arimazainac ecin ezagutu eta aditu al izanic, ce-
lan izan ceitequean dontsu eta zorionecoa, alaco premia eta
estutasunean egoan bat, escatu eutsan, berba eguiola eta emon
eguiozala azalduera eta errazoiac. Espiritu Santuac arguiturico
guizon esqueco arec emon eutsan iracatsi goratu au:—Nic on-
do ezagutufen dot, guztia mundu onetan datorrela Jaungoicoa-
gandic; Berac maite nau azquenbaga, eta guztia sucenduten
dau nire oneraco. Gogoracinoe onec batu nau errime Jaungoi-
coagaz, eta batuen edo alcartasun onec eguiten dau nire zo-
riontasuna. Baldin otsac edo beroac necatuten banau, goratu
eta alabetan dot, bialduten deuztan Jaungoicoa; gachac eta
gueisotasunac minduten banabe, edo guizonac nire contra ba-
dabilz, poz pozic nago; cergaitic Jaungoicoac *ondo eguiten dau
guztia*, nire oneraco sucenduten dau guztia.

Iracatsi 7.^a—Irubatasun edo Trinidad eguztiz Santua.

¿Cein da Irubatasun eguztiz Santua? Da Jaungoicoa bera,
Aita, Semea eta Espiritu Santua, iru persona distiuto edo ba-
nac eta Jaungoico eguiazco bazar bat. ¿Aita Jaungoicoa da?
Bai, Jauna. ¿Semea Jaungoicoa da? Bai, Jauna. ¿Espiritu San-
tua Jaungoicoa da? Bai, Jauna. ¿Iru Jaungoico dira? Ez, Jau-
na, ezpada Jaungoico eguiazco bazar bat. Guztiadaiquean ba-
zar bat, Betico bazar bat eta Jaun bazar bat, dan bere leguez.
¿Aita Semea da? Ez, Jauna. ¿Espiritu Santua Aita edo Semea
da? Ez, Jauna. ¿Cergaitic? Cergaitic iru Personac banac direan,
izan arren Jaungoico eguiazco bazar bat. Au onelan dala, ¿cein-
bat izate, adin eta borondate dagoz Jaungoicoagan? Izate ba-
zar bat, adin bazar bat eta borondate bazar bat. ¿Eta ceinbat
Persona? Iru banac, ceintzue direan: Aitea, Semea eta Espiritu
Santua.

AZALDUEREA.

Bat eta iru baten izateac ¿ez dau sarratuten contraquizuna?
Bat eta iru esangura bat baten izateac, eguiaz sarratuten dau
contraquizuna, esango balitz leguez, bat eta iru Persona, edo

bat eta iru izate; baña bat eta iru izateac esangura desbardinetan, ez dauco contraquizunic, ez dagoan leguez esatean, gurre arimea dala bat eta daucazala iru almen, gomutea, adina eta borondatea: alan Jaungoicoagan izate bacar bat eta iru Persona banac.

Bada baldin Aita ez bada Semea eta Espiritu Santua ez bada Aita edo Semea, ¿celan, izanic banac, eguiten dabe Jaungoico bacar bat? Cergaitie iru Personac dauquen izate bacar bat bera; celan arbola batec daucazan iru errama banac, eta celan irurac dauquen gorputz bacar bat bera, eguiten daben arbola bacar bat.

Eta iru Personetatic ¿cein da lenengoa edo zarrena? Aitac sortu arren Semea, eta Espiritu Santua etorri arren Aitagandie eta Semeagandie, iru Persona danac dira bardinac eta beticoac.

Imini eguidazu irudi bat gauza orren ganean. Eguzquiagandie urtetan dabe arguitasunac eta berotasunac, eta orregaitiebere irurac dira dempora bat batecoac, bata bestea baño lenagocoa edo gueroagocoa izan baga.

Baña au da, errazoiac ezagutu eta ulertu ecin leiqueana.— Eta berezco gauzea da, alan izatea; ecin izan leiteque, gure errazoe neurtnac, alde guztietatic bera ingurututen dabeen escutapen eta gauza miragarriac bere ezagututen ez dituzanac, ezagutu eta ulertu daguiala Jaungoicoaren azquenbaco-tasuna.

¿Baña Jaungoicoac agundu leique, sinistu daitezala errazoiaren contraeo gauzac? Escutapenac ez dira errazoiaren contraeoac; dira *errazoiaren gañeticoac*, cein dan gauza guztiz desbardina.

¿Eta ce onera ateraten dogu, ezagutu eta ulertuten ez doguna, sinistuagaz? Escutapen guztian dago alde ilun bat, guri, bera jaquiteco, ardurarie emon bear ez deuzcuna; eta dago alde arguitsu bat, guri icusi eta ezagutu eraguiten deuzcuzana eguiac, eurac baga gue azaldu eta adierazo ecingo gueun-quezanac. Alan, Irubatasun edo Trinitade guztiz Santuaren

escutapena бага, ecin azaldu eta adierazo al izango guenquez araguituerea eta erostea.

¿Ce iracatsi atera bear dogu esan danetic? Gueure altasun eta ezaupera laburraren gafietic dagozan escutapenac ezagutu eta saconduteco, ez gareala izan bear jaquinayac eta ardura-tsuac, ezpada eurac aguertu deuzcuzan, bera inoe engañau ecin leiquean, eta berac inor engañau ecin leiquean Jaungoicoaren nagusitasun eta aguintaritasunean gueure uste guztia iminiric, atsedon eguin eta baquean gueratu bear gareala.

JAZOEREA.

Civita-Vēquiaco ichasoaren urbasterrean ebillan San Agustín batetic bestera, eta orduco bere gurari eta asmu guztia zan, Irubatasun edo Trinidad gultiz Santuaren escutapena ondo ezagutu, ulertu eta azaldutea; eta orra nun uste бага eta batbatean aguertuten dan bere beguien aurrera ume eder eta zoragarri bat, ichasbasterreco aree artian zulo bat eguinic, ichasotic mascorra edo chirila baten arturico uragaz, zuloa betetan ebillana. Icusi ebaneco San Agustinec, irribarro eguinagaz, itandu eutsan samurtasunez;—uste beban botatea zulo atara ichasoco ur guztia.—Eta ¿cergaitic ez? erantzun eutsan umechoac, au errazago izango litzateque, Irubatasun edo Trinidad gultiz Santuaren ichaso edo sacontasun ezaugutuecingarria zure errazoaigan sartutea basio.—Au esanic, desaguer্তুzan umea, cein ez zan besteric, ceruco angueru bat ezpada.

Iracatsi 8.^a—Jaungoico Eguillea.

¿Colan da Eguillea? Cergaitic atera cituzan ecerbereezetic gauza guztia. ¿Cetaraco eguin eban Jaungoicoac guizona? Bicitza onetan bera serbidu, eta guero bicitza beticoan bera gozetaco.

¿Bardin da ecerzetetic eguitea cein da foman edo eraztutea? Ez; ecerzetetic eguitea da cerbait utsetic ateratea, eta onctareco bear da esubide edo alizate azquenbagaco bat, eta au da-

goco bacar bacarrie Jaungoicoari; formau edo eraztutea da gauza bat beste batagaz eguitea, arotz batec suragaz mai bat eguiten daben leguez, eta au da criaturai dagocoena.

¿Celan emoten deutse zoriona Jaungoicoari gauza utsetie eguinac? Aguertuagaz bere jaquituria azquenbagacoa, bere escubide amaibagacoa, bere providencia neurribagacoa, eta beste era ascotara, eta au guzti au, jaquin baga eta noraezean, eta berangaitie ecer irabaci baga

¿Cetan desbardinduten da guizona beste emparau izate ecezetie eguinicoagandie? Euquitean arima bat Jaungoicoaren antz eta irudicoa; espiritucorra, liberea eta ezilcorra.

¿Celan emoten deutso zoriona guizonac Jaungoicoari? Ezau-pereagaz eta libertadeagaz, eta berangaitie irabaciagaz, cein Jaungoicoac sarituco deutan, utsetie eguina izan zanean, izentaurico azquena dan zoriontasun beticoan.

¿Noe irauneraguiten deutse, Jaungoicoac ecezetie eguin cituzan gauza guztiai? Jaungoicoac berac, bere alizate miragarriagaz, jaquituria azquenbagacoagaz, bere ontasun eta providencia amaibagacoacaz.

¿Eta munduan jazoten dan guztia da, Jaungoicoac erabaguirie dancana? Munduco jazocera andi eta chiqui guztia dagoz erabaguirie edo laqueturie bere providenciagaitie, eta guztia doa sucen bere zorion gueiagora.

Buda baldin Jaungoicoac eguiten badituz edo laquetuten badituz gauza guztia, ¿celan dagoz ainbeste gach, ainbeste neque eta ainbeste zorichar munduan? Ezagutu daguigun, mundu au dala negarrezco erbeste eta lecu bat, eta cerua dala gure erria eta gure zoriontasun beticoaren lecu dontsua.

¿Cec aterra bear dogu emendie? Jaungoicoagandie guztia artu dogun ezquero, Beragana guztia succendutea, billatuten dogula gauza guztietan bere zoriona eta bere borondatea eguin eta betetea.

JAZOEREA.

Jazoeratzat aitatuco dogu ecezetie eguinico gauzen burriya. — Asieran eguin cituzan Jaungoicoac cerua eta lurra, eta

eguin cituzan sei egunean. Lehenngoan eguin eban arguia; bigarrenean izar gueldien leena; irugarrenean batu cituzan ichasoetan, lurraren ganean eguzan urac, eta aguindu eutsan lurrari, erretu eguizala landarac, zugatzac eta arbolac: laugarrenean eguzquia, ilarguia eta izarra: bostgarrenean arrafiac eta ogazliac: seigarrenean lurreco abere eta patariac, eta egun atan bertan guizona; eguin eban guizonaren gorputza lupetzeagaz edo buztinagaz, arimea atera eban ecerezetic, eta deitu eutsan Adan; eta bere zaiyatzagaz eguin eban lehenngo emacumea, Eva deitu eutsana. Eguin cituzan errubacotasuneco eta succentasineco egoera izatezgañeticoan, et imini cituzan atseguintzeco ortu baten, aguin duten eutsela ez eguicla jan onaren eta charraren arbolatic. Ona eta charra ezagutuco ebela, eta Jaungoicoac leguez izango cirala esan eta esquin eutsen demoninoac engañauric, jan eben fruta galerazoricoa, onelan austen ebela Jaunaren aguindua, eta beraugaitic botac izan ciran atseguintzeco ortutic, quenduac izan jaquezan gracia eta doe izatezgañeticoac, eta gucratu ciran euren pecatuaren nequearen azpian.

Iracatsi 9.^o—Jesucristo.

¿Iru Persona Jaungoicozcoetatic cein eguin zan guizon? Bigarrena cein dan Semea. ¿Nor da Jesucristo? Da Jaungoico biciaren Semea, guizon eguin zana, gu erostearren eta guri bicitzaco onbidea emotearren. ¿Eta ceinbat izate, borondate eta adin dagoz Jesucristogan? Izate bi, bat jaungoicozcoa eta bestea guizonezcoa; borondate bi, bat jaungoicozcoa eta bestea guizonezcoa; eta adin bi, bat jaungoicozcoa eta bestea guizonezcoa. ¿Eta ceinbat Persona eta gomuta? Persona jaungoicozco bat bucarrie, cein dan Irubatasun edo Trinidad gultiz Santuco bigarrena, eta gomuta bacar bat, cergaitic, Jaungoicoa danez, ez daucan gomutaric. ¿Cec esan gura dau Jesusec? Salbaguillea. ¿Cetatic salbau guinduzan? Gueure pecatuetatic eta demoninoaren mendetic. ¿Cec ezan gura dau Cristoc? Ungidua. ¿Cegaz izan zan ungidua? Espiritu Santuaren gracia eta doez.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic esaten da, bere Seme bacarra eta Jaungoicoaren Semea dala? Cergaitic Jesucristo da Jaungoicoaren Seme bacar eta eguiazcoa, Aitae bere beraren izatetic beticotasunetic sortua, eta beraugaitic Jaungoicoa Jaungoicoagandic, guztian Beragaz bardina.

¿Eta bere da guizon eguiazcoa? Bai: Maria Dontzella guztiz Santearen erraiyetan artu eban izate guzonezcoagaitic.

¿Eta izate bi oneec Persona bat baten batuagaz, ez ciran nastau? Ez ifiolaz bere; ezpada gueratu ciran banac, bacocharen egoquitasunacaz. Alan, Jaungoico danez, da guztiadaiquena, neurribaguen. . . ; eta guizona danez, da padeciorra, ilcorra, izate guzonezcoaren premia eta gach guztiacaz, ez izanie pe-catua.

¿Cein da Jaungoico guizon eguinaren edo Verbo Araguitua-ren icen egoquia? Jesus, ceinec esan gura daben Salbaguillea.

¿Cergaitic? Cergaitic onec, beste edocceñec baño obeto, aguertuten daben bere izatea, cein dan guizatasun guztiaren Salbaguille oso eta betea izatea.

¿Eta Cristoren icenac? Aguertuten deuzcu bere duintasuna, eta legueemontzallearen, igarlearen eta abadearen lana.

¿Cergaitic? Cergaitic anchinaco demporan izaten ciran orioagaz orniduac eta ungiduac abadeac, igarlac eta erregueac; alan Jesus izan zan Espiritu Santuaren gracia eta doen botetasunagaz ornidua eta ungidua, izan ceiten abade gorengoa, igar-la nagusia eta erreguen erreguea, ceini emon izan jacan escubide guztia ceruan eta lurrean.

¿Celan emon euzeun bicitzaco onbidea? Lendanic aututaco arima on eta artezen ispillutzat gure artian aguertuagaz, iracazten euzeula bere icasbide cerucoa, eta emoten euzeula onoidade eta birtute guztien jarraigarría.

¿Ce iracatsi atera bear dogu emendic? Jesucristo landanic aututaco arima on eta artezen ispillua dan ezquero, berari jarraituteco aleguinac eguitea, ondo beguiratuten deutzagula bere iracatsi cerucoari, eta guere gogoan sarri eta sarri erabilten doguzala bere onoidade ederrac.

JAZOERA.

Celan burdina gorituac, dino San Francisco Sales-ec, dau-
can burdincaren eta suaren izatea, eta deitu leitequeon burdi-
nea eta sua batera, alan Jesucristo da Jaungoico eguiazcoa
bere jaungoicotasunaren suagaitic, eta guizon eguiazcoa bere
guizatasunaren burdincagaitic. Eta celan burdincac ez deu-
tzan ichiten burdina gogor eta aztuna izateari, suagaz al-
carturic eta baturic egon arren bere; eta suac ez deutzan ichi-
ten su arguitsua eta beroa... izateari, burdinan aurquitu
arren bere; alan Jesucristoren guizatasunac ez deutso ichiten
chiquia, padecicorra... izateari, jaungoicotasunagaz alcartu-
ric eta baturic egon arren bere, eta jaungoicotasunac ez deu-
tso ichiten guztiadaiqueana, amaibagaric zorionecoa... izatea-
ri, guizatasunagaz alcarturic eta baturic egon arren bere.

Iracatsi 10.^o—Aragituerearen escutapena.

Cristo gure Jauna, ¿celan izan zan sortua, eta jaio zan Ama
Dontzellengandic? Jaungoicoaren eguite izatezgañeticoz eta
miragarriz. ¿Cergaitic dinozu, izatezgañeticoz eta miragarriz?
Cergaitic Jesucristo ez zan izan sortua, eta ez zan bere
jaio, beste emparan guizonac leguez. ¿Celan eguin zan
bere sortueraco escutapena? Maria Dontzellearen erraiyetan
eguin eban Espiritu Santuac gorputz guztiz oso eta bete bat
Andra onen odol guztiz garbiagaz, ecerezetic atera eban ari-
ma bat, eta arima au batu eban gorputz aregaz; eta une atan
bertan Jaungoicoaren Semea batu zan gorputz eta arima are-
caz, eta onelan, Jaungoico bucarrie zana, Jaungoico izateari
ichi бага, gueratu zan guizon eguinic. ¿Eta celan jaio zan
miragarriz? Urtenic Maria guztiz Santearen zabeletic bere don-
tzellatasunaren calte бага, eguzquiaren errafuac cristaletic
urteten daben leguez, bera zatitu eta ezaindu edo loitu ba-
garic. ¿Bere Ama biei izan guero beti Dontzella? Bai, Jauna,
beti beti.

AZALDUEREA.

¿Cer esan gura dau araguituteac? Guizonaren aragnia artutea, edo guizon eguitea.

¿Eta celan izan leiteque, izate azquenbagaco bat, Jaungoicoa dan leguez, batu leitequeala, gauza ain chiquia dan guizonagaz? *Celan*, ez eguidazu itandu niri; da escutapen bat, nie sinistuten dodana, ezagutu eta ulertuten ez badot bere; sinistuten dodan leguez neure izatea bera, ezagutu eta ulertu ez arren, celan nire arima, izate espiritucorra dana, dagoan baturic gorputz lurcorragaz eta aginduten deutzan beroni.

¿Ecin artu eiquean guizon oso eta betearen izatea? Eguiaz eta benetan al eiquean; baña samurrago eta maitetsuago zan une eguitea, gure antzecoa guztian, iragoric gure izate argal eta erruquigarriaren umiltasunac eta premiñac.

¿Maria Dontzella guztiz Santea deitua izan leiteque eta da benetan Jaungoicoaren Ama? Bai; cergaitic bere beraren odolagaz sortua izan zan bere erraiyetan, eta arguitara omon ebalaco Seme bat, Jaungoicoa dana.

¿Cergaitic dagoco eta ezarten jaco Espiritu Santuari araguituerearen eguitca? Izan zalaco Jaungoicoaren amodio amaibaguearen eguitea, ceñaren eguiquerac dagocozan eta ezarten jacozan Espiritu Santuari.

¿Cergaitic araguitu zan Semea, eta ez Aita edo Espiritu Santua? Cergaitic araguituerearen azquena zan, gu Jaungoicoaren seme-ordeac eguitea, eta egoqui cirudian, au eguin eguiala Jaungoicoaren Seme bacar benetacoac.

¿Ce onera atera bear dogu escutapen onen gōgoraeinoetic? Umiltasuneco onoidadeari ciatz jarraitutea, icasten dogula otzanae eta umilac izaten, gu zorioneco eguitearren, umiltasun ain andiac eta becratuac artu cituzan Jaungoicoaren amodioagaitic.

JAZOEREA.

Evangelicoac araguitutearen ganean berba eguiten dau onelan: «Eta Gabriel Anguerua bialdua izan zan Nazaret-era, José erichon guizon bategaz escondurico Dontzella bategana, eta

Dontzella onen icena zan Maria. » Eta sarturic Anguerua, Maria egoan lecura, agur eguin eutsan, cirautsala: «Jaungoicoac gorde zaguizala, graciagaz betea; Jauna da zugaz, bedeincatua zu andra guztien artian.» Eta bera icaratu zan, ce agur-eguite izan ceitequean au, gogoratuagaz. Angueruac esan eutsan: «Ez zaitez bildurtu, Maria, cergaitic aurquitu dozu gracia Jaungoicoaren aurrean; ona emen zue sortueo dozu eta arguitara emongo dozu Seme bat eta deitueo deutsazu bere icena Jesus. Au izango da andia eta deitua Guztizgoicoaren Semea.» Eta Mariac esan eutsan Angueruari: «¿Celan izango da au, ezaguten ez badot guizonic?» Eta Angueruac erantzun eutsan: «Espiritu Santua etorrico da zure gafiara, eta lagundueo deutzu Guztizgoicoaren alizateac, eta beraugaitic, zugandic jaioco dan Santua, deitua izango da Jaungoicoaren Semea.» Eta Mariac esan eban: «Ona emen Jaunaren mendecoa, eguin beite nigan zure berbearen erara.» Andic bederatzi ilabetera jaio zan Belengo abelechean, eta asca baten etzanda egoala, icusia izan zan arzainacgaitic eta erregueacgaitic; andic zortzigarren egunean izan zan araguiepaitua edo circuncidadua, eta guero oguetamar urteraño egon zan José eta Mariaren mendean, eroaten ebala bicitza isil eta escutu bat.

Iracalsi II.^a—Erostearen escutapena.

¿Cergaitic il gura izan eban Curutzeco eriotzeagaz? Gu peccatuec eta eriotza beticotic libretarren. ¿Bada celan gueratu guinean gu, eriotza beticoaren mendeco eguinic? Pecatu eguinic Adan gure lenengo gurazoac, ceñegan pecatu eguin guenduan guztic.

AZALDUEREA.

Baldin gure lenengo gurazoac pecatu eguin izan beben, ¿cergaitic irago bear doguz guc pecatu aren ondorengo eta gachac? Cergaitic eurac ez bacarric pecatu eguin eben eurenaz leguez, baitabere guizatasun guztiaeren buruac leguez. Eurac euren peccatuec galduec cituezan doe doacoac, Jaungoicoac emon eutsezanae, eta gracia santueguillea; beraz gauza egoquia eta be-

rezcoa da, euren semealabac etorri daitezala mundura, eurac galdu cituezan doe orreec bagarie, bicitza izatezgañeticora ilic: bada ause da pecatu jatorrizcoa.

Arguitu eta azaldu eguizu au irudi bategaz.—Erregue batec emoten deutsoz bere mendeco guizon bateri duintasun ereguiac eta aberastasun ugariac, bafña izaten baldin bajaco esanecoa eta leiyala; guizon onec urteten dau esancharrecoac, muquerac eta desleiyalac bere erregueagaz, eta beraugaitic erregueac quenduten deutsoz, berac emonico duintasun ereguiac eta aberastasun ugariac, eta balduten dau erbestera; berezco eta arzetasuneco gauzea da bada, bere semealabac jaiio daitezala erbestean, erreguearen amodio eta abegui onagandic urrindurie eta duintasun eta aberastasun areec bagarie.

Eta pecatuaren gacha osatuteco gez zan izango asco eta naicoa guizon artez bat edo Angueru bat? Ez: cergaitic, izanic pecatua gach azquenbagaco bat, noraezeco eta bearrecoa zan, suentasunac escatuten eban leguez, quitugarri edo osagarri azquenbagaco bat, Jaungoicoac bacarric emon eiqueana.

¿Eta ce premiña eucan Jaungoicoac guizon eguiteco, quitugarri edo osagarri ori emoteco? Noraezeco eta bearbearrecoa zan, cergaitic, Jaungoico zanez, ecin beeratu eta umillau ceitequean, eta ecin irago eiquezan nequeac: eta gañera zan guztiz egoqui, guizon batec eguin eguiala guizatasun guztiaren ordez eta icenean.

¿Celan bateratu cituzan Jesueristoc azquen orreec? Guizona danez, beeratu eta umillotan da bere Aitaren aurrean, eta bere pasinoe eta eriotzeagaz emoten deutsoz quitugarriac, eta Jaungoico danez, quitugarri orrei emoten deutso balio azquenbaguea.

Baldin Jesueristoc emon izan badituz gouburuan quitugarriac, gez daueagu gue cer eguin bearric? Bai: artu bear doguz gue quitugarri orreec, eta guri izan bear jacuz ezarriac, Jasueristoc berac imini dituzan eguinbidetatic, ceintzue diran bearreco prestaeracaz arturico Sacramentuac.

Izanic balio azquenbagacoac Jesueristoren quitugarriac, gez zan asco eta naicoa izango bere odolaren tantaca bat? Bai; ba-

ña ainbeste neque irago, eta bere odol guztia bota eta izuri gura izan cituzan, guri bere amodioaren azquenbagacotasuna eta pecatuaren aztuntasun amaibagüea aguertu eta eracustearren.

¿Celaco erabagüia atera bear dogu escutapen onetic? Guztia galduteco, edo ilteco, bearrecoa bada, erabagui errime bat artutea, eguin baño lenago pecatua, ceñegaitie il zan Jesus.

JAZOEREA.

Izango da Jesucristoren bicitza agüiria eta bere pasinoa. Jesucristo gure Jauna, oguetamar urteco zaha, San Juan Baustieagaitie Jordango errecañ bateatua izan ezquero, joan zan basamortura, eta bertan irago cituzan berrogueti egun penitencia, nequealdi eta erreñetan, demoninoagandie esetsiac eta tentacionoac enqui izan cituzala. Asierea emoteco bere bicitza agüiriari, autu cituzan amabi Apostolu, izan ceitezan bere Eleizearen arri sendoac; adierazo eban iru urtean bere berba cerücoa, ciurtau eta egüiaztuten ebala bere iracatsia bere bicitzearen santutasunagaz eta mirarien ugaritasunagaz. Escriba eta Fariscoac, euren dongaestalqueria eta euren biotzetaco uasiqueria aguertu eta chartzat emoten eutsczalaco Jesusec, oni eutsen icusiecin edo gorroto andi bat, eta artu eben, bera ilteco asmu deabruzcoa, billatu eta icharoten ebela ataraco era egoquiya. Judas bere Apostoloetatic bata joan zan, Jesus egoan ortura, Jesus bere arerio gogorren oscuetan imintera, bada orduraco salduta eucan oguetamar dirugaitie: loturie locarri eta catea gogorracaz, guizonie donguena eta charrena balitz leguez, eroan eben Anasen eta Caifasen ehetara, nun artu cituzan matrallaco eta belarrondoco andiac, hurla, barre eta destaña icaragarriac, eta oriozaco epüia. Urrengo egüean eroan eben Pilatosegana, ceñec, ezaguturie Jesusen errubacotasuna, biöldu eban Herodesegana, ceñec biurtu eban sorojantsirie. Guero azotadua izanie, eta bere buruan arantzazco coroe gogor bat ebala, eroana izan zan erriaren aurrera, eta erriacoac escatuten eben izan ceitela curutzean josia, Barrabas guizon donga eta lapurraren libertadea escatuten eben dempora berean. Artu-

ric eriotzaco erabaguia, eta eroaue Curutze aztuna bere zor-
baldetan Calvarioeo Mendiraño, an izan zan Curutzean josia,
ilten zala lapurren erdian, iru orduco agonia larri, estu eta
iearagarrizcoaren ostean.

Iracatsi 12.^a — Jesucristoren eriotzeari jarraitu eutsen escutapenac.

¿Cer adietan dazú, Cristo gure Jauna, il ezquero, jatsi zan
infernuaren icezagaz? Ez condenauen lecuu, expada arima onac
egozan toquiya. ¿Celan jatsi zan? Arima Jaungoicotasunagaz
batuagaz. ¿Eta bere gorputza celan gueratu zan? Jaungoicota-
sunagaz beragaz baturic. ¿Celan biztu zan irugarren egunean?
Barriro batuten cirala bere gorputz eta arima zorioneco, os-
tera iñoz ez ilteco. ¿Celan igon eban ceruetara? Berez eta bere
alizatez. ¿Aita Jaungoicoaren escumatic jarrita egoteac, cer
osan gura dau? Cristoc, Jaungoicoa danez, Aitac besteco zo-
riontasuna danala, eta, Guizona danez, beste edoceinec baño
gueiago.

AZALDUEREA.

¿Jesucristo il zan, Jaungoicoa zanez, edo Guizona zanez?
Guizona zanez, alderatuten zala arimec gorputzagandic, cer-
gaitic, Jaungoicoa zanez, cein il ceitequean.

¿Cetaraco jatsi zan Jesucristo arima onen eta artezen ilun-
bera edo limbera? Eurne poztutera, Erastecaren escutapenac
bete cirala eurai adierazo, eta, eurae ceruan sartuteco ordu
donsua, urtean egoala eurai aguertu eta esanagaz.

¿Baldin Jaungoicotasuna jatsi bazan arimeagaz, celan gue-
ratu ceitequean gorputzagaz? Cergaitic Jaungoicotasuna da-
goan lecu guztietan, eta alan arimec eta gorputza bata bestea-
gandic alderatu ciranean eriotzeagaitic, biyac gueratu ciran
baturic Jaungoicotasunagaz. Celan soldadu batec ateraten da-
benean espatea lecutic, espatea eta lequea alcarregandic alde-
ratuta egon arren, biyac gueratuten diran baturic soldaduagaz.

¿Cer eguin zan bere gorputz ilagaz? Izan zan lurpetua arriz-
co obi edo sepultura barri baten, eta sepultura an izan zan

arriloza bategaz sarratua eta zillatua, engañuren bat eguin ez ceiten, iminten cirala gañera, bera zainduteco gardetzallac.

¿Cer jazo zan guero? Jesucristo biztu zan irugarren egunean zorionez beteric, arritu eta icaratuten cirala soldadu zaintzallac, ceintzuc, iguez eguinic urira, emoten ebon Jesucristoren Biztuerearen ezaupera, barri eta lecucotasuna.

¿Cer adierazo eta eguiatzuten dau Jesucristoren Biztuereac? Da bere Jaungoicotasunaren ozangarriric arguena eta eguiatz-coena. Berac aurrez eta lenaz esan eban, ilgo zala, eta guero irugarren egunean biztuc zala; eta esan eban leguez, eguin eta bete zan; beraz da eguiatz eta benetan Jaungoicoa.

¿Cetaraco igon eban cerura? Guri ceruco atec idigui eta zabalduteco, eta bertaco jaubetasuna artuteco; gugan irazartu eta biztuteco, berari jarraituteco gurari andi eta sutsu bat eta cergaitic bere gorputz zorientzuac eta ezilcorrac euqui bear eban negarrezco lecu au baño beste bicilecu obago eta ederrago bat.

¿Cergaitic esaten da dagoala jarriric? Cergaitic dagoan ce-ruan bere alsedenezco eta alseguinezco lecuan leguez, bertan daroala bicitza betico bat.

¿Ce onera atora bear dogu escutapen onetatic? Onoidadeac eta eguiquera onac eurenz dacardezan nequeac eta gachtasunac azpiratuteco eta goituteco, eta bicitza onetaco zorichar, preminac eta estutasunac onean iragoteco, asmu eta erabagui sendoac artutea; cergaitic, celan Jesucristoc urten eban garaitza dontsuagaz, gue bere urtengo dogu.

JAZOEREA.

Aitatuco doguz jazoeratzat, Jesucristoc lurrean irago cituzan bere bicitzaco azquenengo egunac. — Jesucristo, bere Biztuerearen ostean, gueratu zan lurrean berroguet egunean, bere icaslai sarri ascotan aguertu izan jaquela, berari ucututen eta euren atzac bere zaurietan sartuten, ichiten eutsela, euron lan eta eguiquizunean sendatuten cituzala, escutapen asco eracutsi eta aguertuten eutsezala, Sacramentuac iminten cituzala... Iragoric berroguet egunac, eroan cituzan bere icaslac Oriyo-

arboletaco mendira, eta an eurac bedeincatu ezquero, arguitasunez inguraturic eta anditasunez beteric, igon eban ceruetarra, bere icasla guztiac, euren Maisu jaungoicozcoaren igocra eta garaitza zorionecoagaz mirarituric, beguira egocozala, aric eta odei batec euren beguietatic oscutan eta estaldu eban artian. Oraindic cerura beguira egozala, angueru bic esan eutsen eurai: «Guizon galileatarrac, ¿cergaitic zagoce cerura beguira? Igoten icusi dozuen leguez, anditasun beragaz etorrico da mundua juzguetara edo erabaguitera.»

Iracatsi 13.^a—Biztuerea eta eraerabagui edo juicio guztiena.

¿Noz etorrico da, biciaic eta ilac juzguetara? Munduaren azquenean. ¿Eta orduan biztuc dira il guztiac? Bai, Aita, euqui eituezan gorputz eta arima euracaz.

AZALDUEREA.

¿Ceinbat erabagui edo juicio dagoz? Bi: bacocharen eriotzaco orduan eguiten dana, eta bacocharena derichona, eta bestea, munduaren azquenean eguingo dana, eta guztiena derichona.

¿Eta erabagui edo juicio guztienean aldatua edo ecereztzat emona izango da, erabagui edo juicio bacocharenean emon izan zan epaiya? Ez, cergaitic orduan emonico epaiya da aldattuceingarria, beti iraunecoa, bada bera emon izan eban auciepallea da amaibagaric jaquituna, eta engañau ecin leitequeana.

Orduan ¿cetaraco da erabagui edo juicio guztiena? Jaungoicoaren Providencia arguitan imini eta guztiai eracusteco, eta Jesucristo gure Jaunari bere zoriona emoteco; arima on eta artezen onra eta ereguitasuneraco eta donga eta charren lotsagarriraco.

¿Eta eguia da, mundua amaituco dala, eta orduan guztioe biztuc gareala? Bai; alan aguertu dau, engañau ecin leitequean eta engañau ecin guinaiquezan Jaungoicoac berac.

¿Celan izan leiteque biztutea gorputzac, batzuc autz bihurturic egongo diranac, besteac arraiñacgaitic eta abereacgaitic

janda egongo diranac? Jaungoicoarentzat ez dago ecer, eguina izan eciu leitequeanic; utsetie eguin izan bagaituz gu, eta ecerezetic atera izan badituz gauza guztia, obetoago eta errazago barrero eguingo gaituz gu, guci len dagozanacaz, oneec danie zabalduen aurquitu arren bere.

¿Eta guizacume eta emacume guztia biztucio dira? Bai; guztia, dandanac, batbere ichi bagarie, alan onac eta celan donga eta charrac, batzue zorientasuneraco, eta besteac lotsari eta ondamendi beticoraco.

¿Cetaraco da araguiaren biztuera? Arimec batu daiten gorputzagaz, barrero ez alderatuteco eran, cergaitie gauza arteza da, gorputza onean eta charrean arimecaren lagun izan dan leguez, izan daitela bere zorientasunean edo castiguan.

¿Eta au noz izango da? Ez daqui inoe, ez eta ceruco Angueruac bere, Jesucristoc esan eban leguez, gu bici gaitzan beti prestantie, arduraz, bildur santuagaz, cein dan eguia onetatic atera bear dogun onerea.

JAZOEREA.

Evangelioac herba eguiten dau azquenengo orabaguiaren ganean onelan: «Aurretie icusico dira ezangarri andiac ceruan eta lurrean; eguzquia eta ilarguia illunduco dira, eta erechico da, ceruco izarrac jausico balira leguez, ichasoac bere orro bildurgarriacaz iragoco dituz bere muga eta ertsac, icaratuco da lurra, eta suzco erreca batec deseguingo dituz gauza guztia. Entzungo da Angueruaren deiya: «Jagui zaiteco, ilac, eta etorri zaiteco juiciora» eta dei onetara biztucio dira il guztia, eta batuco dira Josafat-eco ibarrean. Orduan aguertuco da Jesucristo anditasun eta ereguitasun andiagaz. Angueruac alderatuco dituez onac charreandie, iminten dituezala batzue escumaco aldean eta besteac ezquerrecoan. Idiguico dira conciencia-co liburuac, eta guztia emona izango jaquen arguitasun guztiz andiagaz, icusico da celaco suentasunagaz eguin dituzan Jaungoicoac gauza guztia; aguertuco dira oneen eta artezen eguiquera guztia, oneec escutuenac izan arren bere; baitabere peccatarien eguite char guztia, oneec isilenac izan badira bere.

Azquenez, succenduric Jesucristo onaegana, esango deutse: «Erdue, neure Aitaren bedeincatuac, zuentzat pretauric dagoan erreñua artutera»; eta guero charrai: «Alde eguizue nigandic, madaricatuac, demoninoarentzat eta bere jarraitzallentzat pretaurico su beticota.»

Iracatsi 14.^a—Bicitza beticoa.

Eta munduaren azquena bafio lenago ¿izango dira guizonac juzgauac? Bai, Aita, guztiac euren bicitzearen azquenean juzgau eta erabaguico diluz Jaunac; onac, betico zoriontasunean gozauteco Jaungoicoa, eta charrac, infernuan betico neque eta tormentuac iragoteco.

AZALDUEREA.

¿Ori danez, bicitza onen ostean, dago beste bat eta bertan eguinsariac eta castiguac? Alan iracasten dau siniste santuac, aituten emoten dau errazoe berezcoac, eta eguiastu eta ciurtetan dau erri guztien eta guizaldi guztietaco erechi guztienac.

¿Bada ez dinoc, guztia amaituten dala eriotzeagaz? Alan esaten dabe, eta alan izatea gure leuquee donga eta charrac, baña ez da izango alan; ezpada arimea gorputzagandic alderatu orduan eriotzan, eta gorputza erabagui guztienaren ostean sartuco dira bicitza beticoan, eguinsaria edo castigua artutera, euren eguiquerai jatorquen leguez.

¿Celan aituten emoten dau errazoe berezcoac? Jaungoico amaibagaric onac eta succnac noraezean eta naitanaiez saritu bear dau on guztia, eta castigan bear dau char guztia; mundu onetan ez dau eguiten, bada icusten doguz char asco lureco zorionetan, eta onac eta artezac zoricharrean eta neque gogorren artian; beraz bearbearrecoa da egotea beste bicitza bat, nun onac artuco dabeen eguinsari beticoa, eta charrac castigu beticoa.

Bada ez da inor etorri beste mundutic, an iragoten dana, guri esatera.—Ez dago orren bear ez promiñaric: baña etorri da Jesucristo, bicien eta ilen Auciépallea, an iragoten dana,

guri esatera, eta guri arguiro iracastera, «charrac joango dirala castigu beticora eta artezac bicitza beticora.»

¿Ce onera atera bear dogu emendic? Santutasunean bicitea, eguia orreen ganean ezdabaidaric ez euquiteco; bada bacarric charto biei diranai, etorten jaquez badaezbadac orren ganean.

JAZOEREA.

Jesucristoc berberac iminten deuzcu irudi au: «Egoan guizon aberats bat, soñeco ederrac eta eun guztiz leunezcoac jantsiten cituzana, eta egun guztietan convit andi eta ugariac euquiten cituzana. Eta esquecco edo premiñadun bat, Lazaro erichona, aurquituten zan zauriz beteric bere atartean, aberatsaren maitic jausten ciran ogui-ondarrac jan gura cituzana, eta inóc emoten ez eutsazala. Il izan esquecco, eta Angueruac eroan eban Abrahamen cerura, eta il zan aberatsa, eta izan zan ondatua infernuan. Eta ereguiric gora bere beguiac, tormen-tuen artian egoala, icusi eban Lazaro Abrahamen ceruan, eta deadar eguinagaz, esan eban: —Aita Abraham, erruqitu zaitetz nigaz, eta bialdu eguizu Lazaro, bere atsa uretan buztiric, otsitu daguian nire mina, bada naz necatua eta atormentaua gar oneetan;—eta Abrahamec erantzun eutsan: —Gomutau zaitetz, zue artu cenduzala ondasunac bicitzan, eta Lazaroac gachac, bada orain bera da poztua eta zu atormentaua; eta onezaz ostean aurquituten da zuen eta gure artian sacontasun eta bitarte guztiz andi bat, irago ecin leitequeana. Edolabere erregututen deutzut, bialdu daguizula nire gurazoen echera, bada daucadaz bost anaiya, adierazo daguioen eurai, emen jazoten dana, eta etorri ez daitezcan tormentuetacolecu onetara. —Badauquez Moises eta igarlac, entzun beguioee eurai.—Ez, aita: baña ilen bat joango balichaqueoe, eguingo leuquee penitencia.—Abrahamec esan eutsan: Sinistuten ez badeutse Moiseseri eta igarlai, ez dabe bere sinistuco, ilen bat biztu arren bere.»

Iracatsi 15.^a—Beste bicitzaco egoera desbardinac.

¿Bada badago infernu bat baño guciago? Bai, Aita; dagoz

lan, eta derichoc: condenaduen infernua, garbiteguia, umen ilunbea, artezen ilunbea edo Abrahamen senoa. ¿Eta ce gauza dira? Condenaduen infernua da, pecatu eralla edo mortalean ilten diranac, doazan lecu, bertan beti alatuac, necatuac eta atormentauac izateco. Garbiteguia da lecu bat, nora doazan, gracion ilten diranen arimac, euren pecatuen zorrac guztiz eta osoro pagau bagarie mundu onetan, bertan neque eta tormentu icaragarriacaz guztiz garbituac izateco. Umen ilunbea da lecu bat, nora doazan, adinera edo ezauberara eldu baño lenago, ilten diranen arimac, bateotuac izan bagarie. Eta artezen ilunbea edo Abrahamen senoa da lecu bat, nora joaten ciran, gure crostea eguina izan baño lenago, Jaungoicoaren gracion ilten ciranen arimac, guztiz garbituac izan eta guero, eta da araco lecu, ceñetara jatsi zan eguiaz eta benetan Jesucristo bera.

AZALDUEREA.

¿Celaco penac iragoten dituez condenauac infernuan? Bi: pena caltecoa, eta au da Jaungoicoa ez icustea; eta pena sentzunecoa, eta au da almen eta sentzun guztietan su amatauecingarriac edo ichunguiecingarriac emoten dituzan berotasun, neque, ala eta tormentuac iragoten egotea.

¿Pena bi onetatic cein da andiena? Caltecoa, cein, on azquenbagacoa dan Jaungoicoa bagarie ichiten gaituzalaco, dan azquenbagacoa leguez.

¿Eta celaco penac iragoten dira garbiteguian? Infernuan iragoten diranac eura, eta onec bacarrie dira desbardinac, beticoac diralaco, eta garbiteguicoac demporazcoac diran artian, aric eta guztiz garbituric, guero corura joan arteraño, irauten dabenac.

¿Eta umen ilunbean celaco penac iragoten dira? Bacarrie caltecoa, eta onec bere ez deutse emoten minie ez nequerie, ezpada bestera, Gurazo Santu ascoren erochian, euquico dabe zoriontasun berezco bat.

¿Bada celan izan leiteque, izanic pena caltecoa andiena condenaduentzat, umentzat alan ez izatea? Cergaitic, une ez diranac, dauque Jaungoicoa icusi eta euraacaz euquitico oscubidea,

eta icusi daguienean, euren erruz galdu izan dabeela on azquenbagaco bat, artuco dabe eta euquico dabe pena azquenbagaco bat leguez. Ez alan umeac, Jaungoicoa galduteco escubideric, ez erruric, euqui ez ebenac.

¿Eta nortzue doaz artezen ilunbera? Inñor bere ez: cergaitic, bein gure erostea eguina izan ezquero, Jaungoicoaren graciañ eta garbitasun oso eta betean ilten diranen arimac, doaz sucen cerura.

¿Cer da cerua? Atseguinezco eta zorioneco egoera bat, nun, euquiric Jaungoicoa, aurquituten diran on guztiac, gach batenbere naste bagaric.

¿Ceintzue dira arima zorionecoaren doteac? Iru: ieuspena, enquipena eta gozapena; edo bardin dana, Jaungoicoa icustea, cein dan sinistearen sariya; Jaungoicoa euquitea, cein dan icharopenaren sariya; eta Jaungoicoa gozetea, cein dan caridadearen sariya.

¿Ceintzue dira gorputz zorionecoaren doteac? Lau: minezgarritasuna, meelasuna, bizcortasuna, eta arguitasuna.

¿Eta ceruan guztiac danque zorientasun bardina? Ez; ezpada izango da andigoa edo chiquiagooa, bacocharen irabaci eta merecimentuen neurrian.*

¿Cer da arguingurua? Sari bat edo zorientasun berarizco bat, emongo jaquena iracaslai, martiriai eta dontzellai.

¿Ce onera atera bear dogu eguia onetatic? Infernuaren ganeco gomuteac irazartu bear dau guban bildur santu bat, eta ceruaren gomuteac aurreratu eta bizcortu bear gaituz onoidadeari jarraitu eta ceruco bidean ondo ibiltera.

JAZOEREA.

Mutil gazte eta nasai batzue aurquitu ciran beinbaten ordena guztiz estuco fraile bategaz; icusiric ebilela oñez, ortosic eta ain erruquigarri, asi ciran, berari barre eta burla eguiten, berac eroian bicitza nequetsuagaitic, eta azquenean esau eutsen:—Aita, celaco engañu ain andia eroango daben Berorrec, ez baldin badago ceruric.—Engañu andiagooa eroango dozue zuec, eguia bada dagoala infernua, siniste santuac iracasten deuzcum leguez.

Iracatsi 16.^a—Santuen Alcartasuna.

¿Cer sinistuten dozu, dinozunean: sinistuten dot Santuen Alcartasuna? Fededunac aldeá dauqueba besten arimaco onetan, Eleizea dan gorputz bat baten satiyac leguez.

AZALDUEREA.

¿Cer esan gura dau emen Alcartasunaren icenac? Batuerea, aldeartzea edo escubidea euquitea, Cristoren fededunen artian dagozan arimaco ondasunetan, hai dirala Eleiza goitularicoac, bai garbiteguicoac edo bai mundu onetan bici diranac eguiten dabeen Eleizacoac.

¿Cer da Eleiza goitularia? Emen goitulari urten izan eben eta orain ceruan dagozan guztien batuerea.

¿Cer da Eleiza garbiteguicoa? Garbiteguian guztiz garbituten dagozan arimen batuerea.

¿Cer da Eleiza gudalaria? Lurrean burrucañ dabilzan Cristoren fededunen batuerea.

¿Ceinbat Eleiza dagoz? Bat bacarrie, gudaco, garbitasuneco eta garaitzaco bere iru egoeretan, ceñaren burua dan Jesucristo gure Jauna.

¿Cergaitie dericho «Santuen Alcartasuna?» Cergaitie berac lagunduten deuzcun santu eguiten, eta cergaitie, bere onera eta frutu guztietan alde euquiteco, egon bear dan Jaungoicoaren gracial.

¿Celan eguiten da ceruco Santuen eta lurreco fededunen arteco Alcartasuna? Ceruco Santuac lagunduten deuzene euren orreguacaz eta bitartecotasunagaz, jarichi eta alcanzetan deuzcuczala, aspiratu eta goituteco gracial: lurrean gagozanoc, onretan doguz Santuac, eurai erregutuagaz, euren irudi eta gorputz ileco ondarrac lotsa eta itsal andian euquiagaz, euren onoidade eta eguiquera santuac mirarituagaz, eta euren zorientasun beticoagaitie gue poza eta atsequina artuagaz.

¿Celaco Alcartasuna eguiten da garbiteguico arimacaz? Celan eurae ecin ecer irabaci edo mereci leiquen, il ezquero, gue daucagu euren erruquia, eta euraegaitie esquinitten doguz

rr eta burla eguiten ebala, arroqueriaz heteric, esan eban: —Bada
geer? ¿Uste dau Aita Santuac, bere escumicuac jausi eraguingo
deutsezala nire soldaduac euren escuetaco armac?—Egun ata-
tic asi zan ilunduten bere izar eder eta argia, bere gueroco
bicitza guztia izan zan atzecabez, estutasunez eta zorigachez
betea, eta Rusiaco guda edo guerran ots andiaren indarra eldu
zan, bere soldaduac euren eseu quiquilductatic euren armac
jausi eraguiteraño.

Iracatsi 18.^a—Eleiza eguiazcoaren ezaugarriac.

¿Ceintzue dira Eleiza eguiazcoaren ezaugarriac? Lau: bata-
suna, santutasuna, guztieracotasuna eta apostolucortasuna.

AZALDUEREA.

¿Ceinbat Eleiza gudalari eguiazco dagoz? Bat bacarric, eta
da Erromacoa; cergaitic berac bacarric daucazan Jesucristoren
Eleiza eguiazcoaren ezaugarriac.

¿Badauco batasuna? Bai; cergaitic bere zati guztia dauquen
siniste santu bat bacarra, artuten dituezan Sacramentu batba-
tzue, eta dagozan baturic eta alcaturic, batasunaren toquia
dan Erromaco Aita Santuagaz.

¿Badauco santutasuna? Bai; cergaitic Jesucristo bere imintza-
llea dan santua, santuac bere zaticatic asco, santua bere ira-
catsia, santua bere oituracortasuna, eta santuac, berari jarrai-
tuten deutesen guztia.

¿Badauco guztieracotasuna? Bai; cergaitic iracasten dituzan,
Jesucristoc aguerturico eguia guztia, batbere ichi bagaric,
eta zabalduten dan guizaldi guztietara eta erreñu guztietatic.

¿Badauco Apostolucortasuna? Bai; cergaitic Aita Santua
eta Obispoac datoza ordena eguiazco eta gueratubagaco ba-
ten bilartez, Jesucristoc bere Eleizearen esquinarriztat imini
cituzan San Pedrogandic eta Apostoluaegandic.

¿Ceintzue dira araco dotuac, ceintzueaz edertu eta jantsi
eban Jesucristoc bere Eleizea? Iru: aguintaritasuna, utsie-
eguinecintasuna eta engañuecintasuna, Aita Santu bere bu-
ruagan aurquituten diranac.

AZALDUERIA.

¿Noc eguin eban Eleizea? Jesucristoc, lurroan bere ordecoa izan ceiten munduaren azqueneraño, eta bere bitartez zabalduac izan ceitequeoezan gente guztiai Erostearen onera eta mesedeac.

¿Celan imini eban? Guizon bat leguez, arimea eta gorputza emoten eutsazala.

¿Cec eguiten dau arimea? Gracia Santuaguilleac edo caridadeac, ceñaren bitartez onac eta artezac bici diran Jaungoicoagaz baturic eta alcaturic, eta eguiten dituezan bicitza beticoco onera eta frutuac.

¿Nortzue dira Eleizearen arimeari dagocoezanac? Jaungoicoaren gracion dagozan artez guztia eta eurac bacarric.

¿Cec eguiten dau gorputza? Siniste santu bat dauquen, eta euren arzain legoquien nagusitasunaren mendean bici diran bateoturico guztien batuereac.

¿Nortzue dagoz bada Eleizearen gorputzetic campora? Bateotuac izan ez diranac, siniste santua galdu izan dabeen heregeac, aguindupetic campora dagozan cismaticoac, eta excomulgaduac, egoera orretan aurquituten diran bitartean.

¿Pecataria dira, Eleizeari dagoqueozanac? Dira bere gorputzecoac, diralaco bere zatiyac; baña ez dira bere arimacoac, ez dagozalaco Jaungoicoaren gracion.

¿Cer da escumicua edo excomuninoa? Eleizaco Alcartasunetic campora botalea, eta au da castigu bat, Eleizeac muquerrai, burueoyai eta gogortuai emoten deutsena, eta gue bildur asco izan bear deutsaguna.

¿Cer icasi bear dogu iracatsi onetan? Jaungoicoagaz ezqueronecoac izan eta amodio andi bat gure Ama Eleizeari enquiten, cuqui izan dogulaco, bere altzoan jaioteco zoriona.

JAZOERIA.

Napolcon, bere arroqueriaren eta andiustearen indarrez itsuric eta sorabiyaturic, eldu zan, Eleizearen nagusitasuna guichitan euquiteraño, eta beraugaitic izan zan Aita Santuagaitic escumicuautua edo excomulgadua. Napoleonec, escumicuaren ba-

rra eta burla eguiten ebalu, arroqueriaz heteric, esan eban: Bada gcer? ¿Uste dau Aita Santuac, bere escumieuae jausi eraguingo deutsezala nire soldaduai euren escuetaco armae?—Egun atatic asi zan ilunduten bere izar eder eta arguia, bere gueroico bicitza guztia izan zan atzecabez, estulasumez eta zorigachez betea, eta Rusiaco guda edo guerran ots andiaren indarra eldu zan, bere soldaduai euren escu quiquilduetatic euren armae jausi eraguiteraño.

Iracatsi 18.^a—Eleiza eguiazcoaren ezaugarriac.

¿Ceintzue dira Eleiza eguiazcoaren ezaugarriac? Lau: batasuna, santutasuna, guztieracotasuna eta apostolucortasuna.

AZALDUEREA.

¿Ceibat Eleiza gudalari eguiazco dagoz? Bat bacarric, eta da Erromacoa; cergaitic berac bacarric daucazan Jesucristoren Eleiza eguiazcoaren ezaugarriac.

¿Badauco batasuna? Bai; cergaitic bere zati guztia dauquen siniste santu bat bacarra, artuten dituezan Sacramentu batbatzue, eta dagozan baturic eta alcarturic, batasunaren toquia dan Erromaco Aita Santuagaz.

¿Badauco santutasuna? Bai; cergaitic Jesucristo bere imintzallera dan santua, santuac bere zatietatic asco, santua bere iracatsia, santua bere oituracortasuna, eta santuac, berari jarraituten deitsen guztia.

¿Badauco guztieracotasuna? Bai; cergaitic iracasten dituzan, Jesucristoc aguerturico eguia guztia, batbere ichi bagaric, eta zabalduten dan guizaldi guztietara eta erreñu guztietatic.

¿Badauco Apostolucortasuna? Bai; cergaitic Aita Santua eta Obispoac datoza ordena eguiazco eta gueratubagaco baten bitartez, Jesucristoc bere Eleizearen esquinarriztat imini cituzan San Pedrogandic eta Apostoluagandic.

¿Ceintzue dira araco dotae, ceintzueaz edertu eta jantsi eban Jesucristoc bere Eleizea? Iru: aguintaritasuna, utsieguinecintasuna eta engañuecintasuna, Aita Santu bere buruagan aurquiluten diranae.

¿Badauco batasuna protestantismoac? Ez; cergaitic euren artian bacoehac sinistuten dau, gura dabena, eurae eguiatzat dauquen iracatsi onegaitic «azterren librea».

¿Badauco santutasunic? Azcozaz guichiago; bada bere imintzallac izan ciran charrae, eta dira charrae euren iracatsiac, Euren arteco bat da «sinistu eguizu eta pecatu eguizu» edo «sinisteac bacarric santu eguiten dabela.»

¿Badauco guztieracotasunic? Ez; cergaitic ez dituz artu gura eguia asco, eta ez da zabalduten dempora eta lecu guztietara.

¿Eta badanco apostolucortasunic? Ez; bada eurae ez datoz Apostoloacgandic. Guztioe daquigu noz jaio zan, eta amaseigarren guizaldiaren aurretic ez cituzan inoe ezagututen eurae.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Heregiari bildur eta gorroto andi bat euquitea, eta Eleizearen iracatsi eta aguin-duai oben eguin eta jarraitutea otsantasunagaz, cintzotasunagaz eta leiyaltasunagaz.

JAZOEREA.

Isabel lenesa edo princesae, Carlos seigarren erregueagaz escondu baño lenago, bere arimaco buqueagaitic, jaquin gura izan eban, cein izan ceitequean erreliginoeric eguiazoena eta seguruena. Itandu eutsen protestanteai, ceintzuen artecoa zan bera, eta erantzun eutsen:—«Erromaco Eleizabarruan al zala salbetea.»—Orduan berac bere artian esau eban:—«Erromaco Eleiza guztieracoac iracasten dau, cein salbau leitequeala bere campotic dagoaua; protestanteac dinoe, Erromaco Eleiza guztieracoan ni salbau neindequeala; beraz gauzaric onena, ciurrena eta seguruena da ni Erromaco Eleizan sartu eta berari jarraitutea.»—Eta alanche eguin eban.

Iracatsi 19.^a—Aita Santu Erromacoa.

¿Cein da Aita Santua? Erromaco Eleiz-aguintari gorengo, maisu engañaucingarria, lurrean Cristoren ordecoa, ceini guztioe obediu bear deitsagun.

AZALDUERIA.

¿Noc imini eban Aita Santuaren gorengotasuna? Jesucristoc, esan eutsanean San Pedrori:—«Zu zara Pedro, eta arri onen ganean ereguico dot neure Eleizea, eta infernuco ateaac ez dabe al izango bere contra.»

¿Ceintzuc dira araco dotene, ceintzucaz jantsi eta edertu eban Jesucristoc Aita Santuaren gorengotasuna? Bera buru daucan Eleizearenac eurac: aguintaritasuna, utsic-eguinecintasuna eta engañaecintasuna.

¿Cetan dago aguintaritasuna? Arimac zorientasun beticora guiyau eta sucenduteco escubide gorengoan.

¿Cetan dago utsic-eguinecintasuna? San Pedroren escubide onec bere ondorengoacgan guizaldien azqueneraño beti irautean.

¿Cetan dago engañaecintasuna? *Arzain gorengo leguez* iracasten deutsanean Eleiza guztiari, ecin erratu al izatean.

¿Bearbearrecoac dira dote orreec Aita Santuagan eta Eleizeagan? Dira guztiz eta osoro bearbearrecoac eta premifazcoac: eurac bagarric ecin bete al izango leuquee, Jesucristoc guizacume eta emacume guztiae santutasunera eroateco eta guztiai ceruco bidea ciur iracasteco, emon izan eutsen lana edo eguiquisuna.

¿Eta escubide demporazcoa edo aguintaritasun munduco gauzetacoa bearbearrecoa da Aita Santuagan? Da bearbearrocoa guizon jaquitunen eta iracarla andien erechian eta munduco gauzen joapideai eta oiturai beguiratuta, aguindu daguian auqueratasun guztiagaz, eta batbere eragozpen bagaric iracatsi daguizan ona eta eguiac; baña ez da beretzat izatecoa eta berrezcoa.

¿Siniste santuaren eta oitura onen ganean ez danean bere iracatsia edo aguindua, ¿oben eguin eta obediu bear deutsagu Aita Santuari? Bai; gueure arimearen calte baga, ecin ichi guinaique eguin eta bete baga, bere nagusitasunac iracatsi eta aguinduten deuzcuoa, Eleizearen ontasuneraco eta sucenbideraco dan guztia.

¿Ceintzuc dira Apezpicoac edo Obispoac? Apostoloen ondo-

rengoac, Aita Santa Erromacoaren mendean, eurai icentau izan jaquezan artaldiac jaon, gorde eta zainduteco, iminirie dagozaneac.

¿Dira engañauecingarriac Apezpicoac? Aita Santuagaz Bazarrean alcaturic eta baturic dagozanean, bai; bacocho bacarrie, ez: baña euren erabagniac beti izan bear dira lotsa eta itsal andian enquiace eta eguinac.

¿Cergaitic izan bear dira lotsa eta itsal andian enquiace eta eguinac euren erabagui guztiae? Cergaitic, euren jaquituria eta zurtazunagaz gañetic, danquen *egoeraco gracia*, cefieguz lagunduten deutesen Jaungoicoac, arimac zaindu eta succenduteco.

¿Co onera atera bear dogu emendie? Obediutea, ez bacarrie Aita Santuari, baitabere Obispoai eta Arimazainai, siniste santuari, oiturai eta arimen succenbideari dagoquen guztian.

JAZOEREA.

Guizon donga eta char batec itanduten eutsan mutil gazte on bateri:—¿Cergaitic sinistuten dozuz zue eguia orrec?—Cergaitic alan iracasten dituzan Arimazainac—erantzun eutsan mutil gazteac.—Baña Arimazain Jauna da guizona, eta erratu leique.—Eguia da, baña erratueo baleu, Obispo Jaunac quenduco leique bere lecutic eta charizat emongo leique bere iracatsia; eta alan, Obispo Jaunaren alcartasunean dagoan bitartean, sinistuten dot Arimazainagan Obispo Jaunaren iracatsia.—¿Baña eta Obispo Jaunac bere ecin erratu leique?—Eguia da, baña orduan izango litzaque Aita Santuagaitic dongatizat emona.—¿Eta, azquenez, ecin erratu leique Aita Santuac? Ez, dalaco engañauecingarria, bada Jesucristoc esquini eta aguinu izan deutso bere laguntasuna guizaldien azquenoraño; alan sinisturic Aita Santuari, sinistuten deutesat, engañaui ecin leitequean eta engañaui ecin leiquean Jaungoicoari berari.

Iracatsi 20.^a—Eleizearen azquenengo erabaguiac.

¿Credoa eta articulubez gañetic, besteric sinistuten dozu?

Bai, Aita, Escriptura Santuetan dagoana, eta Jaungoicoac Eleiza Santuari aguortu deitsan guztia. ¿Ce gauza dira orreec? Ez niri itandu, nazalo jaquituria bagacoa; badaucaz Eleiza Ama Santuae iracastue, erantzuten jaquingo dabena.

AZALDUEREA.

¿Ondo dagoce fededunai, Eleizearen azquenengo erabaguiac ezagututea? Bai; batezberc Mariaren Sortuera Orbanbagacoaren eta Aita Santuaren engañauecincorraren sinismenac.

¿Ori orrehn dala, Eleizeac asmetan dituz fedeco edo sinisteco eguia barriac? Ez, edocelan bere: eguiten dabena da, arguitu edo azaldu, Jaungoicoac aguerturico eguien artian arguituten diran eguia sinisturicoac, onei emonagaz sinismenec lecuu, cerceridadeac eta demporeac alan escatuten dabeenean.

¿Cec eguiten deutso fedeco eguiari, sinismena dala erabagui eta adierazoten danean? Atera, bere gamean ezdabaidac euquiteco lecutic, siniste aguiariac eta garbiro bera sinistuteco, fededun guztiai eguibear andi eta aztuna iminteu jaquela, Eleizeac, alan eguiten ez dabena, beragandic alderatuteco eta botateco, icentetan deutsen castigu gogorraren beian.

¿Ceintzuc beste erabagui edo iracatsi ondo dagoce fededunai, oraingo demporetan ezagulutec? Vaticanoco Batzar Santuaren guztia, racionalismoco, pantheismoco, ateismoco, deismoco... erracuntzen contra emononac, eta Aita Santu Pio bederatzigarrenaren Syllabus-coac, liberalismoaren eta erracuntza barriyen eta oraingoen contra emonac.

¿Eta celan pecatu eguiten dabe, erracuntza orreec ontzat artu edo euren alde berba eguiten dabeneac? Eguiten dabe pecatu erralla edo mortala, eta ichiten deutse fededun eguiacozateari; bada ez deutse sinistuten Eleizeari, ceñec iracastuten daben, alaco iracatsiac dirala Jesucristoren iracatsi santuen eta cerucoen contracoac.

¿Eguia da, Eleizea dala libertadearen areriyoa? Eleizeac guztaldi eta dempora guztietan zaindu eta gorde izan dau libertade eguiacozate heresia guztien eta leguebagaco aguintaritasun guztien contra; baña chartzat emon izan dau eta emoten

datu charreraco escubidea edo libertadea, libertadea ez dana, ezpada nasaiqueria edo libertade guzurrezcoa.

¿Eleizea da munduco gauzen aurrerapen barriyen areriyoa? Eleizea beti izan da languintza guztien eta jaquituria guztien laguntzallee eta zaintzallee; ontzat emoten dituz, gueituten dituz eta bedeincatuten dituz aurrerapen guztia, jaquituriaco eta bearguintzaco gauza guztietan eguinico gueitupen suconac eta artezac; chartzat emoten dabena eta emongo dabena da erracuntzea eta oitura charra, onec urteten badabe bere, jaquituriaren, aurrerapenaren edo civilizacinoaren icon arguitsuacaz estalduric.

¿Cergaitic sartu bear dau Eleizeac politican edo erreñuetaco gauzen sucentasunean? Eleizea sartu leiteque eta sartu bear dau erreñuetaco gauzen sucentasunean, siniste santuac, oitura onac, arteztasunac eta arimen salbacinoe beticoac alan escatuten dabeen guztian; bafia ichiten dituz, joanetorri eta gauza demporazcoac eta munducoac bacarbarrie diranac, guizonen escuetan, onec erabagui dagueizan, bacochari ondo erechiten jacon leguez.

¿Cein da, Eleizeac munduco alcartasunen aurrean daucan eguiquizuna edo cereguina? Eleizea da alcartasun oso bat, gorrengo eta iñoren aguindupean ez dagoana, Jaungoicoac berac imini izan dabena munduco alcartasun guztien gañean, ez eurac menderatuteco, ezpada eurai iracasteco eguia, Jaungoicoac aguerturicaco, eta eurac suenduteco arteztasuneco eta oitura oneco legue beticoen erara, ceintzuen mendean beti egon bear dabeen munduco alcartasunac eta euren legue guztia.

Barba guichitan esateco, ¿ceintzue dira Eleizeaganaco gure cereguinac eta eguinbearrac? Gauza guztien ganetic, zorion anditzat euqui bear dogu Eleizearen seme leiyalac gu izatea, maitetuten dogula gueure ama leguez, bete eta gordetan doguzala bere aguinduac, ontzat emoten dogula, berac ontzat emoten daben guztia, chartzat emoten dogula, berac chartzat emoten daben guztia; gura dogula, eta, guengan dagozan aleguin guztia, eguiten doguzala, bera izan daiten ezagutua,

onraua eta lotsa eta itsal andiagaz boguiratua guztiacgaitic, cein dan, iracatsi onetic atera bear dogun onerea.

JAZOEREA.

San Vicente de Paul icustera sarri ascotan joaten eiran entzute andico herege arguitsuae, bera euren alde eta iracatsi guzurrezcoetara eroan gura ebonac, euren erracuntzai eguiaren antza emoteco, errazoe asmu dongacoacaz baliyetan cirala; baña San Vicentec deseguin eta banatuten cituzan euren asmu deabruzcoac, erantzunagaz:—Berac jaramon eguiten eutsela bacarbacarrie Aita Santuaren eta Obispoen iracatsiai, eta beraugaitic Eleiza eguiazcoarenai; cergaitic bacarrie onci eta Eleizeari aguindu eta esquini eutsen Jaungoicoac Espiritu Santuaren laguntasuna, eta berac bacarrie artu eban Jesucristogandic, iracasteco eguiquizuna edo lana; eta bere iracatsiai jarraituten deutsanac, daucala ciur ciur siniste santu eguiazcoa.

Iracatsi. 21.^a—Eraiscuna liberalismoaren ganean.

¿Cer da liberalismoa? Errazocortasuna edo racionalismoa alcartasunaren erondean edo gobernuan; edo bardin datur, iracabide bat, iracasten dabena, erreñuae izan bear dirala guiyauac eta sucenduac Jaungoicoaren eta Eleizearen aguintaritasun eta mendetasun baga.

¿Ceinbat muctacoa edo cracoa da liberalismoa? Irucoa: liberalismo radicala edo sustraizecorra, liberalismo moderatua eta liberalismo catolicoa.

¿Cer da liberalismo radicala edo sustraizecorra? Ucaturic izatearen gañetico gauzac, aguertuera jaungoicoazcoa, eta beraugaitic Eleizeac Jaungoicoagandic arturic daucan eguiquizuna edo lana, iracasten dabena, erroñua dala aguintaritasun eta escubide guztiaren iturri bacarra eta gorengoa; ez ezaguric Eleizeagan besteric czpada alcartasun bat, erroñuaren mendean bici bear dabena. Bere esacrea da: *Eleizoa Erreñuan.*

¿Cer da liberalismo moderatua? Ez ucaturic eta arturic iza-

tearen gañetico gauzac, eta Jaungoicoac eguinico aguertue-
rearen alizatea, iracasten dabena, erreñuac izan bear dabela
guiyauac eta succenduac Eleizearen aguintaritasun eta mende-
tasun bage. Bere esacra da: *Eleiza liberea Erreñu liberean.*

¿Cer da liberalismo catolicoa? Ez ueaturic eta sinisturic,
Jaungoicoac imini izan dabela Eleizea, eta beronen aguintari-
tasun gorengoa eta ifloren mendetasunic ez daucana; orregai-
tic bere iracasten dabena, Eleizeac irago bear dabela, jaramo-
nic eguin bage, liberalismoaren iracatsi guzurrezcoetic.

¿Badago liberalismoren bat, chartzat emona izan ez danic?
Ez: liberalismoa izan da chartzat emona bere mueta eta era
guztietan; dagoana da, persona batzue eta iracazbide bazue
danquela liberalen icena, eta bearbada ez dirala eguiac eta
benetan liberalac.

¿Liberalismoa bat eguin eta nastau bear da uritarmeneagaz
edo democraciagaz eta gobernuaren eracaz? Ez ceclanbere;
uritarmena eta gobernuaren era guztia ontzat emoten dituz
Eleizeac; guztia egan leitequez liberalismoa bage, eta beaui-
gaitic izan leitequez catolicoac, celan guztia egon bere leite-
quezan liberalismoagaz ezainduric eta loituric; eta bein baño
sarriyago icusten dan gauzea da, gobernuaren era bat bera le-
cu baten catolicoa izatea eta beste lecu baten liberala izatea.

¿Ceintzue dira liberalismoaren iracatsiac? Cultuetaco, con-
cienciaco, imprentaco, gogoracinoeco edo pensamentuco...
libertadeac, baitabere escola oleizbagac edo erreliginoobagac,
escontza uricorra edo matrimonio civila...

¿Cer dirauztazu iracatsi orregaitic? Dirala guzurrezcoac,
eta guztiz caltagarriac; baña erreñuaren izanereac edo cerce-
ridadeac nozbait escatu leiquee euren ichipena gach edo calte
chiquiagotzat leguez, beste gach edo calte andiago batzue eto-
rri ez daitezau.

¿Eta noe erabagui bear dau, erreñuaren cerceridadeac esca-
tuten dabeen edo ez libertade orreen ichipena? Eleiza iracas-
leac, edo Aita Santuac eta Obispoac; iflozeo eraz ez gobernuac
eurac eurenaz, eta ainbat guichiago guizonac eurenaz.

¿Cer eguin bear dabe catolicoac, Eleizearen arerion day go-

bernuaren mendean eta aguindupean aurquituten diranean? Badanco laquean bere aguintaritasuna, lotsaz eta iltsalez beguiratu bear jaco, San Pabloe dinoan leguez, eta guztiac erre-gutu bear dabe, dempora berean, legueac laquetuten dituzan aleguin guztiac, eguiten dituezala, eguiyac, arteztasunac eta Eleizeac urten daguien aurrera eta ez daitezan egon azpiraturie eta goiturie.

¿Colango pecatua eguiten dabe, Eleizearen arerio diranai lagunduten deutesnac, aguintaritasunen bat artu gura dabec-nean? Eguiten dabe pecatu eralla edo mortala; eta euren la-guntasunagaz aguintari urten ebanac, bere baiemonagaz egui-nico legue charren edo erreliginoaren contracoen errudun eguiten dira.

¿Cer da masoneria? Ez da partidu politico bat, ainbat gui-chiago alcartasun onguille bat, eurac diñoen leguez, zurtasun eta jaquituria guichicoac eta leloac engañetearren, ezpada da alcartasun char bat, donga bat eta deabruzco bat, erreliginoa eta Eleizea amaitu eta deseguitoco asmua daucana, al balen.

¿Celaco penea dauco euren artecoa danac? Alcartasun dea-bruzco orrei icena emonagaz bacarric, jausten da escuminoan, eta ecin izan leiteque parcatua, euracgandic alde eguiten ez dan bitartean.

¿Cer dirauztazu socialismoaren, comunismoaren, anarquismoa-ren . . . ganean? Dirala iracatsi guzurrezcoac, siniste santuaren, arteztasunaren, eta bacocharren gauzen ganeco escubidearen contracoac; eta Eleizeac charzat emonic daucaz, alacoac diralaco.

¿Ez dago ezaugarriec igarteco, ceintzue diran gobernu eta persona eguiac eta benetan catolicoac? Bai: «Eleizearen iraca-tsiacganaco mendetasun errime eta lotsa andicoa, esaten eban Aita Santu Pio bederatzigarrenac, da ezaugarri eitur bat, eza-gututeco Eleizearen seme eguiaczoac.» Eta Eleizeaganaco men-detasun errime eta lotsa andicoa izan bear da, gue iracatsi onetic atera bear dogun onerea.

JAZOEREA.

Guztiz eregui Jaun On Antonio Maria Cascajares, Calaho-

rraco Apezpicoa izanac, eta gaur Valladolid-co Len Apezpicoa danac, Valvaneraco Maria Dontzella gure Amagana erromeriy-a eguileco asmua artu zanean, emon eban arguitara carta ar-zaincor bat, cefietan esaten eban:—«Gure Valvaneraco joaque-riac izan bear dau irteyeraco lecu bat leguez. Jaungoicoaren eta Cristoren, gure Ama Eleizearen eta beronen Aguintari nagusi Erromaco Aita Santuaren, guztioen arerioaren contra-co Cruzada Santuari asiyaerea omoteço . . . Itanduten baldin ba-deuztazue nor dan arerio ori, eta escatuten baldin badeuztazue, icentau eta iracutsi daguizuedala nun daucan iminiric bere jar-lecua, erantzungo deutzuet: Gure Aita guztiz Santuac ondo ar-guiero esaten denzeu bere enciclista eregui eta eder *Libertas* de-riehonean, cefietan, icentauric gure demporetaco arerio guztioe-na eta bildurgarriena, dirauzcun:—«Or daucazue.»—Berori da, badaezbada baga, Españaco gure erreñuari Batasun Catolicoa quendu eutsana, Aita Santuaren aguintaritasun demporazcoa-ren lapurreta sacrilegiotsua Erroman eguin ebana, satanasen amorru deabruzcoagaz azquenengo irainac, charqueriac eta dougaqueriac Jaungoicoari eta bere Cristori eguin izan deu-tsezana, Jordan Bruno sinistegalducoa Erromaco urian ber-tan ahibestean eraguiagaz eta goratuagaz, eta bere irudi lotsa-garrizcoa bertaco lecuric aguitienean iminiagaz, alde guztie-tara sartuten dana, guztiari esesten deutsana, eta era guztieta-ra, batzuetan isilian eta beste batzuetan aguirian, oriotzaco guda eta burruca gogorra, santua, ona eta arteza dan guztiari, eguiten deutsana; Liberalismoa, guztia berba baton esateco . . . Dempora egoquian ezagutu eraguin gueutzuen Aita Santua-ren enciclica *Libertas* deriehona, cefietan Leon amairugarrenac alaco jaquituria miragarriagaz berba eguiten daben, bere au-rreco Pio bederatzigarrenac, gomuta guztiz gozo eta ezilcorre-coa beti izango danac, bere escubide altsuagaz ain aguiriyari Syllabus deriehon crabaguiteguian chartzat emoten daben *Li-beralismoaren* ganean. Bafia celan, izan arren guztiz arguia eta ondo azaldua Aita Santu guztiz jaquitunaren ango berbetea, bearbada zuetatic ascori escatu izango eutzuen norbaitzue, azaldu eta adierazo daguizuela arguitasun gueiagogaz, bertan

aitatuten diran gauza guztia eta bucocha, iracurri eguizue, Cartagenaco Apezpico Jaunac *Liberalismoaren* gañean arguitara emon eban bere carta arzaincor benetan jaquintsua eta goratua . . . Iracurri eguizue arduraz, bada daucagu uste sendo bat, borondate artezagaz eta zuzuma bagarie iracurten daben guztiai, jautsico jaquela euren beguietatic, euren calteraco beguiac estalduten deutsezan estalguiya, gauzac, eura di-rean leguez, icusten galerazoten deutsena; eta beraugaitic naztetan dituezala, *Liberalismoaren* ganean berba eguiten dancan, alcarregaz eta bata bestengaz cericusiric ez dauquen gauzac, eta euquiten dituezala etechi eta ezaupera guzurrezcoac gobernuaren era politicoen, erreguetasun onen edo bestearen ganean . . . Iracurri eguizue gogo onagaz Pastoral edo Arzaincor guztiz arguitsu ori, Leon amairugarrenaren euciclica *Libertas* derichonean bere oiña ondo iminiric daucana, eta ceuce ceurorec gueratuco zare eguiaren jaube eguinic, eta arguitasun guztiagaz icusico dozue, *Liberalismoa* dala beste gauza guztiz desbardin bat, eta orregaitic izan dala chartzat omona Eleiza eguiazcoaren eta Aita Santuaren iracatsi erratuecingarriagaitic.*



BIGARREN ZATIYA.

SARRERA.

Iracatsi I.^a — Icharopena.

¿Cer da icharopena? Da onoidade izatezgañetico bat, Jaungoicoac emoten deuzcuna, ceñaren bitartez icharoten doguzan, berac esquini eta agundu deuzcuzan on guztia, Jesucristoren irabaci edo merecimentuacgaitic eta gueure eguite onacgaitic.

¿Ceintzue dira, berac esquini edo agundu deuzcuzan onac, edo ceren ganecoa da icharopena? Zoriontasun beticoa, eta au jarichiteco edo alcantzetaco bear diran gauzac, direan leguez gracia cerueoa eta pecatuen pareacinoa.

¿On demporazcoac edo munducoac dira icharopengarriac? Ez; bañu izan leitequez, zoriontasun beticoraco egoquia, oneragarriac eta mesedegarriac diranean.

¿Cein da icharopenaren oin sendoa? Jaungoicoaren ontasun azquenbaguea, on guztia emon gura deuzcuzana eta esquini deuzcuzana, eta berac agundu dabena betetaco, daucan leiyaltasuna.

¿Cergaitic dinozu «Jesucristoren irabaciaegaitic edo merecimentuacgaitic? Eurac diralaco, Jaungoicoac emoten deuzcuzan gracia guztien irabacitzallac.

¿Bearrecoa eta noraezeco da icharopena? Adinera edo esauberara eldu diranentzat da osoro bearrecoa salbetaco.

¿Noz eguin bear doguz icharopeneco eguiteac? Adinera edo esauberara elduten gareanean, eriotzaco orduan, esetsiyen bat

edo tentacinoen bat daucagunean, graciaren baten bear edo premiñan gagozanean, eta sarri gueure bicitzan.

¿Ce pecatu doaz icharopenaren contra? Antustea eta ezicharopena.

¿Cer da antustea? Da salbacinoa icharotea Jaungoicoaren laguntasunac bago, berac iminirico eguinbideac bago, edo eguite onen bear eta premiña bago.

¿Cer da ezicharopena? Da salbacinoe beticoa jarichi eta alcantzetaco icharopenic ez euquitea, edo Jaungoicoac gueure pecatnac euren aztuntasunagaitie ez deuzezala parcatueo us-tez bicitea eta egotea.

¿Celan batezbera indartuten dogu icharopena? Erreguaren bitartez, ceinegaz escatuten deutzaguzan Jaungoicoari, berac esquini deuzezuzan graciac, eta gueure salbacinoe beticoraco bear doguzanac.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetie? Jaungoicoaren ontasunean eta leiyaltasunean errime icharoten; baña dempora berean bearra eguin bear dogu bildur santuagaz, ieusiric gueure argaltasuna eta erquintasuna.

JAZOEREA.

San Bernardoc indartu eta bizcortuten eban bere icharopena, esanagaz:—«Ni ez naz Jaungoicoaren graciaren duin; baña Jesucristoc irabaci euztan bere pasinoe eta eriotzeagaz, eta berac esan euzcum: —escatu eguizue eta artuco dozue, eta nire icenean escatu daguizuen guztia, emongo jatzue;—nic, bada, beguiratu neinquero ceruetaco erreñuari, neuri jatorcatan gauza bateri leguez, Jesucristoc beraganaco emon euztan escubideagaitie.»

Iracatsi 2.^a—Erreguaren izatea.

¿Noc esan eban Aita gurea? Jesucristoc. ¿Cetaraco? Guri escatuten iracasteco. ¿Cer da escatutea edo erregututea? Da Jaungoicoagana biotza jaso eta mesedeac escatutea.

AZALDUEREA.

¿Cergaitie dinozu «Jaungoicoagana biotza jaso?» Cergaitie erregua da arimearen Jaungoicoaganaco cirquin bat, ceñegan billatuten dituzan, bear dituzan ouac, eta bera ingurututen da-been gach guztien osagarria.

¿Ce mesede escatu bear deutsaguz Jaungoicoari erreguan? Bear doguzan gracia guztia, eta gach eta premiña arimacoen eta gorputzecoen, norberarenen eta beste emparauen osagarria.

¿Celan escatu bear dira gracia orreec? Arimacoac eta salba-cinoe beticoraco diranac, guztiz eta osoro; gorputzecoac eta demporazcoac, cerceidadeagaz, au da, gueure arimearen one-rao badira.

¿Jaungoicoac ecin emon leiqueguz bere gracia, berari es-catu бага? Emon al dituz eta eguiaz emoten dituz gracia- ren batzuc; bafia berac esquiní izan dau ez deuzezala omongo bes-te batzue, escatuten deutzazanari espada.

¿Cer dator emendie? Bearrecoa eta preminazcoa dala gure-zat erregua; bada beraiu бага, ecin jarichi eta alcantzau gui-naiquez, onoidade eta birtuteai jarraituteco bear diran lagun-tasun cerucoac, ecin azpiratu eta goitu guinaiquez gachtasun eta arrizeuac, eta ecin irauñ guinaique eriozaraño Jaungoicoa-ren adisquidetasunean.

¿Noz erregutu bear dogu? Sarri; batezbere premiña edo es-tutasun andi bacocharenean edo bestenean icusten garean guztian.

¿Ceinbat dira erreguaren ereguitasunac eta anditasunac? As-co; batezberecoac eta lenenac dira: 1.^a da erreliginoeco eguite bat, ceñegaz onretan doguñ gueure Jaungoicoa, ezaguntzat emoten dogula bere aguiñaritasun gorena eta ontasun azquen-baguea, autortu eta adierazoten doguzala gueure mandetasuna eta premiña andia; 2.^a da guizonaren eguiteric goratuena eta andiena, ceñegaz sartuten garean berba eguiten Jaungoicoa-gaz, eguiten garean aingueruen irudico eta antzeco; 3.^a da osagarri guztiracoa, on guztia jarichi eta alcantzetaco, eta gach guztietatic gu libretaco edo gordetaco.

¿Ce onera atera bear dogu esan danetic? Erregua gauza an-
ditzat enquitea, escatu eta erregututea gucuro premiña guz-
tietan, eta ifioz ez ichitea, cristinau on baten goiseco eta gabe-
co lan onac eta escabideac eguitari.

JAZOEREA.

Jesucristo gure Salbaguilleac ez bacarric izan gura izan
eban gure erreguaren iracasla, baitabere ispilua. Bere bicitza
isileco eta escutuco oguetamar urteac izan eiran erreguaren
eguinera gueratubagaco bat; bere bicitza aguiriarri asieroa
emon baño lenago, aldendu eta joan zan eremura edo basa-
mortura, bertan berroquei eguneco erregua eguitera; bere bi-
citzza aguirian iragoten eitzuzan gaubac erreguetan, eta bere
criotzearen aurreco gabean erregutu eban, bere arimea pros-
tan, indartu eta sendatuteco. Berac ez eucan erreguaren pre-
miñaric, baña iracatsi gura izan euzcun bere ejempluagaz, guc
eguin bear doguna arrizeu eta esetsietan.

Iracatsi 3.^a—Erregu-mueta desbardinac.

¿Cainbat eracoa da erregua? Bitacoa, adinezcoa eta aozcoa.
¿Cer da erregu adinezcoa? Eguiten dana arimearen almenacaz,
gauza onen bat gomutanagaz, bere ganean adinagaz gogoratu
eta ezagutuagaz bera, borondateagaz eguinic eguiteren batzue,
diran leguez pecatuen danua, edo beste erabaguien batzue,
ondo confesetaco edo bicitza charrari ichi eta bicitza on bat
artutecoac. ¿Cer da erregu aozcoa? Da berbacaz eguiten dana:
esateraco, eguiten doguna, Aita gurea errezetan dogunean.

AZALDUEREA.

¿Bearrecoa eta noraezcoa da gogoartea salbacinoe beticora-
co? Beguiratuten bajaco esangura estuan edo neurri guztiacaz
egaina izaten dan leguez, ez, cergaitic guztiac cein eguin al
leiqueen, baña esangura zabalean, au da, beguiratuten bajaco
gauza jaungoicozcoen gogoracinoari leguez, bai; bada Espiritu
Santuae icontetan dan gogoartea, peccaturic ez eguitemo osa-
garria leguez.

¿Ceinbat alde daucaz gogoarteac? Iru: prestaerea, gorputza eta azquena.

¿Ceinbat eguite daucaz prestaereac? Iru: 1.^a sinisteco eguita Jaungoicoaren aurrean; 2.^a umiltasuneco eta damutasuneco beste eguite bat; eta 3.^a escabidea, escaturie gracia ondo eguiteco.

¿Ceinbat eguite daucaz gorputzac? Arimaco iru almenac: 1.^a gomutearena, gomutetan dogula edo iracurten dogulagauza onen bat; 2.^a adinarena, gauza on ori gogoari ondo emoten deutzagula, aztertuteñ dogula, celan bete dogun, iracatsi on orree aguinduten deuzcuna, cer eguin bear dogun aurrerantzcan, celaco onera eta mescedac ecarrico deuzcuzan bera ondo bete eta gordeteac. . . ; eta 3.^a borondatearena, biztuten doguzala gueugan ontasuneraco gurari sutsuac, eta eguiten doguzala asmu eta erabagui on eta santuac.

¿Celan amaitu bear da gogoartea? 1.^o ezquerrac omonie Jaungoicoari; 2.^o berari esquiniric asmu eta erabagui eguini-coac; eta 3.^o escaturie gracia bearrecoac, eurac betetaco.

¿Ceinbat eracoa izan leiteque erregu aozcoa? Iru-lacoa: aguiriya, batabesteagazcoa eta bacarrecoa.

¿Cer da erregu aguiriya? Erreliginoe santuco otscinac, arimazainac eta eleizguizonac Jesucristoron icnean eta Eleizearren ordez eguiten dabena; eta ausse da erreguena eta goratuena.

¿Cer da erregu batabesteagazcoa? Bic edo gueiagoe baturic eta alcaturic eguiten dabena; eta da indar andicoa.

¿Cer da erregu bacarrecoa? Bacoac bere bacarrean eguiten dabena; eta ausse da errazena, bada eguin guinaique ordu guztietan eta lecu guztietan.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Egun guztietan edolabere ordu laureneco gogoartea euquitea, eta Erreliginoe santuco eleizquizun eta eguite on guztietara cinto eta leiyal joaten.

JAZOERA.

Aita Suarez adin arguicoac eta guztiz jaquitunac esaten eban, berac emongo leuquezala bere liburu guztiae ordu lau-

ren bateco gogoarteagaitic:—«Santa Teresa Jesusenac esaten eban, gogoarteari ichiten eutsan arimeac, ez ebalá bear demonioric condenetaco:» eta beste lecu baten dino:—«Esquini eguidazue, ordu lauren bateco gogoartea egunoro eguingo dozuela, eta nie Jesucristoren icenean esquiniteu deutzuet cerua.»—Gersonec ciñóan—«Gogoartea eguin бага, ecin iñor bici leiteque cristinaua leguez, mirariz ezpada.»—Eta orregaitic Santu guztiac, praile eta monja guztiac, euren arimen ardura andia dauquen guztiac, eguin izan dabo eta eguiten dabe gogoarte ain oneragarri eta mesedegarri au.

Iracatsi 4.^a—Erreguaren cerceridadeac.

¿Celan erregutu bear da? Gogoz, umiltasunagaz, icharopenagaz eta iraupenagaz. Aita gurea esaten dozuncan, ¿nogaz berba eguiten dozu? Gure Jaun Jaungoicoagaz. ¿Nun dago gure Jaun Jaungoicoa? Lecu guztietan, batezbera ceruan eta altaraco Sacramentu guztiz Santuan.

AZALDUEREA.

¿Celan erregutuco da gogoz? Siniste biciyagaz gogoraturic goazala berba eguitera, aurrean daucagun Jaungoicoagaz, eta eguinic aleguina, gure biotza eta adina joan daitezán gure minagaz eta berbacaz batera.

¿Celan erregutuco da umiltasunagaz? Ezagaturic oz garcala gu, gueure pecatuagaitic, gracia bat bere jarichi eta alcanzetaco duin, eta iminiric gueure uste guztia Jesucristoren irabaci eta merecimentuetan, celiaren icenean escatu bear dogun.

¿Celan erregutuco da icharopenagaz? Enquiric siniste andia Jaungoicoaren ontasun azquenbagan, bere altasunean eta bere leiyaltasunean.

¿Celan erregutuco da iraupenagaz? Jarraturic erreguac eguiterari bein eta beste bein, egun baten eta bestean, iñoz necatu eta gogait eguin бага, iminiric gueure aldelic dagoan guztia.

¿Utsie-eguin-eeingarría da erreguaren indarra? Eguiten bada cerceridade esanicoacaz, escaturie norberarentzat eta ari-mearen salbacinoeraco bear diran gauzac, da fedeco eguía, dula utsie-eeingarría.

¿Cetan dauco bere utsie-eguin-eeintasuna? Jesucristoren eguititasunean, ceñec lecu ascotan eta berba sarri esanicoacaz esquiñi deuzcun «Bere icenean sinisteagáz escatuten dogun guztia, emona izango jacula.»

¿Eta beste batzuentzat escatuten doguncan, da bardin utsie-eguin-eeingarría erreguaren indarra? Onera eta indar audicoa izan arrin bere, ez da utsie-eguin-eeingarría: 1.º Jesucristoc alan esquiñi ez obalaco; 2.º cergaitic araco arec, ceñegaitic escatuten dogun, galerazo leiquean erreguaren onerea bere borondateagaz.

¿Ce onera atera bear dogu emendie? Onerazpen andiagaz eta esanico cerceridadeacaz gucure erreguac eguiteco asmu eta erabagui errime eta sendua, izan daitezcan Jaungoicoaren gogocoac, eta guretzat oneragarriac eta mesedegarriac.

JAZOEREA.

San Mateoc, bere Evangelioeco amabostgarren capituluan, dirauzeu: «Emacume cananeatar bat joiala Jesusen ondoric, deadar andiacaz cirautsala:—Jesus, David-en semea, erruquitu zaitez nigaz; nire alabea da dongaro necatua eta mindua demonioacguitic.—Eta Jesusec ez eutsan erantzuten, berac barriz jarraituten eutsan deadar eguiteari, eta eldurie bere ieas-lac beragana, erregutu eutsen, cirautsela:—«Entzun eguizu bere erregua, bada deadarca dator gure ondoric», eta Jesusec erantzun eban:—«Ez naz izan bialdua, Israelgo echeo ardiac-gana ezpada.» Baña emacume cananeatarra ez zan deslaitu, ezpada, aurrieraturic Jesusegana eta bera adauric, esan eutsan:—«Jauna, baliyau zaquidaz;» eta erantzun eutsan Jesusec:—«Ez da ondo semealaben oguiya artutea, eta chacurrai botatea.»—Eta emacumeac esan eutsan: «Alan da, Jauna; baña chacurrac jaten dituez, euren ugazaben maitie jausten diran ogui-ondarrac.»—Sinistez eta umiltasunez heterico berba

onecc, aurreratu eta cirquiindu eben Jesus gure Jauna, berac escatuten ebana emotera, eta eregui eta alabetan ebala bere sinistea, esan eutsan:—«¡O emacumea, andia da zure sinistea; eguin beite, zue gura dozun leguez!»—Eta ordu atatic osatu zan bere alabea

Iracatsi 5.^a—Aita-gurearen iru escabide lenengoac.

¿Cein da erregüetatic onena? Aita-gurea. ¿Cergaitic? Jesu-ristoe, Apostoluen escabidez, bere aoz esan ebalaco. ¿Cergaitic guciyago? Caridade edo maitetasun guztian sarturico zazpi escabide daucazalaco.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic diñozu, daucazala zazpi escabide maitetasun edo caridade guztian sarturicoac? Cergaitic erregu once sarratuten dituzan, ez bacarric escatu eta gura izan bear diran gauzac, baitabere araco era arteza, ceñeguz escatu bear diran maitetasun edo caridadean.

¿Cein da, maitetasunac edo caridadeac aguinduten daben era arteza? Gue billatu daguigula lenengo gauzac-ecerezetic-eguitearen azquena; bigarren lecuan guizonaren azquena bici-tza onetan eta bestean; eta azquenez azquen orreec jarichi eta alcantzetaco eguinbideac.

¿Cein da, guztiaz-ganetic eta lenengo lecuan billatu bear dan gauzac-ecerezetic-eguitearen azquena? Jaungoicoaren zorriona, gauzac-ecerezetic-eguitearen azquen guztiracoa eta izatezcoa; eta nusse da, lenengo escabidean escatuten doguna.

«¿Cein da lenengoa? Santificadua izan bedi zure icena. ¿Cescatuten dozu escabide orretan? Jaungoicoaren icena izan daitela ezagutua eta onrauba mundu guztian.»

¿Cein da, bigarren lecuan escatu bear dogun guizonaren azquena? Salbacinoe beticoa edo Jaungoicoaren erreñuan alde euquitea; eta alde-euquite asirico bat leguez, erreñu orretaraco escubidea emoten deuzeun gracia: cein dan, bigarren escabidean escatuten doguna.

«¿Cein da bigarrena? Betor gurgana zure erreñna. ¿Cer escatuten dozu escabide orretan? Jaungoicoac aguintau daquiara gure ariman emen lurtean graciagaz, eta guero emen daigula zoriona.»

¿Cein da eguinbide bearrecoa eta izatezcoa jarichi eta aleantzetaco, bicitza onetan gura izan bear dogun azkena? Jaungoicoaren borondatea eguitea, beteric eintzo eta leiyal bere aguintu guztia; eta ausso da, irugarren escabidean escatuten doguna.

«¿Cein da irugarrena? Eguin bedi zure borondateá celan ceruan alan lurtean. ¿Cer escatuten dozu escabide orretan? Eguin daigula Jaungoicoaren borondatea, lurtean gagozane, zorionecoa ceruan eguiten dabeen leguez.»

¿Cer iracasten deuzcu Aita-gurearen lenengo zati one? Maitetu bear doguzala eta guztiaz-gañetic billatu bear doguzala Jaungoicoaren zoriona eta bere suentasunaren erreñua lurtean, Jesucristoc diñoan leguez:—«Billatu eguizuez lenengo Jaungoicoaren erreñua eta bere suentasuna, eta beste emparau guztia emongo jatzue craiscunatzat.»

JAZOEREA.

Itandu eutsan San Ignacioc Aita Lainez-eri: «Cer antuco leuquean berac, ceruan bereala sartutea, ala lurtean gueratutea, Jaungoicoaren zorionagaitic bearra eguiteco, eta Aitac erantzun eutsan:—«Berac antuco leuqueala cerua bereala joatea.»—«Bada nie, esan eutsan San Ignacioc, gurago dot emen gueratutea, Jaungoicoaren borondatea betetaco eta bere zorionagaitic bearra eguiteco; eta nire salbacinoe beticoaren gañean barriz daucat uste oso bat, Jaungoicoac euquico leuquela nire ardurea, eta ez leuquela ichico galduten, bere amorearren borondatez ceruan sartutea atseratu eta luzatu ebana.»

Iracatsi 6.ⁿ—Aita-gurearen beste emparau escabideac.

¿Cein da laugarrena? Egunean eguneango guere oguiya gaur emen eguiguzu. ¿Cer escatuten dozu escabide orretan?

Jaungoicoac emon daigula gorputzeraco janari egoquiya, eta arimearentzat gracia eta Sacramentuac.

AZALDUEREA.

Esan dozu, azquenac escatu ezquero, escatu bear dirala, areec jarichi eta alcantzetaco eguinbideac. ¿Ceintzue dira oneec? Batzue dagoz, sucen lagunduten deuzcuenac, eta beste batzue bacarric cearea lagunduten deuzcuenac, quenduric, azquenetic alde eraguiten deuzcuen eragozpenac eta gachtasunac.

¿Ceintzue dira eguinbide laguntari sucenac? Gorputzaren janari egoquiya, ceñetan dagoan sarturic, bicitzaraco bear dan guztia; eta arimearentzat gracia eta Sacramentuac: eta au escatuten dogu laugarren escabidean.

¿Ce eragozpenec alde eraguiten deuzcue azquenetic? Iruc: 1.º pecatuac; 2.º peccatura ciricatuten gaituezan esetsiyac; eta 3.º peccatuaren castigua diran gachac: eta gach onetatic librau gaitzala, escatuten dogu beste emparau escabidetan.

«¿Cein da bostgarrena? Parcatu eguiguzuz gueure zorrae, gue gueure zordunai parcatuten deutseguzan leguez. ¿Cer escatuten dozu escabide orretan? Jaungoicoac parcatu daguiguzala gueure peccatuac, guene, gu iraindu gaituezanai edo gach eguin deuzcuenai, parcatuten deutsegun leguez.»

¿Cergaitic imini dau Jaungoicoac cerceridadetzat edo bañatzat, gue parcatu daguigula, Berac guri parcatuteco? Batez bere errazoe bigaitic: 1.º gure artean irauin eraguiteco alcarganaco maitetasunari; 2.º gure argaltasuna eta erquintasuna indartu eta sendatuteco, iensiric cein erraz jarichi eta artuten dogun gueure peccatuen pareacinoa.

«¿Cein da seigarrena? Ez eguiguzu ichi esetsiyari edo tentacinoan jausten. ¿Cer escatuten dozu escabide orretan? Jaungoicoac ichi ez daguigula, deabruac, peccatuan guri jausi eraguiteco, ducarguzan gogoracinoe charretan eta esetsiyetan jausten, eta ez lecuric eurai emoten.»

Escatu bearrean, ichi ez daguigula jausten ¿ez litzatequo obeto izango escatutea, librau gaguizala esetsietatic? Ez; cergaitic esetsiyac edo tentacinoac eurenaz dira guztiz oneragu-

riac eta mesedegarriac; bada iracasten deuzcue, iraun eragui-
ten deuzcue umiltasunean, sendatuten gaituez ontasunean, eta
nberastuten gaituez bicitza beticoco irabaciyacaz eta meroci-
mentuacaz.

*«¿Cein da zuzpigarrena? Baña librau gaguizuz gachetic. ¿Cer
escatuten dozu escabide orretan? Librau gaguizala Jaungoicoac
gach guztietatic, eta arimaco eta gorputzeco arrizcuetatic.»*

Bada gachac, diran leguez gueisotasunac, ondasunac galdu-
tea eta beste onelango zorigach asco, ¿cein izan leitequeguz
irabaci eta onera andicoac, onian eta eroapenagaz curac irago
ezquero? Bai: orregaitic escabide once succendu bear dau, gueu-
re salbacinoe beticoca arrizcuan iminteu dabeen gachetara, di-
ran leguez eriotza ustebagacoa eta batbatecoa, irago cein do-
gun zorigachen bat. . .

¿Celaco asmuac atera bear doguz iracatsi onetic? Jesucristoc
berac eguinico erregu au ascotan enqui eta itsal andi bat be-
rari izatea, esaten dogula sarri eta onerazpen andiagaz.

JAZOEREA.

San Bernardoc, erreguac eguiten ciarduala, icusi eban, frai-
leac coruan erregitetan egozan bitartean, angueruac inscribi-
duten egozala, eta batzue eguiten ebela urrezco letracaz, beste
latzue uragaz, eta besteac tinta baltzagaz, Gure Jaunac aguer-
tu eta adierazo cutsan icusquizun onen esangurea, cirautsala:
—Angueruac urrezco letracaz inscribiduten cituezanac, cirala,
berotasunagaz erregututen eben fraileac; uragaz inscribiduten
cituezanac, cirala, ardurabacotasunen bategaz erregututen ebe-
nac; eta tinta baltzagaz inscribiduten cituezanac, cirala, boron-
datezco ardurabacotasunagaz erregututen ebenac; alan lenen-
goac irabasten eben eguinsari andi bat, bigarrenac ecerberez
edo ozta ecerberez, eta irugarrenac cirau castiguaren duin.

Iracatsi 7.^a—Celan erregutu bear deutzagun Jaungoicoari eta celan Santuai.

¿Bada cergaitic dinozu asieran «Aita gurea ceruetan zago-
zana?» Jasoteco biotza Jaungoicoagana, eta escatuteco mese-

deac umiltasunagaz eta uste beteagaz. ¿Angueruai eta santuai bere erregutu bear deusegu? Bai, aita; gueure bitartecoai leguez.

AZALDUERIA.

¿Deitu guinaiqueo Jaungoicoari, Aita? Bai; eguiaz eta benetan dulaco; 1.º utsetie-eguintasunagaitie, bada Berac emon euzcun izatea eta bicitzea; 2.º gure erosteagaitie, bada Berac erosi eta atera guinduzan demoninoaren mendetie; eta 3.º umetzat gu artuteagaitie, bada Berac artu guinduzan bere semetzat Bateoan.

¿Eta cergaitie esaten dogu Aita gurea, eta ez Aita neurea? Gomuta gaitizan, guztieoc gareala anayac eta Aita baten semeac, eta daucagula guztiacgaitie escatuteco eguinbearra, iminirie onelan anaetasun guztioen eguiazco bat.

Egonic Jaungoicoa lecu guztietan, ¿cergaitie esaten dogu «ceruetan zagozana?» Cergaitie an gueiago argui eguiten daben bere zorionac, angueruen eta santuen ganean aguintauagaz; eta beti euqui daguigun gogoan, gueure azquena dan cerus, nun aguintetan daben gure Aitac.

¿Celaco gurariac biztu bear dituz guban sarrera guztiz samur otrec? Poztasun eta icharopen andicoac, icusirie, escatutera goazan gure Aita, dala ceruetaco Erreguea, eta bear doguzan on guztien jaubea.

¿Escatu bear deusegu Jaungoicoari, santuai leguez? Ezetara bere ez; Jaungoicoagana succenduten gara artez eta osoro, gracia guztien asiera eta emollea dan leguez; alan esaten dogu «emon eguiguzu, entzun eguiguzu, parcatu eguiguzu...»

¿Celan bada escatuten deusegu santuai? Bacarrie gueure bitartecoai leguez, eroan daguiczan gure erreguac Jaungoicoaren aurrera, eta imini dagnien euren bitartecotasuna gugaitie; alan esaten dogu: «erregutu eguizue, gure bitarteco izan zaiteco.»

¿Cer adierazoten emon gura dogu, «alan izan dedilla» esan gura daben «amen» berba agaz? Jaungoicoac guri entzun daguigun, gue daucagun gurari beroa eta sutsua, eta gue escatuten doguna, Jesucristoren irabaci azquenbagaegaitie jarichico dogula daucagun uste edo icharopena.

¿Ce onera atera bear dogu emendic? Jaungoicoa semcaren uste beteagaz maitetuta Aita leguez, eta santuac gueure bitartecoac leguez.

JAZOEREA.

Escatuten deutsagunean Erregue bateri edo beste andiqui bateri, gue mereci ez dogun meseden bat, iminten deutsagu bitartecotzat, beragaz lagun edo adisquide danen bat, onec aguertu daguion gure gurari edo naizatea, eta eguin daguian aleguina; eta alan jarichi eta alcantzetan dogu, gue gura dogun eta mereci ez dogun gauzea. Alan aguertuten doguzanean gueure erreguac Jaungoicoaren aurrera gue erruquigarri eta peccarioc, eta beraugaitic ecer mereci ez dogunoc, iminten doguz bitartecotzat Maria guztiz Santea eta santuac, euren erreguacaz eta merccimentuacaz indarra emon daguioen gure escabideari, eta alan euren bitartecotasunagaitic jarichi eta alcantzetan dogu, gueure duinbacotasunagaitic ecin icharon guinaiqueana. Gañera, icharoponeco eta onerazpeneco eguite onegaz, onretan doguz Jaungoicoaren adisquideac diran santuac.

Iracatsi 8.^o—Dontzellearen erregua.

¿Celango erreguac eguiten deutzazuz batezberre Andra Mariari? Ave-Maria edo Agur-Maria eta Salvea edo Agur-Erreguina. ¿Noc esan eban Agur-Maria? San Gabriel gar-angueruac, Andra Mariari agur eguitera etorri zanean, ¿Noc esan eban Salvea edo Agur-Erreguina? Eleiza Ama Santeac dauco berotuta. ¿Cetaraco? Andra Mariari mesedeac escatuteco.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic gueiyenean errezetan dogu Agur-Maria Aita-gurearen urrengo? Maria gure Amaren bitartecotasunagaz obeto jarichi eta alcantzetaco, Jaungoico gure Altari escatuten deutsaguna.

¿Ceinbat alde daucaz Agur-Mariac? Iru: 1.^o angueruac esan cituzan berba oneec: «Jaungoicoac gorde zaguizala, graciaz be-

tea, Jauna da zugaz, bedeincatua andra guztion artian;» 2.^a Santa Isabelec esanico berba oneec: «Bedeincatua zure zabeleco frutua;» eta 3.^a beste emparau berbae «Santa Maria...», sinistea da izan cirala gueituac Efesoco Batzar Santuagaitic bostgarren guizaldian.

¿Ceintzuc beste erregu eguiten deutzaguz Dontzella guztiz Santeari? Dagoz asco, bere onerazpeneco santuac imini dituzanac, Eleizeac ontzat emon dituzanac eta parcamenacaz aberastu dituzanac; bafia lenenac dira Salvea, Letaniac eta Errosario Santua.

¿Cer da Errosario Santua? Da, Jaungoicoaren etruquitasunari escatuteco era bat, esanic amabost bidar Aita-gurea, onen urrengo beste ainbeste bidar Ave-Mariaren amarrecoac, gogoratuten dala amarreco bacochean gure siniste santuco escutapenetatic lenenen bat.

¿Noc eguin eban Errosario Santua? Dontzella guztiz Santeac berac, eta omon eutsan Santo Domingo Guzman-goari, premiña guztien osagarria leguez; eta Aita Santu Erromacoac guztiz asco aberastu izan dabe Errosario Santua euren parcamen cenbatu ecingarriacaz, dempora berean adierazo izan dabeela, cein oneragarria eta mesedegarria dan beraganaco zaletasun edo onerazpena.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Dontzella guztiz garbi gure Amari sarri orregututea, batezbera erloyoac joten dabenean, goiseco, eguberdico eta iluntzeco Ave-Mariyelacoe-tan, gogoratuten dogula gueure Errostearen escutapena, eta berari emotea beraganaco gure maitetasunaren ezaugarria, errezauric egunean egunean edolabere Errosario Santuaren iru zatietatic bat.

JAZOERIA.

San Francisco Javier, Jesusen Alcartasuneco goraldia eta edertasuna, izan zan Errosario Santuaren zabaltzalle berotasun andicoa. Ez bere arazu eta cereguin andiacgaitic, bere neque gogorraegaitic, eta ecergaitic bere. ichi eban egunoro errezaun бага bere bicitzaco egun guztietan. Beti eroaten eban es-

queguiric bere zamatic, mundu guztiac icusi eguian eta jaquin eguian, Errosario Santua zala locarriya, bere biotza Mariaren Biotzagaz batu eta lotuten ebana. Gueiso ascogana joateco, izanic dempora bat batean deitua, eta ecin icusi eta lagundu al izanic gueiso guztiac egun baten ez eta sarritan aste guztian bere, lecu urrinetaraco ciralaco eguiten jacazan deiyac, bialduten eutsen gueisoai Errosarioa, cirautsela, al beben errezaugueiela, eta ecin beben, imini egueiela zamatic, eta berba emoten eutsela, batzue obaria artuco ebela euren gueisotasunean, besteac osatuco cirala, eta beintzat ez cirala ilgo Sacramentuaebaga. Milla eta milla bidar izan zan eguiaztua eta ciurtaua mirari ascogaz San Francisco Javier-en esquintsari au.

Iracatsi 9.^a--Maria Dontzella guztiz Santearen ereguitasunac.

¿Nor da gure Andra Maria Dontzellea? Da Andra bat jatorriceo pecatua baga sortua, onoidadez betea, Jaungoicoaren Ama dana eta ceruan dagoana.

AZALDUEREA.

¿Ceintzue dira, Maria Dontzella guztiz Santeagan miraritu bear doguzan ereguitasunac edo doeric lenenenac? Bost: 1.^a bere Sortuera Orbanbaguea; 2.^a bere Santutasun goratua; 3.^a bere Amatasun jaungoicozcoa; 4.^a gorputz eta arima ceruan artua-izate zorionecoa; eta 5.^a bere Bitartecotasun guztiracoa.

¿Cetan dago bere Sortuera Orbanbaguearen ereguitasuna? Bera bacarric, bere Seme Jesucristoren irabaci edo merecimentu lenaz icusiagaitic, pecatu jatorriceo bagacoa izatean, eta bere Sortueraco lenengo unetic Espiritu Santuaren gracia eta doiacaz aberastua eta edertua izatean, beti izanic ederra, garbia eta zoragarria Juangoicoaren beguien aurrean.

¿Celacoa da bere Santutasunaren ereguitasuna? Goratuena eta andiena, eguiten dabela berac bacarric ereguitasun berarizeo bat, angueru guztiai eta santu guztiai batera aurea eroanagaz.

¿Celacoa da bere Amatasun jaungoicozcoaren anditasuna? Andiena guztien artian, bada jaso eta gorafulen dan duintasun azquenbagaco batera leguez, eguiten dabela Jaungoicoaren Ama, bere garbitasun dontzellacorraren calte baga.

¿Cer miraritu bear dogu bere ceruetara Igoera dontzuaren ganean? Bere sarrera zorionecoa gorputz eta arima ceruan, nuu aurquituten dan angueruen eta guizonen Erreguina eguini⁶, eta ceruen-eta lurraren Aguintari Nagusia dala.

¿Cetan dago bere Bitartecotasun guztiena? Guizon guztien Ama, pecatari guztien bitarteco eta gracia guztien zabaltzalle eta emontzalle eguini⁶ egotean.

¿Eta cer dirauztazu bere Biotz guztiz maitegarriaren ganean? Jaungoicoac eguinebala berariz escutapen andi orretaraco, emoten outsazala zoragarrizeo edertasun miragarri bat, guizonen biotzac beragana erooten dituzana, samurtasun eta erruqnitasun ain andiac ece, guztiacaz erruqitu eraguiten deutsena, eta esebido eta aguintaritasun azquenbagac leguez, izan daiten premiña guztietaraco osagarri eta laguntasun sendoa.

¿Ce uste edo erechi euqui bear dogu Andra Mariaren escapularioen ganean? Mariaren onerazpen eta adisquidetasunean hici diranen ezaugarriac eta igargarriac dirala; dala onerazpen bat Dontzella guztiz Garbiaren guztiz gogocoa, eta Eleizeac ontzat emona.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Dontzella guztiz santua egun guztietan onretea, batezbera zapatactan eta bere jaiegunetan, beti erooten dogula hularrean bere escapulario santua.

JAZOEREA.

San Alfonso Maria Ligorioc, «Mariaren Zoriontasunac» derichon bere liburtian, dino:—«Celan guizonac dauquen gauza onragarritzat, besteac eroan daguiela euren soñeco ezaugarria, alan Maria guztiz Santeac pozic eta ezquer onagaz icusten dau, bere onerazpenecoa eta adisquideac eroan daguiela bere escapularioa, alan eracusteco, dirala bere mendean biciteco esquiniric dagozabac, eta dagozala sarturic Jaungoicoaren Amaren otseimen eta serbitzarien artian. Gaurco eguneco herege barri-

yac, ecanduz leguez, burla eta barre eguiten deutse onerazpen oneri; bafia Eleizeac ontzat emon izan dau bere nagusitasunagaz eta parcamen ugariacaz. Carmengo escapularioari, Maria samintasunencoari, Merced-coarenari, eta batezberc Sortuera-renari, emonic dagozan parcamenac bai partearrae eta bai osoac, bicitzan eta eriotzan irabaci leitequezanac, dira conbatu ecin leitequezan beste. Niri dagocanez, eguiu dot, escapulario guztiae artuteco aleguina.»

Iracatsi I O.^a—Irudiyen cultua edo gurtea.

Eta altaran dagoana ¿nor da? Da ceruan dagoanaren antz edo irudiya. ¿Eta cetaraco dago an? Bere bitartez gomutau daigun, ceruan dagoana, eta bere irudiya dalaco, beguirunea izan daguiogun.

AZALDUEREA.

¿Ce gurte edo cultu emon bear deutzagu Dontzella guztiz Santeari? Onorezco eta itsalezco gurte edo cultu berarizco bat, Jaungoicoaren Ama dan leguez.

¿Eta santuai? Onorezco eta itsalezco gurte edo cultu chiquiago bat, Jaungoicoaren serbitzallac dirau leguez.

¿Bat eguin eta nastau leiteque, Jaungoicoari emoten deutzagun gurte edo cultua, Maria guztiz Santeari eta santuai emoten deutsegunagaz? Inoz bere ez; Jaungoicoari emotan deutzagu beguiraneco eta mendetasuneco cultu osoa, bere beraren ereguitasunagaitic, dalaco Jaungoicoa; santuai emoten deutsegu onorezco cultu bat Jaungoicoaganaco beguiranecagaitic, izan ciralaco Jaungoicoaren serbitzallac.

¿Izan bear deutseguz beguiranec eta itsala Andra Mariaren eta santuen ondar edo erreliquiya eta irudiyai? Emon bear deutsegu onorezco cultua bera, ez eurac euraegan danquen gauza gaeicorragaitic, ezpada eurac adierazo eta esan gura dabeenagaitic.

¿Irudiyai emoten jaquen gurteac edo cultuae, badauco cer bait ondo ez dana eta guzurrezcoa dana? Ez: cergaitic eurai emo-

ten deutsegun cultua, ez da guec sinistuten dogulaco, euracgan aurquituten dala virtuten bat edo ereguitasunen bat, ezpada sucenduten da, ceruan dagozan Andra Mariagana eta santuacgana, ceintzue ecin onrau al izanie guec, emen lurcean ez dagozalaco, onretan doguzan euren antz eta irudiyen bi-tartez.

¿Aguertu eta azaldu daiquedazu au bardincuntza bategaz? — Ama batec daucaz maitegarritzat eta guztiz bere gogocotzat, bere seme ilaren edo urrin bici danaren irudiya eta beste gauzac; maitetasun eta gogo on au ez deutse, gauza areec euracgan dauquen gueicorragaitic, ezpada sucenduten dira, irudi eta gauza areec gogoratu eraguiten deutesen bere semeagana.

¿Cer dirauztazu, Andra Mariari emoten jacazan icen gañeracoacgaitic? Eurac gueure gomutara ecarten deuzcuezala escutapen bat, jazoeren bat, mirarien bat, edo Mariaren irudiyen jatorrien bat; baña guztia sucenduten dira Jaungoicoaren Amagana.

¿Cer dirauztazu Andra Mariaren eta santuen aguertueren ganean? Sinistu leitequezala eta sinistu bear dirala biotzberaro, izan badira Eleizeac eguiazcotzat eta ontzat emonac.

¿Ce onera atera bear dogu esan danetic? Andra Mariari eta santuai euren irudi, antz, erreliquiya eta icen gañeracoetan onretea eta itsal andia cuquitea.

JAZOEREA.

Guztiz entzute andicoa eta ospetsua da, Andra Mariac Lourdes-en eguin eban aguertuerca; aguertuera au izan da ainbeste ezdabaiden eta errazoen ostean eguiazcotzat ezagutua eta ciurtaua, mirari ugari eta ascogaz sendatua, bertan eguinico pecatarien biurrera santuacgaitic eguiaztua, eta Eleizeac ontzat emona. Bertara joaten dira urte guztietan, ecin combatu al beste erromes penitenciaguillac, aguertuera onen azquena zan peccatarien euren Jaungoicoaganaco biurrera santuagaitic, escatu eta erregututeco. Ez dogu bere aztu bear españatarroc, Andra Mariac, aragui ilcorrean bici zala oraindie, Zaragoza-co urian Santiagori eta bere icashai eguin eutesen aguertuerca, emoten

outsela irudi bat pilar gauean, bere bitartecotasunaren eta Españansiniste santuac utsie eguingo ez daben ezaugarri ciurtzat.

Iracatsi II.^a—Angueruac.

¿Ce gauza dira Angueruac? Ceruan Jaungoicoagazco atseguinetan dagozan espiritu uts zorionecoac dira. ¿Cetaraco ecezetetic eguin cituzan gure Jaun Jaungoicoac? Beti beti bera alaban eta bedeinatu daguien. ¿Eta cetaracogueiago? Bere serbitzariac leguez Eleizea sucendu eta guizonac zainduteco. ¿Beraz zue bere badozu Angueru-jaolea? Bai, badaucat; eta guizon bacochar dauco berea.

AZALDUEREA.

¿Cein da Angueruen izatea? Dira espiritu osoro utsac, bat bere gorputzie ez dauquenac.

¿Celaco egoeran ecezetetic eguin cituzan Jaungoicoac? Graciazco egocran: eta alan irauan ebenac, dira Angueru onac; bafia Jaungoicoaren contra jarqui eta urten ebenac, izan ciran infernuan ondatuac, eta oneec dira demoninoac.

¿Ceinbat dira Angueru onac eta celan bereciturten dira edo desbardinduten dira euren artian? Dira cenbatu ecin loitequezan beste, eta ezagututen dira iru batin-chequia edo jerarquia eta bederatsi corutan: lenengo batinchequian: Serafinac edo Angueru Jaungoicoaren amodioz sutuac, Querubinac edo Angueru jaquin-beteac eta Tronoac edo Angueru jargoyac; bigarren batinchequian: Dominacinoac edo Angueru menpeztalleac, Virtuteac edo Angueru indartsuac eta Potestadeac edo Angueru ceruco mendeac, eta irugarren batinchequian: Principaduac edo Angueru lenendaitzac, Arcangeluac edo Goyangueruac eta Angueruac; azquenengo oneec dauque guizonac zainduteco ardurea.

¿Ce ouera eta mesede ecarten deuzcuz Angueru-jaoleac? Guztiz asco; lenenac dira: beti lagun eguiten deuzcu, iracasten deuzcu bere arguitasunacaz, libretan gaituz arrizen ascotatic,

jarichi eta alcantzotan deuceuz gracia eta laguntasun cerucoac, esetsiac eta tentacinoac azpiratu eta goituloco eta gure erregu eta escabideac eroan eta aguerturie Jaungoicoari.

¿Celaco cultua omon bear deutsegu Angueruai? Santuai emoten deutseguna bera, bada, euren ereguitasuna izan arren andia, dira criatura utsac.

¿Celacoac dira, euracaganaco daucaguzan eguinbearrac? Lotsa eta itsala izan bear deutsegu euren gure aurrean egoteari, jarraitu bear deutsegu erraz eta umiltasunagaz euren arguitasunai; erregutu bear deutsegu uste osoagaz gueure arrizeu eta premiñetan, eta onrau bear doguz egun guztietan.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Egun guztietan gueure Angueru-jaolegana sucendutea, ogniten deutsagula erregu au:—«Angueru santua, Jaungoicoac bere ontasun amaibagueagaitic nire zaintzalle zu imini zaituzana, arguitu naguizu, zaindu naguizu, sucendu naguizu eta erondu naguizu.»

JAZOEREA.

Eremu eta basamortuco Aita bateri itandu eutsen baten, cer eguiten eban beti pozic eta baque dontzu bardin baten egoteco, berac erantzun eban:—«Gogoratuten naz, beti dagoala neure ondoan neure Angueru-jaolea, neure premiña guztietan lagunduten deutzana, une eta aldi guztietan cer eguin bear dodan eta cer esan bear dodan iracasten deutzana, eta gaero nire eguiquerac inscribiduten dituzana, nie eguiten ditudazan leguez. Gogoracinoe onec lotsa eta itsal onez betetan nau, eta galerazoten deutz eguiten, bere gogoco ez dan guztia.»





IRUGARREN ZATIYA.

SARREREA.

Iracatsi 1.^a—Maitetasuna edo Caridadea.

¿Cer da maitetasuna? Da izatearen gañeco onoidade bat, ceinon bitartez maitetuten dogun Jaungoicoa bere ereguitasun amaibagueagaitic, eta maite dogun lagun urcoa, gueure burua leguez, Jaungoicoari deusagun amodioagaitic.

Ori orrelan dala ¿ceinbat aguindu daucaz maitetasunac? Bi: 1.^a da Jaungoicoa maite izatea gauza guztien gañetic; 2.^a da lagun ureoa maite izatea gueure burua leguez; eta aguindu bi onetan dago sarraturic legue guztia.

¿Celan betetan dogu, Jaungoicoa maite izateco lenengo aguindua? Lenengo: poztuten gareala bere zorientasun eta ereguitasun amaibagacoacaz; bete eta gordetan doguzala, bere onoreraco sucendu eta diran lenengo iru aguinduac; eta 3.^a peccaturic batbere eguiten ez dogula, edo beste emparau aguinduac austen ez doguzala.

¿Ceinbat eratarra maite izan guinaique Jaungoicoa? Gueuretzat ona dan leguez, edo amodio naitagarriagaz, eta Bera Beragan ona dan leguez, edo amodio ondoguracoagaz; eta ausse da onena eta betena.

¿Eta cergaitic maite izan bear dogu gauza guztien gañetic? 1.^o Daucazalaco onoidade eta ereguitasun guztiaic, eta guztiaic era amaibagacoan; 2.^o Dalaco gueure Aita, ceñegandic artu

izan dogun guztia; eta 3.^o Dalaco gueure azquena, ceinegandic icharon bear dogun guztia.

¿Andia da onoidade onen erognitasuna? Da lenengoa eta onoidade guztien arimea. Onoidade bat, maitetasun bage, da ila, eta bicitza beticoraco ezertaraco ez dana.

¿Celan beteco dogu, lagun urcoa maite izateco bigarren aguindua? Berari ondo gura izanagaz, bere gachacgaitic min eta atsecabea artuagaz, beragana succenduten diran aguinduae bete eta gordeagaz, eta erruquizeo eguinac beteagaz.

¿Nor da lagun urcoa? Zoriontasun beticoa jarichi edo alcanzau al leiquean guizacume edo emacume guztia, bai dala gueure senidea edo senide ez dana, bai dala adisquidea edo arerioa.

¿Guizacume eta emacume donga eta charrac maite izan bear doguz bere? Gorrotan guinaiquez euren ecandu charrac eta dongaqueriac, bafia beti maite izan bear dogu guizona.

¿Maite izan bear doguz gueure arerioac? Bai; bada da Jesucristoren aguindu bat eurae maitelutea; eta alan parcatu bear doguz eurae guri eguinico iraina eta charqueriac, lagundu bear deutseguz euren premiñaldietan, eta emon bear deutseguz gueure amodioaren ezaugarri gueiyenetacoac eta oituricoac.

¿Parcatu bear deutseguz, eurae guri eguin deuzcuezan calteac eta gachac? Beti parcatu bear doguz eurae guri eguinico irainac eta charqueriac; bafia ez, gueure ondasunetan, gueure entzute onean, gueure bicitzan, eurae eguinico calteac eta gachac, oneec osotu eta bihurtuten ez diran artian.

¿Cer eguin bear dogu, maitetasun oni gueure biotzean beti iraun eragniteco? Oitu bear gara biti icusten guizonagan Jaungoicoaren antz edo irudiya, eta Jesucristoren odolagaz erosirico arima bat, eta maite izan bear dogu guizonagan Jaungoicoaren eguiquera bat eta Jaungoicoaren amodioagaitic, cein dan iracatsi onetie aterá bear dogun onorea.

JAZOERA.

San Vicente Paulec, maitetasunaren apostoluac, esaten eban:—«Nic ecin emon neique neure crechia eta erabaguitu guizon basacerritar baten ganean, ez eta emacume premiñadun

baten ganean bere, eurac campotic eta azaletic dirudiyenari bacarric beguiratuta; euretic batzue dira ain ganora bagacoac eta aciera charrecoac ece, nequez eta gach ezagututen dira euraegan criatura errazoedunaren antz, irudi eta izatea; baña beguiratuten badentsegu siniste santuaren beguiacaz, aurquituten dituguz ain incauric eta josiric Jaungoicoaren Semearen biotzean ece, bere odola euraegaitic isuriteco, eta bere bicitzea euraegaitic emoteco, badaczbadaric eta atserapenic euqui izan ez daben. ¡O! ce oneragarria eta mesedegarria dan icustea lagun urcoagan Jaungoicoa bera, berari euquiteco, Jesucristoc outsan amodia.»

Iracatsi 2.^o—Jaungoicoaren aguinduac.

Esan eguizuz Jaungoicoaren legueco aguinduac.—Jaungoicoaren legueco aguinduac dira amar, lenengo irurac dagocaz Jaungoicoaren onriari, eta beste zazpirac lagun urcoaren onereari.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic derichoe Jaungoicoaren legueco aguinduac? Diralaco, Jaungoicoac iminiyac, guizonaren biotzean asieratic Berac inean eta ezarriyac, Sinaico mendiyen gueroago Berac adierazo eta aguertuac, inscribiduric arrizeco ol bitan emoten entsazala Moiseseri.

¿Jaquin bear doguz aguindu orreec? Adinera edo ezauberara eldu dan cristinau guztiae jaquin eta ezagutu bear dituz, beintzat euren esangura bearbearrecoaren aldetic.

¿Cergaitic? Diralaco neurriya, noraczecou eta bearrecoa dana, gu ondo biciteco eta cerura gu eroateco; eta au ecin izan leiteque, eurac jaquin eta ezagututen ez badoguz.

Eta ceruan sartuteco ¿bete eta gorde bear dira aguindu guztiae? Bai; cergaitic guztiae dutoz Jaungoicoagandic, eta aguindu bat guichitan ouqui eta austen dabenac, guichitan dauco Jaungoicoaren aguintaritza nagusia, eguiten dala pecatuaren eta zorigach beticoaren errudun eta duin.

¿Bete eta gorde leitequez aguindu guztia? Jaungoicoac bere graciagaz lagunduten dabela, bai, cergaitic Jaungoicoac aguinduten ez daben, ecin eguin leitequean gauzaric; eta bestera uste izatea da sinisbagnetasuna eta ernegua edo Jaungoicoaren contraco irain andiya.

¿Celan gorde bear dira? Al dan ososatasun guzliagaz, iguez eguinic ez bacarric pecatu ilgarri edo mortalacgandic, baita bere pecatu arin, chiqui eta parcarraegandic, eta pecaturaco arrizeu, galbide eta bide guzlietatic.

¿Ceinbat eratará ausi leitequez? Bitara: ezeguinagaitic, eurae aguinduten dabena eguin ezagaz, eta eguinagaitic, eurae galerazoten dabena, eguinagaz.

¿Celaco eguinsariac esquiniten deutsez Jaungoicoac, bere aguinduae ondo gordetan dituezanai? Bicitza onetan bere gracia eta bedeincacinoe ugariac, euquiten dituzala bere adisquide onae leguez; eta beste bicitzan Jaungoicoa bera izango da euren eguinsari beticoa.

¿Ce iracatsi atera bear dogu emendic? Jaungoicoaren leguea ondo ezagututeco gurari bero eta bici bat, eta berac aguinduten deuzeun leguez, gueure bicitzaco gauza guztia eguíteco asmu eta erabagui errime eta sendo bat.

JAZOERA.

Evangelio Santuac dino, mutil gazte bat urreratu zala Jesucristogana, eta itandu eutsala:—«Maisua, ¿eer eguin bear dot nic salbetaco?» eta Jesucristoc erantzun eutsan:—«Bicitza beticoan sartu gura badozu, gorde eguizuz aguinduae.»—Gazteac barrero itandu eutsan:—«Ceintzuc dira aguindu orreec?»—Jesucristoc iracatsi eutsazan Jaungoicoaren legueco amar aguindu santuac.

Iracatsi 3.^o—Lenengo aguinduan aguinduten diran gauzac.

¿Cein da Jaungoicoaren legueco lenengo aguindua? Jaungoicoa maite izatea gauza guztien gaflean. ¿Noe maite dau

Jaungoicoa? Bere aguindu santuac gordetan dituzanac. ¿Cer da Jaungoicoa maite izatea gauza guztien ganean? Gauza guztiae galdu gurago izatea, bera iraindu baño. ¿Cetara gueiyago beatuten gaituz aguindu onec? Gorputzeco eta arimaco macurtasunagaz bera bacarric adoretara, siniste biciyagaz Beragan sinistu eta icharoten dogula.

AZALDUEREA.

¿Cer da gurtuten edo adoreteta? Jaungoicoari, dagoan guztiaren Eguillea eta Jaube Gorengoa dan leguez, cultu gorengoa emotea.

¿Cergaitic adorau bear dogu «gorputzeco eta arimaco macurtasunagaz?» Cergaitic, artu izanic Jaungoicoagandic gorputza eta arimca, gauza arteza da, batak eta besteac aguertu daguiela euren macurtasuna.

¿Cergaitic gueituten dozu «siniste biciyagaz Beragan sinistu eta icharoten dogula?» Cergaitic adorau bear dogun Bera, jarraituric ciatz eta leiya, Jaungoicoagana sucenduten diran onoidadeai, ceintzue diran siniste, icharopena, maitetasuna, eta erreliginoa.

¿Celan adoretan dogu sinisteagaz? Ezaguturic eta sinisturic Bera dagoala lecu guztietan eta dala izatez eguifiya, eta esquiniric Berari gueure adinaren macurtasuna.

¿Celan adoretan dogu icharopenagaz? Esquiniric Berari gueure biotzaren macurtasuna, iniuten dogula gueure uste guztia bere ontasunean, bere guztialtasunean eta bere leiyaaltasunean.

¿Celan adoretan dogu maitetasunagaz? Esquiniric Berari gueure borondatea, maitetuten dogula gauza guztiae baño gueiyago bere ontasun azquenbagueagaitic.

¿Celan adoretan dogu erreliginoagaz? Bere anditasun eta ereguitasun amaibacoi sor jaquen mendetasuneco eta macurtasuneco cultu barrucoa eta campocoa Berari emonagaz; eta au eguiten da batezbera Mesaco Esquintsari Santuan.

Jesucristori eta Sacramentu guztiz Santuari bere ¿sor deusegu gurtuerca edo adoracinoa? Bai. Jaungoicoari berati

emon bear deutsalaguna bera; Jesucristo dalaco Jaungoicoa, eta dagoalaco eguiatz eta benetan Sacramentu guztiz Santuan.

¿Eta Jesucristoren Guizatasun donetiyari? Jaungoicoaren Semeari sor jacan adoracinoa bera, bada dago Beragaz izapero alcarturic eta baturic, eta cefegán amaituten dan, berari emoten deutsalagun cultua edo gurtea.

Eta Jesusen Biotz Donetiya bere ¿adoran edo gurtu bear dogu? Bai, dalaco Jaungoicoaren Semearen Biotza, bere Guizatasun guztiz Santuaren alderic lenena; eta dalaco Jesucristoren amodiyo azquenbaguearen ezaugarria.

¿Celaco cultua emon bear deutsegu Curutze Santuari eta Pasinocco beste emparan gauzai? Adoracinocco cultua, amaituten dana Jaungoicoaren Seme Guizon eguinagan, ceini ucutu izan eutsen gauza orreec.

¿Sor bere deutsegu cultua Andra Mariari eta santuai eta euren irudi eta erreliquia edo ondarrai? Bai; baña onoreco eta beguiracuneco cultu chiquiago bat, Jaungoicoagan amaituten dana; erreguea onretan dan leguez, bere otseinac eta bere bialduac onretan diranean.

¿Ez dago bada galerazota aguindu onetan irudiyen cultua? Dago galerazota jaungoico guzurrezcoen irudiyac eguitea, eta euren ustle eta icharopena imintea, gentilac eguiten eben leguez.

¿Cer gueiyago aguinduten deuceu aguindu onec? Jaungoicoari esquiniric dagozan personac, locuac eta gauzac onreteac; baitabere Eleizearen bendecinoai, ceremoniyai eta cleizquizunai lotsa eta itsal audi bategaz beguiratutea. (1)

JAZOEREA.

Jesucristo gure Jauna iracasten egoala templuan, legueco iracastla batec itandu eutsan—«Maisua ¿cein da legueco aguindu andiya?—eta Jesusec erantzun eutsan:—Maitetueco dozu ceure Jaun Jaungoicoa ceure biotz guztiagaz, ceure arima guz-

(1) Aguinduen galeco iracastietatic atera bear dan oneren da, euren aguinduten dabeen guztia, cleitz eta osoro eguitea, eta euren galerazoten dabenean, ez eguitea eta orregeatic ez da iminten iracasti baceharen azquenean.

tiagaz eta ceure adin guztiagaz. Ausse da aguinduetatic lenengoa eta andiena.»

Iracatsi 4.^a—Lenengo aguinduaren contraco pecatuac.

Aguindu onen contra ¿noc pecatu eguiten dau? Jaungoico guzurrezcoac adorau eta sinistuten dituzanac; sinistearen contraco gauzaren bat sinistuten dabenac, nai bere escutapen edo misteriyuac ezbaiyan daucazanac, nai bearrecoac ez dauqizanac; sinistearen, icharopenaren eta maitetasunaren eguiteac, eguin bear diranean, eguiten ez dituzanac; Jaungoicoaren erruqitasuna aintzat artuten ez dabenac, eta Sacramentu Santuren bat dongaro eta charto artuten dabenac. ¿Noc gueiago? Sorguinqueria eta aztuen barri emote, etorquizun amesezcuai, eta onelaco bidebagaco gauzai sinistea emoten deutsenac.

AZALDUEREA.

Au onelan dala, ¿ce pecatu dira, lenengo aguindu onen contra doazanac? Sinisteco, icharopeneco, maitetasuneco eta erreliginoo onoidaden contracoac diran guztiac.

¿Nortzue pecatu eguiten dabe sinistearen contra? Jaungoicoa dagoala ucatuten dabenac; Jaungoicoaren Providencia ucatuten dabeenac; aguertuera jaungoicozcoa ucatuten dabeen errazoe utsaren zaleac; siniste santuaren galtzalleac eta heregeac, siniste santuco eguia guztiac edo eucrotatic bat edo beste ucatuten dabenac, edo ezbaiyan iminten dituezanac.

¿Nortzue gueiago? Siniste santuaren ezaugarriac, eracutsi bear izan da, eracusten ez dituezanac; erreliginoo guzurrezcoetaco iracatsi charretara eta batzar deabruzcoetara joaten diranac; donga eta charrai lagunduten deutsenac; liburu chartzat emonac saldu, iracurri edo euraegan dauquezanac; siniste santuaren contra berba eguiten dabeenac, edo berba eguiten dabeenai pozic entzun deutsenac; baitabere siniste santuco eguia bearrecoac ez dauqiezanac.

¿Nortzue pecatu eguiten dabe icharopenaren contra? Jaungoicoaren erruqitasuna aintzat ez dauquenac; graciaren la

guntasuna baga, edo eguite onac baga, euren arimac salbetea uste dabeenac; Jaungoicoaganaco euren biurrerea eriotzaraño luzatuten dabeenac; icentaurico eguinbideac guichitan euquiric, azquen zorionecoa mirarien bategaz, edo laguntasun guztiz andi eta oituracor-ezagaz, jarichi eta alcantzau gura dabeenac.

¿Nortzue pecatu eguiten dabe maitetasunaren contra? Pecatu ilgarría edo mortala eguiten dabeenac, batezberé bada Jaungoicoaren onore eta zorionaren contra; Jaungoicoaren borondateagaz euren borondatea bat eguiten ez dabeenac, edo euren estutasunetan Jaungoicoaren contra jaguiten diranac.

¿Nortzue dira, orreliginoaren contra pecatu eguiten dabeenac? Jaungoicoari, sor jacon gurte edo cultua, ueatuten deutesenac, donga eta charrac leguez; Jaungoicoari sor jacon gurte edo cultua, criaturai emoten deutesenac, jaungoico guzurrezcoen adoratzallac leguez; demoninoari deituten deutesenac, edo bear ez diran gauzacaz baliyetan diranac, gauza isilecoac edo etorteco dagozanac jaquiteco, aztuac leguez, edo gauza onen bat jarichi edo alcantzetaco, edo gachen batetic libretaco, sorguinqueriazco gauzen zaleac leguez.

¿Nortzue gueiago? Persona onai, Eleizaco ceremoniyai eta gauza santuai barre eta burla eguiten deutesenac; Jaungoicoari esquinita dagozan gauzac, lecuac edo personac dongaro eta charto erabilten dituezan sacrilegioguillac, edo Sacramenturen bat charto artuten dabeenac; eta arimaco gauzac gorputzecoac gaitic salduten dituezan simoniacotarrac.

¿Eta cer dirautzazu magnetismoaren, espiritismoaren, eta hipnotismoaren gancan? Elcizeac chartzat emonda daucaz euren eguitade izatearen campoticoetan; cergaitic ecin azaldu eta aitu leitequezan demoninoaren bitartecotasun baga, eta beragaitic dira sinistearen, orreliginoaren eta oitura onen contraco pecatu guztiz andi eta aztunac.

¿Nortzue gueiago pecatu eguiten dabe onidade onen contra? Sinisteco, icharopeneco, maitetasuneco eta orreliginocco eguiteac eguiten ez dituezanac, oguin bear dituezan aldi eta demporan.

JAZOERIA.

Nabucodonosor erregueac aguindu eban, eguin eguiela urrezco irudi bat, eta bere mendeco guztia adoratu eguiela; eta alan eguiten ez eben guztia, izan ceitezala suzco laba batera botaiyac. Iru mutil gaztechuc, Ananias, Misael eta Azarias-ec, ez eben bete gura izan alaco aguindua, eta beraugaitic salatuac eta eroanac izan ciran erreguearen aurrera; once esan eutsen:— ¿Eguia da, zuec ez dozuezala adoretan nire jaungoicoac, eta ez zarela belaubicotuten, nie eguiteco aguindu dodan irudiya-ren aurrean? Eguin eta betetan ez badozue nire aguindua, bota eraguingo zaituedaz labara; eta ¿cein izango da, nire aserre gogorretic zuec zaindu eta gordeco zaituezan Jaungoicoa? — Erreguea, erantzun eutsen mutil gaztechuac, gue adoretan doguna, asco eta naico altsua eta indartsua da, gu suaren gar isiotu eta galdatuetic zaindu eta gordetaco; bafia, alan eguingo ez baleu bere gugaz, jaquin eguizu, gue ez dogula adorauco zure irudiya, gure Jaungoicoa dalaco Jaungoicoa bacarric, eta bera bacarric adoretan dogulaco. — Erregueac, aserre eta gorroto sutsuan sarturic alaco erantzuera entzunagaz, aguindu eban eguin eguiela su bat zazpi bidar andiagoo eta indartsuagoo, eta bota eguiezala labara iru mutil gaztechuac euren oñac loturic; bafia Jaunaren anguerua jatsi zan labara, eguin eban urten eguiela bertan aise guztiz ots batec, eta alan suac ez eutsen bathere gachic eguin, eta suaren erdian cantetan cituezan angueruagaz batera Jaungoicoaren alabantzac. Nabucodonosor erregueac berac, mirari andi au icusiric, aguindu eban atera eguiezala labatic iru mutil gaztechuac, eta galerazo eban eriotzearen beian, aurrerantzean euren Jaungoicoaren contra dongaro berba eguitea.

Iracatsi 5.^a— Bigarren aguindua.

¿Cein da bigarrena? Jaungoicoaren icen santuagan juramenturic ez eguitea alperric. Gauza onen bat eguiteco ezquinia

edo aguintea juramentuz eguiten dabena, ¿nai ta nai ez aguintu ori bete bear dau? Bai, Aita; eta ez betetea eta erraz igarteco eran atseratutea, pecatu ilgarria edo mortala izaten da, gauza aztunean izan ezquero.

AZALDUEREA.

¿Cer aguintuten jatu bigarren aguintuan? Jaungoicoaren icen santua berbacaz onrete.

¿Celan onretan dogu? 1.º onerazpenagaz eta macurtasunagaz berari deituagaz; 2.º bera alabau eta bedeincatuagaz; 3.º cerceridade bearrecoacaz juramentu eguinagaz; 4.º esquintsari edo votoacaz.

¿Cer da juramentua? Jaungoicoaren icena aotan artutea eguia baten leucotasuntzat.

¿Ceibat eracoa izan leiteque juramentua? Bitacoa: bayezcoa, juramentu eguiten bada iragorico eguia edo jazoerea; aguintezcoa, juramentu eguiten bada edo esquiniten bada, etorteco dagoan gauza.

¿Gauza bearrecoa da juramentu eguiteco, Jaungoicoaren icena aotan artutea? Ez: juramentu bere eguiten da, aotan artuagaz araco gauzac, ceintzuetan era berariz argui eguiten dabeen Jaungoicoaren dagoquerac; alan juramentu eguiten da Curutzeagaitic, Evangelioagaitic, eta beste era ascotara.

¿Ona da juramentua? Eguia, arteztasuna eta premifia lagunduten badeutse, onretan dau Jaungoicoa; cergaitic dan, bere eguiari, arteztasunari eta auditasun azquenbagaconi emonico macurtasuna.

¿Cer da esquintsaria edo votoa? Jaungoicoari eguinico gauza on, eguingarri eta bere arerioa baño obeagoa dan baten esquintsari borondatezcoa eta erabagui osocoa.

¿Celan bete bear dira esquintsariac edo votoac? Eguin izan diran leguez; norberac beartu gura izan eban demporan, eran eta cerceridadeacaz, bitartean aguerluten ez bada cerbait, edo ez badago gauzaren bat, alan ez eguiteco escubidea omoten dabenic.

¿Gauza ona da esquintsariac edo votoac eguiten? Ona eta

santua: baña celan euracaz d'carren eguinbear andi eta aztun bat, ondo izango da, arrapataca eta lazterregui ez eguitea, beti euquiric ardurea, lenaz jaquiteco confesorearen erechiya.

¿Izan leitequez ecereztuac eta indarbagnetuac esquintsariac edo votoac? Gurazoac eta aguintariac ecereztu eta indarbagnetu leiqueez euren somealaben eta mendecoen esquintsari edo votoen batzuc; Aita Santuac eta Apezpicoac edo Obispoac quendu leique esquintsarien eguinbearra, ataraco gauza egoquia egon ezquero; confesoreac aldatu leiquez esquintsarien batzuc, Cruzada Santuco Bulearen bitartez.

¿Celaco onera eta mesedeac esquinten dituez esquintsariac edo votoac? Batezbera iru: 1.º beartuten dabe eguiten dituzana, Jaungoicoari lotza eta itsala euquitera, beraganaco maitetasun eta amodiyoa biztu eta gueituagaz; 2.º indartu eta sendatuten dabe bacocharen borondatea, gauzac eguiteco aurquituten diran gachtasun, ezdabaida eta algartasunctan; eta 3.º emoten deutse sendotasuna munduco alcartasunaren cimentua diran guizonen arteco baituerai, siniste onari eta leiyaltasunari.

JAZOEREA.

Bein baten euqui eban Isaias igarleac icusquizun bat, noz icusi eban Jaungoicoa angueruz inguruturic, eta angueruac cantetan cituezala gueratu baga Jaungoicoaren ereguitasunac eta alabantzac, eta bedeincatuten ebela bere icen santua, esanagaz:—«Santua, Santua, Santua da martizdiyen Jaun Jaungoicoa», eta Jaungoicoaren icen santua aitatuten eben bitartean, estalduten cituezala euren arpeguia lotza eta itsal andiaren ezaugarritzat.

Iracatsi 6.^a—Bigarren aguinduaren contraco pecatuac.

¿Noc, esaten da, alperric juramentu eguiten dabela? Eguiya baga, arteztasuna baga eta premiña baga, juramentu eguiten dabenac. ¿Cer da eguiya baga juramentu eguitea? Norberaron usteen contra, edo guzurragaz, juramentu eguitea. ¿Eta celaco

pecatua eguiten dau, eguiya baga, edo juramentu eguitora doian gauzea badaezbadan daucala, juramentu eguiten dabenac? Pecatu ilgarria edo mortala, gauza arin eta chiquiaren ganean juramentua izan arren bere. ¿Cer da arteztasun baga juramentu eguitea? Gauza bidebagaco eta charraren gancan, barbaraco lagunai calteren bat eguitecoaren ganean, juramentu eguiten dabenac. ¿Eta celaco pecatua eguiten dau, arteztasuna baga, juramentu eguiten dabenac? Pecatu ilgarria edo mortala, gauza bidebagacoa eta charra bada andia eta aztuna, eta gauza bidebagacoa eta charra bada arina eta chiquia, eguingo dau pecatu arina eta chiquia. ¿Cer da, premia baga, juramentu eguitea? Bear-ordu andi baga, edo gauza baliyo guichicoagaitic, juramentu eguitea. ¿Ce pecatu da au? Arina edo chiquia, eguiyari eta artertasunari utsic eguin ez ezquero, juramentu eguiten danean. ¿Eta pecatu da criyaturacgan juramentu eguitea? Bai, Jauna; euracgan euren Eguilleagaitic juramentu eguiten dalaco. ¿Celan juramentu eguiten da criyaturacgan? Esanic, barbaraco, neure arimeagaitic, ceruagaitic, lurragaitic... au alan da. ¿Alperric juramentu ez eguiteco bideric eto dago? Bai edo ez, Cristoc daracuzcun leguez, esaten oitutea. ¿Eta beste gauzaren bat gueiago eragozten da aguindu onetan? Bai, Jauna; oragozten da ernegua, edo Jaungoicoaren eta bere santuen contraco berba iraingarriac esatea; eta au da pecatu ilgarria edo mortala.

AZALDUEREA.

¿Celan pecatu eguiten da aguindu onen contra? Jaungoicoaren icena desonrauagaz: 1.º aotan arturic lotsa eta itsal baga, destañaz eta burlaz; 2.º erneguagaz eta biraubagaz; 3.º juramentu guzurrezcoagaz: eta 4.º esquinirico gauzac ez eguinagaz, edo esquintsariac edo votoac ez beteagaz.

¿Ceinbat eratara eguin leiteque erneguzco pecatua? Lautara: 1.º Jaungoicoari, Andra Mariari edo santuai, eurai dagoquen cerbait, quenduagaz, barbaraco, esanic: «Jaungoicoa ez dala arteza,» «Andra Maria ez zala izan garbiya:» 2.º eurai ezarriyagaz, eurai ez jatorquena, barbaraco, «Jaungoicoa dala go-

rrotoduna:» 3.^o criyaturai ezarriagaz, Jaungoicoari dagoena, berbaraco, esanic, «urliyae daucala Jaungoicoae baño jaquituria gueiago,» «berendiya dala Jaungoicoa baño artezago:» 4.^o Jaungoicoaren eta santuen icenae madaricatuagaz, edo aotan deztañaz artuagaz, cein dan pecatu onen erarie ezainena eta lotsagarriena.

¿Cer da birauba? Jaungoicoaren icena aotan artutea, gachen bat norberarentzat edo bestentzat escatuagaz.

¿Pecaturic eguin бага gueratu leiteque, erneguae edo biraubae ecanduz edo oituraz botaten dituzana? Baldin, garbaturic eta damuturic ondo, badauco asmu eta erabagui sendo eta errimeca, ecandu edo oitura char ori quenduteco, oiturearen indarrez erneguren bat edo birauen bat urteten badeutso bere, ez da izango pecatu, ez daucalaco bearbesteco ezauperric; baña ecandu edo oitura char ori euquiric, bera sustraitic atera eta quenduteco, aleguinac eguiten ez badituz, eguiten da errudunago eta charrago.

¿Cer dimozu, juramentuen icena gueiyenean emoten jaquen berba lotsagarrizco orreen ganean? Badoaz Jaungoicoaren edo santuen icenagaz alcarturic eta baturic, dira ernegu eguiazcoae, eta beti dira charrac eta arrizcugarriac, bada egunoroco icusiyac iracasten dau, euretara oituten daua, elduten dala erneguguilla izatera.

¿Cer eguin bear dogu, erneguren bat entzuten dogunean? Bedeincatu bear dogu, beintzat gueure barruan, Jaungoicoaren icena eta erregutu bear dogu erneguguilleagaitic.

¿Cer da juramentu guzurrezcoa? Jaungoicoa guzurraren icusletzat ecartea, edo eguiya бага, arteztasun бага eta premia бага juramentu eguitea.

¿Ce pecatu da juramentu guzurrezcoa? Eguiyari uts eguiten badeutso, beti izango da pecatu ilgarria; arteztasunari uts eguiten badeutso gauza audiyan, izango da pecatu andiya edo ilgarria, chiquian bada, pecatu chiquia edo arina; eta bacarric uts eguiten badeutso premifiari, izango da pecatu chiquia edo arina.

Gauza charren bat eguiteco juramentu eguin dabena, ¿bete

bear dau eguinico juramentua? Ezeelanbere ez; pecatu eguin eban, juramentu eguinagaz, eta pecatu eguingo dau, eguinico juramentua beteagaz.

¿Ce pecatu da, eguinico esquintsariac edo votoac ez betetea edo austea? Ilgarria edo andiya, gauza audiyari izan badira, eta chiquiyari izan badira, pecatu chiquiya edo arina.

JAZOEREA.

Amar urtetie amabi urteco mutil bat, escolatic urten ezquero, biurtu zan bere echera, bearbada cerbait beranduago beste egunetan baño; eta bernugaitie bere aita guztiz aserratu zana, aguiraca gogorrac eguin outsazan, eta dempora berean eguiten cituzan Jaungoicoaren icen santuaren contraco erneguae eta biraubac. Estuturic bere semechua alaco berbete zantar eta deabruzcoacaz, etzuten da bere aitaren ofietan, eta, belaubico dagoala bere aurrean, dirautso: «Noure aita, castigau nagnizu neu, baño arren ez eguizuz atera ceure aotic Jaungoicoaren icen santuaren contraco orrolaco erneguae eta biraubac.» — Arrituric aita, bere erneguae eta biraubac ainbestean bildurtu eta icaratuten ebela bere semea, icusiyagaz, bere semearen iracatsi ona izan zan asco eta naicoa, aurrerantzean erneguric eta birauric gueiago ez eguiteco.

Iracatsi 7.^a—Irugarren Aguindua.

¿Cein da irugarrena? Domecac eta jaiyac gordetea. ¿Noc gordetan dituz jaiyac? Meza oso bat entzun, eta premiña бага biarrie eguiten ez dabenac.

AZALDUEREA.

¿Noc imini izan dituz jaiyac? Jaungoicoac munduaren asieran imini izan eban zazpigarren eguneco atsedona; eta guero, mesederen bat eguiten ebanean, aguinduten eban eguin ceitela urte guztietan mesede aren gonutea, eta beraganaco esquer-ontasuna eracusteco, gorde ceitela jai bat.

¿Ez da bada Eleizea, jaiyac imini eta quenduten dituzana? Eguiaz, Eleizeac, Jaungoicoaren aguintaritasuna daucanac, Es-

pirita Santuagandie arguitasunac eta sucenbideneac artuten dituzanac, imini izan dituz jaiyac, Jesucristoren, Andra Mariaren eta santuen escutapenac ouretaco; eta aguintaritasun berberagaz quendu leiquez, cerceridadeac alan escatuten dabenean.

¿Celaco onera eta mesedeac dacardez jaiyac? Eleizearen gogoagaz gorde ezquero, 1.º onretan dabe Jaungoicoa; 2.º gomuta eraguiten deuzcus gueure azquena; 3.º aurreratu eta cirquinduten gaituez, gauza onac eguitera; eta 4.º emoten deutse demporea biarguinai eta languillai, euren gorputzeco indarrae barriztetaco eta gueituteco.

¿Bada celan gordetan dira jaiyac? Eguite onacaz eta santuacaz, diran leguez: limosnac, erreguac, Sacramentuac, eta onelango gauzac; eta batezbera Meza Santua entzunagaz, cein dan, pecatu ilgarriaren beian aguinduten jacun eguita.

¿Cer da Meza Santua? Jesucristo gure Jaunaren gorputzaren eta odolaren oparia, Jaungoicoari esquiniten jadona bere nagusitasun gorengoaren ezaugarritzat, beragandie arturico mesedeagaitie ezquerrac emoteco, gueure pecatuen quitugarri eta orderaco, eta bicitza on eta santua iragoteco, bear diran gracia eta laguntasuna jarichi eta alcantzetaco.

¿Celan entzun bear da? Itsalagaz, gogo onagaz, onerazpenagaz eta osotasunagaz.

¿Celan entzungo dogu itsalagaz? Egonie taiyu eta gauora onean oleizan, sofieco eta justeco antz-onecoacaz bertara joanic, berbetan, barreca, albuotara beguira, keresuna eta pecaturaco bidea emon leiquean guztia, eguin ezagaz.

¿Celan entzungo dogu gogo onagaz? Mezatan agonagaz, eta gogo ona galdu leiquean guztia, eguin ezagaz; bafia ez da gauza bearrecoa eta noraezecoa aguindu au betetaco, abade meza-emotzallea icusi eta bere berbac entzutea; asco eta naicoa da alcaturic eta baturic egotea beste emparau meza-entzulleacaz alaco eran ece, beste emparauac aguertuten dituezan ezau-garriyetic, ezagutu al deitequeala cetan doian Meza santua.

¿Celan entzungo dogu onerazpenagaz? Jesucristoren pasinoc santua ondo gogoratuagaz, edo beste escabide eta orregu batzuec eguinagaz; eta onetaraco lagunduten dan onerazpeneco liburuac.

¿Celan entzungo dogu osotasunagaz? Asieratic azqueneraño Meza osoa entzunagaz; orregaiticbere, bat elduco balitz, evangelion edo credoa amaitu baño lenago, beteco lenque aguin-
du au.

¿Nortzue dira, Mezea entzuteco eguinbearric ez dauquenac? Ecintasunean aurquituten diranac, diran leguez gueisoac, osatubitartedunac, eta alan beste asco.

Eta gogo bagaric euren guraz dagozanac, berbetan, lo dagozanac... Meza santuaren zati andiyan, edo ez entzuteco arrizeuan iminten diranac, ¿celaco pecatua eguiten dabe? Pecatu ilgariya; baña zati ariñean eta consagracinoetic campora bada, eguingo dabe pecatu arifia.

JAZOEREA.

Jaungoicoac berac aguertu eta adierazo eban aguin-
du au berba onecaz:—«Gomutau zaitez, zapatuco eguna santututea-
gaz: sei egunean biarra eguingo dozu eta eguingo dozuz ceure
lan guztiac, baña zazpigarrena da ceure Jaungoico Jaunaren
eguna. Egun onetan ez dozu eguingo lan serbigarriric batbe-
re, ez ceuc, ez ceure semeac, ez ceure alabeac, ez ceure otsei-
nac, ez ceure abereac, eta ez ceure echean aurquiturico arro-
tzac; bada Jaunac eguin cituzan sei egunean cerua, lurra eta
ichasoa, eta eurentan dagoan guztia, eta atsedon eguin eban
zazpigarren egunean. Orregaitic Jaunac bedeincatu eta san-
tutu eban zapatuco eguna.»

Iracatsi 8.^a—Irugarren Aguin- duaren contraco pecatuac.

¿Eta celaco pecatua eguiten dabe, premiña bagaric jai egu-
netan biarra edo lana eguiten dabenac? Ilgarria, ordu bi baño
luzeago lancan jardun ezquero, eta orlu bitic beera jardun ez-
quero, gueiyenean pecatu arina eguiten dabe.

AZALDUEREA.

¿Celaco lanac dagoz laqueturic jai egunean? Gorputzeco
neque andiric ez dacarden, jaunai dagoquezanac, diran leguez
iracurtea, iscribidutea, ibiltea, eta onelaco beste asco.

¿Ceintzuc dira, galerazota dagozanac? Gorputzeco nequea dacardenac eta languillai dagoquezanac, diran leguez, lurra landutea, josten eguita, echequiintzan ibiltea, eta onclaco beste biar eta lan gogorrac eguita.

¿Noz eguin leitequez lan oneco jai-egunean, pecatuan jausi bagaric? Oitura oneco aldiyetan, diran leguez, jatecoa guerlu eta prest imintea, echea garbitutea; premiña eguiazcoco demporan, diran leguez, menazteac urtuteco aldiyetan; guztioen onac edo lagun urcoaren premiña andiyac alan escatuten dabenean, barbaraco, echeren bat erretan dagoanean, premiñadunari lagundu bear jaconeac; eta Eleizaco nagusiaco escubi-dea emoten dabenean.

¿Bada ce gach edo calte eguiten da, jai-egunean biarra edo lana eguinagaz? Jaungoicoaren contra pecatu eguinagaz ganera, ausiric bere aguintu santua, calte eguiten deutse arimeari, gorputzari, munduco alcartasunari eta lurteco ondasunai eurai.

¿Ce calte eguiten deutso arimeari? Jai-egunean biarra edo lana eguiteco ccandu charrac, pecatu ilgarriagaz ganera, dacarz arimara fede eta erreliginoe santuen guichituerca eta galduerea, eguneroco icusiyac eta jazocrea iracasten dabeen leguez.

¿Ce calte eguiten deutso gorputzari? Osasunaren ganeco jaquituriaco iracasten dan, guerutubagaco lanac laburtuten dabela bicitzea, guichituten dituzala gorputzeco indarrac eta gach eta calte andiac ecarten deutsezala osasunari.

¿Ce calte ecarten deutso munduco alcartasunari? Jai-egunetan biarra eta lana eguinac, emoten daben pecaturaco bideac, eguiten dau: 1.º galdu daitela Jaungoicoaren bildurra; 2.º guichitan euqui daitezala aguintu guztia, cergaitic, baldin bat guichitan euqui al baleiteque, baitabere beste emparauac; eta 3.º aintzat euqui ez daitela nagusitasun guztia, cergaitic ez dago nagusitasun ic, lotsa eta itsalagaz beguiratuten jaconic, Jaungoicoaren nagusitasunari lotsa eta itsalagaz beguiratuten ez jacon lecuac.

¿Ce calte eguiten deutse lurteco ondasunai? Gorputzari egui-

nico gachetic datozen calteacaz gañera, gauza cinrra da, Jaungoicoac ueatu edo laburtu leiqueoela bere bendecinoa camposi, bialdu leiquezala legortasuna, sicutea, arriya, gorriñea, languillearen neque eta izerdiyac utsera bota eta ecereztuco dituezanae; edo gueisotasunen bat edo zorigachen bat, ondatu eranguingo deutsana, daucan eta irabaci izan daben guztia, Jaungoicoaren jai-egunac ondo gordetan ez dituzanari.

¿Beti da pecatu ilgarria, ordu bi baño luzeago biarra eguittea? Baldin biarra edo lana bada serbigarri arina edo pecaturaco bideric emon baga, jazo leiteque pecatu ilgarria ez izatea, ordu bi baño luzeago eguin arren bere; baña bada serbigarri andia edo emoten bada pecaturaco bidea, izango da pecatu ilgarria, ordu bira eldu ez arren bere.

¿Beste ceintzue lan dagoz galerazota jai-egunean? Pecatuac, dantza nastnac, joco larreguiac, ordiqueriac, eta batzue jai-egun santuetan eguin daroezan nasaiqueria eta nabarmenqueriac.

JAZOEREA.

Israeltarrac eremuau bici cirala, artu eben jai-egun baten, egur-sendor bat batuten ebillan guizon bat. Eroana izanic guizon au Moises-en, Aaron-en eta guizon zar guztien aurrera, oneec aguindu eben sartu eguiela presondeguian, ez equielaco cer eguin beragaz, aric eta Jaunagaz itundu artian. Eta Jaungoicoac esan eutsan Moises-eri: — «Eguizu ila izun daitela bereala echaguntzatic campara, eta erri guztiae arrica eguin danguioela.» Eta alanche eguin zan, erri guztiae arrica ilten ebela.

Iracatsi 9.^a—Laugarren Aguindua. Semealaben edo mendecoen eguinbearrac.

¿Cein da laugarrena? Gurazoi lotsea gordetea. ¿Noe gordetan deutse lotsea gurazoi? Euren esana eguin, eurai lagundu eta eurai lotsa ona deutsenac. ¿Nortzue eguiten dabe oneu contraco pecatu ilgarria? Echeco joanetorriai eta oitura onai dagoqueezan gauzetan, euren gurazoi menderatutea ez ja-

quezan semealabac; euren bear-orduetan eta premiñaldietan lagunduten ez deutsenac; eura madaricatu edo eurai irri eta barre eguin edo eurai escua ezarten deutsenac; eta euren benedecinoe eta onerechia бага, esconduteco asmtuan dabilzanac. ¿Beste ceintzue dira, gurazoen locuan ezagututen diranac? Adinean edo urtetan, duintasunean edo aguinpidean eta ardurapenean nagusi ac diranac.

AZALDUEREA.

¿Celaco eguinbearrac sarratuten dira laugarren aguinduan? Semealaben eta mendecoen euren gurazoacganacoac eta nagusiaganac ac; gurazoen eta nagusien euren semealabacganacoac eta mendecoacganacoac; eta bacocharen bicierari dagocazana ac.

¿Ceintzue dira semealaben euren gurazoacganacoac? Sor deutsez maitetasuna, esanecotasuna, lotsea eta laguntasuna.

¿Celan maitetu bear dira gurazoac? Maitetasun eguiazcoagaz eta beticoagaz, euraegandic artu izan diran oneguin eta mesede andiagaitic; eta onen contraco pecatua eguiten dabe, eurai gorroto deutsenac, eurai escua ezarten deutsenac, eura madaricatuten dituezanac, euren gachagaz poztuten diranac, eta beste onelaco lotsabagaqueriac eura az eguiten dituezanac.

¿Celaco esanecotasuna equi bear da gurazoacaz? Arin, lazter eta pozic eguin bear dira euren esanac, Jaungoicoaren aguinduac leguez, ceñaren ordecoac diran lurrean; pecatu eguiten dabe, euren esanac eguiten ez dituezanac, berandu eta gogo charragaz eguiten dituezanac, onelan eurai aserratu eraguiten deutsela.

¿Celaco lotsa eta itsala equi bear jaque? Lotsa, itsal, beguirame eta moduonecotasun guztiz andia; pecatu eguiten dabe, eura guchitan dauquezanac, eurai barre eta burla eguiten deutsenac, eurai euren utseguiteac eta argaltasunac arpeguian emoten deutsezanac, eura aintzacotzat ez artu eta eura az lotsatuten diranac, eta beste onelaco gauza charrac eguiten dituezanac euren gurazoacaz.

¿Noz izan bear dira lagunduac? Arimaco eta gorputzeco

premiñetan; pecatu eguiten dabe, curai euren premiñaldietan eta ezenquietan beardabena emoten ez deutsenac, euren zartzaroan lagunduten ez deutsenac, euren gueisotasunetan jaramonic eguiten ez deutsenac, Sacramentu Santuac demporaz artu dagueizan, ardurarie artuten ez dabeenac, edo eurac il eta guero, Jaungoicoari euracgaitie erregututen ez deutsenac.

¿Celaco aldiyetan ez dogu eguin bear gurazoen eta nagusien esana? Ez dogu eguin bear euren esana, agunduten dabenean edo galerazoten dabenean cerbait, Jaungoicoaren borondatearen contracoa dana: «cergaitie lenago eguin bear da Jaungoicoaren borondatea guizonena baño.»

¿Celaco eguinsariac esquituten deutsez Jaungoicoac, euren gurazoacaz onac eta erruquiorrac diran semealabai? Mundu onetan bicitza dontsu eta zorionecoa, eta bestean eguinsari beticoa.

¿Cer izango da, euren gurazoacaz donga eta charrac diran semealabacaz? Izango dira Jaungoicoaren eta guizoneu madericatuac, euquico dituez zorigach eta castigu asco eta andiac bicitza onetan eta bestean.

¿Nortzue besterie adietan dira gurazoen icenagaz? Nagusiac alan arimacoac ceinda gorputzecoac.

¿Ceintzue dira arimaco nagusiac? Aita Santu Erromacoa, Apezpicoac edo Obispoac, Arimazainac, Abadeac eta aitapontecoac.

¿Ceintzue dira gorputzeco nagusiac? Erregueac, ardurapentzallac, aguintariac, ugazaba eta echocoandrac, maisuac eta zarrac.

¿Cer sor deutsegu nagusiac? Maitetasuna, esanecotasuna eta lotsa ona.

JAZOEREA.

Euren gurazoacaz charrac eta dongac izaten diran semealabac, gueiyenean euquituten dabenean castigua, da eurac bere euren semealabacgandie gogortasunue eta lotsabaqueriac artutea. Ondo jaquina eta czagutua da, Aristóteles-ec dinoana seme

baten ganean. Seme galdu au, sarturic aserre guztiz andian, azartuten da bere aita zarrari escuac ezartera, eta oraturic bere buruco uletatic, eroaten dau tatarraz goico escallera-burutic bere echeco atarteraño. Echeco ateburuan aurquituten zala, deadar eguin eban aita zar erruquigarriac, esaten cituzala berba oneec: «Gueratu adi, semea, bada castigu asco eta naicoa artu juat onezquero; cergaitic neuc bere beste dempora baten lecu onetaraño ecarri rijuan tatarraz neure aita zarra, ie ni leguez.»

Iracatsi 10.^a—Nagusien eguinbearrac.

¿Aguindu onetan, semealaben euren gurazoacganaco eguinbearren ostean, sarratuta badagoz besten batzue? Bai, aita; ugazabac eta nagusiac euren mendecoacaz, eta gurazoac euren semealabacaz danquezanac. ¿Ceintzue dira orreec? Eurac janaritutec, eurai iracatsiac emotea, eurai aguiraca eguitca, eurai eguiquera edo eracusmen onac emotea eta crazco bicibidea bear dan demporan emotea. ¿Celaco pecatua eguiten dabe, eguinbear onccc betetan ez dituezanac? Gueiyonean ilgarrin edo mortala.

AZALDUEREA.

¿Celan beteco dabe, eurac janarituteco dauquen lenengo eguinbearra? Euren bicitzearen eta premiña gorputzecoen ardurea euquiric, succnduten deutsezala bicigarriac eta jastecoac, euren biciercari dagocazanac; euren gueisotasunetan eurai lagunduric eta galbide eta arrizcuetatic eurai alde craguinic.

¿Celan beteco dabe, eurai iracatsiac emoteco, dauquen eguinbearra? Arguibideac eurai emonic, succnduten deutsezala maisuac edo iracaslac, iracatsi daguioenac, eurac oz daquiena, eta bear dana, arimac salbetaco, eta echadiarenzat eta munduco alcartasunarentzat oneragarriac eta mesedegarriac izateco.

¿Celan beteco dabe, eurai aguiraca eguitcco dauquen eguinbearra? Ondo zainduric euren bicierca, euren oiturac eta adis-

quidetasunac; beti sucenduten dituezala bido onetic eta casti-
guetan dituezala errime eta zurtazunagaz bearreco demporan.

¿Ce gauzatan emon bear deutse eguiguera edo eracusmen
ona? Gauza guztietan; Jaungoicoaren maitetasun eta bildur
santuan, erreliginocoo eguinbearren betetasunean, moduonta-
sunean, lanean; beti eguiten dabeela curacaz, ondoena dala
erechiten jaquena.

¿Celan beteco dabe, eurai biciera emoteco dauquen eguin-
bearra? Lenengo, iracatsiric languintzen bat edo biarguintzen
bat, ceñegaz irabaci al daguien, biciteco bear dabena; eta bi-
garrengo, emonic eurai erechiona, batbere bildur бага, bicibi-
dea autu eta artu bear dabeenean, bacarbacarric beguiratuten
deutsela Jaungoicoaren zorionari eta euren semen arinaco
onari.

¿Cein da sementzat languintzaric edo biarguintzaric onena?
Gueiyenean, euren gurazoac dauquena, ceñetan aurquituten
dabeen semeac erraztasun gueiyago, gastu eta arrizcu guichi-
yago.

¿Nori dagoco bicibidearen autuerea? Semeai, cergaitic eurac
irago eta eroan bear dituezan, autuera onetic edo charretic
datozan calteac edo onerac; baña gauza ona eta egoquiya da,
semealabac euren gurazoen onerechia eta borondatea aurrez
entzun eta jaquitea.

¿Ceintzue gurazo dira guztiz donga eta charrac? Jaungoi-
coaren eguiguera eragotzi eta deseguiten dabeenac, edo ilten
dituezanac euren semealabac, jaiyo baño lenago, edo deslai
ichiten dituezanac, jaiyo eta guero; euren semealaben aciera
erreliginoc santucoaren arduraric artuten ez dabeenac, aciten
dituezala, arimatic ez balcuque leguez, edo iminten dituezala
maisú, iracasla eta ugazaba charren eta donguen ardurara;
eta euren semealabai pecaturaco bidea emoten deutesnac, gais-
taqueriaren eta pecatuaren lupatzan sartu eta ondatuten di-
tuezala.

¿Ceintzue dira ugazaben eta nagusien eguinbearrac? Gura-
zoac euren semealabacaz dauquezanacaz ozta bardiñac.

¿Besto ceintzue eguinbear sarratuten dira aguindu onetan?

Bacocharen biciereari dagocazanac, diran leguez osaguillearenac, maisuarenac edo iracaslearenac, senarrarenac, emaztearenac, eta beste onelango asco.

¿Badago cerceridade berarizecoren bat eguinbear onectan? Nai ta naiez jaquin eta ezagutu bear dituez, eta pecatu eguiten dabe, eurai uts eguiten deutsen guztiyan naguitasunez, ardurabacotasunez edo ez jaquinez.

JAZOEREA.

San Francisco Sales-ec dino, San Bernardoren amac eucala, bere semeac, jaiyo orduco, bere besoetan bat banan artu eta Jaungoicoari esquiniteco oitura on eta santua; eta ordu atatic beguiratuten eusela iltzal andiyagaz, Jaungoicoari esquinirico ganza bateri leguez, eta Jaungoicoac bere escuetan iminirico ondasun andi bateri leguez, ondo aci eta gordelaco. Eta ain dantsua eta zorionecoa izan zan oitura au ece, bere zazpi seme guztiac izan eiran santuac.

Iracatsi I I.^a—Bostgarren Aguindua.

¿Cein da bostgarrena? Inor ez iltea ¿Cer aguin duten da aguin du onetan? Inori, ez eguiqueraz, ez berbuz, ez gogoz, calteric ez eguitea. ¿Eta aguin du onen contraco pecatu ilgarria noc eguiten dau? Norberaren buruari edo besteren bati eriotzea nai beste calte andiren bat opa deutsanac, baita gorroto deutsanac; inor il, edo zauritu, edo jo daianac; ordiyac; osasuna galdu eraguiteco janariac artuten dabezanac; norberaren burua il edo ilteco arrizcuan iminten dabenac; eta norbera nai besteren bat gachtzetsi edo madaricatuten dabenac. ¿Cer da madaricatutea edo birao eguitea? Batec norberaren tzatedo beste batentzat gachen bat escatutea, berbaraco, esanaz: or jausico alaz ilic. ¿Eta celaco pecatua da birao eguitea? Gach andiaren gurarizcoa bada, ilgarria. ¿Eta ainbagacoa danean? Arina, beti ezarren. ¿Nortzuc bada eguiten dabe pecatu ilgarria, onelango gurari бага birao eguiten dabenan? Gueiye nean mendecoen aurrean birao eguiten daben gurazoac eta

nagusiac; baita onetaraco ecandua euqui eta quenduteco aleguino eguiten ez dabenac bere. ¿Eta cergaitic alan? Euren berbaz eta eracusmen charracaz ciricatuten dituezan besteac, Jaungoicoa gauza astunean iraindutera, eta oni dericho pecaturaco-bidea-emotea edo escandalua.

AZALDUEREA.

¿Cer galerazoten da aguindu onetan? Norberari edo besten bateri gach eguitea bicitza arimacoan edo bicitza gorputzean.

¿Celan gach eguin al leiteque bicitza gorputzean? Eguituz, berbaz edo gurariz.

¿Nortzuc gach eguiten dabe eguituz? Besten bat il, zauritu edo joten dabennac; norberac bere burua ilten dabennac, bere bicitzea arrizcuan iminten dabennac, edo celanbait bere osasunari calte eguiten deutsanac.

¿Nozbait izan leiteque laquetua eta bidezcoa, besten bateri gach eguitea edo bicitzea quendutea? Bai: 1.º norbera zaindu eta gordetaco, gauza bearrecoa eta premiñazcoa danean; 2.º guda edo guerra artezean; eta 3.º Auciepalleac ataraco erabaguia emoten dabenean guztiyen onagaitic.

¿Norberac bere burua il al leique, edo imini al leiteque, bere bicitzea galduteco arrizcuan? Ataraco asmua artez daucala, iñozbere ez; baña orrelango asmuric ez daucala, imini leiteque, bere bicitzea galduteco arrizcuan, alan escatuten dabenean Jaungoicoaren zorionac, guztiyen on andi arimacoac, norberarenac edo bestenac; barbaraco, penitencia eguiteagaitic, gueiso char gueisotasun erascorracaz edo coleregaz dagozanai lagunduteagaitic, Eleizacoac ilaguinean dagozanai emoteagaitic, eta beste onelango gauzac eguiteagaitic..

¿Nortzuc eguiten dabe pecatu, euren osasunari calte eguiteagaitic? Tema edo aposta gogorrac eguiten dituezanac, janari caltegarriac artuten dituezanac, ordituten diranac; eta ordiqueria da pecatu ilgarria, adiñeco arguítasuna edo ezau-perea galdu eraguiten dabenean, aserrocuntzai, burrucai eta pecaturaco bideari oña emoten deutsenean.

¿Cer da bicuda edo desafioa? Biyen arteco burruquea; atatic bereala izaten bada, deituten jaco aserrerea; demporea, leena, icuslac eta beste onelango gauzac icentauta danean, deituten jaco dueloa edo burruca cerceridadeacaz eguina, pecatu guztiz andia dana.

¿Celan pecatu eguiten da berbaz aguindu onen contra? Burla eta barreacaz, iraingarriacaz, birao eta madaricacinoacaz, besteai aserratu eraguiteco, edo atsecaberen bat emoteco, diran berba guztiacaz.

¿Celan pecatu eguiten da gurariz? Gorrotoagaz, ondamaugaz, icusiecinagaz: besteai gachac eta calteac opa izanic, jazoten bajaquez, poza arturic, euren onacaz atsecabea eta min arturic, eurac gorrotauric, eta maitetasunaren ezaugarriac eurti ueaturic.

¿Nortzue gueiyago dira, onetan uts eguiten dabeenac? Euren barriquetacaz, berbetea dongacaz eta ausuetaco barriemoteacaz, areriyotasunac, aserracuntzac eta bengantzac imintzen dituezanac.

¿Celan gach eguiten da bicitza arimacoan? Pecaturaco-bidea-emoteagaz edo escandaluagaz, cein dan berba edo eguiguera guztia, osoro ona eta arteza ez dana, besteai pecatu eraguiteco ofia emoten deutsena.

¿Ceinbat erataracoa izan leiteque pecaturaco-bidea emotea edo escandalua? Bitacoa: ataraco asmoa artez daroana, eta onelango asmobaguea.

¿Cer da pecaturaco-bide-emote edo escandaluraco asmoa artez daroana? Pecatuan jausi eraguin gura dabena, barbaraco, dongaro eguitea escaturic, aguinduric, ederturic, eta beste onelango cirigarriac charreraco emonic, eta au da demoninoen pecatua, cergaitie alan eguiten dabena, biurtuten da demoninoaren lagun eta biarguilla izatera, Jesueristoren odolagaz eroserico arimac betico galduteco.

¿Cer da orrelango asmorie ez daroana? Besteac pecatura eroateco asmo baga, eguiten danean edo esaten danean cerbait arimen galdugarria dana.

¿Nortzue dira pecaturaco-bidea-emotearen errudun andiyac?

Liburu eta paper charrac escribidu edo zabalduten dituezanac; euren berbata eta esacune dongacaz arimac nasaitu eta char-tuten dituezanac, nasaiqueria eta nabarmenqueria orreec la-quetu eta ontzat iragoten dituezan ugazaba eta gurazo Jaun-goicoaren bildurbagacoac; guizon arimabagacoai eta erreligi-noebagacoai laguntasuna emoten deutsenac.

¿Eta besteai, esan diran eraren baten, gach edo calte egui-ten deutsenac, badauque eguinbearren bat? Gueratuten dira, eguinico gachac eta calteac osotuteco eguinbear estu eta go-gorrean.

JAZOEREA.

Bein baten Jesucristoc artu eban multichu gaste bat, eta, iminirie guztien aurrean, esan eban:—«Nigan sinistuten da-been umechu oncelatic bateri, pecaturaco-bidea emoten deut-sanari, obeto izango litzaqueo, errota-arri bat bere zamatic lotu eta botaco balebe ichasoco ondarrera. ¡Ay munduarena pe-caturaco-bidea emoteagaitic! Cergaitic gauza bearrecoa da pe-caturaco-bidea-emotea etortea; baña ¡ay! araco guizonarena, ceñegandic datorren pecaturaco-bidea.»

Iracatsi 12.^a—Seigarren Aguindua.

¿Cein da seigarrena? Araguizco pecaturic ez eguitea. ¿Cer aguinduten da aguindu onetan? Izan gaitetzala garbiyac gogo, berba, eguite eta gurariyetan. ¿Nortzuec dira, aguindu onen contraco pecatu ilgarria eguiten daboenac? Gogoracinoe loi-yac, eracutsi ez arren, edo eracutsi gura ez arren eguiquere-tan, bururatuagaz, jaquinoro poztuten diranac; gauza ciquinae esan eta cantetan dituezanac, edo gogoz entzuten dituezanac; baita norberagaz edo bestegaz escuqueta, uecutute, eguite ezai-nac eta zantarqueriac eguiten dituezanac edo eguin gura di-tuezanac.

AZALDUEREA.

¿Co pecatu galerazoten dira aguindu onetan? Garbitasuna-

ren contraco berbac, gurariyac, gogoracinoac, edo norberagaz-
co nai besteagazco eguiquera loiyac eta ezainac.

¿Badago aguindu onetan cerbait, berarizcoa eta apartecoa
danic? Bai: eta da, ez dagoala gauza arinie edo chiquirie, da
esatea, guztia dala pecatu ilgarria, aguindu onen contra doia-
na; eta bacarric izango da pecatu arina, adinaren aldetie bea-
rreco ezauperea edo borondatearen bearreco crabagua ez da-
goanean.

¿Cer gueiyago galerazoten da aguindu onetan? Pecatu onen
jatorriya edo sustraiya izan leitequean guztia; diran leguez,
iracurte nasai eta ezainac, beguiracune zantarrac, berbeta eta
adisquidetasun arrizeu andicoac, dantza eta icusgarri pecatu-
raco-bide-emongarrnac, eta artuemon eta joanetorri maitetsu
luzarocoac.

¿Nortzue dira guztizeo errudunac aguindu onetan? Dantza
eta icusgarri nasaieguiyac euren ehetan asmau eta euquiten
dituezanac; adisquidetasun luzeguiyac eta bacarreguiyac la-
quetu eta ontzat emoten dituezan gurazoac; pecaturaco bidea
emon edo pecatu eguiten iracasten dabenac; euren berbaldia-
caz, lillostasunacaz, eta edergarri eta apaingarriacaz, pecatu-
raco aurrerabidea emoten dabeenac; gauza ezainac eta ciquinac
escribiduten dituezanac, edo euren antz eta irudiyac eguin edo
eracusten dituezanac.

¿Ce calte eguiten dau pecatu onec? Pecatu ilgarri guztia
beragaz dacarzan calteacaz gañera, calte andiya eguiten deu-
tse gorputzari, entzute onari, ondasunai, eta arimeari.

¿Ce calte eguiten deutso gorputzari? Guichituten deutsoz
indarrac eta sendotasuna, eta sarri ascotan elduten da osasu-
na galdu eta bicitzea laburtu eraguitera.

¿Cergaitie calte eguiten deutso entzute onari? Dalaco peca-
tu ezaina eta itsusiya, bera eguiten dabena, lotsariz eta igñin-
garriz betetan dabena.

¿Celan calte eguiten deutse ondasunai? Loiqueriazco ecan-
du cital onec beragaz dacarz naguitasuna, alperreria, biarra-
ganaco gorrotoa, gauzac dongaro gastotea, eta onec guzti onec
eroaten dabe biciera erruquigarri, estu eta lurria.

¿Celaco-calteac eguiten deutsoz arimeari? Illunduten deutso adineco arguitasuna, errazoia bera galdutera bein baño gueiyagotan elduten dala; beragaz dacarz sinisbagatasuna, Sacramentu Santuac dongaro artutea, umechuen ilguintzac, gogait eguin eta icharopena galdutea; eta ez deutso ichiten, infernuco ondarrera bota artian.

¿Gauzaren bat, garbitasunaren contraco pecatu dan ala ez, ezbaiyan dagoanac, eer eguin bear dau? Itundu bear da bere confesoreagaz, eta bitartean ichi bear dau eguin baga, badaoz badan daucan gauzea.

¿Ceintzuc gauza dira, garbitasuna zaindu eta gordetan lagunduten dabeenac? Naguitasunetic eta arrizcuetatic iguez eguin eta urrindutea, Sacramentu Santuac sarri artutea, errengu eta escabideac eguitea, Andra Mariaganaco onerazpen eta maitetasuna, Jaungoicoaren aurrean beti ibiltea.

JAZOEREA.

Enrique zortzigarrena, Inglaterraco erreguea, bere lenongo urtetan izan zan Eleizearen seme otsana, mena eta esanecoa, eta beraugaitic irabaci eban «Eleizearen zaintzallearen» icen eregui eta arguitsua: baña loiqueriazco griña citalaren mendeco eta azpico eguinic gueratu zanean, aztu cituzan bere eguinbearrac, galdu eban siniste santua, alderatu zan Eleiza eguiazcoagandic, eguin zan Anglicanismoaren, au da, herege arimagalducuen buru eta aguintari, Jesusen errologinoari gorrotoz beguiratu eta milla charqueria eguiten entsazan, orbestuten cituzan Apezpicoac edo Obispoac eta Fraileac, oneen aberastasunac eta ondasunac beragandu cituzan, eta asco eta ascoi emon eutsen martiriyoa. Bere griña zantar, eceri bere jaramonic eguiten ez eutsanac, ainbestean itsutu eban eco, eguin cituzan, gogoratu eta iruditu al leitequezan nasaiqueria eta charqueria guztia, eta azquenean il zan, penitenciaric eguin baga, Jaungoicoac bere aguinupian iminirico erreñua, Erromaco Eleiza Santutic atera ezquero.

Iracatsi 13.^o—Zazpigarren Aguindua.

¿Cein da zazpigarrena? Ez ostutea. ¿Cer aguinduten da aguindu onetan? Ez daguigula iñoren gauzaric quendu, ez euqui, ez gura izan, jaubeac gura ez dabela.

AZALDUEREA.

¿Ceinbat eratarra pecatu eguin leiteque aguindu onen contra? Ascotara, lenenac dira: lapurretea, iñorena bide charrez euquitea, calte eguitea, engañua, irabazgoiia, gurariya.

¿Nortzue pecatu eguiten dabe lapurretaz? Iñorena artuten dabeenac, jaubeac gura ez dabela; eta au eguiten bada isilean eta escutuan, deituten jaco ostutea, eta jaubearen aurrean eta indarrez eguin ezquero, dericho arrapaqueria.

¿Nortzue pecatu eguiten dabe engañuz? Euren gauzac charracaz nastauric, edo pisu eta neurri laburraz, salduten dituezanac; salduerosietan engañuren bat sartuten dabeenac besten caltean.

¿Nortzue pecatu eguiten dabe, iñorena bide charrez euquiric? Besten ondasun eta gauzac, euren jaubeac gura ez dabela, dauquezanac; euren zorrac paguetan ez dituezanac, eta biarguinai eta aloguerecoai bearreco eguinsari eta aloguerac demporaz emoten ez deutsezanac.

¿Nortzue dira calte eguitearen errudunac? Besteai gachen bat edo calten bat celanbait eguiten deutseenac, su emonic echeai, soloai, basoai, eta beste onelaco charqueriac eguinic; edo galdu eraguinic dongaqueriaz ondasunen bat, ceñeganaco escubidea euquen besteac.

¿Nortzue eguiten dabe irabazgoiia? Emonico diruagaitic edo beste gauza deseguingarriac epean emoteagaitic, irabaci larreguiac edo euneco gueiyeguiac orraten dituezanac, ataraco escubide sucenic euqui бага.

¿Nortzue pecatu eguiten dabe gurari charrez? Iñoren ondasun eta gauzac cicozqueriaz gura dituezanac, icusiric ondamuagaz besten zoriontasuna, eta euren ondasunen jaube izateco gogoa euquiric.

¿Nortzue gueiyago pecatu eguiten dabe aguindu onen contra? Lapurretea, edo calten bat, eguiteco, laguntasuna emoten dabeenac, aguinduric, ataraco aurrebidea emonic, lagunduric eta beste onelaco gauzac eguinic; osturico gauzetan alde artuten dabeenac, edo erosten dituezanac, jaquinic osturicoac dirala.

¿Eta esconduen artian eta gurazoen eta semealaben artian aurkitu leiteque lapurretari? Bai: cergaitic bacochoac daucaz bere ondasun eta gauzac, eta ez da gauza bidezcoa eta arteza, eurretan calte eguiten.

JAZOERIA.

Fraile-eche bat eguiteco lurra artu izanic San Eloye erreque bategandic, echea amaitua izan zanean, icaratu zan icusiric, emon izan jacou lurra baño oiñ bat gueiyago artu ebala. Estutasunez eta atsecabez beteric joan zan erregueagana, eta bere aurrean belaunbicoturic, eta bere begui biyetatic negarmalen ugariyac eriozala, pareta escatu eutsan, gaistaqueria andi bat eguin izan baleu leguez. Erregueac, alaco eguite on eta samurraren saritzat emon eutsan beste ainbeste lur, eta San Eloy bere aurretic joan zanean, esan eutsen beragaz egozanai: —«Beguiru celacoac diran Jesucristoren jarraillac eta icaslac: nire mendeco aguintariac eta sucentzallac quenduten denzte, al dabeen guztia, eta Eloy ainbestean estutu eta larrituten da ontza bat lurregaitic:»

Iracatsi 14.^a—Zazpigarren Aguinduaren jarraipena.

¿Nortzue eguiten dabe onen contraco pecatu ilgarrin? Esanico edocein gauza orrec eguiten dituzanac, edo besteari colanbait calte eguiten deutsenac bere ondasunetan, gauza andian izan ezquero. ¿Eta besteari, edocein eratara dala, calte eguiten deutsenac, gueratuten dira eguinbearren bategaz? Gueratuten dira, osturico gauza guztia eta eguinico calte guztia ainbat lazterren biurtu eta osotu edo ordainduteco, eguinbear gogor eta aztinean.

AZALDUEREA.

¿Ce pecatu da lapurretea? Berez da pecatu ilgarria, bada San Pabloc dino: «Ez dabeela euquico Jaungoicoaren erreñua la purrac ez cicoizqueriazaleac.»

¿Beti da pecatu ilgarria? Ez: izan leiteque pecatu arina, bearrero ezauperea edo erabaguia euqui ezagaitic, eta gauza chiquian danean.

¿Ceinbateco gauzea da asco eta naicoa, pecatu ilgarria izateco? Onen ganean ecin emon leiteque neurri edo erabaguiric, cergaitic beguiratu bear jaque, jaquiteco eta erabaguia emoteco, pecatu ilgarria dan ala ez, lapurretea edo caltea eguiten jaquenen biciereari eta bere cerceridadeai, eta baitabere etorten jaquezan calteai, eta beste onelaco gauzai; neurri edo erabagui guztiracotzat iracasten dabe jaquitun eta eracusla batzue, «besteari egun bateco bicigarri edo janari bearreroa, eta berari jatorreana, ostutea dala pecatu ilgarria.»

¿Lapurreta chiquiac eguin leiquee pecatu ilgarria? Bai: 1.º gauza andi eta aztuna eguitera elduten diranean lapurreta chiquiac; dendariac eta saltzalleac pisu eta neurri labur eta chiquiyacaz salduerosiyac eguiten dituezanean, jazoten dan leguez; eta 2.º batec ostuten dabenean gauza chiquia, lapurreta andira elduteco gogoagaz; barbaraco, nezcatilla serbitzalla batec, gauzac erostera doianean, bacochean centimo batzue ostuten badituz, soñeco bat eguiteco bear dabeneraño ostuteco gogogaz.

¿Pecatu au da gorrotogarria? Bai, ecingueiyagoan: 1.º beragaz daroalaco ezaintasun lotsagarrizcoa; 2.º legue guztiac gogortasun andiagaz castignetan dabeelaco; 3.º beragaz daroalaco, osturicoa biurtu eta calte eguicoa ordaindu edo osotuteco eguinbear ostua, arimea betico galdu gura ez bada.

¿Premiñazcoa eta naita naiezecoa da osturicoa biurtutea edo calte eguicoa ordaindu edo osotutea? Al izan ezquero, da osoro premiñazcoa eta naita naiezecoa, eta ez da gueratuten beste iguezlecuric ezpada biurtu osturicoa edo betico galdu arimea; bada dino San Agustinec «ez dala parcatuten pecatua, ez bada eguiten biurtueria, al danean.»

Eta biurtuerea eguitemo ecinean aurquituten danac, ¿cer eguin bear dau? Euguí bear dau eguitemo asmu errime eta erabagui sendoa, al dabenean; eta bitartean eguin bear dau, al daben guztia, betetaco bere eguinbear aztuna.

¿Eta nor dago biurtuerea eguitemo eguinbearrean? Ostu izan dabena edo calte eguin izan dabena, lapurretan eguiten ce-lanbait lagundu izan dabenean, lapurrac berac eguiten ez ba-dau biurtuerea, eta artezlasunaren bitartez lapurretac galerazo al leiquezanac eta galerazo bear dituezanac, zaintzallac leguez, eta alan eguiten ez dabenean.

¿Eta nori biurtu bear jaco? Jaubeari edo bere jaubeguciai; eta ecin zabaldu leiteque esquecoen eta premiñadunen artian biurtu bear dana, bere jaubea ozagutua danean.

¿Eta jaubea aguertuten ez bada, gueratu leiteque beragaz? Ezcelanbere ez, cergaitic ecin aberastu leiteque inor osturicoa-gaz; aldi onetan emon bear jaque esquecoai eta premiñadunai, biurtu bear dana.

¿Ceinbat biurtu bear da? Jaubeari calte eguin izan jacon beste.

¿Eta gauzaren bat tapau edo aurquitu izan dabenean, cer eguin bear dau? Aleguin guztia eguin bear dituz jaquitico edo aurquituteo bere jaubea, eta aguertuten bada jaubea, be-rari biurtu bear deutso; eta alan eguiten ez badau, izango da lapurra.

Eta baldin, aleguinac eguin ezquero, aguertuten ez bada jaubea, ¿cer eguin bearco dau? Gueratu beragaz edo emon es-quecoai.

JAZOEREA.

Bide charretic ondasun eta aberastasun andi eta ugariyac eguin cituzan guizon bat, gueisotu zan araguiaren ustelera derichon gueisotasunagaz, eta ozagaturic urrean eucala erio-tzea, orregatic bere ecin artu eban, biurtu bear ebana, biurtuteo asmua, bere iru semeac premiñai eta ezeuquiyan ichite eza-rran. Au jaquinic Arimazain on batec, eguiten dituz, gueisoa icusteco, aleguin guztia, eta esanic bere echecoai, berac equia-la, alaco gueisotasuna osatuteo osagarria, sartuten da guei-

soaren guelan, eta bere aurrean dagoala, dirautso:—Nic daquidan osagarria, da utsic emongo ez dabena, guztiz erraza, eta balbere minic eguiten ez dabena; baña da, diru guztiz asco costetan dana.—Costau beite, gura dana, erantzun eutsan gueisoac, berreun, bimilla oguerleco: ¿cein da osagarri ori?—Arimazainac esan eutsan: ez da eguin bear beste gauzaric ospada isuri eta bota zure aragui ustelaren gañera guizon bici eta osasun onecoaren coipe-lantaca batzuc; gachtasun guztia dago aurquitutean guizon bat, bimilla oguerlecogaitic ordu lauren baten bere escua erretan ichi gura daguiyana—;Nire erruquigarria! deadar eguin eban gueisoac, ¿nun aurquitu orrelango guizonic?—Gozatu eta baquetu zaitez, esan eutsan Arimazainac; zuc daucazuz iru seme, eta ez daqui inoc cer eguin leiquean seme batec bere aitaren osasunagaitic; zuc irago dituzuz esturac, larritasunac eta neque gogorrac, ceure semeac aberatz ichite arren, deitu eguiozu seme nagusienari, gogoratu oraguiozu deutzazun maitetasuna, esan eguiozu ichico dozula ceure ondasunen eta aberastasunen jaube, bere aitaren bicitzeagaitic erretan ichiten badau bere escua; ez daucat badaezbadaric, gurago dabela eta baiyetz erantzungo dabela; ospada deitu eguiozu bigarrenari, irugarrenari, eta eguin eguioezuz esquintsari eta aguintsari bardiñac. Alan deitu eutsen iru semeai; baña guztiaac no batez ueatu eben eguitoa, aita gura ebana, cifoela: ¡Soraturic dago gure aita!—Ez dot aituten, esan eban orduan Arimazainac, gueisoari beguiratuten eutsala; baña bai dinot, zu izango cifoatequezala oro eta soro andi bat, ceure gorputz eta arimea galduteco eta betico infernuan erretaco arrizeuan iminiaz ceure burua, lurreco suban ordu lauren bateco mina irago gura ez dabeen semeac aberatz ichiteagaitic.—Ondo diñozu, esan eban gueisoac, jazoera onco edegui eta zabalduten deutzaz beguiyac, joan daitezala berecala escribau baten esque, eta bitartean zuc confesau naguizu.—Guero sucendu cituzan bere arimaco gauzac eta biurtu cituzan osturico eta calte eguinico gauza guztiaac, bere semeen zorientasun lurreco eta gueroacoari balbere jaramonic eguin бага.

Iracatsi 15.^a—Zortzigarren Aguindua.

¿Cein da zortzigarrena? Iñori, eguin ez dabenic, ez ezartea eta guzurric ez esatea. ¿Cer aguinduten da aguindu onetan? Lagunagaitie arin, irazean edo guoiagoco bagaric, charric uste ez izatea, eta bere utseguinic ez esan ez entzutea. ¿Noc austen dau aguindu au? Bide oquerrez erechia eracusten dabena, au da, bear dan arguitasun bagea, iñori icen ona galdu, bere gauza isillecoa aguertu eta guzurrez iraina eguiten deutsanac. Eta iñori guzurrezco pecatua leporatuaz, nai eguiazco erruac baña isillecoac edo ezjaquinac aguertuaz, icen ona galduten deutsana, ¿ecer eguinbearrean gueldituten da? Quendurico onera eta icen ona biurtu bearrean gueldituten da.

AZALDUEREA.

¿Ceintzue pecatu dira, aguindu onetan galrazoten diranac? Lagunaren icen onaren edo eguiyaren contra celanbait doazunac; diran leguez uste edo erechi largoaya, lecucotasun guzurrezcoa, murmuretea, guzurra, dongaestalqueria, eta beste oneen antzecoac.

¿Cer da uste edo erechi largoaya? Lagunagaitie charto uste izatea, ataraco cergaitico asco edo maicoric euqui bagea. Baldin, uste izatea dan dempora berean, guoratuten bada contraco ez-dabaidaric, deituten jaco suzpitza.

¿Cer da murmureta? Da lagunaren contraco berbeta bidebagacoa; eguiten bada, pecatu eguiazcoa aguertuagaz, da bucarric murmuretea; baña bada, pecatu guzurrezcoa aguertuagaz, deituten jaco salgaitza edo lecucotasun guzurrezcoa.

¿Ceinbat eratará eguin leiteque pecatu au? Lagunari pecatu edo charqueria guzurrezcoa ezarriagaz, eguiazcoa gueituagaz, isileco edo ezjaquina aguertuagaz, eguite onari antz charra emonagaz, lagunaren ontasuna ueatuagaz, guichituagaz edo ots-otsean alabau eta goratuagaz.

¿Esan al leitequez pecatu edo gaiztaqueria aguiriyac edo jaquinecoac? Badira, aguiriyen eguin izan diranac, edo badira

aguiriyac, anciepalleac euren gañean erabaguia omon izan dabelaco, bai; bacarrie badira aguiriyac, jenten artian isillean zabaldu izan diralaco, uts eguiten jaco guichienez maitetasunari.

¿Cer eguin bear dau, murmuretea entzuten dabenac? Bera bada nagusia, isilldu eraguin bear dau; bada bardifia edo mendecoa, alde eguin bear dau lecu atatic, berbaldiya aldatu edo beste gauza batzuetara eroan bear dau, edo bere becoqui aztunagaz eta arpegui ilunagaz adierazo bear dau ez dala bere gogoco alaco murmuretea; eta onetan jaquin bear da, pecatu andiagoa eguiten dabela batzuetan, murmuretea entzuten dabenac, murmuratzalloeac baño. ¿Gordo bear doguz isilleco gauzac? Bai, pecatuaren azpian eta beiaan; naiz dala alan aguindu izan dogulaco, eta naiz dala jaquin dogulaco uste ustebaga edo gue jaquitoco aleguinac eguinagaz.

¿Gauza bidezcoa eta ona da nozbait, gauza isillecoa aguertu eta esatea? Bai; erreliginoaren edo munduco alcartasunaren on guztiracoac alan escatuten dabenean, edo norberaren nai lagunaren onera andiraco danean bere bai.

¿Eguiten dau pecatu, iñoren cartac iracurri edo zabalduten dituzanac? Bai, austen dituzalaco, isilleco gauzea oz aguertuteco daucan eguinbearra eta jenten arteco escubide berezcoa.

¿Cer da guzurra? Norberaren erechicoa ez dana, esatea, besteac engañelaco gogoagaz; eta deituten jaco barregarria, barre eraguitoco esaten danean; langarrizcoa, onera edo mesedereu bategaitic esaten danean; eta caltegarria, beragaz calte eguiten danean.

¿Ona izan leiteque nozbait guzurra? Iñozbere ez, munduco alcartasunac bere iraupeneraco bear dituzan tolezbacotasunaren, leiyaltasunaren eta siniste onaren contra doialaco; baño nozbait, cergaiticotasun artezagaz, escutan leiteque eguiya, guzurric esan bage.

¿Cer da dongaestalqueria? Norbera bere barruan donga eta charra izanic, campotic eta azaletic outzat aguertutea, engañelaco gogoagaz.

¿Celar biurtu eta osotuco da, salgaitzaz edo locucotasun

guzurrezcoagaz quendu izan dan icen edo entzute ona? Desesanic eta ueaturic, lenago guzurraz esan dana, eta juramentuagaz eta norberaren caltean izan arren bere.

¿Eta icen edo entzute ona quendu izan danean, pecatu edo gaiztaqueria eguiazcoa, bafia isillecoa, aguertu eta zabalduagaz? Guztiz gach da biurtu edo osotutea; aldi onetan ondo da confesoreagaz itundu eta aitutea, edo parca escatutea, iraina eta caltea eguin izan jaonari.

JAZOEREA.

San Agustinec, janorduetan ain ugariya eta gueiyenetacoa izaten dan murmuretea galerazo eta quenduteco, imini eraguin eituzan bere echeo jantokuian latinezco berso bi, esaten ebe-nae au:

«Murmuran gura dabena,
Izan daitela emetic joana.»

Eta adisquide batzue lagunagaitic charto esaca eta berbetan asi ciran egun baten, aguiraca eguin eutsen, cirautsela: — «Isillduten ez baciran, eguin beareo zana zala, edo quendu berso areec lecu atatic, edo jagui maitic.» — Onelaco gogortasuna eta sendotasuna cuqui eta oracutsi bear litzatequez, ainbeste gach eta calte ecarten dituzan murmuretea galerazo eta eragotziteco. (1)

Iracatsi 16.^a—Eleizearen Aguinuac.

Esan eguizuz Eleiza Ama Santearen aguinuac,—Eleiza Ama Santearen aguinuac dira bost: 1.^a Meza osoa entzutea jay eta domequetan; 2.^a Edolabere urtean bein confesotea, edo lenago eriotzaco arrizenan badago, edo comulgau bear badau; 3.^a Pasco garizumacoetan comulguetea bere parroquiyan; 4.^a Barau eguitea, Eleiza Ama Santeac aguinuten daben guztian; eta 5.^a Amarrenac eta primiciyac edo lenengo ecarriac, edo orren ordeaz aguinuten dana emotea. ¿Cetaraco dira aguinu onecc? Jaungoicoarenac obeto gordetaco.

(1) Bederatzigarren eta amargarren aguinuac doaz azaldurie xaspigarren eta zor-zigarren aguinuetan.

AZALDUEREA.

Arimea salbelaco edo cerura joateco, ¿asco eta naicoa da Jaungoicoaren legueco aguinduac bete eta gordetea? Ez: bete eta gorde bear dira bere Eleizearenac, Jaungoicoac aguinduten dabelaco, obediu daguiogula Eleizeari, berari leguez; eta ecin euqui leique Jaungoicoa aitatzat, Eleizea amatzat ez daucanac.

¿Badauco Eleizeac, legueac iminteco escubideric? Bai; artu izan dabelaco Jesucristogandic, eta baitabere dauco, eurac ausi eta gordetan ez dituezanac, castiguetaco escubidea; eta au lurreco edo munduco aguintariac beragaz cer-icusiric ez dauquela.

¿Cetara sucendu eta zabalduten da escubide au? Siniste santuari, oitura onai, Eleizearen ardura eta sucenereari eta arimen zorientasun beticoai dagocoezan gauzetara.

Baldin Aita Santua eta Apezpicoac edo Obispoac badira guizonac, ¿cergaitic obediu bear jaque eurai? Jaungoicoagandic artu izan dabeelaco, gure arimac zaindu eta jagoteco ardurea, eta beraugaitic gue daucagu, eurai obediuteco eguinbear andi eta aztuna; daucagun leguez, gueure gurazoai, aguintariac eta nagusiac obediuteco, eurac guizonac izan arren.

¿Eleizearen aguindu oneec izan leitequez aldatuac edo barriztauac? Bai, badaezbada бага; demporeac, lecuac eta beste onelaco cerceridadeac alan escatuten dabeen guztian; jazo izan dan leguez, Eleizearen bostgarren aguinduagaz, bada len amarrnac eta primiciyac edo lenengo otorriyac emoten baciran, orain diruta eguiten da euren pagna, Eleizeac erabagui dabelaco.

¿Aguindu oneetic gafierra badagoz besten batzue? Dagoz asco, bete eta gorde bear doguzanac, diran leguez Aita Santuaren eta Apezpico edo Obispoen aguindu guztiac, eta eurac betetea edo gordetea da iracatsi onen onerea.

JAZOEREA.

Oquelaric edo araguiric ecin jan ceitequean egun baten, inini eutsen oquelea bere mayan Franciaco erregue Luis amalagarrenari, eta jan gura ez izanic, bere mendeco soldadu-aguin-

tari zar batec eguin cituzan aleguin guztia, jan leitequeala sinistu eraguiteco, cirautsala: Jesucristoc esaten ebala Evangelio Santuan, «aoan sartuten danac, ez ebala ezainduten ez loituten arimea.» Ez, Janna, erantzun eutsan erregueac bere nagusitasun guztiagaz, oquelea jateac ez dau loituten arimea, ezpada esanic ez eguiteac, aguintaritasun eguiazcoari jarquiteac, eta aguintua ez gordeteac. Guztia dago jaquitean, Jaungoicoac emon ete deutsan Eleizeari, bere semeai aguintuteco escubidea, eta bere semeac artu ete dabeen, Eleizearen esanac eta aguintuac betetaco eguinbear andi eta aztua: alan daracuzcu icasbide cristinauenac; baña zue iracurten dozun ezquero Evangelio Santua, bertan ieusico cenduan, Jesucristoc arguiro difoala: «Eleizeari obediuten ez deutsan edocin, izan daitela gentilzat cuquiya.»—Erantzuera eder au zan erregue guztiz cristinau onaren duñeoa.

Iracatsi 17.^a— Barauba eta janari debecauac ez jatea. (1)

Eta laugarrena, cein dan barau eguita, ¿nortzui jagoque? Oguetabal urte dauquezanai. ¿Eta celan barau eguin bear da? Janari debecauac ichi eta eguberdian bacarric janagaz. ¿Eta onetan utsie eguin бага, goisean ecer artu al izango ete da? Cergaititasunagaz, au andia izan ez arren bere, ontza bat inguru artu leiteque. ¿Eta gaubean? Apari arintzat, oitura onecoen artean oi dana, artu leiteque, abade edo confesore zur bati onen gafiico ezbayac eracusten deutzaguzala. Eta cergaititasun eguiazcoa бага, barau eguiten ez dabeenac, ¿celango pecatua eguiten dabe? Ilgarria. Eta baruegunetan eta oquelaric-ez-jateco egunetan oquelaric ez jateco aguintua; egun onetan jatordu baten oquelea eta arraña ez nastetaco aguintua, eta garizuman arrauzac eta esnejuarinac, Bula бага, ez jateco aguintua, ¿nortzui dagocoez? Adinera edo ezauberara eldu diran guztiai. ¿Celango pecatua eguiten dabe, betetan ez dituezanac? Ilgarria, egunean uts eguiten deutseen bacochean.

(1) Eleizearen leengo aguintua azaldua izanie Jaungoicoaren legueco irugarren aguintuan; eta celan Eleizearen bigarren eta irugarren aguintuac azaldu bear diran Penitentiac eta Comunioeco Sacramentuetan, emen bacarric azalduco da laugarrena.

AZALDUEREA.

¿Ceinbat aguindu dagoz sarturic barauban? Bi: 1.^a eguberdian bein bacarric jatecoa; 2.^a janari batzuc ez jatecoa.

¿Ceintzuc dira barau-egunac? Garizumaco egun guztia, ez izanic domecac; lau demporetaco egubaztenac, baricuac eta zapatuac; adventuco baricu eta zapatuac; Jesusen jaiotzearen, Espiritu Santuaren etorrerearen, Andra Mariaren igoerearen, San Pedro Apostoloren, Santiagoren eta Santu Guztien jaiurreco egun bacoac.

¿Nortzuc ez dagoz, barau eguitemo eguinbearrean? Oguetabat urte ez dauquenac eta iruroguei urte irago dituezanac, lan eta biarguintza gogor eta nequelsuetan egunoroco oguiya irabasten dabeenac, gueizoac eta guztiz osatu-bitartean dagozanac, seindun diran edo seina aciten aurquituten diran emacumeac, eta premiñadun ateric ate esquean dabilzanac.

Barau eguitemo aguindua ausi laga, ¿ichi al izango da gueroraco, bein asi izan dan eguberdico bazcariya? Cergaititasunen bategaitic ichi leiteque ordulauren edo orduerdi batean; eta cergaititasun eguiazcoagaitic eguin leiteque bazcariya gaubean, oguinic apari arina eguberdian.

¿Celaco janariyac artu leitequez apari arincan? Lurretic datozeanac, ez badago beste oituren bat edo escubide aguintariac emonicoran bat, beste janari batzuc bere artuteco.

¿Edariyac ausi eta galdu eraguiten dabe barauban? Euren izatez edariyac bacarric diranac, ardaoa, cafea eta beste onelangoac leguez, ez; eurenaz janaritzat ezagutuac diranac, chocolatea, saldea, esnea eta beste onelangoac leguez, bai.

¿Ceintzuc dira janari debecaubac eta eragotziac? Oquelea eta oquelatic datozeanac; arrautzac, esnea, gaztaia leguez, eta onei deituten jaque esnejaquiac.

¿Ceintzuc dira, janari debecaubac ez jateco egunac? Baruegunetaco egun guztia eta urteco baricu guztia, ceintzuetan guztietan ecin jan leiteque oqucleric; eta garizumaco egunetan eta domequetan bere, ecin jan leitequez arrautzac eta esnejaquiac bere, euqui ezic cergaititasunic edo Bula Santuac emondaco escubideric.

¿Nortzue dagoz. janari debecauac jateco alizatean? Adinera edo ezauberara eldu ez diranac edo adineco arguitazunie ez dauquen senbacoac; gueisoac eta guztiz osatubitarlean dagozanac, eta osagnillearen erechian oquelajaquiac bear dituezanac; esquean bici diranac, jan leiquee emoten jaquena; euren echetatic urten eta, euren cereguinac eta arazuac eguiteco, bidetan dabilzanac, arrainjaquiric, edo beste janari egun aretan debecauta eta eragotzita ez dagoanic, eraz ez badauque edo ecin aurquitu al badabe.

JAZOEREA.

Barauba eguiteco aguinduari, lotsa eta itsal guichigaz beguiratu eta gorroto deutsenac, eguiten dituezan urteiyeretatic guoiyenecoena da au: esan oi dabe: «¿Cet deutse Jaungoicoari gure baraubac?» Urteiyera oni erantzuteco, esango deutzuet, Aita Francoc bere «Erantzuera orricorretan», ain ezagutuac eta entzunac diranetan, dacarrena. Oudo adierazo ezquero erri guztien erechiagaz, liburu santuen iracatsiacaz, igarlen onbideagaz eta beste onelango nagusitasunacaz, barauba dala ona eta egoquia Jaungoicoaren aserrea bigunduteco, eta erruquitasun jaungoicozcoa eta ceruco laguntasuna jurichi eta alcanizotaco, iminten dau leucotasun barriya, diñoala: «Jesucristoc ondo arguiro iracasten denzeu *dagozala demoninoc batzuc, bota ecin leitequezanac, errequaren eta baraubaren bitartez espada;* bera joan ceitenean, bere Apostoloac barauba eguingo ebela; iracatsi eutsen celan eguingo eben barauba, eta au asco eta naicoa ez balitz leguez, Berberac emon gura izan euzcun, barauba eguiteco onbidea, joanic eremura edo basamortura, nun eguin eban berroquei egun eta gabeco barau gogorra. Baldin, onen ostean, norbaitec itanduten badeutzue *¿cer deuten Jesucristori baraubac?* erantzun cinaiqueoe: *Ainbeste deutse,* ceinbat deutan iracatsi bateri, bere icaslac eguin dagueiela, berac iracatsi izan deutsena. Evangelioco jaquituria eta iracatsi guztia dago, gue azpiratu eta eci dagueigula guenre araguaia, eta enqui dagueigula arimearen mondean; eta celan barauba dan eguinbideric onena eta egoquiena, araguaia eci eta goituteco, guztiz asco deutso Jesuseri, gue barau eguin dagueigula. *Ainbat deu-*

tso, ceinbat deutsan osaguilla on bateri, bere gueisoac artu daguiezala ardura guztiagaz, berac aguindu izan deutsezan osagarriac edo osasungueiac. Gure gueisotasunic andienac dira araguiaren gozamina, lurreco gauzacganaco zaletasun larreguia, eta pecaturaco etsiguitasun eta etzuntasuna; eta baraba da gach eta gueisotasun orreen contraco osagarriric indartsuena eta eraguillena. *Ainbat deutso*, ceinbat deutsan soldadu-aguintariari, bere gudariac edo soldaduac gogor eguin daguiela burruca eta esetsiyetan. Baraba da arma bat, esaten eban San Antonioc: demonino guztiai iguez oraguiten deutse-na; eergaitic, celan janedanotaco asebetecac sortu eta ecarten dituzan milla grifa eta gurari aberecorrac eta lotsagarritzacoac, barabac, bestera, gucituten dituz gogoracinoe garbiac, eregui eta goratuten dau arimea Jaungoicoagana, eta sendatuten dau, gaistaqueria guztiac lazter eta bereala deseguin eta goituteco. *Ainbat deutso*, ceinbat deutsan legue-imintzalla bateri, bere aguinduac izan daitezala gorde eta beteac, eta aguinduten daben Jaungoicoari, bere mendecoac izan daitezala esanecoac. *Eta ainbeste deutso*, ecingueiagoan eta eguiac gura dituzalaco gure arimen ona, gure esetsialdiac eta burrucac, gure garaitzac, berba baten, gure zorientasun beticoa; eta, celan au jarichi eta alcantzetaco, dau baraba eguinbideric sendoena eta oraguillena, orregaitic *asco deutso guc barau eguitea.*»

Iracatsi 18.^a—Bula Santuaren gañeco eraiscuna.

¿Cer da Bula Santua? Da Aita Santuaren erabaguia, ceñaren bitartez emoten jaquezan gracia eta escubide batzuc, Elcizearen gurte edo culturaco limosna eguiten dabenai.

¿Celaco escubideac emoten dituz Cruzadaco Bula Santuac baraubaren ganean? Lenengo emoten dau, garizumaco egun guztietan arrautzac eta esnejaquiac jateco escubidea (ez sarturic escubide onetan abadeac): 2.^o baru-eguneco egun guztietan oquelea jan al izatecoa, arima eta gorputzeco osaguille biyen erechiagaz; eta 3.^o escubide au zabalago eguiten daben Oquela-Bulea artu al izatecoa.

¿Celaco escubideac emóten dituz Oquela-Buleac? Garizumaco eta barneguneco egun guztietan oquelea jan al izatecoa, ez izanic autz-eguneco egubaztena, garizumaco baricuac, Aste Santuco azquenengo lau egunac, eta Jesusen jaiotzearen, Espiritu Santuaren etorreraren, Andra Mariaren igoeraren eta San Pedro Apostoloaren jai-aurreco egun guztia, ceintzuetan ecin jan leitequean oquelaric, Oquela-Bulea euqui arren bere.

¿Eta Bulea dauquenac, nastau leiqueez oquelea eta arraina jatordu baten, janari debecanac eta eragotziac jateco alizatean dagozan egunetan? Nastau leiqueez urteco baricuetan; baña ecin nastau leiqueez baruegunetan, ez eta garizumaco domequetan bere.

¿Beste ceintzue escubide emoten dituz Cruzada Santuco Buleac? Lenengo emoten dituz, ceinbatu ecin leitequezan beste parcamen osoac eta aldecorrac, Bulan bertan icusi leitequezan leguez; 2.º emoten dau, pecatu loturico eta gorderico, bi ez emparau guztia, parastuteco escubidea; 3.º esquintsaric edo votoac aldatuac al izateco escubidea; 4.º esan-arteco demoraraco emoten dituz beste escubide batzue; eta 5.º beste emparau Bulac, ilena, oquelacoa eta composinoeoa, artuteco eta euren gracia euquiteco escubidea.

¿Cer emoten dau ilen Buleac? Parcamen oso bat, arima icentau bateri laguntasungarritzat ezarri leitequeona.

¿Cer emoten dau composinoeco Buleac? Compondu al izatea, bide charretic eguinico ondasunen ganean, euren jaubea ezagututen ez danean.

¿Ceintzue dira bear diran cerceridadeac, Bula onegaz compondu al izateco? Bi dira: 1.ª ondasunac ez daitezala izan bide charretic eguinac, Bula onegaz componduteco uste eta gogoagaz; 2.ª eguine bearreco aleguinac, ecin aurquitu eta jaquin al izan daitela euren jaubea, ez batera ez bestera eguinico aloguin guztia bez bere.

¿Cer euqui bear dogu gueure gogoan Bula Santuen ganean? Dirala escubidezcoac, eta beraugaitic ez dago, eurac artuteco eguinbearric; baña Bulac artuten ez dituzana, gueldituten da Eleizeac guztiai iniurico leguearen azpiyan, eta ecin baliyan

leiteque, pecatu eguin бага, Bulea emoten dítuezan gracia eta mesedeacaz; eta ez deutsala ecer baliyoco, limosnea emoten dabenari, Bulea aintzat artuten ez badau.

¿Cetaraco izaten dira, Bulea artuten dabeenac, emoten dítuezan limosnac? Cruzada Santuaren Bulea limosnac dira eleiza ezeuquiyai eta premiñatsuai lagunduteco, eta Oquela-Bulearen limosnac izaten dira gueisoteguietaraco, mesedezcochetaraco eta umezurtzen toquiataraco.

¿Cer gueiago da ondo, onen ganean jaquitea? Biarguin aloguerecoac diranac, ez dauquela Oquela-Bulea artuteco premiñaric, eta artu ez arren bere, baliyau leitequezala bere gracia eta mesedeacaz, errozauric Aita-gurea bat, euracaz baliyetan diran bacochean.

JAZOEREA.

Oquelaric edo araguiric ecin jan ceitequean egun baten, egozan jaten mai baten guizacume on eta Jaungoicoaren bildur andico bat eta mutil gazte soro eta buruerechi batzuc, eurac guizon andiac eta jaquitunac cirala uste ebenac, eta agura zarrari barre eta burla eguiten outsenac, jaten ez ebalaco oquelaric, eurac leguez, ezpada arraifiac eta debecauric ez egozan janariac. Guizon onac, amaitu ebanean bere bascariya, urreratu eta eroan eban beragana, araguiz edo oquelaz beterie egoan erretilua, eta orra nun sinistuten dabeen mutil gazte soro eta donga areec, euren berbeta eta esanac entzunagaz, azpiraturic eta goituric guelditu zala agura zarra, eta oquela jatera joiala; baña ez zan alan jazo, ezpada arturic bere estuetan bertaco oquela-zati andi bat, bota eutsan, an egoan chacur bateri, cirauntsala:—«Eutso, bada chacurrentzat ez dozac izan eguinac Eleizearen legueac.»—Eta onegaz artu eben mutil nasai areec iracatsi guztiz eder bat.

Iracatsi 19.^a—Erruquizco eguiquerac.

Esan eguizuz erruquizco eguiquerac.—Erruquizco eguiquerac dira amalau, zazpi arimacoac eta zazpi gorputzecoac. Ari-

macoac dira oneec: lenengoa, ez daquiari iracustea: bigarrena, beardabenari conseju edo zentzun ona emotea: irugarrena, uts eguiten dabena sucendutea: laugarrena, gach eguina parcatutea: bostgarrena, triste dagoana poztutea: seigarrena, lagunaren falta eta argaltasunac pacienciagaz iragotea: zazpi-garrena, biciac eta ilac gaitic Jaungoicoari erregututea. Gorputzecoac dira oneec: lenengoa, gueisoac icustea: bigarrena, gose danari jaten emotea: irugarrena, egarri danari edaten emoten: laugarrena, catiguac ascatu oraguitea: bostgarrena, bilosac jastea: seigarrena, erromesai ostatua emotea: zazpi-garrena, illai lurra emotea. ¿Cergaitic deriche erruquizcoac? Naita naiezecoac ez diralaco. ¿Noz izaten dira aguindupecoac? Guizon aituen erechian aztunac eta estuac direan bear-orduetan. ¿Eta erruquizeo eguiguera onecaz, eta cristinauac bai eguiguizunez eta bai gura-izate utsez eguiten dituzan beste eguiguera onacaz, cer jarichi eta alcantzetan dau? Jaungoicoaren gracion badago, irabasten dau, ceruco laguntasuna eta zoriontasuna gueitutea, bere pecatuen zorra quitututea, eta Jaungoicoagandic arimaco ondasunac eta, bearizan ezquero, gorputzecoac jarichi eta alcantzetea. ¿Cergaitic dinozu, Jaungoicoaren gracion badago? Cergaitic pecatu ilgarrian dagozanac eguinico gauza onac, ez zorric quitutu ez ezer mercei al dabeelaco; bacar bacarrie dira jarichigarriac, au da, euren bitartez Jaungoicoagandic meseden batzuc celanbait jarichi eta alcantzu al leitequez

AZALDUERA.

Lagunari dagocazan aguinduac bete ezquero, ¿bete izan doguz, beraganaco daucaguzan eguinbear guztia? Ez: lagundu bear deutzagu bere bere arimaco eta gorputzeco premiñaldietan, erruquizeo eguiguera betetan doguzala; eguinie bera-gaz, besteac gugaz eguitea guraco gueunquena, aurquituco baguintzez, berea laco bear-orduan.

¿Nortzuc dagoz batez bere, erruquizeo eguiguera arimacoac eguiteco premiña eta naita naiezean? Nagusi guztia: Apezpicoac edo Obispoac, Arimazainac, Abadeac, aguintariaac, gurazoac, iracaslac, maisuac eta beste onelango guztia, izanie gueiyago

edo guichiago aztuna eta estua euren eguinbearra, andiagon edo chiquiagon dan leguez premiñea.

¿Nortzui batezbera dagocoez erruquizeco eguiguera gorputze-coac? Aberatsai; bada eurac, euren bicieraco bearbearrecoac ez dituezan ondasun emparaudicoacaz, lagundu bear deutse, premiñan dagozanai.

¿Ceintzuc dira premiña estuac eta andiac, ceintzuetan lagundu bear dan, norberaren calteren bategaz edo nequealdiren bategaz izan arren bere? Gorputzari dagocazan aldetic, dira gueisotasunac eta bicitzea galduteco arrizcua; eta arimeari dagocazanez, dira bearreco gauzen gancco ezjaquite andia, arimea betico galduteco arrizcua edo pecatuan bicitico ecandu charra.

¿Cec aurreratu bear gaituz, erruquizeco eguiguera eguitera? Jaquiteac, Jesucristoc esquini eta aguinduta daucala, Berari eguina leguez artuco dabela, premiñadunagaz guc eguiten doguna, eta emongo deuzcua bateco eun eta guero zorientasun beticoa.

¿Ceintzuc dira eguiguera onen onera eta ecarriyac? Lau: irabacigarria, quitugarria, jarichigarria eta erruqui-eraguingarria.

¿Cein da irabacigarria? Eguiguera on guztiagaitic irabasten dan graciaren eta zorientasunaren gueitutea; baña onera au artuteco, naita naiez egon bear da Jaungoicoaren adisquidetasunean; da, ondo eguiten dabenari, dagocona, eta besteari ezarri ecin leitequeona.

¿Cein da quitugarria? Pecatu paraturicoagaitic zor dan pena demporazcoaren pagua, Jaungoicoaren sucentasunari eguiten deutsana; au besteai ezarri leitequeoc, baña oneragarria eta mesedegarria izango bajaque, naita naiez egon bear dabe Jaungoicoaren adisquidetasunean.

¿Cein da onera jarichigarria? Eguiguera on guztiac daucan indarra, Jaungoicoagandic jarichi eta alcantzetaco, beragana eguiac biurtu eta bere adisquidetasunean irauteco graciac.

¿Cein da onera erruqui-erangarria? Eguiguera on guztiac, Jaungoicoaren aserrea ligundu eta samurtuteco, daucan inda-

rra, castigau ez gaguizan, eta onera bi ongec ezarri leitequeoez guztiai, pecatuan egon arren bere.

JAZOEREA.

San Martinoc, soldadua zala, eguiten eban bicitza guztiz on eta miragarri bat: egunean egunean emoten eutsen esquecoari eta premiñadunai, bere alogueretic emparetan jacona, bere bicieraco premiñac bete ezquero. Egun baten, ez euquiric cer emon, aurquitu eban esqueco osoro bilosic egoan bat, izan arren bere guztiz andi eta icaragarrizcoa, orduan eguiten eban otsa; atera eban ezpatca bere lecatie, zati bi eguiten dau bere capea, eta emoten deutso esquecoari bere capa-erdiya. Urrengo gaubean aguertu jacon Jesucristo, esquecoari emon eutsan capa-erdiyagaz jantsiric. Soldautzeari ichiric, guztiz eta osoro esquini jacon Jaungoicoari, eldu zan Tours-go Apezpico edo Obispo izatera, eta bere bicitza guztian izan zan guztiz arguitsua eta entzuna bere onoidade cerucoacgaitic, arimacganaco bere zale-tasun eta maitetasunagaitic, eta bere santutasun miragarriz-coagaitic.





LAUGARREN ZATIYA.

Iracatsi lenengoa.—Sacramentuac guztieran.

Esan eguizuz Sacramentuac. Eleiza Ama Santearen Sacramentuac dira zazpi: lenengo bostac dira naita naizecoac, izatez edo borondatez; ceintzuc bage salbau ecin leite iñor, isten badiuz naguitasunez edo ecetan ez euquiz: beste biyac dira borondatezcoac. Lenengoa Bateoa, bigarrena Confirmacinoa, irugarrena Confesinoa, laugarrena Comuninoa, bostgarrena Oliacinoa, seigarrena Ordea, zazpigarrena Escontzea.

AZALDUERA.

¿Nor da Sacramentuen imintzallea? Guztiyena da Jesueristo guré Jaunia.

¿Celan bada deituten jaque «Eleizearen Sacramentuac?» Eleizea dalaco euren euquitzallea, eurac eguin edo emoten dituzana bere eleizguizonen bitartez.

¿Cergaitic dinozu «lenengo bostac dira naita naiezcoac, izatez edo borondatez?» Artu bear diralaco eguiatz eta benetan, edo beintzat gurariz eta borondatez; edo bardin dana, pecatu ilgarria eguiten da, eurac ez arturic naguitasunez edo ecetan ez euquiz.

¿Cergaitic bere dinozu «azquenengo biyac dira borondatezcoac?» Cergaitic, munduëo alcartasun guztiagaz berba eguiten ez dala, ez diralaco bearbearrecoac eta naita naizecoac, cerura joateco; orregaitic bere badagoz aldiyac, ceintzutan egon leitequean, eurac artuteco eguinbearra.

¿Ce eratacoac dira? Bicien Sacramentuac eta ilen Sacramentuac.

¿Ceintzuc dira ilenac? Bateoa eta Confesinoa.

¿Cergaitic deriche ilenac? Dagozalaco iminiric emoteco graziazco bicitzea, pecatuagaitic ilic dagozanai; eta orregaitic esaten da, emoten dabeela lenengo gracia.

¿Ceintzuc dira biciyenac? Confirmacinoa, Comuninoa, Oliacinoa, Ordea eta Escontzea.

¿Cergaitic deriche biciyenac? Eurac artuten dituezanac, graziazco bicitzeagaz bici diralacotzat euquiyac izan bear diralaco, eta gracia gueituteco iminiyac izan diralaco; orregaitic esaten da, emoten dabeela bigarren gracia.

¿Cein da Sacramentu guztietatic eroguena eta goratuena? Comuninoa, beragan sarratuten dabelaco Cristo gure Jauna, Sacramentu guztien imintzallea.

¿Ceintzuc dira bearrecoenac? Bateoa guztientzat, Confesinoa pecatu ilgarria eguin izan dabenentzat, eta Ordea eta Escontzea munduco alcartasunarentzat.

¿Celaco onerea atera bear dogu iracatsi onetic? Jesucristoc gure zorientasun beticoraco imini izan dituzan eguinbide onecc ascotan euqui eta eurai itzal andiagaz beguiratutea.

JAZOERA.

Guizonac euquico badau gorputzeco bicitzca, bear dituz zazpi gauza: 1.^a jaiotea; 2.^a aci eta indartutea; 3.^a janariac artutea; 4.^a bere gach eta gueisotasunetatic osatutea; 5.^a bere indar argalduac barriztetea; 6.^a barrero ernetea; eta 7.^a iraupe neraco neurriac betetea. Alan arimaco bicitzan Bateoaren bitartez jaioten gara, Confirmacinoan indartuten gara, Comuninoan janaria artuten dogu, Confesinoan osatuten gara, Oliacinoan indar barriyac artuten doguz, Escontzeac irauñ eraguiten deutse fededunai, eta Ordiaç irauñ eraguiten deutso batinchequiari edo jerarquuari.

Iratsi 2.^a—Sacramentuaren arguipetzea.

¿Cor gauza dira Sacramentuac? Dira Jesucristoc ichirico

ezaugarri aguiri batzue, euren bitartez emoteco guri gracia eta onoidadeac.

AZALDUJERIA.

¿Cergaitie dinozu «ezaugarri aguiriac?» Sacramentu guztia dalaco eguina edo ezaugarri campoticoa, ariman eguiten dabene eguiguera icusiecingarriaren antza edo irudiya emoten dabena.

¿Azaldu eta adituten emon cinaique ori cerbaitegaz? Bateoan, gorputza garbituten dabene ura isuri edo boteagaz, aditu oraguin eta adierazoten da, ariman eguiten dabene eguiguera, icusten ez dana, cein dan arimea pecatuaren loitasunetatic garbiric imintea.

¿Cergaitie dinozu «Jesucristoc ichiricoac?» Bacarrie Jaungoicoac eguin leiquealaco, gauza lurroco batec eguin daguiala ariman eguiguera izatearen gaheticoa.

¿Cer esan gura dau esateac «euren bitartez emoteco guri gracia eta onoidadeac?» Sacramentu guztiac, eguindariaren ontasun eta santutasunac cer-icusiric ez dauquela, emoten dabela euren ez gracia icentaua eta señatua, prezaera onacaz eta bearrecoacaz eura artuten dituezanai.

¿Cein da Sacramentuen gauza irabacigarria? Jesucristo gure Jauna, bada berac bere pasinoe eta eriotzeagaz irabaci euzcuzan gracia guztiac, eta gracia onec jatorcuz, odiya balzuetatic leguez, Sacramentuen bitartez.

¿Cer da, Sacramentu guztien ganean gogoratu bear doguna? Euren guciya, berbaerea, artutzallea, eguitadeac, eta premiñea.

¿Cein da guciya? Gauza señtigarria, ceñegaz eguiten dan Sacramentua, berbaraco, ura, oriyo santua eta beste onelangoac.

¿Cer da berbaerea? Dira araco berbac, ceintzuec eregui eta goratuten dan guciya, eguitade sacramentucorra eguiteco.

¿Nor da artutzallea? Sacramentua artuten dabena.

¿Celaco eguitadeac eguiten dituez Sacramentua? Lenengo, emoten dabe gracia santueguinzallea, Sacramentu guztiai dagocoena; 2.º gracia sacramentucorra, Sacramentu bacochean

desbardina dana; eta 3.^o ezaugarri arimacoa, Bateoco, Confir-
macinoeco eta Ordiaco sacramentuai bacarric eta berariz dago-
coena.

¿Cer da ezaugarri arimacoa? Da ariman ezarriric gueldituten
dan ezaugarri quenduecingarria, ceinen bitartez desbardituten
dan bat beste emparauacgandic, emoten deutsalac, artuten da-
benari, arimaco altasun edo escubide bat.

¿Ce onera atera bear dogu emendic? Sacramentuac, bear
doguzan guztian, artuteco erabaguia, guc euren onerac euqui
al izateco.

JAZOEREA.

Legue zarrean egoan urezco osin edo pozu bat, nun garbi-
duten ciran, oparian esquin bear ciran bidadun iltecoac, eta
deituten jacon *Piscina* edo urtoquia. Urte guztietaco egun ba-
ten jatsiten zan cerutic Jaungoicoaren angueru bat, eta urto-
qui ataco urai, bidadun iltecoen odolagaz nastauric egozanai,
batera eta bestera erain eguiten outsen; eta ur aretan lenengo
sartuten zan edocein guciso, gueldituten zan guztiz eta mira-
riz osaturic, danic andiena izan arren bere, berac iragoten eban
edo eucan gueisotasuna. Legue barriyan bere daucagu *Piscina*
edo urtoquia bat, Jesucristoren odolagaz eguina, eta bertara
joaten diran, arimaco gueisotasunac iragoten dituezan guz-
tiac, guelditu leitequez guztiz eta osoro osaturic, egun guztie-
tan eta ordu guztietan, urreraturic Sacramentuac artutera,
ceintzuen bitartez guri ezarten jacuzan Odol Jaungoicozco
orren irabaci edo merecimentuac.

Iracatsi 3.^a—Gracia.

¿Cer da gracia? Da izate jaungoicozco bat, ceinec eguiten
daben guizona Jaungoicoaren seme eta ceruco jaubeguei. ¿Ce-
lan dericho gracia oni? Santueguinguillea. ¿Gracia onen ostean
badagoz besten batzue? Badagoz, eguitaldicoac derichenac, eta
arguitasun arimacoac, ceintzue baga ecin asi, ez jarraitu, ez
amaitu daiquegun, betico bicitzara eroan gaiquezan gauzaric.
¿Eta ceintzue dira oneec? Jaungoicoac emoten deuzcuzan la-

guntasun batzue, charra ichi eta ona eguiteco, diran leguez, Eleizaco iracatsiac eta berbaldi jaungoicozcoac, eguinbide onac, uste uste bagaco eriotzac; Jaungoicoac gure bururaco emoten deuzcuzan arguitasunac, eta gure borondateac gauza onetara poztu eta bizcortuteco gurari santuac. ¿Celango onoidadeac emoten dituez Sacramentuac graciagaz batera? Batezbere iru, Jaungoicoaganacoac eta Jaungoicozcoac. ¿Ceintzue dira? Sinizmena, Icharopena eta Maitetasuna.

AZALDUEREA.

¿Ceinbat eracoac dira graciac? Irulacoac: santueginguillea, lagungarria, eta sacramentucorra.

¿Cer da gracia santueginguillea? Doe guztien gañeco doe bat, arguitasun jaungoicozco bat leguez, Jaungoicoaren gogoco eta bere seme eguiten gaituzana, zorientasun beticoraco escuhideagaz.

¿Celango eguitadeneac eguiten dituz ariman? Iru: Lenengo, eguiten gaituz artezac eta Jaungoicoaren gogocoac; 2.º emoten deuzcu izate edo bicitza izatez gañeticoa; eta 3.º gure eguite onac eguiten dituz irabacigarri edo merecigarri bicitza beticoraco.

¿Nundie galduten da gracia au? Pecatu ilgarriagaz.

¿Nundie edo celan barrero artuten da? Ilen Sacramentuacaz, eta baitabere amodiozco damuagaz edo maitetasunagaz, eurac artuteco gogo edo asmua euquiric.

¿Celan irauin eraguin edo gueituten da gracia gugan? Biciyen Sacramentuacaz eta eguite on era guztietacoacaz.

¿Cer da gracia lagungarria? Juangoicoac emoten deuzcuzan laguntasun batzue, gueure adina arguituric, gueure borondateac cirquinduric, charrari ichi eta onari jarraitu daguiogun, betico bicitzea euquiteco.

¿Bearrecoac dira gracia oneec, ondo eguiteco gauzac? Ain bearrecoac eta naita naiezecoac dira eec, eurac бага ecin asi, ez jarraitu, ez amaitu guinaique, betico bicitzara eroan gaiquezan gauzaric.

¿Guztiai emoten deutsez Jaungoicoac gracia orreec? Bai:

Jaungoicoac gura dau salbau daitezala guizacume eta omacume guzti guztiac, eta berangaitic ez deutsoz ifiori ueatuten, eguiaren ezauperara oldu eta salbetaco bearrecoac eta naicoac diran graciac.

¿Eta cer eguin bear dogu, eurac mereci edo irabasteco? Ondo erantzun bear deutsegu leen arturicoai, eta euren laguntasunagaz eguin bear doguz erreguac eta eguite onac.

¿Cer da gracia sacramentucorra? Laguntasun jaungoicozeco bat, Sacramentuaren azquena jarichi eta alcantzetaco dana.

¿Emoten jacu gracia au, Sacramentuac artuten doguzan une atan beratan? Sinizgarriago da ezetz, ezpada bera dempora egoquian artuteco escubidea emoten deuzen.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Gracia santueguinguillea euqui bear dogu ondasunic aberatsenentzat eta gauza guztiac bafio guciyagotan, eta sarritan artu bear doguz Sacramentuac, gracia ori sendatuteco eta gracia lagungarri bariyac mereci eta irabasteco, alan irauu daguigun beti bide onean.

JAZOEREA.

San Ignacio Loyolacoa, Jaungoicoagana biurtu bafio leuagozan munduco atseguinen eta anditasunen zale eta maitetzalla; erreguac eguitea, nequealdia bere gorputzari emotea, Jaungoicoaren mendean egotea, ciran beretzat atsecubegarriac, gorrotogarriac, eta bere gogoan sartuten ez ciran gauzac. Bafia Jaungoicoac bere graciagaz arguitu eutsanean bere adina, cracutsiric bere arimearen egoera charra eta munduco gauzen utzqueria eta ccereztasuna, eta cirquindu eta bizcortu eutsanean bere borondatea, gauza guzti orrec gorrotelara eta begui charracaz beguiratutera, artuten dau San Ignacio Loyolacoac, erregu beroac eguin eta Jaungoicoaren serbitzalla eguiazcoa izateco asutu sendoa: eta ondo erantzuric ceruco gracia lenengoai erreguaren eta eguite onen bitartez, artuten dituz Jaungoicoagandic gracia barri eta ugariac, eta oldu zan izatera santu guztiz andi bat, Jesusen Compafia edo Lagunquida ain ospotsna eta icen andicoa, Jaungoicoari ainbeste goraldi eta

Eleizeari ecingueiagoco onera eta mesedeac ecarri izan deutsezan, eta ecarten deutsezana, imini izan ebana.

Iracatsi 4.^a—Bateoco Sacramentua.

¿Cotaraco izan zan iminia Bateoco Sacramentua? Quendute-co pecatu jatorrizcoa, eta, bateatuten danagan, aurquituten dan beste edocein pecatu.

¿Cer da pecatu jatorrizcoa? Da jaiotzan dacarguna, cein jatorreun guere lenengo gurazoacgandie. Eta estura-orduetan ¿noc bateatu leique? Adieradun edocein guizezcooc nai اندرازcooc.

¿Eta celan eguin bear da? Berezco ura nmearen burura isuri edo bota, eta bateatuteo uste osoa dancala, berba oneec esanagaz: «Nic bateatuten zaitut Aitearen, eta Semearen eta Espiritu Santuaren icenean.»

AZALDUEREA.

¿Cer dirauztazu Sacramentu onen ganean? Dala guztietatic lenengoa eta bearrecoena.

¿Cergaitic dinozu dala lenengoa? Dalaco beste emparauen atea leguez, eta Bateoa бага ecin eguiaz eta benetan artu leitequean beste Sacramentu bat bere.

¿Cergaitic diñozu dala bearrecoena? Bera бага ecin salbau leitequealaco iñorbere. Bacarric ecin artu leitequean aldian, gururizcoa eta odolezcoa derichen bateoac izan leitequez bere ordecoac.

¿Cer da gururizco bateoa? Da maitetasuneco eguite edo amodiozco damua, Jaungoicoac, gu salbetaco, imini dituzan gauza guztiaac eguiteco gura eta asmuagaz.

¿Cer da odolezco bateoa? Da Jesucristogaitic edo siniste santuagaitic iragorico martiriyoa.

¿Beraz badagoz bateo bat baño guciago? Ez dago bat baño gueiago, eta au da urezcoa; beste biyai deriche bateoac alan ez-egoqui, artu ecin danean urezco bateoa, onen ordecoac diralaco.

¿Noz imini eban Jesucristoc? Jordango errecaco uretan, Berra San Juan Bautisteagaitic bateatua izan zanean.

¿Nor da bateoaren eguindaria? Eguindari berezcoa eta escubide osocoa da Arimazaina edo beronen baiemona daucan beste edocein Abade; eta ordu estuetan izan leiteque, adinera elduric dagoan beste edocein adieradun.

¿Cein da bateoaren gueiyya? Berezco ura, bai euritic arturicoa, bai errecachuetacooa, bai iturrietacooa, bai pozuetacooa eta beste onelango ur garbiac.

¿Cer da berbaerea? Da au: «Nic bateatuten zaitut Aitearen, eta Semcaren eta Espiritu Santuaren icenean.

¿Cer euqui bear da gogoan emen? Ura isuri bear dala bateatuten danaren buru gañera, al bada, edo gorputzeco beste alde baten gañera, berbaerea esaten dan une atan beratan.

¿Celaco eguitadeac eguiten dituz? Lenengo quenduten dau pecatu jatorrizcoa, eta, bateatuten danagan, aurquituten diran pecatu guztiac, euren zor beticoa eta demporazcoagaz batera; 2.º emoten dau gracia santueguinguillea, barrero jaiio eraguiten deutso bateatuten danari bicitza izatearen gañecora, eta isuriten dituz bere ariman Espiritu Santuaren onoidade eta doiac; 3.º emoten deutso arimaco ezaugarria, ceinen bitartez desbardinduten dan beste emparauacgandic, eta eguiten dau, beste Sacramentuacartuteco duin eta escubidedun; eta 4.º emoten dau gracia sacramentucorra, cristinauaren eguinbearrac ondo hetelaco.

¿Cer dirauztazu aitapontecoen gañean? Dirala bigarren gurazo batzue edo fiatzalle batzue leguez, bateatuagaitic erantzun bear dabeenac, gueldituten dirala, bera siniste santuco eta oitura onetaco gauzetan arguituteco, eguinbearrean, eta artuten dabeela senitasun arimacooa bateatuagaz eta bere gurazoacaz.

¿Celaco iracatsi mesedegarria atera bear dogu emendic? Izanic Sacramentu au ain bearrecoa eta naita naiezecoa, cer-erantzun andia danquela, euren semealabachuai bateatutea luzatu edo bateo bago ilten ichiten deutsen gurazoac; eta izanic ainbeste, bateoaren bitartez emoten jacuzan onera eta mesedeac,

izan bear garcala ezquer onecoac, barriztauric sarritan, bateoan eguin quenduzan esquintzariac.

JAZOEREA.

San Francisco Sales-coac, izanic oraindie guztiz umea, urreratuten cituzan, beragaz jolasean eta olguetan ibiltan ciran umeac, beragaz batera Eleizara joatera. An urreratuten ciran pontara, eta Santuac esaten eutsen:—«Emenche izan guinean Jaungoicoaren seme eguinac. Ezquerrac emon daguioguz Jaungoicoari, dinogula: Goraldia Aitari, Semeari eta Espiritu Santuari.» Guero belaunbicoturic guztia mun eguiten eutsen bateo ponteari.

Iracatsi 5.^a—Confirmacineco Sacramentua.

¿Cetaraco da Confirmacineco Sacramentua? Bateoan artu guenduan sinistea sendatuteo. ¿Eta Sacramentu au pecatu ilgarriagaz artuten daben ezaupérara eldurico adieradunac, eguiten dau pecatu? Ilgarria. ¿Cer eguin bear dau bada, bera artuagaz, peaturic ez eguiteo? Prestau bear da, confesinoe on bat lenaz eguinic.

AZALDUEREA.

¿Celan dericho Sacramentu oni? Osotasuneco Sacramentua, bai emona izaten dalaco Apezpico edo Obispoacgaitic, ceintzueganaurquitutendan escubidearen osotasuna; eta bai dalaco bateoaren osotasuna leguez, etorrhic indartu eta sendatutera, gue bateoan artu guenduan siniste edo bicitza arimacoa.

¿Cein da Sacramentu onen gueiaya? Crisma Santua, oriyo eta balsamua naztauta eguiten dana, eguben santu egunean Apezpicoac edo Obispoac donequidatu edo consegretan dabena.

¿Cein da berbaerea? Nic sillatuten zaitut Curutzearen ezau-garriagaz, nic sendatuten zaitut osasuneco Crismeagaz Aitearen, Semearen eta Espiritu Santuaren icenean.

¿Celan emoten da Sacramentu au? Iminiric escuac, Confirmacinoac artu bear dabenen gafean, Espiritu Santuari deituten deitsan bitartean; igortzi edo gantzututen deitsala bere be-

coquiya Crisma Santuagaz, berbac esaten dituzan dempora berean; eta guero emoten deusala zaplaco bat bere matrallan.

¿Cergaitic eguiten deutso becoquiyan Curutzearen ezaugarria? Becoquiya dalaco alderic arguena eta icusgarriena; eta adierazoten emoteco, cristinauac autortu bear dabela Jesucristo eta gauza andi eta onragarrizat euqui bear dabela Curutzearen ezaugarriagaz icentauric egotea.

¿Cergaitic emoten jaco zaplacoa matrallan? Ezagututen emoteco, ordutiseac egon bear dabela guertu eta prest iragoteco Jesucristogaitic lotsariac, barre eta burlac, esetsiac, neque garriac, areriotasunac eta eriotzea bere bai, alan bear izan ezquero.

¿Celaco eguitadeac eguiten dituz Sacramentu onec? Lenengo, emoten dau bigarren gracia, au da, gueituten dau, Confirmacinoa artu bear dabenac, aurrez euqui bear daben lenengo gracia; 2.º artuten dau Espiritu Santua, eta Beragaz batera arimaco sendotasuna, siniste santua autortuteco; 3.º emoten deutso arimaco ezaugarria, ceinen bitartez icentetan dan Jesucristoren soldautzan.

¿Celaco prezaerac bear dira, Sacramentu au ondo artuteco? Artu bear dabena bada ume ezaupera bagacoa, egon bear dau bateaturic; ezauperara eldurico adieraduna bada, euqui bear dituz gañera artuteco gogo eta ezauperea, eta egon bear dau Jaungoicoaren adisquidetasunean.

¿Cer jaquin bear da aitabichien eta amabichien ganean? Aitabichi bat egon oi dala guizonezcoentzat, eta amabichi bat andrazcoentzat; oneec, aita eta ama pontecoetatic desbardinac izan bear dabeneac, artuten dituezala eguinbearrac eurac eta senitasuna.

¿Ce onera atera bear dogu esan danetic? Dempora oneetan ain bearrecoa dan Sacramentu andi au artuteco eta, gueure mendean dagozanai, artu eraguteco aleguinac eguitea,

JAZOERA.

San Francisco Sales-coa, bearreco iracatsiac artu ezquero, prestau zan guztiz ondo, Confirmacinoeco Sacramentua artu-

teco; eta artutera joan zanean, agueru eban onerazpena, ainbestecoa izan zan ece, guztia gueratu eiran mirarituric, eta Apezpicoac edo Obispoac esan eban, ume a izango zala bere guizaldico miragarria. Ordutisez icusi zan, Espiritu Santuaren osotasuna sartu zala bere biotzean, eta eguin ebala (arimeaten aldetic) guizon eldu bat; bada au adierazoten emon eban bere gueroco biciera santuac, bere onerazpenac, bere sendotasunac, arimaeganaco bere maitetasunac eta bere bicitza guztia.

Iracatsi 6.^a—Confesinoeco Sacramentua.

¿Cetaraco da Confesinoeco Sacramentua? Bateatu ezquero eguinico pecatuac parcatuteco. ¿Ce pecatu dira orreec? Ilgarriac eta ez-ilgarriac edo arinac.

AZALDUEREA.

¿Noz inini edo eguin eban Jesucristoc Sacramentu au? Bera ilen artetic biztua izan eta guero, esan outsonean Apostoloai: «Eutsiye Espiritu Santua; noren pecatuac parcatu daiquezuezan, parcatuac izango jaco; eta norenac gueratu daiquezuezan edo parcatu bagarie ichi daiquezuezan, gueratuco jaco, edo parcatu bagarie ichico jaco.»

¿Bacarric Apostoloai emon eutsen Jesucristoc escubide au? Ez, ezpada emon eutsen bere, abadetasunean eurai jarraituco eutsen guztiai; orregaitic abade guztia eta bacarric eurac dira Sacramentu onen emontzallac.

¿Ce pecatu dira, parcatuac izan laitequezanac? Guztia, dan danac: ceinbat bidar edo aldiz izango diran parcatuac, beguiratu baga, ceinbat pecatu diran, jaramon eguin baga, eta celaco anditasuna dauquen, gogoratu baga, euquiten baldin badira bearbearreco eta naita naiezeco prestaera guztia.

¿Cein da Sacramentu onen gueiya? Bateatu ezquero eguinico pecatu guztia; eta guei au izan leiteque naita naiezecoa eta borondatezcoa, baña asco eta naicoa dana.

¿Cein da guei naita naiezecoa? Pecatu ilgarri autortu bagaco edo charto autorturico guztia.

¿Cein da guei borondatezcoa baña asco eta naicoa dana? Pecatu arinac eta pecatu ilgarri parcaturoaco.

Pecaturic batbere ez daucanac, ¿artu al izango leuque Sacramentu au? Ez; ez dagoalaco beragan gueiric, ceinen ganean jausi leitequezan penitentearen eguiteac eta confesorearen parcaturoaco. Alan Andra Mariac ez eban artu eta ecin artu leiquean bere Sacramentu au.

¿Cer eguin bear dau bada, azquenengo confesinoetic gueroaco pecaturic ez daucanac? Imini bear dau pecatu arinen bat, edo obeto izango da bicitza iragorico pecatu ilgarrien bat barriro autortutea, euren damu eguiatzcoa daucala.

¿Celan imini zan Sacramentu au? Erabaguia leguez, ceñetan penitentea dan erruduna eta salatzallea; ause da, auñepalleac daucan eguinbide bacarra, ondo jaquiteco cer eguin bear daben, parcatu bear daben edo ez; eta emetic dator bearrecoa eta naita naiezecoa izatea pecatuac autortea edo confesinoaco.

¿Ceintzue dira Confesinoeco Sacramentu onen eguitadeac? Lenengo parcatuten dituz pecatu guztiac, errua eta castigu beticoa danquezan aldetic; 2.º ostera biurtuten dauz graciazco bicitzea, zorioutasun beticoraco escubideagaz, eta eguite onen irabaci guztiac; 3.º artuten baldin bada graciazco egoeran, gueituten dituz lengo gracia eta indarrac, pecatuan ez jausteco.

¿Parcatu leitequez pecatu ilgarri batzue, beste batzue parcatuac izan bago? Ez; cergaitic ocin izan leitequean gauzea da, pecatua eta gracia alcarregaz une baten bere egon eta bicitzea: alan bada, edo parcatuten dira pecatu ilgarri guztiac edo ez da parcatuten batbere.

¿Ce onera atera bear dogu emendic? Jaungoico gure Jaunari ezquer andiac emotea, Sacramentu onen bitartez emon deuzculaco eguinbide ain erraz bat, gracia galduricoa barriro gueuganduteco eta bere adisquidetasunera biurtuteco.

JAZOERA.

«San Juan Climacoc dino: bicitza guztiz char bat eroan eban peccatori andi bat, biurtu zanean Jaungoicoagana, artu cituzala conventu baten sartuteco asmu santuac, eta bertaco

nagusiac escatu eutsala, autortu eta esan eguizala guztien aurrean bere pecatu guztia, eche santu atan artua izango bazan. Damutasunez beterie egoan guizon onek, aguertuten dituz, bere begui biyac negarrezco iturri bi eguini dauczala, bere charqueria eta dongaqueria guztia Jaungoicoaren eta Fraile guzti areen aurrean. Eta onetatic batec icusi eban guizon arpegi bildurgarrizco bat, bere escuetan liburu bat eucana, eta liburu atatic pecatuac quenduten cituzana, guizon arec bere pecatuac autorten cituzan leguez.» Ause berau jazoten da, Confesinoeco Sacramentua bearreco eta eguiazco prestaeracaz artuten dan guztian.

Iracatsi 7.^a— Pecatuac.

¿Cer da pecatu ilgarria? Da esatea, eguitea, gogoratutea edo gura izatea cerbait Jaungoicoaren leguearen contra gauza andi edo astuncan. ¿Cergaitic dericho ilgarria? Ilten dabelaco, eguiten dabenaren arimea.

AZALDUEREA.

¿Celacoa izan leiteque pecatua? Era bitacoa, jatorrizcoa eta norberarena.

¿Cein da pecatu jatorrizcoa? Gueure lenengo gurazoacgandic guztioi datorecuna.

¿Cein da pecatu norberarena? Gue gueure borondateagaz eguiten doguna.

¿Ceinbat erutacoa izan leiteque pecatu norberarena? Gogozcoa, berbazcoa eta eguitezcoa; gogozcoa izango da, arimoaren almen barrucoacaz eguiten danean, gorrotoa leguez, berbazcoa, aoagaz eguiten danean, birauba leguez, eta eguitezcoa, eguiqueracaz eguiten danean, lapurrutea leguez.

¿Ceinbat era gueiagotacoa izan leiteque? Eguin bear dana, eguin ezagaitic, eguiten dan pecatua, eta eguin bear ez dana, eguiteagaitic, eguiten dan pecatua.

¿Cein da, eguin bear dana, eguin ezagaitic, eguiten dan pecatua? Aguinduric dagoana, eguin bago ichiten, barbaraco, Mezca ez entzutea, bear dan demporan oz confesotea.

¿Cein da, eguin bear ez dana, eguiteagaitic, eguiten dan pe-
catua? Eragotziric eta galerazoric dagoan cerbaiti eguitea, la-
purretea leguez.

¿Ceinbat eracoa da batezberc pecatua? Bicoa, ilgarria eta
arina; izango da ilgarria, aguindua austen danean gauza astu-
nean, eta arina, gauza arinean danean.

¿Ceintzuc gauza bear dira, pecatua izateco ilgarria? Iru:
1.^a eguitera doiana, charra dala guztiz eta osoro ezagututea;
2.^a eguiteco borondate osoa euquitea; eta 3.^a eguin bear ez da-
na, edo eguin bear dana, gauza astuna eta andia leguez erago-
tziric edo aguinduric egotea.

¿Gauza charra da pecatu ilgarria? Da gach bacar osoa, eta
bere ondoan ez dira ecer munduco gach guztia bere.

¿Ez litzateque gach andiagon izango, norberaren entzute
on eta icen garbiya бага gueratutea, ondasun eta aberastasu-
nac guztiz galdutea? Ez; orrec quenduten deuzcuz munduco
ou demporazcoac, eta zorigach orrec, eruapen onagaz eroan
ezquero, lagundu leiquegüe cerua irabasten; baña pecatu ilga-
rriac quenduten deuzcuz ondasun eta aberastasun beticoac, eta
eguiten gaituz zorigach beticoen duin eta merecitzalla.

¿Ez litzateque charrago izango gueisotasun andi bat? Ezta
bere; gueisotasunac, gueiyen dala, bacarric quendu leiquegu
gorputzeco bicitzea; baña pecatu ilgarriac quenduten deuzcu
arimaco bicitzea, eta bota al guinaiquez infernucou ondarrera.

Bada baldin arimea ilten bada pecatuagaz, ¿celan bici dira
pecatariac? Pecatu ilgarriac quenduten oz dabelaco gorputze-
co bicitzea, ezpada arimaco bicitza izatearen gafecoa, cein da-
goan, arimea Jaungoicoagaz graciaren bitartez alearturic ego-
tean.

¿Celaco gachac eguiten dituz ariman pecatu ilgarriac? Guz-
tiz eta osoro loituric eta ezainduric eta graciaren edertasuna
baga ichiten dau; quenduten deutsoz, cerura joateco oscubi-
deac, eta eguite onacaz lenago irabaci izan oban guztia; eta
eguiten dau demoninoaren menpeco eta azpico eta infernucou
sugar beticoetara joateco duin eta merecitzalla.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Pecatua gach ba-

ear osoa dan ezquero. gucure biotz guztitie bera gorrotetea eta berangandic iguez eguitea, sugue bildurgarrizeo bategandic leguez.

JAZOEREA.

Franciaco erregue San Luis-eren ama Blanca erreguinac, bere seme au gaztechua zanean, sarri esaten eutsazan, ama on baten duinecoac ciran berba oneec:—«Zuc badaquizu, neure semea, ceinbat maite zaitudazan; orregaitie bere, guichiago estutu eta larrituco nintzateque zu ilda icusirie, pecatu ilgarri bacar bat zuc eguin dozula jaquinie baño.»—Berba oneec ain incauric eta josirie gueratu jacozan Luiseri bere biotzean ece, ez jacozan aztu ifiozbera, eta eldu zan santu andi bat eta erregue guztiz on bat izatera, bere erroñuco ainbeste arrizcu, esetsi eta galbiden artian.

Iracatsi 8.^a—Arimaco azterrena.

¿Noz artuten dogu Confesinoeco Sacramentua? Ondo autortu eta parcacinoa artuten dogunean. ¿Ceinbat gauza bear dira Confesinoeco Sacramentua artuteo edo ondo aurtortuteo? Bost, eta dira oneec: arimaco azterrena, biotzeo damua, onduteo asmua, aozeco autormena eta eguiquerazco ordainpena edo quitugarria. ¿Cér da arimaco azterrena? Jaungoicoari, utseguite guztiae ezagututeo, arguiya escatu ezquero, autortu bagaco pecatuac gomuta al izateo aleguinac eguitea, Jaungoicoaren eta Eleizearen aguinduac eta norberaren ibiltoquiace eta arazoac bein banan aratuagaz.

AZALDUEREA.

¿Beti bear dira bost gauzac, Confesinoeco Sacramentua ondo artuteo? Bai, estu-orduetan ez izanic.

Imini eguidazu aldiren bat, ceinetan ez dagoan, bost gauzetatie bat edo beste eguiteo eguinbearric.—Guztiz charlo dagoan gueiso batec, ecin eguin leique arimaco azterrena; mutu batec edo aldi charren bategaitie berbea joan jacon batec, ecin eguin leiquee aozco autormena edo ecin autortu leiqueez

euren pecatuac; eta orregaitie bere, artu al leiquee eta artuten dabe Confesinoeco Sacramentua.

¿Cein da bost gauzetatic bearrecoena, cein бага cein iñoz artu leitequean Sacramentu au? Pecatuaren damua edo gorrotoa.

¿Celaco cerceridadeac euqui bear dituz arimaco azterrenac? Bi; izan bear dau arduratsua eta gogorrac.

¿Cer esan gura dau arduratsua izateac? Ardura andiagaz eguin bear dogula gueure arimaco azterrena, balio andieo gauza bat balitz leguez.

¿Cer esan gura dau gogorra izateac? Gogortasunagaz emon bear dogula gueure gañeco erabaguia, beste edoceinegaz gueuc eguingo gueunquegun leguez.

¿Celan eguiten da azterrena? Lenengo escatuten jacoza Jaungoicoari bearreco arguiyac, Andra Maria, gueure angueru zaintzallea eta gueure onerazpeneco santuac bitarteco iminteu deutzaguzala, eta guero bein banan aratu eta aztortu bear dira aguinduac, jaquiteco ceinbat pecatu eguin dogun aguindu bacochean, edo guichi-gora-bera ceinbat izan diran, eguin doguzan utseguiteac egunean edo astean, beste gauzaric ecin gomutau al bada.

¿Bearrecoa eta naita naiezecoa da azterrena? Bai; cergaitie bera бага cein arguiro autortu al izango gueintezque, ez eta bere euqui damu eguiazco eta bearrecoa.

¿Cergaitie ecin autortu guinaitequez arguiro? Cergaitie gueure barruan gu sartu бага, eta gueure bicitzearen ganean demporaren baten gue gogoratu бага, ecin gomuta gueintezque pecatu guztiacaz, eurae bear dan eran autortuteco.

¿Cergaitie euqui ecin guinaique damu eguiazcoa eta bearrecoa? Cergaitie ecin izan leiteque, ezagututen ez dan gauzeagaitie negar eguitea; eta bestera, pecatuac ceinbat eta celacoac diran, ondo ezagututen danean, guztiz erraz cirquindu eta aurreratuten da bat, euren damu eguiazcoa eta bearrecoa euquitera.

¿Ceinbat dempora bear da, azterrena ondo eguiteco? Ecin icentau leiteque; bada orretaraco gogoan euqui bear da, cein-

bat dempora dan azquenengo autormena eguin zan, celaco bitzeza eroan dan, celaco jaquituriacoa dan, azterrena eguin bear dabena eta beste onelango gauzac; bafia neurri guztiracotzat icentau leiteque ordu lauren bat, il bateco azterrena eguiteco.

¿Nortzue ez dauque, azterrena eguiteco eguinbearric? Ezaupera guichicoac edo ezjaquinac, eta, azterrena eguiten, necatu ecin leitequezan gueiso charto dagozanac; eta onelangoentzat asco eta naico izango da, confesoreac eguiten deutzézan itaunai soiltasunagaz eta arguiro erantzutea.

¿Cein da bideric onena, azterrena ondo eguiteco? Egun guztietan gaubean oera etzin baño lenago eguiteco oitura ona eukitea, cristinau on guztia eguin oi dabeen leguez; eta auseda, iracatsi onetic atera bear dogun onerea.

JAZOEREA.

San Efrenc dino: «celan mercatari arduratsu batec egunoro eguiten daben aleguina jaquiteco celau doian bere saldue rosietan, eta nozie nozera euqui daroan ardurea icusteco galdu ete daben edo irabaci ete daben bere arazu eta artuemonetan; alan cristinauac egunoro aratu eta aztertu bear dau bere barrua, eta contu artu bear deutso bere arimeari, eta nozie nozera eguin bear dau azterren arduratsoago eta gueldirago bat, ondo antortuteco bere pecatuac.»

Iracatsi 9.^a—Damua.

¿Ceinbatericoa da biotzeco damua? Bitaricoa: bata osoa eta bestea ez-ain-osoa, eta oni deituten deutzagu bildurrezcoa. ¿Cein da damu osoa? Jaungoicoa, on utsa izanic, iraindu dogulaco daucagun garbai edo biotzmina, pecatuac autortuteco, eta onduteco eta penitencia betetaco asmoagaz. ¿Cein da damu bildurrezcoa? Jaungoicoa iraindu dogulaco daucagun garbai edo biotzmina, pecatuen ezaintasunagaitic, infernuaren bildurragaitic, ceruco atseguina galduteagaitic, pecatuac autortuteco, eta onduteco eta penitencia betetaco asmoagaz. Eta damu bi onetatic onena ¿cein da? Damu osoa. ¿Eta cergaitic? Damu

osoa Aitaganaeo maitetasunetic, ez-ain-osoa edo bildurrezcoa barriz bildurretic sortua dalaco; guñera, damu osoagaz, autortu orduco, parcatuten jaeaz bati bere pecatu ilgarriac eta ondo gueldituten da Jaungoicoagaz; baña damu ez-ain-osogaz edo bildurrezcoagaz ez da orrelangoric eguiten. ¿Eta confesinoe on bat eguiteco, asco eta naicoa da damu ez-ain-osoa edo bildurrezcoa, ala damu osoa bear izaten da? Damu bildurrezcoa naicoa dala uste dabe gueiyenac; baña obeto eta ziurrago da, damu osoa edo maitetasunecoa eroatea; eta ausse euquiteco aleguina eguin bear dau, ondo autortu gura dabena. ¿Eta noz equi bear da damua? Confesoreac parcainoa emon baño lenago.

AZALDUERA.

Ori alan dala, ¿cetan desbardinduten dira damu osoa eta damu ez-ain-osoa edo bildurrezcoa? Euren eraguintzalletan eta eguitadetan.

¿Celan desbardinduten dira euren eraguintzalletan? Maitetasuna edo amidioa dalaco damu osoaren eraguintzallea, eta damu ez-ain-osoa edo bildurrezcoarena dalaco bildurra.

¿Azaldu eta arguitu al cinaique ori irudi edo jazoera batogaz? Bai: aita batec bialduten dituz bere seme bi ardiyac zainduten; eurae ardura guichigaz dagozan une baten, otsoac erooten dituz ardi batzue; anaiya biyac emoten deutse negarrari; batac dino: «nire errucaria, celango castigu gogorra emongo deuzcun gure aitac!» onec eucan damu bildurrezcoa edo ez-ain-osoa, castiguaren bildurretic sortu eta jaioten zalaco; besteac esan eban: «ni ez nau minduten aitarén castiguac, ezpada gue gueure aitari emongo deuta; un atsecabeac!» onec eucan damu osoa edo maitetasunecoa, bere aitari eutsan amodiotic sortu eta jaioten zalaco.

¿Celan desbardinduten dira euren eguitadetan? Damu osoac parcatuten dituzalaco pecatuac, autortu baño lenago, eta damu bildurrezcoac barriz ez dituz parcatuten, Confesinoeco Sacramentuagaz alcaturic eta baturic ez badao.

¿Celango cerceridadeac equi bear dituz damuac? Lau: izan bear da barrucoa, izatez-gañecoa, andiena eta guztiracoa.

¿Cer esan gura dau barrueoa izateac? Izan bear dala barrueoa edo arimacoea, arimeagaz iraindu dogulaco Jaungoicoa, eta arimeagaz garbatu eta damutu bear garealaco.

¿Cer esan gura dau izatez-gañecoea izateac? Artu bear dogula damua, eraguintzalle izatearen gañecogaitie edo siniste santuaren bitartez ezagutuagaitie.

¿Cer esan gura dau andiena izateac? Pecatua gorrotan bear dala gach guztiaç baño guciago.

¿Cer esan gura dau guztiraçoea izateac? Damua zabaldu bear dala pecatu ilgarri guztiaçgana.

¿Celan artuten da damua? Lenengo, escaturie Jaungoicoari eta Andra Mariari, eguiac eta benetan garbatu eta damututeco laguntasun cerueoa; eta guero, ondo gogoraturie ceinbat diran eguinico pecatuac eta euren anditasuna, ceintzucac iraindu izan dogun Jaungoico bat ain ona, eguin bear da arimaco berotasun sutsuagaz damu osoco edo maitetasuneco eguina.

¿Eta damuac izan bear dau senticorraç edo icusgarriaç, da esatea, aguertu bear da cizpuruacac eta negarracac? Ez, ezpada izan bear dau adinecoac eta arimacoac; izan bear dau, pecatuen ezaintasunetic eta ondorengo charretie jaiolen dan gorroto edo icusieçina.

¿Nozbait aurquitu leiteque bat, damuric ez euquiteco aldiyan? Iñozbere ez; ain bearrecoea eta naita naiezecoea da damua ece, berau baga, danie estuena izan arren bere premiñea, ecin artu leiteque Confesinoeco Sacramentua, eta ecin bere parcatu leitequez pecatuac.

¿Ce onera utera bear dogu iracatsi onetic? Ondo damutu baga, Confesinoeco Sacramentura iñoz ez urreratutea, eta damu osoa edo amodiozcoea eroateco aleguinac beti eguita.

JAZOEREA.

San Carlos Borromeo, Apezpicoac, damu eguiaceo bat artuteco, bere gogoagaz eguiten cituzan iru gueraldi: 1.^o jatsiten zan infernura, eta icusirie celango castiguac irabaci cituzan bere pecatuagaitie, cirquindu eta aurreratuten zan, pecatuari gorroto andi bat euqitera; 2.^o igoten eban cerura, eta bere

gogoan ondo arturic, Jaungoicoac arima artez eta onentzat pretauric daucazan sari beticoen anditasuna, eta bere pecatuagaitic galdu cituzala, gueiago eta gueiago damutu eta garbatuten zan; 3.^o joaten zan bere gogoagaz Calvario-co mendira, eta ieusiric an Jaungoico-Guizona zauriz eta odolez beteric pecatuagaitic, gueiago eta gueiago ezagututen eban pecatua-
ren ezaintasuna, eta gorrotetan eban bere biotz guztiagaz.

Iracatsi 10.^a—Aozco autormena.

¿Cer da aozco autormena? Engañuric baga eta guzurric esan baga, pecatu ilgarri guztiae confesoreari arguiro eta garbiro aguertutea, penitencia betetaco gogoagaz. Eta lotsaz pecatu ilgarrien bat escutan, nai eguin bagaco pecatu ilgarrien bat aguertu, nai damuric eta crabaguiric ez daucala, nai penitencia betetaco uste bagaric autortuten dana, ¿ondo autortuten da? Ez, Jauna; eguiten dau donauste edo sacrilegio andi bat, eta autorturico eta autortu bagaco pecatuac eta donaustea bera autortuteco bear izancan gueldituten da.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic autortu bear dira pecatuac? Gure Jaungoico Jau-nac alan aguindu izan dabelaco; eta Bateo ostean pecatu ilgarrria eguin izan dabenarentzat ez dago beste osagarriric, al dala, *pecatuac autortutea edo betico galdutea.*

¿Ceinbat demporacoac izan bear dau autormenac? Azque-nengo autormen ondo eguinicotic asi eta barriro autortu bear dan arterañocoac.

¿Eta urte asco badira dongaro eta charto autortu izan dala bat? Autortu bear dira, dongaro eta charto autortuten asi za-netic gueroco pecatu ilgarri guztiae.

¿Bearreco eta naita naiezecoa da nozbait bicitza guztico pe-catuen autormena, edo confesinoe generala esaten jacona? Dongaro eta charto autortu izan dala, batec daquian aldi guztietan, da bearreco eta noraezecoa.

¿Erazcoa da pecatu guztien autormena edo confesinoe gene-rala? Aldi ascotan bai, eta andiac dira, berac ecarten dituzan

onera eta mesedeac; bafia onetan beti itundu eta aitu bear gara confesore zur eta jaquitun bategaz, berari aguertuten deutsagula arguiro eta garbiro gure arimaco barrua, berac ondo eza-gutu daguean gure bicierea.

¿Ceinbat gauza euqui bear dituz aozco autormenac? Bost; izan bear dau osoac, eguiazcoa, norberarenac, umilac eta damutsuae.

¿Celan izango da osoa? Pecatu ilgarri guztiae, batbere ichi baga, autorturic eta aguerturic.

Eta baldin aldi charren bategaitic edo beste gauzen bategaitic ecin autortu al baleiquez batec bere pecatuac, ¿cer eguin bear dau? Aldi onetan asco eta naicoa izango da damuaren ezaugarriac emotea eta autortuteco daucan guraria aguertutea, parcatua al izateco; eta osatu daitenean, autortu bear dituz, len autortu ecin cituzan pecatu guztiae.

Baldin norbaitec lotsaz edo dongaqueriaz ichiten badau pecatu bat autortu baga, ¿parcatuco jaco, autortu izan dituzan pecatuac? Ez jaco parcatuten batbere, eta eguiten dau donaste edo sacrilegio guztiz andi bat.

¿Eta aztuta ichi izan badau? Orduan da ona autormena, eta parcatuten jaco pecatuac; bafia gueldituten da, lenengo eguiten daben autormenan, aztuta ichi eban pecatua, autortuteco eguinbearrean.

¿Noz izango da eguiazcoa? Confesoreac itanduten deuzcun guztira, esaten badogu eguiya, ciurra dana ciurra leguez, badaezbadacoa badaezbadacoa leguez; aguertuten deutsaguzala pecatuaren cerceridade andigarriac, lengo pecatuetan barriro jausteac, arrizeu edo galbide urrecoa, eta confesoreac itanduten daben guztia.

¿Noz izango da norberarena? Gueure pecatuac, eta ez beste-nac, autortuten doguzanean.

¿Noz izango da umila? Tolesbaga eta lotsaz autortuten gareanean, achaquiaric batbere iminten ez dogula, gueure buruac garbituteco, ezpada gueu errudun eta pecatari eguiten gareala.

¿Noz izango da damutsua? Aguertuten danean azaleco ezau-garriacaz, gure biotzac daucan damu eguiazcoa.

¿Aguertu edo esan al leique confesoreac, autormenan edo confesinoan entzun izan dabena? Iñozbere ez, bere bicitzen galduteco arrizcuan iminten bada bere, confesinoan entzun izan dabena aguertu edo esan gura ezagaitic.

¿Ce onera atera bear dogu esan danetic? Beti arguiro, garbiero, tolesbaga eta laburquiro autorteco asmu sendoa; guere gogoan ondo euquiten dogula, iñozbere aztu baga, gu autortuten edo confesetan gareala, gue engañau ecin guñaiquean Jaungoicoagaz berberagaz. (1)

JAZOEREA.

San Juan Nepomuceno Wenceslao aguintariaren emaztearen confesorea zanae, guichitan euqui cituzan, aguintariac eguiten eutsazan esquintsariac, emon gura eutsazan doe, aberastasun eta ondasun andiac, aguertu edo esaten baldin beutsazan, bere emazteac autormenan edo confesinoan aguerturico gauzac; eta azquenez, cematu eban, cirautsala, ilgo ebala, aguertuten ez beutsazan, eta Santuac erantzun eutsan: «Berorren Anditasunac eguin leique ni iltea; baña ez deuzt esan eraguingo confesinoan entzun izan ditudazan berbetatic batchu bere.» Bere oiñ eta escuac lotu eguioezala, aguindu eban aguintariac, eta

(1) Beti eguin bear da aleguina, autormena edo confesinoan izan daiten al dan tolesbaguicoena eta laburrena; ez joan nerberaren onlasmac aguertu eta autortutera, espada nerberaren dongaqueriac eta peccatuac; ichi alde batera, peccatuac, eguin haditudaz esanagaz, autortuteari, berbarino, esaten dala, *mailetu ez bada Jaungoicoa bear dan leguetz, Mezan eta Eleizan egon ez bonaz bearreco oneruzpenapuz*, bada onelan autortutea, da guiza utsa eta ecertaraco ex dana, eslan bere ex daben ecer balio, guztioro autortueac, esanic, *autortet dot, amar aguinduen contra eguin dodana, peccatu sustracoetan eguin izan dodana*; bada au ez da beste ganzaric espada demporea galdu eta arimaco onic bathere ex artutea. Balio ain andicoa dan autormena edo confesinoan cerbait errastuloco, iminteten deutzut, peccataria, autortuteco era au; Eguina izanic azterrena, enquia izanic dantua eta esanic Ni peccataria, joaten da confesonariora eta esalen da Agur Maria guztiz garbia. Jaungoico neure Jannari eta bere locuan zagozan zu neure arimaco nitari autortuten dentzun daz neure peccatuac. Da *(aste bete, ila bete, urte bete, celibat dempora dau)*, autortu nintzala, eguin neban emon jatan penitencia, iragorico autormenetan ex naben ichi peccaturic, loteaz ex aztuta autortu baga *(ichi beban, erascoa da emen ezate, eta bathere jaguiluac iracastet dabe, asi bear dala autortuten, lotu gucien emeten deuzen peccaturic)*. Autortuten dot lenengo aguinduan, bein jagui nintzala Jaungoicoaren contra, berac baldu euztan neques, onean ez eroanagaz irugarenean, Meza bat galdu dodala, eta beste baten gogo baguric egon nazala dempora asean, eta ilan joaten da peccatu guztia autortuagaz *(ex da gusca bearreco aguindu guztietatic joaten, espada ausi dituzenetatic)*. Amaituten da autormena, peccatu guztia esanagaz; eta guztien paracinoac escatuten deutzat Jaungoicari eta xuri nire arimaco alta zaraan orri penitencia eta ascatuera edo absolucioa. Eta azquenengo confesinoetic ordura arteco peccatu andiric ex badanco, autortuco dan bieltza iragoricoco peccaturen bat, esaten dabela: «Gañera autortuten ditudaz bicitza iragoricoco peccatuac, batez bere umiltasunaren, garbitasunaren contra eguinoacoac, eta guztien paracinoac escatuten deutzat Jaungoicari eta xuri neure arimaco alta penitencia.»

alanche bota eben erre cara, eta il zan confesinoeco isiltasunaren martiri eguini.

Iracatsi II.^a— Erabaguia.

¿Cer da erabaguia? Jaungoicoa gauza andian ifioz bere ez irainduteco asmu sendoa. ¿Eta nortzue uste izan leique ez dabeela euqui damuric ez erabaguiric euren confesinoetan? Galbide eta arrizcu urrecoetatic iguez eguiten ez dabecenac, eta confesinoe batetic bestera pecatu batzuetan eurretan jausten diranac.

AZALDUEREA.

¿Celaco cerceridadeac euqui bear dituz erabaguia? Iru: izan bear da errimeca, eraguillea eta guztiracoa.

¿Cer esan gura dau errimeca izateac? Ez dala asco eta naicoa, onduteco gurariya euquitea, ezpada euqui bear dala, pecatu ilgarric ez eguiteco borondate edo asmu sendo eta errime bat.

¿Cer esan gura dau eraguillea izateac? Euqui bear dogula, pecatuan barriro ez jausteco iminiric dagozan eguinbideac artuteco, gogo eguiazco eta benetaco bat.

¿Cer esan gura dau guztiracoa izateac? Erabaguia zabaldu bear dala, damua leguez, pecatu ilgarric guztiacgana.

¿Celan ezagutuco dogu, gure erabaguia izan dala eguiazcoa eta benetacoa? Iguez eguiten badogu pecaturaco arrizcuetatic; artuten badoguz, pecatuan barriro ez jausteco, zurtasunac edo confesoreac iracasten deuzcuezan eguinbideac; sucendu eta osotuten badoguz, pecatuagaz eguin izan doguzan gachi eta calteac.

¿Cer da pecaturaco arrizcu urrecoa? Pecatura arrastaca leguez eroaten gaituzan araco itua, gauza edo personea, eta cefietan iminten gareanean, pecatuan jausten garean beti edo ozta beti.

¿Cergaitic artu bear dira, pecatuan ez jausteco eguinbideac? Cergaitic, celan eguiaz eta benetan osatu gura daben gueiso batec, artuten dituzan, bere osaguilleac aguintuten deutzazan

osagarriac; alan peccatariac artu bear dituz, zurfasunac edo confesoreac aguinuten deutzazan osagarriac, eguiac eta benetan osatu gura badau.

¿Celaco gach, peccatuagaz eguinac, sucendu eta osotu bear doguz? Lagunari edo besteari bere ondasunetan, bere entzute oncan, bere icen arguitsuan, bere bicitzan eta arimaco gauzetan eguinico calteac.

Eta eguinico calteac sucendu eta osotuteco, osturicoa biurtuteco, peccaturaco arrizcu urrecotic iguez eguiteco, ecinean aurquituten danac, ¿cer eguin bear dau? Confesore zur eta jaquitunATEGAZ itundu eta aitu bear dau; eta eguiaczoa bada ecintasuna, berac esan eta aguinuco deutso cer eguin bear daben aldi atan.

¿Celan sucendu eta osotuco da, peccaturaco bidea emonagaz eta biciera eta jarraigari char eta dongacaz eguin izan dau gacha? Al dau eran, confesoreagaz lenago itundu eta aituric; eta batezbere onbideac eta jarraigari onac emonagaz aurrerantzecco bicitza guztian.

¿Cer esan leiteque, peccaturaco arrizcu urrecoetic iguez eguin gura ez dabeenacgaitic, peccatuan barrero ez jausteco diran bideac artu gura ez dituezanacgaitic, eguinico gach eta calteac sucendu eta osotu gura ez dituezanacgaitic, eta peccatu gura ez dabeenacgaitic? Ez dauquela damu eguiaczoeric ez erabagui benetacoric; eta beraugaitic euren autormenac edo confesinoac dira donga eta charrac.

Pecatu batzuetan eurretan barrero jaustea ¿da beti confesinoe charraren ezaugarria? Baldin badauco onduteco borondate benetacoa, artuten baldin badituz, peccatuan ez jausteco diran eguinbideac, eta eguiten baldin badituz indar eta aleguinac peccaturic ez eguiteco, ez da confesinoe charraren ezaugarria, ezpada argaltasunaren eta erquintasunaren igargarria.

¿Co onera atera bear dogu esan danetic? Gueure peccatuacaz eguinico gach eta calteac sucendutea eta osotutea, bicitza on bat aurrerantzean eroanagaz.

JAZOERA.

San Ambrosioe dino: mutil gazte bat izan zala guztiz donga

eta charra, bicitza nasai eta nabarmena eguiten ebana, eta bere uritic lecu urrin batera joan zan aldi baten, ucutu eutsala bere biotzean Jaungoicoaren graciae, ondu zala eta guztiz aldatu ebala bere bicitzea. Bere urira eta echera biurtu zanean, aurquitu eban aurrez aur bere pecatueo lagun anchinacoa, eta iragoric bere aurretie, berari jaramonic eguin laga, arrituten da bere pecatueo laguna, eta uste izanic ez ebala ezagutu, urreratuten da beragana, eta dirantso:—«Ni naz a».—Mutil gazteac erantzun eutsan:—«Bada ni ez naz a». Cergaitie etorren eguiaz eta benetan garbaturic eta damuturic eta aldaturic; zan beste bat. Ausse berau eguin bear dau gugan erabagui eguiazco eta benetacoac.

Iracatsi 12.^o—Eguiquerazco ordaindutea edo quitugarria.

¿Cer da eguiquerazco ordaindutea? Pecatuacgaitie zor diran castigu demporazcoac Jaungoicoari ordaindutea edo quitututea, confesoreac emoten daben penitencia beteric ¿Eta celango pecatua eguiten dau, penitencia betetan ez dabenac edo luzaro atzeratuten dabenac? Ngarrria, penitencia aztuna edo andia izan ezquero. ¿Eta ordaindu edo quitutu al guinaiqueoz Jaungoicoari castigu demporazcoac, confesoreac emoten deuzcun penitenciagaz gañera? Bai, Jauna, Jaungoicoagaz ondo gagozala, eguiten doguzan eguiguera on mueta guzticoacaz, eta parcamenac irabaciagaz.

AZALDUEREA.

¿Cer da ordaindutea edo quitututea? Eguin izan dana deseguitea, edo eguinico gacha succendutea edo osotutea.

¿Ordaindu edo quitutu guinaiqueo gue Jaungoicoari, pecatuagaz eguinico gach guztia? Ori ecin eguin al guinaique gue gueurez; cergaitie pecatua da gach azquenbaguea, eta guizonaren quitugarriac beti dira neurtuac eta azquendunac.

¿Bada cein osagarri gueldituten jacu? Bateoco eta Confesioeco Sacramentuen bitartez batezbere ezarten jacuzan Jesucristoren quitugarri azquenbagacgana succendutea.

¿Celan ezartzen jacuz Bateoan eta celan Confesinoan? Bateoan euren osotasun guztiagaz, osoro quenduten jacula pecatu guztia eta castigu guztia; Confesinoan barriz parcatuten da pecatua, eta bere castigua, beticoa zanetic, gueldituten da castigu demporazcoan edo amaicorrean.

¿Cergaitic da desbardintasun ori? Cergaitic Jaungoicoaren arteztasunagaz ondo datorren gauzea da, guisa batera castigauac izan daitezala, ezjaquinez eta Bateoa artu baga pecatu eguin izan ebenac; eta beste guisa batera, pecatuaren mendetic ateriac izan eta Espiritu Santuaren doiac artu ezquero, ezaupera eta gaiztaqueria gueiagogaz pecatuan jausten diranac.

Eta gueldituten dan castigu demporazco au ¿celan ordaindu edo quitutu guinaique? Jaungoicoagazco baque eta adisquidetasunean gagozala, eguiten doguzan eguite on mueta guzticoacuz, parcumenac irabaciagaz, eta confesoreac iminten deuzcuu penitencia bete eta eguinagaz.

¿Ceinbat eracoa izan leiteque, confesoreac iminten dabon penitencia? Bitacoa: osagarrizcoa eta quitugarrizcoa.

¿Cein da osagarrizcoa? Pecatutic guri alde eraguitera eta gure bicitzea ondutera, batezbere eta berariz succnduten dana.

¿Cein da quitugarrizcoa? Pecatu autorturicoacgaitic zor dan castigu demporazcoa eta amaicorra ordaindu eta quitututera, batezbere eta berariz succnduten dana.

¿Penitencia betetan ez dabena, ondo autortu edo confesetan da? Baldin, autortu edo confesau zan unean, euqui beban, penitencia ez betetaco, gogoa, ez, bearreco prestaerarie croan ez ebalaco; bafia euqui beban, penitencia betetaco, gogo ona, eta guero ez beban alan eguin, izan zan ona eta eguiazcoa bere autormena edo confesinoa; bafia penitencia bazan aztuna, eguin eban pecatu ilgarría edo aztuna, eta bazan arina, eguin eban pecatu arina.

¿Noz bete bear da penitencia? Icentau beban demporea, orduan; icentau ez beban, ainbat lazterren, eta, al dala, Jaungoicoaren baquean eta gracian.

¿Ceonera ateru bear dogu iracatsi onetic? Confesoreac imini-

rico penitencia betetea confesau eta beroala, gueure pecatuacgaitic zor dogun castigu demporazcoa ordaindu eta quitututeco; eta baitabere onetaraco ezartea, arima garbiagaz eguinico eguite on guztiac.

JAZOEREA.

David erregueac autortu ebanean umiloro bere pecatua Natan igarlearen aurrean, onec esan eutsan Jaungoicoaren icenean:—«Jaunac parcatu dau zure pecatua, ez zara ilgo eriotza beticoagaz: baña iraindu eraguin dozulaco Jaungoicoaren icena, zure semea ilgo da», gafierra aurrez adierazoten eutsazala beste castigu demporazco batzuc. Emen icusten dogu pecatua parcatuoric eta dempora berean castigaoric castigu demporazco batzucaz; alan parcatuoric Confesinoeco Sacramentuan pecatua eta bere castigu beticoa, ozta beti gueratuten da castigu demporazcoren bat, bicitza onetan edo bestean ordaindu edo quitutu bear dana.

Iracatsi 13.^a—Parcamenac.

¿Eta ce gauza dira parcamenac? Mundu onetan edo bestean pecatuacgaitic pagau bear dan castigu demporazcoa, parcatuten dabecen gracia batzuc. ¿Eta celan irabaci bear dira? Jaungoicoagazco baquean eta gracia eguinic, ataraco aguinduten dana. ¿Eta mundu onetan bearreco ordaindutea edo quitugarria eguin bagaric, Garbiteguira doazani, gue lagundu guinaiqueoegu? Bai, Jauna, gue gueure pecatu-zorrac ordaindu edo quitutu al guinaiquezan eguite onacaz euracaz.

AZALDUEREA.

¿Celaco eguiac euqui bear doguz gueure gogoan parcamenen iracatsiaren ganean? Onec: 1.^a Confesinoeco Sacramentuagaz parcatuten dala pecatua, eta castigu beticoa gueratuten dala castigu demporazcoan; 2.^a confesoreac iminten dabecen penitencia, gueienean bacarric parcatuten dabela castigu demporazco orren alde bat; 3.^a Eleizan dagoala ondasuntegui amaibagaco bat, Jesucristoren irabaci eta quitugarri azquenbagacoacaz, eta

baitabere Andra Mariarenacaz eta santuenacaz eguina eta berteric dagoana; 4.^a Eleizeac lagundu al leiquegula, emonic ondasuntegui orretic, berac icentaurico eguite on batzue eguiten dituezanai.

¿Celangoac izan leitequez parcamenac? Osoac eta aldecorrac.

¿Ceintzue dira parcamen osoac? Pecatu parcaturocoagaitic zor dan castigu demporazco guztia parcatuten dabeenac.

¿Ceintzue dira parcamen aldecorrac? Muga icentauagaz emoten diranac, barbararo, berroguoi egunecoac, eun egunecoac, zazpi urtecoac.

¿Cer esan gura dau, berroguoi egunecoac, eun egunecoac, zazpi urtecoac, izateac? Emoten jacuzala, berroguoi egunean, eun egunean, zazpi urtean gueuc eguinico penitenciagaz, irabacico gueunqúezan ordainpenac edo quitugarriac.

¿Parcatuten dira pecatuac parcamenaz? Ez da parcatuten pecatu ilgarriric, ez arinic, batbere; ezpada pecatu parcaturocoagaitic zor dan castigu demporazcoa bacarric parcatuten da.

¿Noc emon leiquez parcamenac? Aita Santuac batbere muga бага, eta muga icentaugaz Apezpicoac edo Obispoac euren barrutiyetan edo euren aguindupean dagozan lecuetan.

¿Celaco cerceridadeac bear dira, parcamenac irabasteco? Iru: 1.^o Jaungoicoagazco baquean edo gracion egotea; 2.^o eurac irabasteco aguinдутen dana, eguitea; 3.^o emoten dituzanaren mendecoa izatea.

¿Bearrecoac eta naita naiezecoac dira confesinoa eta comuninoa, parcamenac irabasteco? Parcamen osoac gueiyenean alan escatuten dabe; bafia gogoan euqui bear da, zortzi egunetic zortzi egunera confesetaco oitura ona dauquenac, irabaci al leiqueezala, astebarruan dagozan parcamen guztia.

¿Oneragarria eta mesedegarria da parcamenacaz baliyetca? Da oneragarria eta mesedegarria ecingueiagoan; bada eurac aurreratu eta poztuten dabe bat, Jaungoicoaren baquean iraute-ra, Sacramentu Santuac sari artutera, eguite onac eguitera; eta ordainduric eta quituturic euracaz, pecatuagaitic zor dan castigu demporazcoa, alan urrinduten doguz gueugandic, Jaungoicoac mundu onetan bialdu leiqueguzan beste nequegarri

batzue, edo guichituten doguz beste munduan Garbiteguico neque eta minac.

¿Cer da Jubileoa edo Parcadoaiña? Dempora icentaurico batzuetan emoten dan parcamen osoa, beste doe eta gracia berarizco eta aparteco batzucaz hatera.

¿Garbiteguico arimai ezarri al guinaiqueoeguz parcamenac? Bai; baña orretaraco izan bear dira emonac, curai ezarri al izateco escubideagaz.

¿Celaco onerea atera bear dogu emendic? Celan diruzale baten egarría ez dan ase eta betetan, aberastasun andiac berac euqui arren bere; alan gue bere euqui bear dogula egarri sutu bat, arimaco ondasun eguiazcoac diran parcamenac irabasteco.

JAZOERIA.

Sarritaco icusiac iracasten dau, Jubileoco edo Parcadoaiñeco demporea izaten dala guztiz ugaria, cerutic artu oi diran gracia eta Jaungoicoagana eguiaz eguinico biurrera berarizcetan. Milla zazpireun eta irurogueta amaseigarren urtean ainbeste eta ain ugariac izan ciran, eguin ciran pecatarien Jaungoicoaganaco biurrera santuac ecc, D'Alambert eta Voltaire gaiztaqueriaren eta nabarmenqueriaren iracasla eta zabaltzallac ciranac; ezagututen emon eben orduan, celaco atsecabea eta mifia emon eutsen curai alaco jazoereac. D'Alambert-ec esan eban: «berac charreraco eguinico lana atzeratu zala oguei urte.» Voltairec barriz berba eguin eban onelan:—«Etorten baldin bada beste Jubileo edo Parcadoaiñ bat, utsean eta alporric eguin dogu charreraco gueure bear guztia.»

Iracatsi 14.^a—Sarri confesetea eta bere mesedeac.

¿Eta bear dau batec, pecatu ilgarrian jausi ezquero, boreala confesau? Ondo izango litzateque, baña ez da premiñazcoa. ¿Cer eguin bear dau bada? Artu biotzeco damu osoa, pecatu eguin dabelaco, euqui onduteco gogo sendo bat, eta confesau, Eleiza Ama Santeac aguinduten dabencan.

AZALDUEREA.

¿Celan urten guinaique pecatutic? Era bitara: biotzeco damu osoagaz eta confesinoagaz: eta celan au dan errázena eta ciurrena, pecatuan jausi ezquero, ainbat lazterren confesau bear gara.

¿Noz baliyau bear gara biotzeco damu osoagaz? Estu-orduetan, pecatutic urteco promisián aurquituten gareanean, eta gachtasun eta eragozpen andi bage confesau ecin gareanean.

¿Eta autortu edo confesau gura ez dabenac, artu leique bere pecatuen parcacinoa biotzeco damu osoagaz bacarric? Ez, cergaitic biotzeco damu osoa ez da eguiazcoa, ez badaroa confesetaco gogo sendoa, edo Jaungoicoac pecatuac parcatuteco aguin-duric daucana eguiteco asmo benetacoa.

Bada batec eguiten dau biotzeco damu osoa, confesetaco gogo sendoagaz, baña guero bere ardurabacotasunez edo nagusitasunez confesetan ez bada, ¿cer jazoten da? Biotzeco damu osoac eguiaz eta benetan parcatu eutsazan bere pecatuac; baña barrero jausten da pecatu ilgarrián, guichitan euqui izan dabelaco, Jaungoicoac pecatuen parcacinoeraco iminiric daucan Confesinoeco Sacramentua.

¿Eta biotzeco damu osoagaz parcatuac izan diran pecatuac, autortu eta confesau bear dira? Bai, cergaitic Jaungoicoac aguindu izan dau, parcatu guztia izan daitezala Confesinoeco Sacramentuan autortuac.

¿Noz confesau bear gara? Edolabere urtean bein; eriotzaco orduan edo bicitzea galduteco arrizeu andiyan; bicien Sacramentuac eta batezberc Comuninoa artu bear doguzan aldi guztietan, pecatu ilgarrián egon ezquero.

¿Ceinbateric ceinbatera ondo izango da confesetea? Pecatu ilgarrián jausi eta ainbat lazterren, arimec betico galduteco dagoan arrizeu andiagaitic, eriotzeac batbatean artuten bagaituz; eta arimaco aita jaquitunac iracasten dabe, eguin daitela Confesinoe aste guztietan, beintzat edo guichienez il guztietan.

¿Celaco onera eta mesedeac ecarten dituz sarri confeseteac? Asco, batezbercocoenac dira: 1.^a noquezago eta gachago jausten

da pecatuan, Confesinoeco Sacramentuac emoten dituzalaco indarrac ez jausteco; 2.^a jausten bada bat, errazago jaguiten da pecatutic, sarri alan eguiteco oitura onagaitic; 3.^a norbera obeto ezagututen da, gueiago eta gueiago beeratu eta umilau-gaz Confesinoeco Sacramentuan, santutasunean aurrerapen gueiago eguiten dau, eta on eta artezac arimaco gauzetan eu-qui daroen ardura eta cintzotasun estua, artuten dituz batec; 4.^a eguiten dira gauza on asco, eguiten dira eguiquera irabaci-garri eta merecigarriac, quitututen dira pecatu-zorrac, goraldiac emoten jacoz Jaungoicoari eta onretan da Jesucristo gure Jauna.

¿Ce onera atera bear dogu esan danetic? Sarri confesetea dala eguinbideric eraguillena eta ciurrena, zoriontasun beticoa irabasteco; beragaitic oneratzat atera bear dogu alan eguiteco gogo sendoa.

JAZOEREA.

Evangelio Santuac dirauzcu: Lazaro il zanean, Jesucristoc biztu gura izan ebala; joan izanic bada Jesus, bera lurpeturic egoan lecura, aguindu ebala, jaso eta eregui eguiela, obiya edo zuloa estalduten eban arrilozea, eta usaina botaten ebala gorputz ilac, bada orduraco baciran lau egun, Lazaro il zala; baña Jesucristoc ereguiric bere beguiac ceruruntz, esan eut-san:—«Lazaro, jagui zaitez».—eta Lazaro biztu zan; baña bere oiñac eta escuac loturic, (bada anchinaco dempora atan oitu-ten zan, gorputz ilac estalguiagaz loturic lupertutea) eta Je-susec bertan egozanai esan eutsen: «Ascatu eguizue eta ichi eguiozue joaten.»—Ascatu izan ez balebe, cirquinic eguin ecin algaitic, ilgo zan barriro. Alan jazoten da biotzeco damu osoa-gaz eta Confesinoeco Sacramentuagaz. Biotzeco damu osoagaz barriro artuten dau arimeac Jaungoicoaren gracia, biztuten da; baña oraindic dago pecatuaren locarriacaz loturic, eta joan bear dau confesoreagana, onec ascatu daguian, bada bes-telan barriro ilgo da pecatuagaz.

Iracatsi 15.^a—Pecatu arriña.

¿Ce gauza da pecatu arriña? Pecatu ilgarriraco prestaera bat.

¿Cergaitic dericho araña? Cergaitic guizona arañi, au da, erraz jausten dan pecatu arañean, eta erraz parcatuten jacon. ¿Ceinbat gauzacaz parcatuten jaco? Bederatzigaz. ¿Ceintzue dira? Lenengoa, Meza entzunagaz; bigarrena, comulgueteagaz; irugarrena, Ni peccatariya esanagaz; laugarrena, Obispoaren benedecinoagaz; bostgarrena, ur bedeincatua artuagaz; seigarrena, ogui bedeincatua janagaz; zazpigarrena, Aita gurea esanagaz; zortzigarrena, sermoia entzunagaz; bederatzigarrena, Jaungoicoari parca esque daocala, bularra juaagaz. ¿Cergaitic dinozu, Jaungoicoari parca esque daocala? Gauza onecaz pecatu arañen parcamena artuteco, celanbaiteco euren damu izatez gafieticoa euqui bear dala. adierazoten emoteco. ¿Eta pecatu arañac autortu bear doguz? Ez, Jauna; baña ondo eta mesodetsua da. Eta azquenengo confesinoa ezquero, pecatu arañac baño ez daucazanac, ¿cer eguitea ondo izango jaco, pecatuen damua eta erabaguia ciurrago euquiteco? Pecatu arañen gañera, bicitza iragorico pecatu ilgarricen bat autortu eta aguertutea.

AZALDUEREA.

¿Ceinbat aldetic izan leiteque araña pecatu bat? Lautatic: 1.^a bero izatez, berez guei araña edo chiquia dalaco, barbaraco, guzurra, calteric eguin bago, biarguin batec esatea; 2.^a gueiaren chiquitasunagaitic, barbaraco, baruegunetan gaubeco aparichuan apur bat gueiago jatea; 3.^a ezjaquintasun quenduecingarriagaitic, uste izanic, aguindu andi bat bacarric bete bear dala pecatu arañaren beian; eta 4.^a bearreco ezauperea edo auqueratasuna euqui ezagaitic, barbaraco, bat bere burutic ondo ez dabilenean.

¿Bici gueintenez, pecatu arañac eguin bago? Siniste santuco eguiya da, pecatu bago ecin bici gueintenezala, gracia berizcoren bat gue cerutic euqui ezic; baña gauza ciurra da bere, ez dagoala peccaturic, Jaungoicoaren graciagaz goitu eta eguin bago ichi ecin leitequeanic.

¿Celaco pecatu arañac ezagututen dira? Batzue dira argaltasunez eguiten diranac, gogoa beste gauza batzuetan euquita edo gauzac arañ eguinda, edo beste onelango eran, eguiten di-

ranac; beste batzue dira, dongaqueriagaz eguinicoac, bearreco ezaupera eta jaquituriagaz eguiten diranac; onecegaitic dino Aita Astetec, dirala «pecatu ilgarriraco prestaera bat.»

¿Celango calteac eguiten dituz ariman pecatu ariñac? Pecatu guztiai dagocoen castigu demporazcoaren gañera, guichituten dau maitetasunaren berotasuna, otsituten dau Jaungoicoagazco gure adisquidetasuna, galdu eraguiten deuzcuz, pecatuan ez jausteco bearrecoac diran ceruco gracia asco, eta esangura onetan esaten da, eurac prestetan dabeela bat, pecatu ilgarrria eguiteco.

¿Celan parcatuten da pecatu ariña? Sacramentu guztiacaz, eta Sacramentucorrac derichoenaacaz, eta dira, Aita Astetec dacarzaui bederatzi gauzac.

¿Parcatu al leitequez pecatu ariñ batzue, besteac parcatu baga? Bai; cergaitic izanic pecatu ariña, Jaungoicoaren gracia-gaz batera aurquitu al leitequeana, pecatu ariñ batzuen damua euqui guinaique eta oneen parcamena artu guinaique, beste emparau pecatu ariñac guri parcatuac izan baga.

Baldin norbaitec autortuten badituz bacarric pecatu ariñac eta euren damuric ez badaroa, ¿parcatuten jaco? Ez; cergaitic damuric baga ez dira parcatuten pecatuac; gañera da utsa eta alperricoa bere confesinoa, eta ezaupereagaz alan eguin izan badau, eguiten dau donauste edo sacrilegio bat.

¿Gach andia da pecatu ariña? Ain andia ece, mundu onetaco ecergaitic bere ecin eguin leiteque, bada da, Jaungoico azquenbagueari eguiten jacon irain bat; eta dericho ariña, pecatu ilgariagaz daucan desbardintasunagaitic bacarric.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Pecatu ariñac, batez bere dongaqueriazcoac diranac, iñoz ez eguiteco asmo edo gogo sendoa.

JAZOEREA.

Aita Claret beneragarriac, bere «San Ignacioren arimaco Eguitaldietan» pecatu ariñaren ganean berba eguiten dabela, diño: «Pecatu ariñean dagoan arimea dala, bere gorputzeco alde guztiac minduric daucazan gueiso bat leguez, gogo baga

ñaten dabena leguez, oera etzin eta batbere loric eguiten ez dabena leguez, atseguin бага barre eguiten dabena leguez, gauza guztietan necatuten dana leguez eta guztiac gogait eraguiten deutsana leguez, gueiago dabilela arraztaca eta tatarraz bere oiñacaz baño. Pecatu ariñagaz gueldica gueldica doa arimeca arñalduagaz, ceruco gracia eta laguntasunac iguez eguinagaz doaz, eta azquenez dator pecatu ilgarrian jaustera.»

Iracatsi 16.^a—Comuninoeco Sacramentua:

Sacramentu onen izatea, eguinaizantasuna eta eguitadeac.

¿Cetaraco da Comuninoeco Sacramentua? Ondo prestanta arturic, izan daiten gure arimen janaria eta gueitu daguigun gracia.

AZALDUEREA.

¿Cer esan gura dau emen Comuninoac? Sacramentu adorgarri onetan emoten jacuzan Jesucristoren gorputz eta odola artutea.

¿Noz eguin eta imini eban Jesucristoc Sacramentu au? Bere Pasinoe Santuaren aurreco gaubean, au da, Eguben Santuco gaubean, bere Apostoloai euren oiñac garbitu ezquero, artu ebanean oguia bere escuetan, bedoincatu eta emon eutsenean, cirautsela: «Eutziye, eta jan eguizue, ausse da nire gorputza;» eta bardin edanontzia edo calizea, cirautsela: «Ausse da nire odolaren calizea, zuegaitic eta ascogaitic isuria izango dana pecatuen parcacinoeraco.»

¿Eta celan eguin eta imini eban? Convit baten antzera, ceñietan emoten deuzcun janaritzat bere beraren gorputza, eta edaritzat bere beraren odola.

¿Cetaraco eguin eta imini eban? Iru gauzataraco; 1.º izan ceiten gure arimen janaria; 2.º legue barrero oparia iminteco; eta 3.º bere Pasinoe Santuaren gomutagarria eta bere amodio edo maitetasun azquenbagacoaren ezaugarri beticoa izan ceiten.

¿Cein da Sacramentu onen gueiia? Garizeo oguia eta matzeco ardaoa.

¿Cergaitie emon gura izan jacun oguiarén eta ardaoaren antz eta irudiyen beian? Iru errazoegaitie; 1.^a gu bere maitie atzeratu eta urrindu ez guenguizan, cergaitie bere gorputza jan eta bere odola edateco igüiña eta atzerapena euquico guenduan, emon izan baleuzenz, gorputzac eta odolac eurenz dauquen antz eta irudiyen; 2.^a ondo aguertu guenguian gueure sinistea, eta siniste onegaitie gue equi guenguizan betico bicitzaraco irabaci andiac; 3.^a eta hatezberecoena da, guri adierazoteco, Sacramentu au dala arimearen janaria, oguiac gorputzari eguiten deutsana berbera, arimeari eguiten deutsana.

¿Cer eguiten dau Sacramentu once, ondo prestaute edo duinoro bera artuten dabenaren arimau? Lenengo, iraun eraguin eta indarrac emoten deutsoz graciazco bicitzeari, oguiac gorputzeco bicitzeari leguez; 2.^o alcartu eta batuten gaituz Jesucristogaz, oguia gneugaz alcartu eta batuten dan leguez; 3.^o barriztetan dituz indar galduac, pareaturic pecatu arifnac, argalduric grifnac eta charreraco echuntasunac eta macurtasunac; eta 4.^o da betico bicitzaco aci eta ezaugarri ciurra.

¿Nortzue dira Sacramentu onen eguindariac? Abade guttiac eta curac hacarric, ceintzuei emon eutsen escubide ori Apostoloen personan, esan eutsenean: «Eguizue au nire gomutan.»

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Gose-egarri sutsuagaz Sacramentu onetara urreratutea, aurrez ondo prestaute, izan daiten guretzat mesedegarria eta betico bicitzaco ezaugarria.

JAZOEREA.

San Francisco Sales-coac diño:—«Bere gorputza eta odala eguiac eta benetan dagozan Sacramentu au, eguin eta inini ebala gure Jaunac, bera artu eta jan daguiana, betico bici daiten; eta orregaitie, sarri eta ondo prestaute bera artuten dabeneac, alaco eran ciurtau eta indartuten dau bere arimaco osasuna eta bicitzen ece, ozta ecingarria da, izan daitela macurtasun eta zaletasun bacar bategaz bere ezaindua eta loitua eta pozoi-tua. Bada baldin ustelcorrac diran frutaric samurrenac, erraz irauten badabe dempora luzean, azucareagaz edo estiyagaz go-

zoturic dagozanean, ez da mirari izateco, gure biotz ain argal eta erquinac euqui ez daguiela pecatuaren usteltasunic, Jaungoicoaren Semearen aragui eta odolagaz gozoturic dagozanean.»

Iracatsi 17.^a—Comuninoa: bera artubearra eta prestaerac.

¿Cergaitic diñozu, ondo pretauta? Adierazoteco, Sacramentu au ez dala izango gure arimen janaria, artuten badogu, arimearen eta gorputzaren aldetic bear diran prestaerac, euqiten ez badoguz. ¿Bada celaco prestaerea bear da arimearen aldetic? Jaungoicoaren gracian egotea. Eta pecatu ilgarrian jau-si izan dana, ¿celan pretauco da comulguetaco? Ondo' confesauagaz. ¿Eta esanico prestaerac euqui baga, comulguetara doianac, ¿artuten dau bere Jesucristo? Bai, Jauna; baña onera eta mesede baga, sacrilegio edo donaste guztiz andi bat eguiten dabelaco. Eta comulgueteac mesede eguiten deutesnac, ¿cer eguin bear dabe, leu esanicoen ganera, mesede gueiago artuteco? Comulgau baño lenago, euracgana datorrena nor dan gogoratu, sinizmen, icharopen eta maitetasuneco eguinaldientan jardun, eta ulmitasun eta lotsa andiagaz artu, eta guero ondasun ain andiagaitic ezquerrac emon.

AZALDUEREA.

Comulguetan diran guztia, artuten dabe Jesucristo, ¿beraz guztia artuten dabe gracia bat bera? Ez; ezpada artuten dabe gracia gueiago edo guichiago, euren prestaerea andiagoa edo chiquiagoa dan leguez.

Azaldu eta adierazo eguizu ori irudi bategaz:—Iturrira doian guztia, eroaten dabe ura; baña eroango dabe ur gueiago edo guichiago, euren ontsia edo picharra andiagoa edo chiquiagoa dan leguez.

¿Bada celaco prestaerac bear dira arimearen aldetic? Bat da bearrecoa eta naita naiezecoa, ondo pretauta edo diunoro artuteco, eta besteac dira onera eta mesede gueiagogaz artuteco.

¿Ccin da bearrecoa, duinoro artuteco? Jaungoicoaren gracian eta baquean egotea.

¿Cer da Jaungoicoaren gracion eta baquean egotea? Pecaturic baga egotea; orregaitic, bat aurquituco balitz pecatu ilgarrian, ondo confesau bear dau, comulguetara joan baño lenago.

Eta Jaungoicoaren gracion ez dagoala, comulguetara doinae, ¿artuten dau Jesucristo? Bai, baño eguiten dau donauste edo sacrilegio guztiz andi bat, eta Apostoloac diñoan leguez, «eguiten da Jesucristoren gorputzaren eta odolaren errudun.»

¿Eta celaco prestaerac dira bearrecoac, mesede gueiagogaz artuteco? Umiltasunagaz, icharopenagaz eta gurariagaz artutea.

¿Cer eguingo dogu, umiltasunagaz, icharopenagaz eta gurariagaz artutera urreratuteco? Cerbait demporan ondo gogortu nor dan datorrena, norgana datorren eta cetara datorren.

¿Nor dator? Jaungoicoaren Seme Beticoa, Andra Mariagandic jaio zana bera, gure amodioagaitic Curutzean il zana, bere Aitaren escumatic jarriric dagoana, eta gure Auciepallea izango dana; eta emetic ateraco doguz, beeratu eta umiletaco bideac.

¿Norgana dator? Gu pecatari erruquigarri, guisasso, premiñaz eta pecatuz beteric gagozanocgana; eta emetic artuco dogu, icharopena enquiteco gueia.

¿Cetara dator? Osaguilla bat leguez, gure arimetaco gueisotasunac osatutera; iracasla bat leguez, guri bide ona iracastera; aita bat leguez, berac deuzcun amodioa, guri aguertu eta eracustera; senar bat leguez, bera dan guztia, eta berac daucan guztia, guri emotera; eta emetic ateraco doguz, bera artuteco gurari sutsuac.

¿Celan urreratu bear da comulguetara? Onerazpen, itsal eta modu onagaz, pecatuen damu bici bat artuten dala, esanic «Ni peccataria» eta guero iru bidar: «Neure Jesucristo Jauna, ni ez naz duin, Zu nire bicilebuan sartuteco; baño esan eguizu berba bacar bat, eta nire arimea gueratuco da osaturic eta salbauric.»

¿Cer eguin bear da, Ostiya Sagradua artuten dancan? Itsal eta lotsa andiagaz irago bear da ainbat lazterren estarriric burrura, dempora atan beratan esaten dala «Nire Jaun Jesu-

eristoren gorputzac zaindu daguiala nire arimea eta eroan daguiala betico bicitzara. Alan izan dedilla.»

Eta comulgau ezquero, ¿eer eguin bear da? Ordu laurencan edo ordu erdiyan egon bear da itsal eta norberaganaco batue-rengaz, emolen jacoza Jaungoicoari ezquer andiac, eta eguiten dirala lau eguiguera onec: adoracinocoa, ezquerrac emitecoa, esquintsaricoo, eta escabidecoa.

JAZOERIA.

San Francisco Sales-coac dino:—«Comuninoe batetic bestera illa batetic besteracoac izan bear dabela, Jaungoicoa ondo serbidu eta maitetu gura dabenen artian... Mundutarrac itanduten baldin badeutzue eergaitic comulguetan zareen ain sarri, erantzim eguioezue, Jaungoicoa maitetuten icasteco, ceuen ezaintasun eta loitasunchuac guztiz garbituteco, ceuen argaltasunac sendatuteco eta ceuen estutasunetan eta larritasunetan poztuteco... Era bitacoac dira, sarri comulgau bear da beenac: ontasun osoan bici diranac, ondo pretauric dagozalaco... eta ontasun osoan ez dagozanac, ontasun osora eldu daitezcan: indartsuac, argalduric gueratu ez daitezcan, eta argalac, indartu daitezcan; gueisoac, osatu daitezcan eta osasuntsuac, gueisotu ez daitezcan; arazu eta cereguin guichi dauquenac... demporea emparetan jaquelaco, eta lan eta buruauste andiac dauquezanac, alan eguin bear dabeelaco... bada biar eta lan asco eguiten dabena, eta atsceabez eta estutasunez beteric dagoanac, sarri artu bear dituz janariric indartsuenac eta onenac. Comulgau zaitece bada sarri, al dozuen sarriyen, jarraituric beti ceuen arimaco aitaren erechi eta esanai.»

Iracatsi 18.^a—Gorputzaren aldetic bear diran prestaerac, eta Sacramentu au artuteco dagoan eguinbearra.

Eta gorputzaren aldetic, ¿ee prestaera bear da? Barauric eldu bear da comulguetara, gauerdico amabietatic ordu arteraño eeer jan ez edan bagaric egonagaz, gure Jauna, eriotza-aurreco gueisoaldian, artu bear danean izan ecie.

AZALDUEREA.

¿Celaco prestaerac eroan bear dira gorputzaren aldetic? Barau osoa da bearearrecoa dana; eta ondo eta egoqui dau gauzea da, norbera, bere gorputzean, soñean, oñetan, garbiric eta antz onean, eta arpeguiera umil, beeratu eta moduonecotasunagaz, gure Jauna artutera eldutea.

¿Eta cer da barau osoa? Gauzaric batbere ez artutea, nai dala janaria, nai dala edaria eta nai dala osagarria, aurreco gaurdico amabietatic guero.

Eta batec, jaquin baga, uste baga eta erru baga, gauza chiquiren bat artu izan dabena, ¿artu leique gure Jauna? Ez; ausi izan dabelaco barau osoa; eta alan comulgau bear dau urrengo egunean, barriro confesau baga, pecatu ilgarriren bat eguin izan ez badau bitartean; bada eguin izan badau, ostera confesau bear da, comulgau baño lenago.

Eta izango balitz oyetaco odol apurren bat, edo aguinen artian aurreco gaubeco ondarren bat gueratu izan dana, ¿artu leique gure Jauna? Bai; cergaitic bacarric austen dau barau osoa, nai janaritzat, nai edaritzat, nai osugarritzat, campotic artu eta zabel barrura iragoten danac.

¿Nozbait artu leiteque gure Jauna, barauric ez dagoala? Bai, eriotza-aurreco gueiso-aldian.

¿Eta eriotza-aurreco gueiso-aldian gure Jauna artuteco, icharon bear da, eriotzaco ordu urreco eta azquenengoa eldu arte-raño? Ez, asco eta naicoa da ilteco arrizecu ustecorra egotea; eta arrizecu au dagoanean, ondo da ainbat lazterren artutea.

¿Cergaitic alan? Errazoe bigaitic: 1.^a cergaitic obeto eta ezaupera gueiagogaz prestau leitequealaco, gure Jauna artuteco; 2.^a uste eta sinistu ez daiten, gure Jauna gueisoaldian artutea dala eriotzearen ezaugarri ciurra eta utsic emon ecin leiqueana, eta gueisoni esan al deitequeoen, prestau daitezala gure Jauna artuteco, eurac icaratu eta surtuco diran batbere bildur baga.

¿Eta dempora lucean gueisoric dagozanac, ilteco arrizecu urrecoric euqui baga, artu leiquee gure Jauna? Bai; baña artu

bear dabe, barauric dagozala, gauerditic ordu batzue gueroa-go gure Jauna eurai eroan bear bajaque bere.

¿Eta osasun onean dagozanac, nozie nozera artu bear dabe gure Jauna? Daucagun aguindu andiagaitic, edolabere edo guichienez urtean bein; eta jaquitunac dirauzcuenez, ainbat sarrien, il guztietan, aste guztietan, eta egun guztietan bere, santuac eguiten eben leguez, ola Eleiza Ama Santeac gura daben leguez.

JAZOEREA.

Sarda eta Salvany, Jaun jaquituria eta entzute andicoac, bere liburuchu baten dinoana, guztiz egoqui eta ondo dator emen. «¡Icaratuco da gueisoa, aitatuten bajaco Eleizacoen icena!—Ondo, guztiz ederto: betico galdu daitela zure gueisoa, icaratu бага, ondo badereichazu.—¡Jesus! ¡Jaungoicoac zaindu gagnizala onelango gauza bategandic!—Ondo bada, deitu bear deutso Arimazainari eta sucendu bear dituz bere arimaco gauzac beragaz, arrizeu orretan bere burua imini gura ez badau.—Baña, ¡eta icaratuten bada!—Baña ¡eta betico galduten bada!—Esan eguidazu, ¿ez da gauza icaragarrizcoa, iltera doiala, gueisoari arguiro ezagutu eraguingo deutsan, bildurgarrizco berba orreec esanbearra?—Esan eguidazu ceuc bere, ¿ez da gauza icaragarrizcoa ienstea celan gueisoa, bere beguiac estalduric daucazala, doian sacontasun bildurgarriruntz, ceñietan gurata guraz ondatu eta galdu bear daben betiraun bateraco?—Ezagututen dot; baña ¿noc, nie bera maite dodan leguez, maite dabenac, biotza euquico dau, alaco barri edo albizta bildurgarrizcoa berari emoteco?—Eguia da; baña ¿noc, zue bera maite dozun leguez, maite dabenac, biotza euquico dau, batbere prestaera бага betico sacontasun bildurgarrizco batera auzpaz jausten doiala, odol otsagaz onean eroan eta icusteco?—¿Badaquizu zue, bearbada, pecatu ilgarrian ete dagoan?—Ez, eccolanbere, baña ¿badaquizu zue, bearbada, Jaungoicoagazco baque eta gracion ete dagoan?—Eta ¿noc esan deutzu zuri, Eleizacoen icena bere belarrian aiatatu daguiodanean, ez dala gueitueo bere gueisotasuna, eriotzea berecala ecarri daiqueona?

Mundu onetaco ecergaitic ez neunque euqui gura alaco quezcatic.—Eta ¿noe esan deutzu zuri, zure isiltasun ori eta zure bildur uts eta alperrico ori ez dituzala ondo pagauco dempora guichi barruan gueisoac, bere arimea betico galduagaz? ¿Guichi eta utsa dala uste dozu, ceure arimearen gañera jausico dan quezca eta mina, zu isilic egonagaz?... Baña esan eguidazu: ¿Egña da, gueisoac ainbestean bildurtuten dirala, Eleizacoen icena aitatuten jaquenean? Niri derichat, ori gueiago dala osasundunen uste eta bildur charto aitua bat; aurquitu izan naz orrelango aldi ascotan, eta ozta beti icusi izan dot, echecoac eta senideac gueiago icaratu eta bildurtuten dirala gueisoa bera baño. Icusi izan dot, euren osasun betean ain onac eta Jaungoicoaren bildurrecoac izan ez ciranac, Eleizacoac artu bear dituezala esan jaquenean ez dirala icaratu ez bildurtu, ezpada pozic eta atseguinez beteric gueratu izan dirala. Desengañau gaitezán, eta ez daguigun aztu, gueisotasun arrizeu andicoan bat aurquituten danean, ez dala izaten eta ez dituzala gauzac icusten, osasun on eta betean dagoanean leguez.»

Iracatsi 19.^a—Celan Jesucristo dagoan eguiatz eta benetan Comuninoeco Sacramentuan.

¿Cer artuten dozu Comuninoeco Sacramentuan? Jesucristo Jaungoico eta Guizon eguiatzcoa, Altaraco Sacramentu guztiz Santuan eguiatz eta benetan dagoana. Onetara ezquero, ¿nor dago ostiyan, donequida edo consagracino ostean? Jesucristoren gorputza, bere odol, arima eta jaungoicotasunagaz batera. ¿Eta edanontzi edo calizan? Jesucristoren odola, bere gorputz, arima eta jaungoicotasunagaz batera. Onetara ezquero, ¿Jesucristo guzti guztia dago ostiyan eta calizan? Jesucristo guzti guztia dago ostiyan guztian, eta guzti guztia bere alde edo zati bacochean, eta bardin calizan. ¿Eta donequida edo consagracino ostean badago oguiric ostiyan edo ardaoric calizan? Ez, Jauna, ezpada oguiaren eta ardaoaren ganerantzecoac eta irudiac, diran leguez usaina, colorea edo margoa, dasta edo sabo-

rea eta emparauac. ¿Eta ostiyea satitu nai banatuten bada, edo calizan dagoana, zatitu edo banatuten da Jesucristo? Ez, Jauna; guzti guztia gueratuten da zati guztietan eta euretatic bacochean.

AZALDUEREA.

¿Beraz oguia biurtuten da Jesucristoren gorputz eta ardao bere odol izatera? Bai; oguiaren izate guztia biurtuten da Jesucristoren gorputz izatera, eta ardaoaren izate guztia bere odol izatera; eta ausse da, gure *Transustanciaciona edo Izate-bat-beste-izate-batera-biurtutea*.

¿Celan izan leiteque ori? Jaungoicoac bere guztialtasunagaz eguiten dabelaco, Canango estegüetan ura ardao biurtu eban leguez, Niloco urac odol biurtu cituzan leguez, eta gauza guztia ecerezetic eguin cituzan leguez.

¿Ceinbat demporan irauten dau Jesucristoc Sacramentu onetan? Sacramentuco berordeac, galdu bagaric edo usteldu bagaric, irauten dabeen dempora guztian.

¿Celan izan leiteque, gauza ain chiquia dan ostiya baten ego-tea Jesucristo? Baitabere, ain chiquia dan beguico icuslecuchuan, eguiten da oso osoric gauza guztiz andiaren antz edo irudia; eta aci chiquichu batec beragan dauco sarturic acioro zugatz edo arbola guztia.

Izanic Jesucristo bat bacarra, ¿celan egon leiteque ostiya ascotan, eta emon leiteque guzti guztia ostiya guztietan? Baitabere, gure arimea izanic bat bacarra, dempora bat baten dago guzti guztia gorputzeco alde edo zati guztietan; eta gure berbea, bat bacarra izan arren, entzun eta artuten dabe guzti guztia, gueure aurrean dagozan guztiae.

¿Eta celan egon leiteque Jesucristo, lecu bata besteagandic ain urrifetaco Sacramentuetan, bere izatea gueitua eta ascotua izan bago? Baitabere eguzquia dago guzti guztia lecu ascotan, guztia arguituten dituzala, bere berotasunagaz landara, zugatz, bedar eta beste emparau guztiai indarra emoten deut-sela, bere izatea gueitua eta ascotua izan bago, eta bat bacarra izateari ichi bago.

Baldin Jesucristo badago ostiya consagraduan, ¿celan izan

leiteque, ostiyea zatituten danean, Jesucristo zatitua ez izatea? Zatituten dira berordecoac, antzac eta irudiac, zaticorrac diralaco; bafia Jesucristo ez, zaticorra ez dalaco bere egoera zorionsuan: celan ispillu bateco irudiya ez dan zatituten, apurtua eta zatitua izan arren ispillua, ezpada gueratuten da oso osoric atal edo zati guztietan.

¿Bafia Sacramentuan ez dira icusten berordecoac, antzac eta irudiyac ezpada? Eta alan izan bear dau, cergaitic berordecoac antz eta irudiyac gueratuten dira, eta bacarric izatea aldatu eta beste izate batera biurtuten da: gueratuten dala orregaitic antz-irudiya, eta beronen barruan Jesucristo.

Azaldu eta adierazo eguidazu ori irudi bategaz.—Lot-en emaztea, gatz-arri biurtua: gatz-arri á icusten obanac, icusten eban Lot-en emaztearen irudiya, eta orregaitic bere, ez zan Lot-en emaztea, ezpada gatza Lot-en emaztearen irudiyaren barruan; bada celan biurtuera atan aldatu eta biurtu zan barruco izatea beste izate batera eta gueratu zan campotico eta azaletico irudiya, alan Sacramentu onetan aldatu eta biurtuten da oguiaren barruco izatea Jesucristoren gorputzean, bafia gueratuten da, len eucazan berordecoen eta antzen irudiya.

Bafia orrec guzti orrec ez dau azalduten ez aguertuten escutapena.—Ez dogu bere gura izan bear. Amodioa berez da escutapencorra; Jaungoicoaren amodio azquenbagueac izan bear dau azquenbaga escutapencorrac; eta beraugaitic, Jaungoicoaren amodioaren Sacramentua dan Sacramentu au da *Gure Sinistearen Escutapena*.

¿Ce onera atera bear dogu esan danetic? Siniste bici eta andi bategaz Sacramentu oni lotsa eta itsal ccingueiagoco bat eukitea, amodio jaungoicozcoaren escutapen au celan izan leitequean jaquiteco bathere aleguinic eguin baga, eta gueure arazu, cereguin eta lanac ichi eta laquetuten deuzcuezan egun guztietan, icusaldiac berari eguiten deutzaguzala bere Altara santuan.

JAZOERIA.

Bein baten dei eguinic San Luis, Franciaco Erregueari, esan

entsen, bereala joan ceitela Eleizara icustera Jesus, bere beraren izate ostiya consagraduan mirariz aguertu eta icusten zana; eta Errogeue andi arec erantzun eban:—«Joan bear dabe, Jesus Altaraco Sacramentuan eguiaz eta benetan dagoan edo ez dagoanaren gafece ezdabaidea dauquenac; nie sinistuten dot dagoala, neure beguiacaz icusico banau baño errimeago eta sendoago.»—Eta ez eban joan gura izan, bere siniste andiaren irabaci eta merocimentua ez galdutearren.

Iracatsi 20.^a—Oleacinoco Sacramentua.

¿Cetaraco da Oleacinoco Sacramentua? Iru gauzataraco. ¿Ceintzue dira? Lenengoa, iragorico biciera charraren sustarrac eta ondaquinac quendutece; bigarrena, sendotutece arimea diabruaren asmo eta esetsien contra; irugarrena, gorputzari, ondo etorri ezquero, osasuna emotece. ¿Adinera edo ezauberara eldu izan diranac eta gueisoric oso dagozanac, artu bear izaten dabe Sacramentu au? Bai, Jauna; eta eguiten dabe pecatu ilgarria, artu al izanic, artuten ez dabeenac, edo pecatu ilgarrian dagozala, artuten dabeenac. ¿Cer eguin bear dau bada, pecatu ilgarrian dagoanac, Sacramentu au ondo artutece? Lenaz confesau bear da, eta au eguin ecin al baleique, eguin bear dau damu osoco eguinerea.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic dericho Sacramentu oni Azquenuncinoa? Ez, bicitzearen azqueneneraño icharon bear dalaco, bera artuce bada; ezpada cristinauac bere bicitzan artuten dituzan oriyo-igortzi edo uncinoetatic dalaco azquenengoa.

¿Celan emoten da? Abadeac, Obispoac consagraurico oriyoagaz, igortziten dituzala, curutzea oguinagaz, bost sentzunac, eta Jaungoicoari escatuten deutzala, sentzun bacoagaz eguinitico pecatuen parcacinoa.

¿Noc artu leique? Adinera edo ezauberara eldu izan dan cristinau guztiac, eta oso gueisoric dagoanac. Ez, osasun onean dagozanac, iltece arrizcuan aurquitu arren here.

¿Ceinbat bidar artu leiteque? Gueisoa eriotzaco arrizcuan aurquituten dan beste bidar, gueisotasun bat baten izan arren bere, baldin erdi osaturic egon eta barrero jausten bada arrizu bardiñean.

¿Celaco prestaerac ouqui bear dituz, artu bear dabenac? Jaungoicoaren baquean eta gracion egotea, dalaco bicien Sacramentua; alan bada confesau bear dau, pecatu ilgarrian aurquituten bada; bestelan eguingo leuque donoaste edo sacrilegio bat.

¿Eta confesau ecin bada? Prestau bear da damu osoco edo guichienez damu bildurrezco eguinereagaz, eta orduan eguiten dituz Confesinoeco Sacramentuaren eguitadeac, parcaturic pecatu ilgarriac.

¿Eta Sacramentu onec eguin daguizan bere onera eta mesede guztiac, cer eguin bear dogu? Ainbat lazterren artu bear da ezaupera osoagaz, umiltasun guztiagaz, eguiten dirala sinisteco, icharopeneco, maitetasuneco eta pecatuen damuzco eguinerac.

¿Eta celango eguitadeac eguiten dituz, esanico prestaeracaz artuten danean? Graciaren gueitupena, edo lenengo gracia emoten dau, pecatu ilgarrian aurquituten izan bada, cein dan Sacramentu guztiac dagocoena; eta gañera Aita Astetec icentaurico iru eguitadeac.

¿Cein da Sacramentu oni berariz dagocan lenengo eguitadea? «Iragorico bicitza charraren susterrac eta ondaquinac quendutea», diran leguez pecatu arriac, castigu demporazco zor diranac, eta pecatuaren ostean ariman gueratuten dan argaltasuna.

¿Cein da bigarrena? «Diabruaren asmo eta esetsien contra arimea sendotutea,» ceñec ordu atan, icusiric dempora guichi gueratuten jacola, eguingo dituzan indarrie andienac, pecatuan jausi eraguiteco; eta baitabere onean eta eroapen santuagaz eta irabaci andiagaz irago daguiguzan gueisotasuneco nequeac, miñac, eta estutasunac.

¿Cein da irugarrena? «Gorputzari, ondo etorri ezquero, osasuna emotea,» eta eguitade au eguiten dau, mirariz ez, ezpada

indar izatearen-gañeco baten bitartez, gueisoaren indar berez-coai lagunduaz.

¿Cer ateraten da emetic? Burubagaco eta sentzun bagaco gauzea eguiten dabeela, Sacramentu au artuteco, azquenengo ordura arteraño, au da, bieico diran usto guztia galdu arteraño, luzatu eta icharoten dabeenac, noz osatu al izango ecin litzatequezan mirarien baten bitartez ospada.

¿Cergaitic dinozu «gorputzari, ondo etorri ezquero?» Cergaitic Sacramentuac batezbere eguinac eta iminiac izan diran arimearen osasuneraco, eta ecin omon leiqueen gorputzeco osasuna, arimearen caltean izaten bada.

¿Andia da Sacramentua onen balioa? Da guztiz andia; sarri ascotan bera ondo artutetic dator arimen zorientasun boticoa; bada Jaungoico beli erruquiorra danac, icusirie araco premiña estu eta larria, arimac azquenengo orduan euqui daroena, pres-taera guichiago escatuten dituz, eta laguntasun eta gracia gueiago emoten dituz.

¿Ce ouera atera bear dogu iracatsi onetic? Gueure, aguindu-pecoac eta gueuc bere Sacramentu au ainbat lazterren artute-co aleguin guztia eguitea, eta, al bada, gure Jauna artu eta bereala.

JAZOEREA.

Aita Wolfgang Frayle santuac eucan oitura guztiz on eta eder bat, eta zan, gau guztietan oera etzin baño lenago, ilteco aurrean eta Oléacínocco Sacramentua artuten egóala, beguitandu eta iruditutea. Artuten eban Santo Cristo bat, eta bera-gaz ucututen eutsen beguiñai, belarriai, zurrari, aolari, escuai eta oiñai, esaten ebalá: —«Curutze Santu onec eta bere erruqui-tasun guztiz samurrac parcatu daguidezala, icusteagaz, ontzun-agaz, usain eguinagaz, berba eguinagaz, escuacuz eta oiñacaz, nic eguin ditudazan pecatuac.»

Iracatsi 21.^o—Ordíaco Sacramentua.

¿Cetaraco da Ordíaco Sacramentua? Eleizguizonac donequi-datu edo consegretaco, diran leguez Apaizac edo Abadeac, Dia-

conoac edo Otseindarrae eta Subdiaconoac edo Otseindarpe-
coac. ¿Eleizguizonac, batez bere Abadeac, lotsaz eta berarizeo
guizaonez beguiratuac izan bear dabe? Bai, Aita.

AZALDUEREA.

¿Noz eguin eta imini eban Jesucristoc Sacramentu au? Bere
gorputza eta odola donequidatu edo consagretaco escubide le-
nena dan aldetic, bere azquenengo aparico gaubean, Berac
consagrau eta bere apostoloac comulgau eta bereala, esan eu-
tsenean: «Eguizue au nire gomutan.»

¿Noz emon eutsen, Jaungoicoaren berbea adierazo eta Sa-
cramentuac eguin eta emoteco escubidea? Bera ilen artetic
biztua izan eta esan eutsenean: «Escubide guztia emon izan
jat ceruan eta lurrean... zoace, iracatsi eguioezue gente guz-
tiai, bateatu eguizue Aitearen, eta Semearen eta Espiritu
Santuaren icnean.»

¿Cetaraco eguin eta imini eban Sacramentu au? Abadetasu-
nari edo Eleizguizontasunari irauñ eraguiteco eta iragoa izan
ceiten guizaldi guztietara, eta bere bitartez guizaldi guztietaco
guizonezcoac eta andrazcoac artu eguiezan, Jesucristoc, gu
erosiagaz, ecarri euzcuzan onera eta mesede guztiz aberatsac
eta ugariac.

¿Ceintzue dira Abadearen cereguin eta eguinquizunac? Iza-
tea bitartecoa, oparitzallea, emontzallea, iracaslea, berba baten
esateco, Jesucristoren ordecoa, jarraitu eraguingo deutsana,
Jesusec bere Aitagandic artu izan eban lanari, apostoloai esan
eutsen leguez: «Ni neure Aitac bialdu ninduan leguez, alan
Nic bialduten zaituedaz zuec.»

¿Cer esan gura dau bitartecoa izateac? Eleizguizona izan da-
la iminia, ceruaren eta lurraren artean bitarteco izateco, eta
sinistedun guztiaegaitic eta premiña guztiaegaitic escatuteco.

¿Ez dauque indar bardina, edoccin guizonec nai emacumec
eguiten dituezan erreguac eta escariac? Ezelanbere ez; Abade
edo Eleizguizon ez danac, escatu eta erregututen dau bere ice-
nean, aguirian alan eguiteco cereguinic ez escubideric enqui-
baga; Abadeac barriz erregututen dau eguinquizunez, Jesu-

crístoc iminirico Eleizearen otseina leguez, Aita Beticoac beti ontzuten deutsan Jesucristoren beraren ordecoa leguez.

¿Celan da oparitzallea? Bera bacarric izan dalaco deitua, Mezaco Opari Santuan esquiniteco, Opari garbia, santua eta orbanbagacoa dan Jesucristo.

¿Celan da emontzallea? Artu izan dabelaco, Sacramentuac eguin eta emoteco escubidea, eta euren bitartez lagunduteco Jesucristori, arimac betico zorioneco eguiteco lan eta cereguin santuan.

¿Celan da iracaslea? Dalaco, ceruco bidetic guizon guztiac guiyau eta sucendu bear dituzan argui-suciya; iracasten deutsela, eguin bear dabeen ona eta eguin bear ez dan charra, zoriontasun beticoa irabaci eta jarichiteco.

¿Celan da Jesucristoren ordecoa? Jesucristoren ordeza eta bere icenean eguiten dabelaco guztia. Bateatuten badau, ez da bera, ezpada Jesucristo, bateatuten dabena; parcatuten badituz pecatuac, eguiten dan Jesucristoren icenean; eguiac adierazo eta iracasten badituz, ez dira bereac, ezpada Jesucristogandic artu izan dituzanac, esan al leiqueala: «Nic iracasten dodana, ez da neurea, ni bialdu izan naben Jesucristorena ezpada.»

¿Da orregaitic andia Abadearen duintasuna? Da, guizonari lurrean emon izan jaconic arrigarriena eta miragarizcoena.

¿Beguiratu bear deutsegu lotsaz eta guizaonez Abadeai? Bai, lotsa eta itsal andi bat euqui bear deutsegu, eurac diralaco Jesusen ordecoac, eta euren bitartez Jaungoicoac emoten deuzcuzan mesede eta onera guztiz andiacgaitic.

¿Celango pecatua eguiten dabe, Abadeai zor jaquezan lotsa, itsal eta guizaonari, utseguiten deutsenac? Ilgarria; ez bacarric guichitan euquiten dabeelaco. Eleizearen otseina eta Jesucristoren ordecoa dana, baitabere arimetaco aita gurea dana.

• Eta Abadea edo Eleizguizona bada donga eta charra, ¿cer eguin bear dogu? Erruquitu bear gara, guizona danetz, eta lotsa eta itsal andi bat izan bear deutsegu bere duintasun eta Abadetasunari; alderatu bear doguz gueure beguiac bere argaltasunetic eta onrau bear dogu bere eguinquizun eregui eta goratua; ause da, iracatsi onetic atera bear dogun onerea.

JAZOEREA.

Constantino Aguintari andiac, Apezpicoai edo Obispoai eta Abade eta Eleizguizonai cuquiten eutsezan lotsa, itsal eta guizaona, ainbesterañocoac ciran ece, bein baten Batzar Santu batera joan zanean, ez eban jarri gura izan, bertan egozan Apezpico eta Eleizaco gurazo santuen aurrean, aric eta jarri ceitela aguintu eutsen artian; eta bere bicitzan bein baño sarrriago esan oi eban:—«Gaiztaquerien bat eguiten eban Abadea, estaldu eta gorde gura leuqueala bere soñeco aguintaria-renaren beian, munduaren beguiraunetatic zainduteco.»

Iracatsi 22.ⁿ—Escontzaco Sacramentua. Bere izatea.

¿Cetaraco da Escontzaco Sacramentua? Esconduteco eta esconduai gracia emoteco, alcarren artian baquean bici daitezcan eta seiñac ceruraco aci daguiezan.

AZALDUEREA.

¿Noc eguin eta imini eban Escontzea? Jaungoicoac munduaren asieran baituera bat leguez, eta Jesucristoc eregui eta goratu eban baituera au Sacramentu izatera, emoten eutsala Eleizeari, Escontzea eguiteco escubidea.

¿Cer dator esan danetic? Balio andico etorri bi 1.ⁿ da, bacarric Eleizeari, Sacramentu onen eta beste emparauen emontzallea danari, dagocola, Escontzearen gañeco gauzac ezagututea, eta beraugaitic escongaien cerceridadeac eta prestaerac icentetea; 2.ⁿ cristinauen artian ecin alderatu leitequeala baituerea Sacramentuagandic; alan bada, badago baituera eguiazcoa, badago bere Sacramentua; eta ez badago Sacramenturic, ez dago ecer, naste edo alcartasun loi bat ezpada.

¿Erreñuco escubideac aguintu leique cerbait Escontzearen gañean? Ecin ecer eguin leique, Sacramentua dan aldetic, Escontzeari dagocazan gauza sagraduen gañean; bacarric eguin leique munduco gauzen joanetorrien gañean, diran leguez, escongaiac escontzara eroaten dabeen ondasuna, ondasun onen jaubeguei nor izango dan, eta beste onelango gauza sagraduac ez diranac.

¿Eta cer eguin bear dabe cristinauac, charto deiturico matrimonio civila iminita dagoan lecuetan? Escondu bear dira, Jaungoicoac agünduten daben leguez, arturic Sacramentua; eta guero bete leiquee, erreñuco legueac agünduten dabena, etorri leitequezan burucomiñac eta calteac ez euquiteco.

Eta batu izan diranac, erreñuco leguearen orara, edo escondu izan diranac eragozpen escontza-desequilleagaz (au isilecoa izan arren bere) egon leitequez baquean eta arimaco quezca bagaric? Ezelanbere ez: Jaungoicoaren aurrean ez dagoz esconduric, eta bai aurquituten dira pecatu ilgarrian.

¿Cer eguin bear da Escontzearen aurretic? Iru gauza; 1.^a eguin bicierearen autuerca eta artu gurazoen erechiona; 2.^a icasbide cristinaucorraren azterrena; eta 3.^a deionac iracurtea.

¿Balio andicoa da bicierea aututea? Ain andicoa da eco, bicierea ondo eta denporaz aututetic ozta beti dator bicitza onetaco zorientasuna eta gure arimen salbacinoe beticoa.

¿Cer eguin bear dogu, bicierea ondo aututeco? Erregu eta escari beroacaz sucendu bear gara gucure Jaungoicoagana, eta gurazoai eta confesoreai escatu bear jaque euren erechiona, norberaren grña charrai eta mundu onetaco onera eta irabacini batbere jaramonic eguiten ez jaquela, eta bai obeto beguiratuten jaquela escongaien ontasunari, onoidadeai, erreliginoaganaco eta siniste santuaganaco macurtasun eta zaletasunari.

¿Cetaraco da, deionac edo eleizdeyac iracurtea? Jaquiteco eto dogoan senitasunen bat edo eragozpenen bat, Escontzea galerazo leiqueana.

¿Eta badagoz, eragozpenac aguertu eta esateco eguinbearean, eurac jaquin ezquero? Bai, pecatu ilgarriaren beian; eta alan ez eguitca da, esconduai curai calte andi bat eguitca.

¿Cergaitic eguin bear da icasbide cristinaucorraren azterrena, escondu baño lenago? Celan esconduac artuten dabeen euren gañean, euren semealabac ondo aci eta erreliginoeco gauzetan arguituteco eguinbear edo cereguin estua, jaquin bear dabe, ataraco jaquin bear dana.

¿Celango onerea atera bear dogu iracatsi onetic? Bicierearen autuercai beguiratutea balio guttiz andico gauza bateri le-

guez, gueure gogoan euquiten dogula erdaldunen esacra au
«Escondu baño lenago, beguiratu cer eguiten dozun.»

JAZOEREA.

Gurazo on eta Jaungoicoaren bildurrecoac ciranen alaba bateri emonic eutsan esconduteco berbea osaguille gazte batec. Estegüetaco eguna eldu baño amar egun lenago, osaguille gazteac bere escongaiaren amari erregutu eutsan, ichi eguiola bacarrean berba eguiten bere alabeagaz. Amac ucatu eutsan, escatu eutsana, cirautsala: bere alabeac ez ebala bacarrean berba eguingo iñoz guizon bategaz bere.—«Orregaitic bere, barriro esan eutsan osaguille gazteac: ni lazter izango naz bere senarra, eta daucat isileco gauza bat, berari esan bear deutsadana.»—«Bere senarra zareanean, izango da ceurea, erantzun eutsan amac: bitartean nie zaindu bear dot neure alabea.»—Orduan osaguille gaztea icusi zan, bere barruco gauza isilecoa aguertuteco premiñan, eta esan eutsan amari: berac ez ebala gura besteric ezpada aitatu eta esan bere alabeari, celan zan bere borondaten, biyac eguin eguien confesinoe pecatu guztiena, ondo prestau ceitezan, Escontzaco Sacramentua artuteco. Amac, au entzunic, pozez beteric laztanduten dau bere suina izango zana, edo suingueia, eta ichiten deutso bere alabeagaz bacarrean berba eguiten, eta biyac ain ondo prestau ceitecen. Amac aguindu eban, zortzi egunean esan ceitela Meza Santua, Jaungoicoac bedoicatu eguien Escontzea; eta estegüetaco egunean biyac batera joan ciran gure Jauna artutera, pecatuen confesinoe guztiracoa eguin izan eta guero.—Ceinbat dontsua-goac eta zoriontsuangoac izango litzatequezan Escontzac eta mundueo alcartasunac, esconguei guztiaç alan prestaueo balira, Escontzaco Sacramentu au artuteco.

Iracatsi 23.^a—Escontzearen azquenac eta eguinbearrac.

¿Andia da Sacramentu au? Alan iracasten dan San Pabloc, diñoanean: «Sacramentu au da andia Cristogan eta Eleizeagan.»

¿Cer esan gura dau orrec? Escontzea dala batuera santu bat, Jesucristoren eta Eleizearen artecoa leguez, eta beraugaitic, esconduac alcar maitetu bear dirala, Cristoc Eleizea maite daben leguez; eta celan Jesucristoc bacarric Eleizea ezagututen daben bere emaztetzat, eta Eleizea beti dan Jesucristorena, alan esconduac osoro eta beti izan bear dira bata bestearenac; eta celan Jesucristoc ez daben iñoz deslaj ichiten Eleizea, eta Eleizea bere ez dan aldenduten Jesucristogandic, alan senarra eta emaztea beti alcarregaz bici bear dira eriotzara arteraño, bata besteagandic iñozbere aldendu baga.

¿Ceintzue dira Escontzearen azquenac? Lenenac eta berarizcoenac dira bi: 1.^a bata besteari lagundutea, ez bacarric lurreco ganzotan, baitabere eta batezberere arimacoetan, Jaungoicoa maitetu eta arimac betico zorioneco eguitemo aleguinac, alcarren artian eguiten dituezala; 2.^a semealabac ceruraco ondo acitea, eta eguinbear au ez dabe ondo beteco, bacarric beguiratuten hadentse lurreco premiñai, eta ez badauque, Jaungoicoaren bildurrean eta ceruraco bidean aciteco arduraric.

¿Celango cerceridadeac euqui bear dira, Sacramentu au eguiac eta benelan artuteco? Escongañac ezagutu bear dabe cer eguiten daozan, euqui bear dituez icentaurico urteac, borondate eguiaczoa, eta escondu bear dira Arimazainaren eta icuslan aurtean.

¿Eta Sacramentu au, duinoro, au da, peaturic eguin baga, artuteco, cer gueiago bear da? Esan danaz gañetic: 1.^o Jaungoicoaren baquean eta gracion egotea, dalaco bicien Sacramentua, eta orregaitic confesau eta comulgau bear da, artu baño lenago; eta 2.^o euqui bear da asmo artez eta sucen bat, ondo gogoraturic, Tobiasec bere emazte Sarari osaten outsanu: «Gu gara santuen semeaac: ecin escondu gueintezque, Jaungoicoa ezagututen ez dabeen gentilaac leguez.»

¿Celango eguitadeac eguiten dituz Sacramentu once? Lenengo, gueitnten dau gracia santueguintzallea; 2.^o, eguiten dau alcartasun urratuecingarri bat esconduen artian, Jaungoicoac berac czpada bestec ascatu eta urratu ecin leiqueana; eta

3.º, emoten dituz, esconduen cereguinac eta eguinbearrac ondo betetaco laguntasun eta graciae.

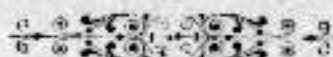
¿Cer esan gura dau, escontzan eguiten dan elestunen benedecinoac? Esconduac alcarri euqui bear deutesen leiyaltasuna.

¿Cetaraco dira, escontzea eguin eta bereala esaten dan Meza Santuac eta eguiten diran benedecinoe escontzacoac? Jaungoicoari escatuteco ugaritasun santu bat eta beste gracia batzue esconduentzat.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Escontzeari beguiratutea biciera santu bateri leguez, ceñetan esconduac santutu bear dabeen, ondo eta ciatz beteric euren eguinbear eta cereguinac, eta euren biciera santu eta onagaz euren semealabai onbidea emonic.

JAZOEREA.

Eche bateco escondu batzue bici ciran, euren artian guztiz icaragarrizcoac ciran aserre eta burruca gueratubagacoelan. Eche atan bici zan guizon batec, jaquinic ondo cer jazoten zan euracaz, egun haten urten eban bere guelatic eche ondoco lecu batera, senar eta emazte areec iñoz baño aserretuago ebilzanean, eta bere indar guztiagaz asi zan dearca esaten: «Suba, suba.» Escondu areec, bereala ichiric alde batera, erabillen atralacada, aserre eta burruqueari, urteton dabe euren bicilecutic, nun zan suba jaquiteco gogo eta asmuagaz. Euren ausoco guizon arec erantzun eutsen, cirautsela:—«Infernuan dago isio-turic suba, betico aserre, burruca eta gorrotoan bici diran esconduentzat.»





BOSTGARREN ZATIYA.

Char-oidadeac eta On-oidadeac.

**Iracatsi lenengoa.—Char-oidadea guztieran. Char-oidade
sustraizcoac.**

Esan eguizuz sustraizeo pecatuac.—Dira zazpi: 1.^a andiqueria; 2.^a cicozqueria; 3.^a loiqueria; 4.^a aserraqueria; 5.^a guleria edo jatunqueria; 6.^a ondamua edo becaizqueria; eta 7.^a naguiqueria. Pecatu oncec, gueiencan ilgarriac izanic, ¿celan deituten jaque sustraizeoac? Sustraizeoac deituten jaque, eurotatic ernerico beste pecatu batzuen buruac, iturriac eta sustraiaic leguez diralaco; ez jatorque barriz ain ondo pecatu ilgarrien icena, bada ascotan arriñac baño ez dira. ¿Noz dira ilgarriac? Jaungoicoari eta lagunari euqui bear jaquen maitetasunaren ausialdietan. ¿Noz austen dabe maitetasuna? Eurocgaitic Jaungoicoaren aguinduae eta Eleizacoac gauza andian austen diranean. ¿Cer da andiqueria? Inor baño gueiigo izateco gurari bidebagacoa. ¿Cer da cicozqueria? Da ondasunen gurari gueiyegui bat. ¿Cer da loiqueria? Da araguizeo zantarquerien eta atseguin loiyen gurari erabagaco bat. ¿Cer da aserraqueria? Benguetaco gurari oquer bat. ¿Cer da guleria edo jatunqueria? Jateco eta edateco gurari gueiyegui bat. ¿Cer da ondamua edo becaizqueria? Besten ona icusiecina. ¿Cer da naguiqueria? Gauza onac eguiteco jausitasuna edo atzerapena.

AZALDUEREA.

¿Cer da char-oidadea? Da charreraco oiturea, ecandua, macurtasuna edo zaletasuna, edo Jaungoicoaren leguearen contraco eguiquerac eguitea.

¿Ceinbat eratacoa izan leiteque? Berezcoa eta norberac arturicoa.

¿Cer da char oidade berezcoa? Gure izate argal eta zaurituac charreraco euqui daroan macurtasuna, eta onegaitic minduten zan Apostoloa, esaten ebanean: «Jaungoicoaren legueac atseguinduten nau, bafia ieusten dot beste legue bat neure gorputzeco aldetan, nire borondatearen contracoa dana, eta peccatura naroana.»

¿Char-oidade berezcoa pecatu da? Ez; pecatu ez dan leguez, pecatu eguin al izatea; eta bai lenago irabasten dira ceruraco garaitza eta merccimentuac, char-oidadeari jarqui eta gogor eguin ezquero aleguin guztiagaz.

¿Cer da norberac arturico char-oidadea? Pecatu mueta batzuetan sarri jausiagaz, eguiten dana, berbaraco, ordituteco ecandua edo zaletasuna, sortu eta eguiten da edan larreguiari eta gueieguiari sarri jausiagaz.

¿Char-oidadea beti da pecatu ilgarria? Jaungoicoaren leguea gauza andian austera eroaten bagaituz, eta aleguinac eguiten ez bado;guz, bera azpiratu eta goituteco, gueituten dau peccatuaren auditasuna; berari jarqui eta gogor eguin arren bere, nozbait bagara goituac eta jausten bagara peccatuan, guichitu eta arinduten dau peccatuaren aztuntasuna; pecatu eguiten bada bearreco ezaupera бага, azpiratu eta goitu gura dogun ecandu char edo char-oidadearen indarrez, izan leiteque, pecatu ez izatea; Jaungoicoaren leguea bacarric gauza chiquian edo ariflean austera eroaten bagaituz, izango da pecatu arifia.

¿Bardin da norberac arturico char-oidadea coin da peccatua? Ez: peccatua da, leguea austen daben eguiquera guztia, eta onetaraco asco eta naicoa da eguiquera bacar bat; ecandu charra edo char-oidadea da peccaturaco erraztasuna edo macurtasuna, mueta bateco peccatuac sarri eguinagaz sortu eta eguiten dana.

¿Badago beste desbardintasunik ecandu charraren edo char-oidadearen eta pecatu ilgarriaren artian? Bai: pecatu ilgarria da, Jaungoicoagazco baquean eta gracion batera egon ecin leitequena, eta beraugaitie, pecatu ilgarrian dagoana, ecin sartu leiteque ceruan; ecandu charra edo char-oidadea barriz egon leiteque Jaungoicoagazco baquean eta gracion batera, eta beraugaitie, ecandu charragaz dagoana, joan leiteque cerura, pecatu ilgarriaric enqui ezic.

Azaldu eta adierazo eguizu ori irudi bategaz.—Guizon batec gorrotatu eta autortuten dau, bear dan leguez, berac daucan ecandu char edo char-oidadea, barriro peccaturic ez eguiteco gogo eta asmo sendoagaz; prestaera on onetan dagoan artian, eta beste peccaturic ez daucan artian, egongo da Jaungoicoagazco baquean eta gracion, peccaturaco macurtasuna, ecandu charra eguiten dabena, galdu ez arren bere.

¿Celango ecandu char edo char-oidadetatic iguez eguin bear dogu arduraric berarizeoenagaz eta andienagaz? Aita Astetec aiatu eta azalduten dituzan, eta beste ecandu char ascoren sustraiac eta buruac leguez diran zazpi sustraiizeoacandie.

¿Cer eguin bear dogu, ecandu char orreegandie iguez eguiteco? Eguin bear dogu aleguin guztia, euren contracoac diran on-oidadeac artu eta gueuganduteco, gracia cerueoa lagun dogula, eta ontasuneco eguiquera asco eguiten doguzala; eta ausse da, iracatsi onetic atera bear dogun onerea.

JAZOEREA.

Guizon batec, bere soloan edo campoan ebillela, aurquitu eta artu eban, ciraunez beteric egoan abiya bat; eroaten dituz bere echera ciraun ain arrizecugarrizeoac, eta jaten omoten deutse arduraric andienagaz. Andie iru astera joan zan eche atara bere adisquide bat, bera icustera:—¿Cer eguiten dozu? esan eutsan adisquideac guztia arrituric eta icaturic; cirau-nac, chiquiac eta gaztechuac dirala, itoten ez badituzuz, eta eurai jaten emoten jarraituten badozu, lazter eta bereala acico dira, aguinca eguingo deutzue, eta galduco zara, zurtasun guichi dauceszulaco. Ichi eguioezu orrelango leloqueriai, erantzun

outsan guizonac bere adisquideari, oraindic chiquiac dira, eta bestetic artuten ditudaz euracaz bearreco ardurac; andiac eta arrizcugarrizcoac diranean, eguingo dot aleguina, eurac ito eta neure beguien aurretic quenduteco.—Uste larreguia eta gauza charra da ori, artuco zaituez, uste bago zagozala...—Ecin ezagutu eraguin al izanic adisquideac guizon ari alaco arrizcuaren anditasuna, alde eguin eban eche atatic, bafia bere barruan quezea andi bat eroiala. Andic amabost egunera joan zan adisquidea guizon a barriro icustera, eta orra nun aurquituten daben guztizeo min andiacaz; ciracunac aci ciran eta aguinca eguin outsen guizonari; adisquidea bereala usiten da osagarriaren billa, bafia belu zan; pozoiac edo benenoac indar andiac artu cituzan orduraco, sartu zan biotzeraño, eta guizon ardura guichicoa il zan bere adisquidearen besoetan.—Ausse da ascogaz jazoten dana: guztioe darabilguz gueure barruan grifa eta pecatu guztien sustraiac; ez badaucagu eurac itoteco ardurea, chiquiac diranean, eta eurai atseguin emon eta janarituten badoguz, acico dira, eta azquenean ilgo dabe arimca, pecatu ilgarrian jausi eraguinagaz.

Iracatsi 2.^a—On-oidadeac guztieran.

Esan eguidazuz zazpi char-oidaden contracoen zazpi on-oidadeac. Bai, aita, eta dira: andiqueraren contra, umiltasuna; cicozqueriaren contra, prestutasuna edo emongurea; loiqueraren contra, garbitasuna; aserraqueraren contra, onez iragotea edo eroapena; guleriaren edo jatunqueraren contra, jan-edanean beguiratua izatea; ondamuaren edo becaizqueraren contra, amodioa edo maitetasuna; eta naguiqueraren contra, prestutasuna. ¿Ceinbat dira Jaungoicoaganaco on-oidadeac? Iru, eta dira onec: Sinismena, Icharopena eta maitetasuna.

AZALDUEREA.

¿Cer da on-oidadea edo virtutea? Guizona ontasun osora croaten dabena, eta gauzac ondo eguiten lagunduten deutsana.

¿Ceinbat eratacoac izan leitequez on-oidadeac? Berezcoac eta izatez gañeticoac.

¿Cer da on-oidade berezcoa? Ontasunaren asiora berezcotie urtenic, azquen berezco batera succenduten dana; berbaraco, guizonen arteco premiñac icustetic sortu eta jaioten dan erruquitasun berezcoa.

¿Cer da on-oidade izatez gañeticoa? Cergaititasun izatez gañetico batetic urtenic, azquen izatez gañetico batera succenduten dana; berbaraco, Jaungoicooganaco maitetasunagaitie eukiten dan prestutasuna, premiñan dagoanari lagunduteco, gueure pecatuen zorren orderaco, eta beste onelango gauza izatez gañeticoac.

¿Beste ceintzue eratacoac izan leitequez on-oidadeac? Jaungoicoac guri emonac eta gueue gueure aleguinez artuac.

¿Ceintzue dira, Jaungoicoac guri emonac? Jaungoicoac gure arimetan isuri, incau eta ezarten dituzanac, gue gueure aldetie ecer eguin baga; eta au batezbere eguiten da Sacramentuen bitartez.

¿Ceinzue dira, gueue gueure aleguinez artuac? Jaungoicoaren gracia lagun dogula, eta mueta bat bateco eguiguera on-oidadetsuac sarri eguinagaz, irabaci, jarichi eta gueuganduten doguzanac.

¿Beste cein desbardintasun aurquituten da, on-oidade Jaungoicoac emonicoen eta gueure aleguinez arturicoen artian? Gue gueure aleguinez arturico on-oidadeac, sortuten dabe eta daccarde erraztasuna edo macurtasuna, eta Jaungoicoac emonicoac, ez; bada onec obeto dira prestaera oitucorrae, on-oidadeo eguiguerae eguiteco.

¿Beste ceinbat eratacoac izan leitequez on-oidadeac? Adinari dagocazanac, eta adinaren ontasunari beguiratuten deutsonac; oituracorrae, eta onec dira, oituren ontasuneraco diranac; eta Jaungoicoagazcoac, eta onec dira, Jaungoicoaganeo alcartasuna edo batutasuna eguiten dabeenac.

¿Celango desbardintasuna aurquituten da, Jaungoicoagazco on-oidaden eta beste emparauen artian? Jaungoicoagazcoac gue gueure aleguinez ecin irabaci eta gueugandu guinaiquez, dagoz guizonaren alizatearen gañetic, eta beraugaitie, eurrenez beti dira, Jaungoicoac emonac; beste emparauac izan leitequez

aleguinez irabaci eta artuac, eta baitabere Jaungoicoac gure arimelan isuriac eta ezarriac.

¿Ceintzue dira on-oidaderic ederrenac, ereguienac eta goratuena? Jaungoicoagazcoac, eta oneen artian da maitetasuna.

¿Ceintzue dira on-oidaderic ederrenac, ereguienac eta goratuena oituracorren artian? Asigarriac edo lenenac derichoenac, eta oneen artian da suentasuna.

¿On-oidade oituracorrac aurkitu leitequez guizonagan, batzue euqui eta besteac euqui bagaric? Oso osoan onac badira, ez, eta alan bat galdu ezquero, galduten dira beste guztiac; ez badira guztiz osoac, edo badira macurtasun berezcoac, bai; bat izan leiteque erruquiorra, eta dempora berean izan leiteque naguia eta alperra.

¿Celan galduten dira on-oidadeac? Sucen galduten dira, on-oidadearen contraco gauzac eguinagaz; ez ain sucen, on-oidadeac iracasten dabeena ez eguinagaz.

¿Gracia galdu ezquero, galduten dira on-oidade oituracorrac? Oso osocoac edo izatez gafiéticoac badira, bai; guztiz osoac ez badira, edo macurtasun berezcoac badira, ez.

Jaungoicoagazco on-oidaden eta bacocharen biciereari dagozazanen ostean, ¿cein da oituracorren artian, gure guciagotan euqui bear doguna? Daucagun grifia edo ecandu charraren contracoa dan on-oidadea; eta ausse da, iracatsi onetic atera bear dogun onerea.

JAZOERA.

San Francisco Sales-coac diño: «Erlen erreguiñac ez dabela iñoz urteten campora, bere erle-lagunac eta otseinac beragaz eroaten ez dituzala; eta caridadea edo maitetasuna ez dala iñoz sartuten biótzean, beste emparau on-oidade guztiac beragaz ez daroazala. Gure eguinbear berarizeoari ez dagozozan on-oidaden artian, guciagotan euqui bear doguz, ereguienac diranac, eta ez arguitsuenac diranac; sendoenac diranac, eta ez ederrrenac diranac. Ondo da, bacochar on-oidade berarizeo bat euquiteco aleguinac eguitea, ez beste emparau on-oidadeac deslai leguez ichiteco, ezpada arimea menderatuago euquiteco.

Ecandu charren bat aspiratu eta goitu gura dogunean, bere contraco on-oidadea euquiteco aleguinac eguin bear doguz, onetara succenduten doguzala beste emparau on-oidadeac; bada onelan ez bacarrie goitueo doguz gueure arerioac, baitabere eguingo doguz aurrerapen andiac on-oidadeco bidean. Burruea eguin bear badogu andiqueriarren eta aserraqueriarren contra, macurtu eguizue ceuen biotza umiltasunagana eta gozotasunagana, succendu eguizuec onetara ceuen escari eta erreguac, Sacramentuac, eta beste emparau on-oidadeac, diran leguez zurtasuna, iraupena, jan-edanean beguiratua izatea eta beste emparauac.

Iracatsi 3.^a—On-oidade asigarriac edo lenenac.

Esan eguizuz on-oidade asigarriac edo lenenac.—On-oidade asigarriac edo lenenac dira lau: 1.^a zurtasuna; 2.^a succentasuna; 3.^a sendotasuna; eta 4.^a beguiratua izatea.

AZALDUEREA.

¿Cergaitic derichoe asigarriac edo lenenac lau on-oidade onei? Diralaco on-oidade oituracor guztien asiera eta jatrorriac leguez.

¿Cer da zurtasuna? Da on-oidade bat, iracasten deuzcuna, cer dan ona eta Jaungoicoaren gogocoa, ceintzue diran, gauzac ondo eguiteco bideac, noz, nun eta celaco cercoridadeacaz eguin bear diran, gure eguiquerac izan daitezcan osoro eta guztiz onac.

¿Ceintzue on-oidade dira, zurtasunaren alabac leguez euquiac izan bear diranac? Lenic-icustea, mesedeac edo calteac igarten dituzana; senerea, gauzac eldutasunagaz nourtuten dituzana; artustea, eguinbideric adjutuenaec eta egoquienac aututen dituzana; norberagan uste guichi euquitea, eta jaquitunen erechi eta esanai erraz eta lazter jarraitutea.

¿Ceintzue dira zurtasunaren contraco ecandu edo char oidadeac? Urduritasuna, gogoarteric-eza, deslaya, eta zurtasunic-eza; eta baitabere zurtasun araguicorra, astucia edo gaizgandea, engafua, malmuzqueria eta lurreco gauzacganaco ardura larreguia.

¿Cer da sucentasuna? Da on-oidade bat, bacochari berea emotera aurreratu eta cirquinduten gaituzana.

¿Ceintzue on-oidade dira sucentasunaren alabac? Erreliginoa, Jaungoicoari zor jacona emotera, aurreratu eta cirquinduten gaituzana; biotz-euquierea, senideai zor deutseguna eguitera, aurreratu eta cirquinduten gaituzana; esanecotasuna, nagusiagoai eta zarragoai zor deutseguna eguitera, aurreratu eta cirquinduten gaituzana; ezquer-ontasuna, onguillai eta mesedeguillai zor deutseguna eguitera, aurreratu eta cirquinduten gaituzana, eta adisquidetasuna, adisquideai zor deutseguna eguitera, aurreratu eta cirquinduten gaituzana.

¿Ceintzue ecandu edo char-oidade dira sucentasunaren contracoac? Jaungoicooganaco eta bestecaganaco daucaguzan eguinberrac eguitera, atzeratuten gaituezanac, diran leguez biotzberabacotasuna, erreliginoebacotasuna, gurazoacaganaco gogortasuna, ezquerbacotasuna, esancharrecotasuna, eta, guztia balera esateco, oquertasun guztia.

¿Cer da sendotasuna? Da on-oidade bat, ondo eguin eta gueure eguinberrac bete bear doguzanean, aguertuten jacuzan eragozpenac, gachtasunac eta arrizeuac azpiratu eta goituten, lagunduten deuzcuna.

¿Ceintzue on-oidade jaioten dira sendotasunetic? Uste belea, arrizeuai arpegui emoten deutesena; arimandigoa, eguiquera andiac eta goratuac eguiteco aurrerabidea emoten dabena; equiñandigoa, gura dan gauzea jarichi eta alcantzetaco, bearrerecoac diran eguinbideac lazter iminteco, aurreratu eta indartuten dabena; iraupena, azqueneraño lana eguiten, lagunduten dabena; eta eroapena, bicitzaco eragozpenac, atsecabeac eta naibagueac onean eta baquean iragoteco, indartu eta aurreratuten dabena.

¿Ceintzue ecandu edo char-oidade dira sendotasunaren contracoac? Gueiyeguiac diran aldetic, bildurbacotasun larreguia, azartasuna, arrotasuna eta antustea; eta guichieguiac diran aldetic, bildurra, biotzeco-jausitasuna, epeltasuna eta munduco esamezacaganaco bildurra.

¿Cér da beguiratua-izatea? Gorputzeco sentzunac eta atseguinac ondo neurtu eta sucenduten dituzana.

¿Ceintzue on-oidade jaioten dira beguiratua-izatotic? Jan-urritasuna, janari bearrecoac bucarrie artuten, iracasten dabena; edari-urritasuna, edarietan neurtua izaten, iracasten dabena; garbitasuna, araguiaren atseguinac eta gozotasunac euren neurrian equi eraguiten dituzana; moduztasuna, guizonari ganorra onean ibili eta gauzac eguiten, iracasten deutasuna; umiltasuna, aguerturic guri guere oceroztasuna eta argaltasunac, ezagutu eraguiten deuzcuna, gu gagozala Jaungoicoaren mendean eta premiñan; eta gozotasuna, arimaco urduritasunac oei eta menderatuten dituzana.

¿Ceintzue ecandu edo char-oidade dira on-oidade onen contracoac? Beguiratua-ezizatea, ordiqueria, loiqueria, andiqueria, eta eurocgandic datoza beste emparau guztia.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Celan guizon zur eta jaquitun batec eguiten daben aleguin guztia, bere echea cimentu onetan eguin eta jasoteco; alan guec eguin bear dogu aleguin guztia, on-oidade onen cimentu gogor eta sendoa aurquituteco eta bere ganean gure arimaco eche ona eguiteco.

JAZOEREA.

Gaumez dino: «celan dagozan amar aguindu, ceintzuetara sucenduten diran beste emparau guztia, alan dagoz amar on-oidade, ceintzuetara sucenduten diran beste emparau guztia; (on-oidade onec dira iru Jaungoicoagazecoac, iru adincorrac eta lau asigarriac edo lenenac) eta celan dagozan iru aguindu, Jaungoicoaganaco daucaguzan eguinbearrac iracatsi eta sucenduten dituezanac, eta beste zazpi aguindu, guec gueuganaco eta besteacganaco daucaguzan eguinbearrac iracatsi eta sucenduten dituezanac; alan dagoz iru on-oidade, Jaungoicoagana sucenduten diranac, eta zazpi gueugana eta besteacgana sucenduten diranac. Eta azquenez, celan aguindu guztia dagozan sarraturic caridadeco edo maitetasuneco aguinduan, alan on-oidade guztia sucenduten dira eta dagoz sarraturic, on-oidade guztien asiera eta azquena da maitetasuneco on-oidadean.

Iracatsi 4.^o— Arimearen arerioac: esetsiyac.

¿Ceinbat dira arimearen arerioac? Iru: mundua, demoninoa eta araguaia. ¿Cer aditu bear da mundua esanagaz? Guizacume gaizto, donga eta nasaiyac. ¿Nor da demoninoa? Jaungoicoac ceruraco eguinico aingueru bat, guero Jaungoicoari berari jarqui eta machinatu jacolaco, bere lagunacaz betico infernuan ondatua izan zana. ¿Cer da araguaia? Gure gorputz au berau bere grifa eta macurtasun charracaz. ¿Celan goitu eta iguez eguiten da munduagandic? Bere andiqueriai eta arroqueriai jaramon eguin ezagaz. ¿Celan goitu eta iguez oguiten da demoninoagandic? Erreguagaz eta umiltasumagaz. ¿Celan goitu eta iguez eguiten da araguiaandic? Au goitu eta beragandic iguez eguiten da latztasunacaz, ecigarriacaz eta barauacaz; ausse da arerioric andiena eta bildurgarriena, gueugandic ecin bota guinaiquealaco, mundua eta demoninoa leguez.

AZALDUEREA.

¿Cer da esetsiya edo tentacinoa? Da pecaturaco cirquina rria edo biztugarria, munduagandic, demoninoagandic edo araguiaandic jaio eta otorri leitequeana.

¿Ez dino bada Escritura Santune, Jaungoicoac esesten dituzala bere serbitzallac? Esaten da, Jaungoicoac esesten dabela, bai Berac gure arimen oneraco ichi eta laquetuten dituzalaco gure arerioen esetsiyac edo tentacinoac, edo bai Berac ondo icusi gura dabelaco gure baraganaco leiyaltasuna edo amodia, guri gauza gachac eta neque andicoac escaturic; eta esangura onetan esaten da, Jaungoicoac esetsi ebala, au da, icusi ebala Abraham-en leiyaltasuna.

¿Esetsiya pecatu da? Esetsi batbere ez da pecatu, danic lucena eta cragoquiena izan arren bere, araguiari cirquinen bat craguitera eta arimeari atseguin ustebagacoren bat artu eraguin arren bere.

¿Noz izango da bada pecatu? Bacarric borondateac bere naiya edo baiya emoten dabenean, edo ezauperazco atseguina artuten dabenean pecatuan, pecatua eguitez eguin ez arren bere.

¿Esetsiac euquitea da arima charra dagoanaren ezaugarria? Guztia da bestera; esetsiac euquitea da, on-oidadeco bidean eta ontasunean aurrerapenac eguingura dituezan arimai dagocoena; alan diño San Pablo: «Jesucristogan biotzberaro bici gura dabeen guztia, iragoco dituezala esetsiac.

¿Cergaitic alan? Gauza berezcoa dalaco, demoninoac baquean ichi daguioela, bere bereac diran arima charrai, eta succendu daguizala bere esetsiac eta indarrac Jaungoicoaren serbitzalla eguiazcoacgana; celan dan gauza berezcoa, aragua muquertu eta jagui daitela, bera aspiratu, eci eta menderatu gura danean, eta egon daitela baquean, atseguin guztia artuten, berari ichilen jaonean; eta celan dan gauza berezcoa, munduac maitetu daguizala, bere bereac diranac, eta gorrotan daguizala, Jesucristorenac diranac.

¿Cergaitic ichi edo laquetuten dan Jaungoicoac, gure arerioac gu esetsi gaguezala? Batez bere bost gauzataraco: 1.^a gure beraganaco leiyaltasuna icusteco; 2.^a arimaco lanetan guri biarra eraguiteco; 3.^a gure umiltasuneraco; 4.^a gure eguinsariraco; eta 5.^a gure zorientasuneraco.

¿Celan dira esetsiac, gure Jaungoicoaganaco leiyaltasuna icusteco? Eurac aguirian iminten dituezalaco Jaungoicoaren serbitzallen leiyaltasuna, eroapena, maitetasuna eta sendotasuna. Alan esetsien bitartez argui eguin eben Job-en eroapenac, Abraham-en leiyaltasunac, martiren sendotasunac eta santu guztien eguiquera miragarriac.

¿Celan dira, arimaco lanetan guri biarra eraguiteco? Cergaitic celan soldadua, guerra-demporan, beti egoten dan zur, guertu eta prest; alan arima leiyala biciten da ardura eta berotasun gueiagogaz, arerioz inguruturic eta esetsiz beteric icusten danean.

¿Celan dira gure umiltasuneraco? Esetsiac aguertuten deuzcuezalaco gueuro ecreztasuna eta argaltasuna, eta eroaten gaituezalaco, indarra eta laguntasuna Jaungoicoagan billatutera.

¿Celan dira gure eguinsariraco? Aspiratua eta goitua dan esetsi bacoahagaz, indartu eta sendatuten dan, bere contracoa

dan on-oidadea, eta emoten deuzculaco graciaren gueitupena eta irabaci barri bat cerueo zoriontasuneraco.

¿Celan dira gure zoriontasuneraco? Ecin egon leitequealaco aroric edo coroaric, garaitza bagaric; eta garaitza egoteco, egon bear dabe burrucae, gudac eta esetsiac; alan diño Apostoloac «ez dala izango arotua edo coronaua, ondo burrucaen eguinic, azqueneraño irauten dabena ezpada.»

Au onelan dala ¿gueuc billatu bear gueunquez esetsiac, edo eurac euquiteco aleguinac eguin bear gueunquez? Ecelanbere ez; ori izango litzateque antuste eta arroqueria andi bat euquitea, Jaungoicoac ondo castigauco leuqueana, pecatuan jausten guri ichiagaz.

¿Bada celan artu bear dira esetsiac? Umillasunagaz eta bildur osagarriagaz, ezagututen dogula gueure argaltasuna; baña dempora berean iminten dogula gueure uste guztia, gueure oneraco laquetuten dituzan eta deslai ichico ez gaituzan Jaungoicoagan, eta gueure aldetic aleguina eguiten dogula, gueure indarracaz, cerueo laguntasunacaz eta icharopen osoagaz azpiratu eta goituleco esetsiac eta tentacinoac.

¿Celango eguiac euqui bear doguz gueure gogoan, esetsiac edo tentacinoac etorten jacuzanean, deslauric eta quiquilduric eta guztiz larrituric ez gueratuteco? Urrengo oneec: 1.^a gure arerioac ecin esetsi eta estutu guinaiquezala gu, Jaungoicoac eurai laquetu edo ichiten deutsen baño gueiago; 2.^a Jaungoicoac ez dabela iñoz laquetu edo ichico, gu izan gaitetzala esetsiac eta estutusac, gure indarrac al dabeen baño gueiago; 3.^a eguinic gue gueure aldetic aleguin guztiac, Jaungoicoac ez deuzezala ucatuco, esetsiac azpiratu eta goituleco bear doguzan laguntasun eta graciac; eta 4.^a demoninoa ecingo dala sartu iñoz gure ariman, gue gueure guraz eta borondatez edegui eta zabalduten ez badetsaguz gueure barruco atae.

¿Celaco eguinbideac artu bear doguz, esetsietan edo tentacinoetan ez jausteco? Ez dogu imini bear uste larreguiric gueure indarretan, eta bai euqui bear dogu uste andi bat Jaungoicoagan; erregu beroac eguin eta escatu bear dira cerueo laguntasunac; eguin bear da aleguina, esetsiac lenengo unetic

gueugandie botaleco, eta dempora egoquian gueure confeso-
roari eurae aguertuteo; eta onezaz gañera, imini bear dira,
Aita Astetec dacarzan osagarriac, gogoan enquiric coin dan
azpiratu bear dan arimearen arerioa.

¿Cein da, iracatsi onetic atera bear dan onerea? Beti zur eta
erreguacaz indarturic eta sendaturic aurquitutea, Jesueristoc
berac dirauzeun leguez, esetsi edo tentacinoan ez jausteco.

JAZOEREA.

Esetsi edo tentacinoe estu, luçe eta bildurgarrizeo bat irago
izanie Santa Catalina Sena-coac, aguertu jacon Jauna berari,
eta Santeac esan eutsan: «¿Nun cengoan, neure Jaun gozoa,
nire biotza ainbeste iluntasunez eta loitasunez beteric icusten
zanean?—Zure biotzaren barruan nengoan ni, neure alabea,
erantzun eutsan Jaungoicoac.—¿Celan bici al ceintequezan, ba-
rriro esan eutsan Santeac, nire biotz ainbeste ezaintasun eta
ciquinqueria eueazanagan? ¿bici al zara zu lecu ain itsusietan
eta loiyetan?—Eta gure Jaunac esan eutsan: Esan eguidazu:
gogoracinoe loi orreec ¿poztuten cinduezan ala estutasuna
emoten eutzuen?—Estutasun eta larritasun guztiz andi bat,
erantzun eutsan Santeac.—¿Bada noc artu eraguiten eutzuzan
estutasun eta larritasun ori, ceure arimabarruan escutauric
nengoan neuronec ezpada? Sinistu eguidazu; ni aurquitu ez
banintz an, zure biotzaren inguruan, sartu ecinic ebilzan go-
goracinoe char orreec, sartuco ciran, ceure borondatearen nai-
yagaz eta baiyagaz, eta ilgo eben arimea.

Iracatsi 5.^a—Almenac eta sentzunac. Latztasunac.

Esan eguizuz gorputzeco sentzunac.—Dira bost: lenengoa,
beguiacaz icustea; bigarrena, belarriacaz entzutea; irugarrena,
aoagaz dastatu edo guztoartutea; laugarrena, surracaz usain
eguitea; bostgarrena, escuacaz uecututea. Sentzunac eta oste-
rantzeco beste zati gorputzecoac, ¿cetaraco emon euzcuzan
Jaungoicoac? Guztiaacaz eta gauza guztietan bera serbietaco.
Esan eguizuz arimearen almenac:—Dira iru: lenengoa, gomu-

tea; bigarrena, adina; irugarrena, borondatea. ¿Cetaraco emon euzcun Jaungoicoac gomutea? Gomuta gueintecen beragaz eta bere mesede guztiacaz. ¿Cetaraco emon euzcun adina? Ezagututeco gueure Jauna eta bera gogoan erabilteco. ¿Cetaraco emon euzcun borondatea? Bera maite izateco, onic andiena leguez, gauza guztien gañean, eta beragailic gueure laguna, gueure buruac leguez.

AZALDUEREA.

Baldin Jaungoicoac emon beuzcuzan arimearen almenac eta gorputzeco sentzunac, bera serbiu eta maite izateco, ¿celan da bada, guztia charreraco macurturic egotea, eta Jaungoicoaren gogocoac diran gauzac eguiteco, ainbeste atzeracuntza enquitea? Asieran ez zan izan alan; bada guizonac ondo eta sucen eguinic urten eban Jaungoicoaren escuetatic; pecatua izan zan, oquertasun eta naste char ori ecarri cituzana.

¿Bada celan eguin eban Jaungoicoac guizona? Graciaco eta sucentasun oso bateco egoera izatez gañetico baten, ceñetan guztia egoan guztiz artez eta sucen, araguia arimearen mendean, grifiac errazoiaren azpian, eta errazoia Jaungoicori menderaturic.

¿Celango gach eta calteac eguin cituzan pecatuac guizonaren izatean? Ceruco gracia eta doe izatez gañeticoac galdu araguinagaz gañera, gueratu zan zaurituric bere izatecorretan; adina iluntasunex inguruturic, borondatea charrera macurturic, grifiac eta gurariac errazoiaren contra jaguiric eta araguia arimeari jarquiric.

¿Bada ez dira parcatuten bateoagaz pecatu jatorrizcoa eta bere ondorengo guztia? Parcatuten dira pecatu jatorrizcoa eta norberac eguinic daucazan pecatu guztia, eurogaitic zor dan castigu guzti guztia parcatuagaz batera; baña gueratuten da uaierraguillearen jarquiere, umiltasuneraco, burrucaraco eta indartsuen irabaci eta garaitza gueiagoraco.

¿Cein da, pecatuaren gach eta calteac osatuteco, berarizcoa dan on-oidadea? Latztasuna, Jesucristoc aguintuten dabena, diñoanean: «Norbaitec etorri gura baldin badau nire atzetie,

bera berari ucatu beitequeo, artu begui curutzea, eta jarraitu beguit.»

¿Cer da latziasuna? Naieraguillearen griñen eta gurarien errazoigazco alcartasun eta joabide sucen bat, Jaungoicoaren borondatearen erara.

¿Ceinbat eratacoa izan leiteque latziasuna? Norberac artua eta norberac gura izan bago, etorriya.

¿Cetan dago, norberac gura izan bago, etorririco latziasuna? Pozic, edo beintzat oncan eta eroapenagaz, iragotean, gueuro borondatea bago jazoten jacuzan oquerrac eta nequeac; diran leguez gosea, otsa, beroa, gueisotasunac, samintasunac, esetsiac, eta beste onelangoac; eta baitabere norberaren bicieraco eguinbearrac ondo eta ciatz betebearrac beragaz dacarzan nequeac eta gachtasunac.

¿Cetan dago, latziasun norberac artua? Nequetsua eta min garria dana, billatutean edo norberaren guraz artutean, edo gogocoa eta gozogarria dan cerbait, ez artutean on-oidadeaganaco maitetasunagaitic.

¿Ceinbat eratacoa izan leiteque, latziasun norberac artua? Naita naiezecoa eta onerazpenecoa, eta baitabere barrucoa eta campocoa.

¿Cein da naita naiezecoa? Pecatura eroaten gaituzana, edo Jaungoicoaren aguinduac eta norberaren bicieraco eguinbearrac ondo betelaco eragozpena dan guztia, azpiratu edo quenduteco dana: barbaraco, oquelaric cein jan leitequean egunetan, oquelaric ez jatea, calte eguin leiquean edariric, ez artutea.

¿Cein da onerazpenecoa? Ontasuneco bidean aurreratuteagaitic, eguin leitequean cerbait, charra ez dana, ez eguitea; barbaraco, olganza on-antzeco batera ez joatea, barau eguin bear ez dan egunetan, barau eguitea.

¿Cein da barrucoa? Arimearen almenacaz eguiten dana, norberaren borondatearen ichierca; eta ausse da osoena eta be-teena.

¿Cein da campocoa? Gorputza eta bere sentzunac castigau, eci eta neecatuten dituzana; eta ausse da santu guztia eguin izan dabecna, eta guztiz gomendaturic dagoana.

¿Bearrecoa eta noraezecoa da latztasuna? Latztasun naita naiezecoa da bearrecoa arimearen zorientasuneraco, bada Jesucristoc osanic danco: «Penitencia eguiten ez badozue, guztioe bardinoro galduco zare»: onerazpenecoa da guztiz osasungarria eta ona, eta ontasunean aurreratu gura dabeneztat, da osoro bearrecoa.

¿Cer sarratu bear dau beragan latztasunac? Guizon guztia, bada guztia beragan dago oquerturic eta nasturic; arimearen almenac, sentzunac, grifnac eta araguiaren gurariac; charra dan guztitic, eurai alde eraguiten jaquela, peaturic eguin baga eguin leitequezan gauzac, nozbait ucatuten jaquezala, eta beti sucenduten doguzala eurac, siniste santuagaz arguiturico errazoiac escatu eta aguiñduten daben erara.

Baña latztasuna da gauza gogor eta mingarria.—Osagarria bere, izan arren garratza eta samina, artuten da, gorpuztaren osasuneraco bearrecoa danean; alan eguin bear da latztasuna, gogorra eta nequetsua izan arren, dalaco arimearentzat ona eta osasungarria.

Dirudi, norbera castigau eta ecite ori dirala, gueuc gueuganaco euqui bear dogun maitetasunaren contra.—Araguia castiguetea eta bere grifnac ecitea da gauza bearrecoa arimearen zorientasun beticoraco, eta berangaitic da guztiz ondo datorrena, gueuc gueure buruari zor deutsagun maitetasun edo amodio ondo aituricoagaz; celan dan guec gueuganaco euqui bear dogun maitetasunaren contracoa, peatura eta betico ondamedira eroaten gaituezan grifna citalai nasaitasun ascatu bat emotea.

Edolabere edo bientzat ecin ucatu leiteque, latztasuna dala guizonaren duintasunaren eta auqueratasunaren contracoa, Guizonaren duintasunaren eta auqueratasunaren contraco gauza da, araguiaren grifna aberecorrac azpiratu eta menderatu daguiela arimea, eta eroan daguiela, aragui ustelcorrac nai daben lecura; baño goratasun eta duintasun audico gauzea da, arimea izan daitela grifna guztien erreguifna eta aguintaria, eurac eci eta azpiratu daguizala, eta sucendu daguizala ceruco bide onetic.

Azquenean bere ez dago ontasun osoa latztasunean.—Eguia da; bada ontasun osoa dago maitetasunean edo Jaungoicoagazco batueran; baña, celan goiyau dagoan arri bat, beruri eutsiten deuten eragozpenac quendu eta bertatic, jausiten dan bere beeco lecura; alan arimea, ceinbat eta lurreco eragozpen, zale-tasun eta macurtasun guichiagogaz aurquituten dan, ainbat eta indar gueiagogaz succenduten da Jaungoicoagana eta batuten da Jaungoicoagaz.

Baña asco dagoz, euren bicieraco eguinbearrac eta cereguinae eguin eta bete ecin dituezanac, latztasun eta penitencia larregui eguin izan dabeelaco.—Zurtasuna da, on-oidade guztiac euren neurrian erabili bear dituzana, beguiraturic baco-
charen urteai, osasunari, indarra, eguinbearrai eta bicierari, eta jarraituric arimaco aita eta sucentzalle jaquitunaren erchi eta esanai; eta ausse da, iracatsi onetic atera bear dogun onerea.

JAZOEREA.

Aita Beneragarri Claret-ec «Bido sucena» derichou bere liburuan dino: «Latztasuna, San Francisco Sales-coaren esaera eta bardincuntza ederrean, ain bearrecoa jacula ceinda gatzaraguiaren edo oquelcaren iraupeneraco dan bearreco eta naita naiezecoa: alan bada, celan aragui ilac, gatz бага, galduten diran, ustelduten diran eta arreen janari izatera elduten diran, eta gatzagaz barriz iraun eraguiten jaquen urte guztian; alan gue latztasunaren gatzagaz irauten dogu on oidadean eta bide onsan, eta bera бага izango gara ecandu charren eta grifa citalen janariac, eta azquenean guztiz eta osoro galduco gara betico: eta ona emen cergaitic esaten eban San Pabloe ainbeste ciurtasunegaz: «*Anaiyac, biciten bazare araguiaren erara, berari atsequinac emonic eta latztasunagaz bera eci bagarie, ilgozare, condenauc zare; baña latztasunagaz eciten hadozue araguiac, bicico zare, salbauc zare.*»

Iracatsi 6.^a—Espiritu Santuaren doiac.

Esan eguizuz Espiritu Santuaren doiac.—Dira zazpi: 1.^a ja-

quituriaren doia; 2.^a adinaren doia; 3.^a zentzatuaren doia; 4.^a ulertasunaren doia; 5.^a sendotasunaren doia; 6.^a erruquitasunaren doia; eta 7.^a Jaungoicoaganaco bildurraren doia.

¿Cer dira Espiritu Santuaren doiac? Dira oitura izatez gañetico batzue, Espiritu Jaungoicozcoac gure arimacgan ezarri eta isuriac, ontasuneco bidean aurreratu eraguiten deuzcuonac, graciaren arguitasunac leiyal artuteco, gu otsanac eta bigunac eguiten gaituezanac.

¿Cer jaquin bear dogu doe oneen gañean? Beti doazala caridadeagaz edo maitetasunagaz alcaturic eta baturic, zoriontasun beticoraco bearrecoac jacuzala, guizona aurreratu eta cirquinduten dabeela, on-oidadezco eguiquerac baño goragoac eguitera, Santo Tomasec dirauzcun leguez.

¿Cetaraco emoten jacuz doe oneec? Zazpi char-oidade sustraizco, San Antoninoc iracasten dabon leguez, zazpi espiritu charrac diranai, gogor eta burruca eguin, eta eurac azpiratu daiguzan.

¿Nundie galduten dira doe oneec? Pecatu ilgarriagaz, bada Espiritu Santua ecin bici leiteque, pecatuan dagoan arimacgan, eta barriro artuten dira graciagaz batera penitenciaren bitartez.

Baldin doe oneec badira, pecatuagaz batera egon ecin leitequezanac, ¿celan azaldu eta adierazoten deuztazu, pecatari ascoc eta char eta dongac euqui daguiezala ulertasuna, jaquituria, indarra eta beste doeac, oneec aguortuten ez dituezan arima artez eta sucenac leguez? Ulertasuna, jaquituria eta besteac izan leitequez, 1.^o doe berezcoac leguez; 2.^o Jaungoicoac emoten dituzan gracia berarizcoac leguez; eta 3.^o Espiritu Santuaren doiac leguez; lenengo esangura biyetan egon leitequez pecatuagaz batera, eta arima artezacgan eta pecatariacgan aurquitu leitequez; irugarren esanguran barriz bacarrie aurquitu leitequez, maitetasunaren bitartez Espiritu Santuaren bicilecuac diran arimacgan.

¿Bada celango desbardintasuna dago euren artian, doe berezcoac leguez, gracia berarizcoac leguez, eta Espiritu Santuaren doiac leguez? Doe berezcoac leguez dira bacocharren argui-

tasunaren eta nequearen etorriac eta ondorengoac; gracia berarizeoac leguez Jaungoicoac emoten deulsoz, berac gura dabenari, guizonaren balbere neque bagaric, Apostoloai emon izan jaquezan leguez; Espiritu Santuaren doiac leguez, dira arimaco ontasunera batzuc leguez, arimea prestau eta aurreratuten dabenac, gauza jaungoicozcoetan, guizacumecoetan eta on-oidadeco eguiqueraric goratuenetan Espiritu Santuaren beraren dei cerucoari jarraitutera.

Azaldu eta adierazo eguidazu iracatsi ori irudi bategaz jaquituriaco doian.—Munduac deituten deutse jaquitunac, eta alan dira, jaquituriaco lenengo asierac ezagututen dituezanai; bafia pecatuan badagoz, ero eta barbullo batzuc dira jaungoicozco eta arimaco gauzetan, euren jaquituria andia izan arren bere; bada San Pabloe diño: «guizon araguicorrac ez dituzala ezagututen, Jaungoicoaren Espirituarenac diran gauzac»: bestera, arima on eta artezac erraz eta lazter aurreratu eta cirquinduten dituz jaquituriaco doiac, jaungoicozco gauzac ezagututera, eta gauza guztiaac orabagnitutera, ezaupera jaungoicozcoac iracusten deutesen erara.

¿Cointzuc dira ereguiagoac eta goratuagoac, doiac ala on-oidadeac? On-oidade asigarriac edo lenenac dira doiac bafio ereguiagoac eta goratuagoac; bafia doiac dira beste emparau on-oidade oitracorrac eta adincorrac guzti guztiaac bafio ereguiagoac eta goratuagoac.

¿Ce onera atera bear dogu esan duetic? Izanic ain ereguiac eta ain bearrecoac doe oneco, ascotan eta ecingueiagotan equi bear doguzala gue eurac, ezquer onagaz artu bear doguzala eta eurac galduteco bildur andi bat equi bear dogula.

JAZOEREA.

Gaumeac «Iraupeneco Jaquinbidea» derichon bere liburuan, dino: «Jesucristoc aguertu deuzen, demoninoa ariman sartuten danean, beragaz eroaten dituzala zazpi espiritu char, zazpi char oidade edo ecandu char sustraizeoac diranac; baitabere daquigu aguertuera jaungoicozcoaren bitartez, Espiritu Santua gracia gaitic guizonagan sartuten danean, emoten deutesazala

zazpi espiritu, doiac derichoenac, zazpi espiritu charrai burru-
can eguin eta eurac goituteo. Guizon pecatuan jausia da, zaz-
pi zauri ilgarriz zaurituric dagoan gueiso bat leguez, edo sol-
dadu argal bat leguez, zazpi arerio bildurgarrizcoac esesten
deutsena. Espiritu Santua bere zazpi doiacaz da gueisoaren
osaguillea, bere zauriac osatuteo, zazpi osagarri emoten deu-
tsazana; da soldadu argalaren laguntasun indartsua, zazpi in-
dar edo almenac emoten deutzazana, bere zazpi arerioac goi-
tuteo.*

Iracatsi 7.ⁿ—Espiritu Santuaren frutuac edo ecarriac, eta Zoriontasunac.

Esan eguizuz Espiritu Santuaren frutuac.—Dira amabi: le-
nengoa, maitetasuna edo caridadea; bigarrena, baquea; iruga-
rrena, biotzeco anditasuna; laugarrena, erruquitasuna edo
biguntasuna; bostgarrena, sinistea; seigarrena, continencia edo
euquidagoa; zazpigarrena, atseguina edo poza; zortzigarrena,
eroapena; bederatzigarrena, ontasuna; amargarrena, otzanta-
suna; amaicagarrena, moduontasuna; amabigarrena, garbitasu-
na. Esan eguizuz zoriontasunac.—Dira zortzi: 1.^a Zorionecoac
biotzetic ezeuquiac edo premiñadunac, euren dalaco ceruetaco
erreñua; 2.^a Zorionecoac otzanac edo bigunac, euren men-
dean enquico dabeelaco lurra; 3.^a Zorionecoac negar eguiten
dabeenac, poztuac izango diralaco; 4.^a Zorionecoac suentasu-
naren gose-egarri diranac, asebetec izango diralaco; 5.^a Zorion-
ecoac erruquiorrac, aurquituco dabeelaco erruquiya; 6.^a Zo-
rionecoac biotz garbicoac, icusico dabeelaco Jaungoicoa; 7.^a
Zorionecoac baquetsuac, Jaungoicoaren semeen icena emongo
jaquelaco; 8.^a Zorionecoac suentasunagaitic gorrotoac eta
esetsiac daroezanac, euren dalaco ceruetaco erreñua. ¿Nor-
tzue dira biotzetic ezeuquiac edo premiñadunac? Onrarie ez
aberastasan bidezcorie bere, gogoz beinic bein, gura ez dabe-
nac. ¿Nortzue dira otzanac edo bigunac? Aserrerie, ez eta ozta
bere cirquinie bere, ez dauquenac. ¿Celan enquico dabe lurra

euren mendean? Euren buruen jaube dirala. ¿Nortzue dira negar eguiten dabeenac? Atseguin, dongac ez diranac bere, isten dituezanac. ¿Nortzue dira sucentasunaren gosc-egarri diranac? Aleguñiaz ecetan bere utsie eguiten nai ez leuqueenac. ¿Nortzue dira orruquiortrac? Urcoac ez diran erbestecoacaz bere, guztiz biotz-beerac. ¿Nortzue dira biotz garbicoac? Euren barruco gurari dongac goituten dituezanac. ¿Nortzue dira baquetsuac? Euren buruai eta bestenai baquea omon daroaquenac. ¿Nortzue dira sucentasunagaitie gorrotoac eta esetsiac daroceanac? Sendo eta gogor dagozanac gauza on guztietan, munducoen gach-erochian egon arren. ¿Cergaitie deriche onci zoriontasunac? Bicitza onetaco zoriona eta besteraeo icharopena eurotan dagozalaco.

AZALDUEREA.

¿Cer dira Espiritu Santuaren frutuac? Espiritu Santuaren graciagaz eguiten diran eguiquera eregui batzue, atseguingarríac diranac, arerio arimacoai gogor eguítetan, euqui izan dan sendotasunaren saritzat emoten diranac.

¿Cergaitie deriche frutuac? Sartuten dabeelaco gozotasuna guizonaren biotzean, sugatz edo arbola on baten frutuac aari gozotasuna emoten deutan leguez.

¿Cer dira zoriontasunac? Santutasunaco eta ontasuneco eguiquera batzue, arimea egoera irancor eta on baten imini eta ceruco zoriontasun beticoaren asierca euqui eraguiten deutenac.

¿Zoriontasunai esquinirico sariac dira, bicitza oneri ala bestecoari dagocozanac? Sariac diran aldetie, bicitza oneri dagocozanac dira, zoriontasunaren asierca iminten dabeela arimcagan; eta irabaciac edo merccimentuac diran aldetie, gueroeco beste bicitzeari dagocozanac dira, izaten dirala prestaora batzue leguez, ceruco zoriontasun beticora succenduten dabeenac arima ona.

¿Cetan dira bardiñac Espiritu Santuaren frutuac eta zoriontasunac? Bitzuac eguinsariaren izaten dauquelaco, atseguinga-

riac diralaco, maitetasunagaz edo caridadeagaz beti alcarturric eta baturic doazalaco, eta pecatuagaz galduten diralaco.

¿Nun aurquituten dira, edo nun aguertuten dira Espiritu Santuaren frutuac eta zoriontasunac? Guizonaren alde ereguian, au da, ariman; nozbait gafiez-eguin eta aguertuten badira bere gorputzeco sentzunetan; baña au ez da izatecorra, eta gueienean jazoten dana.

¿Jazo al leiteque, batec bere gorputzean miñac eta nequeac euqui eta iragotea, eta dempora berean bere arimeac Espiritu Santuaren frutuac eta zoriontasunac euquitea? Bai, badaozbada bagna: eta gueienetan jazoten dana da, gorputzeco miñen eta nequen erdiyan, eta estutasunic eta larritasunic andienetan bere, arimea errime, sendo, baque gozoan eta pozic aurquitutea. Alan Apostoloac esaten eban: «Estutasun guztien erdiyan nago gozotasunez beteric.»

¿Celango desbardintasuna aurquituten da Espiritu Santuaren frutuen eta zoriontasunen artian? Espiritu Santuaren frutuac dira azquen urrecoac eta iragogarriac, eta zoriontasunac barriz dauque azquen ereguiago eta osoago bat, eta dira irauncorrac.

¿Azaldu eta adierazo al einaiquedazu ori irudi batogaz? Batec jaten dituzanean janari eta gauza gogoco eta gozoac, oneec bereala gozotuten deutse bere aosabiya; gafierra janari oneec emoten deutse gorputzari osasuna, indarra, sendotasuna, egoe-raona eta atseguina; alan Espiritu Santuaren frutuac dira eguite onen eguiguera urreco eta iragogarriac leguez, eta zoriontasunac dira eguite on euroren gozotasun, baque eta zoriontasunaren eguiguera irauncor bat leguez.

¿Ce onera atera bear dogu iracatsi onetic? Espiritu Santuari onerazpen eta amodio andi bat euquitea, jarraituten deutsegula bere arguitasunai, gauza onac eta ereguiac eguitera, cirquinduten gaituezanean, alan irabaci eta gueuganduteco bere frutu guztiz gozoac eta zoriontasunac.

JAZOEREA.

San Francisco Sales coac dino: «Onerazpeneco on-oidadeac

dirala bacarric, arimea asetan dabeenac. Beguira ce gogocoac eta ederraac diran. Imini eguizuz alde baten on-oidadeac, eta bestean euren contracoac diran char-oidade edo ecandu dongac. Celango gozotasuna aurquituten dan eroapenean, aserreagaz eta estutasunagaz bardinduten bada; umiltasunean, arroqueria eta diruzaltetasuna bere onduan iminten badira; prestutasunean, cicozqueriagaz bardinduten bada; maitetasunean, gorrotoa eta icusiccina bere alboan iminten badira; janedanean beguiratua izatean, bere arerioac diran nasuqueriacaaz bardinduten bada. On-oidadeac dira miragarrizeoac, gozotasun eta atseguin ecingueiagocoacaz betetan dabeclaco arimea, arimeac on-oidadeac beragan daucazanean, eta char oidadeac edo ecandu dongac barriz erquinduric, necaturic eta saminduric ichiten dabe arima erruquigarria. Eta au ezagaturic zecergaitic eguingo ez da aleguina, ondasun ain aberatsac irabasteco? Char-oidade edo ecandu donguen gañean icusten dana da, ecanduchar-cliquiduna dana ez dagoala atseguinez, eta ecanduchar-ascodunac ez daucala ifioz baqueric ez pozic. Bitartean, on oidadeco bidean ibilten asiten dana, dago atseguinez eta pozic, atseguin eta poz au gneitu eta ugarituten jacozala, bere on-oidadeac gneituten diran neurrian.*

Iracatsi 8.^o—Ontasuneco osotasuna eta bera jarichiteco eguinbideac.

¿Ceinbat dira azquenquiace? Lau: Eriotzea, Erabaguia, Infernua eta Zoriontasuna. ¿Cer da Zoriontasuna? Ondasun guztia, ecertarico mingarri bagaric, aurquituten diran egoera oso oso ona; infernua barriz gach guztia, ecertarico pozgarri, bagaric, aurquituten dira. Eta infernutic gorde eta cerueo zoriontasunean sartuteco, ¿cer eguin bear da? Gorde eta bete bear dira aguinduac. ¿Eta errazago gorde, eta ntic ez eguiteco, erazco bideric badago? Bai, Jauna. ¿Ceintzue dira? Sacramentu Santuae sarri artu; goisean goisean Jaungoicoari egunoroco eguiquerac esquin; egunean egunean Meza santua entzun; Andra Mariaren atseguinerao Errosario Santua erreza; arimaco

gauzetaco liburuac iracurri; gaubean gaubean arimaco azterrena eguin; eta batera asco esateco, Confesore jaquintun on eta zuur bat autu eta beronen mendean beti egotea. Ondo difozu; cergaitic Contesore on bat autu eta artutea da, San Francisco Sales-coac diñoan leguez, ardura guztien ardurea. Alan eguzue bada zuer, bada Confesore ona izango jatzue aingueru bat leguez, ondo succendu eta guiyauco zaituezana, iracatsiric cer eguin bear dozuen, aguinduetaco bidetic ondo ibilteco, eta Jaungoicoa zorientasun beticoan icusteco, cein dan, gu ecerezetic eguitean, icentau jacun azquen dontsua. Jaungoicoac ara eroan gaguizala guztioe. Alan izan dedilla.

AZALDUEREA.

¿Ontasun osoa gueugandu bearrean gagoz guztioe? Ez gagoz *ontasun osoco bicierea* autu eta artu bearrean; baña gagoz *gueure bicieraco ontasun osoa* gueuganduteco aleguinac eguin bearrean.

Azaldu eta adierazo eguidazu arguiroago.—Deituten jaco ontasun osoco bicierea orreligiosoenari, bere iru esquintsari edo voto preminazcoa, garbitasunecoa eta esanecotasunecoa escatuten dituzanari, eta biciera onetan sartu bearrean ez gagoz iñorbere, atara deituac izan ez bagara cerutic; baña guztioe gagoz gueure bicieran oso onac izan bearrean: aitaac izan bear dau oso onac, esconduac izan bear dau oso onac, semeac izan bear dau oso onac, eta alan beste emparau guztiaac, Jaungoicoac aguinduten daben leguez.

¿Cetan dago ontasun osoaren izatea? Jaungoicoagazco al cartasun edo batutasunean maitetasunaren bitartez; alan iracasten dau arguiro Santo Tomasec, eta bardin Apostoloac, diñoanean: «Gauza guztien gaitetic equi eguzue maitetasuna edo caridadea, cein dan ontasun osoaren locarria», eta San Agustinec emoten dau errazoa, diñoala, «cergaitic bacarric maitetasunac alcartu eta batuten gaituzan, gueure azquena dan Jaungoicoagaz.»

¿Noc dauco maitetasun ori? Jaungoicoagazco baquean eta gracian dagoanac, bere aguinduac ondo gorde eta betetan di-

tuzanac, bere bicieraco eguinbearrac ciatz betetan dituzanac, eta gauza guztietan, bai caltegarrietan eta bai mesodegarrietan bere borondatea Jaungoicoarenagaz bat eguiten dabenac.

¿Deitu leitequeoe ontasunean osoac edo onac, eguiquera ereguiac eta goratuac eguiten dituezanai, baña Jaungoicoaren aguinduac eta euren bicieraco eguinbearrac ondo gorde eta betetan ez dituezanai? Ecclaubere ez; bada ontasun osoa dago, ez gauza ereguiac eta goratuac eguitean, ezpada Jaungoicoac aguinduten dituzan gauzac, ondo eguitean: alan gurazo batec, esquecoai eta premiñadunai bere ondasun guztia emou arren, ez hadauec, bere semealabai eta ehecoai aciera ona emoteco, arduraric, ez da izango gurazo ona: abadetzaraco edo beste bicibide bateraco icasten dabilenac, egun guztia orreguac eguiten emou arren, ez leuque eguingo, Jaungoicoac aguinduten deusana, eta ez litzateque izango icasla ona, gauzac icasteco aleguina eguingo ez baleu, eguin bear daben leguez.

Ori orrelan dala ¿badagoz ontasun osoco inueta desbardiñac? Ez dago ontasun oso izatezco hacar bat baño, eta au da maite-tasuna edo caridadea, eguiniac bacoac, Jaungoicoac gura dabena eta aguinduten dabena; baña desbardiñac dira, izatezcoac ez diranac: alan bat izan bear dau erreligiosoaren ontasun osoac, eta beste bat soldaduarenac, bat emacume escondu batenac, eta beste bat alargunarenac...

¿Badagoz mailla desbardiñac ontasun osoan? Bai, ezdabaida baga; bada arguiro dino Espiritu Santuac: «Arteza dana, oraindic gueiago arteztu daitela, eta santua dana. gueiago santutu daitela.»

¿Celango mailla desbardiñac gueienean ezagututen dira ontasun osoan? Iru; 1.^a asibarriec edo cristinau onena; 2.^a nurre-ra doazanena edo onerazpentsuena; eta 3.^a oso betcena.

¿Ceintzuc dira leuengo maillacoac? Oituraz Jaungoicoagazco baquean eta gracion biciric, Jaungoicoaren aguinduac eta euren bicieraco eguinbearrac gorde eta betetaco aleguinac eguiten dituezanac, edolabere edo beintzat pecatu ilgarrian ez jausteco ardureagaz, grifa dongai eta gurari eitalai, oraindic

eciric eta azpiraturic ez dauquezanai, burruca eta gogor eguiten deusela.

¿Ceintzue dira bigarren maillacoac? Goituagaz eta azpiratuagaz eroanic euren griña dongac, borondate lazter eta bici bat dauquenac, Jaungoicoaren gogoco diran gauza guztiac eguitico, eta euren bicieraco on-oidadeac escatuten dabeena, pozic eta sendotasunagaz eguiten dabeenac.

¿Ceintzut dira irugarren maillacoac? Euren griña citalac guztiz azpiratuta euquiric, peccaturic batbere, peccatu arin borondatezcoa bada bere, eguiten ez dabeenac, ardura guztiagaz on-oidadeco bidean dabilzanac, Jaungoicoagaz alcaturic eta baturic bici diranac, eta euraegandic alde eraguin eta urrinduten dituezan gauza guztiac, peccatu ez diranac bere, baña alcartasun orretaraco eragozpenac izan leitequezanac, barbaraco, zaletasunac, aberastasuneraco macurtasuna, eta beste onelangoac.

¿Jaungoicoac escatuten deutse guztiai ontasun osoo mailla bardina? Guztiai escatuten deutse lenengo maillaco ontasun osoa castigu beticoaren beian, cergaitic ecin inor salbau leiteque, maitetasuna edo caridadea euqui baga; guero bacochari escatueo deutso Jaungoicoac guciago edo guichiago, beragandic artu izan dituzan doe, gracia eta meseden neurrian, Jesucristoe berac diñoan leguez: «Asco artu izan dabenari, asco escatueo jaco.»

¿Izatezcoa eta bearrecoa da ontasun osoraco eta onerazpeneraco, gauzac atseguinez eta pozic eguitea? Onerazpenaren izatea dago, Jaungoicoaren gogocoa dana, eta berac aguinduten dabena, arin, lazter eta sendotasunagaz eguitean, araguiaren aldetic atzeracuntzen bat eta nequeren bat aurquitu arren bere.

¿Imini al cinaiquedazu jazoeren bat, iracatsi ori guciago azaldu eta arguitu daiqueana? Jesucristo gure Jaunac bere araguiaren aldetic euqui cituzan Gesemanico ortuan estutasun eta larritasun andiac, il aguinean leguez imini ebenac; baña bere borondatea egoan errime, sendo eta guertu, bere Aita Beticoac prestatu eutsan calizea edateco, esaten ebala: «ez beite eguin nire borondatea, ezpada ceurea.»

¿Cer dirauztazu onerazpeneco eguiletaco atseguinen, pozen, negarren eta beste onelangoen gañcan? Guzti ori ez dala onerazpeneraco izatezcoa eta bearrecoa; bafía ona da, gure argaltasunari laguntasuna omon eta sendatuten dabelaco, edo eguite onen saria dalaco.

Eta on-oidade oituracorrac, biotzboeratasuneco eguinerac leguez, ¿cer dira ontasun osoraco? Ontasun osora elduteco eguimbide bearrecoac eta noraezecoac; cergaitic ecin ifior alcartu eta batu leiteque Jaungoicoagaz, eragozpenac diran grifia charrac eta pecatuac, on-oidade oituracorreren bitartez quendu eta azpiratu baga; eta ecin ifioc jarichi eta alcantzau leiquez bearreco graciae, escabideac, erreguac eta biotzbeeratasuneco eguinerac eguin baga.

¿Ccintzue dira, biciera guztientzat eta ontasun osoco mailentzat gueien eta sarrien gomendauric eta aguinduric dagozan biotzbeeratasuneco eguinerac? Aita Astetec aitatu eta dacarzanac, eta onei egotzi leitequeoez Jesus Sacramentaduaganaco eta Jesusen Biotz gozoaganaco zaletasun eta onerazpenac, Andra Mariaren eta bere senar San Joseren alcartasunac eta anaetasunac, eta batezberc sarturic egotea, Eleizeac ain ontzat eta ainbeste bidar gomendauric daucazan irugarren Ordenetan, ccintzuetan, eguinic euren nourriac iracatsi eta aguinduten dabeena, dagozan sarturic esandaco eguinerac guztiac; eta besten onbideagaz irauten daben batec bere eguinbearren betetasuneen, eta aurreratu eta poztuten dan, bere lagun alcartasunecoan bicitza onari jarraitutera.

Amaituco dogu, jazoeratzat iminiagaz, urrengo

Bieitza Cristinaucorraren Suenbidea

(AITA GAUTRELET-GANDIC S. J. ARTUA.)

«Erdue, semeac, entzun eguidazue, eta iracalsico deutzuet Jaunaren bildurra.»

(Psalm. XXXIII, 12.)

Egun bacoheraco.

1. Equis eguizu, al dala, ordu icentau bat oetic jaguiteco,

Jagui zaitetz lazter, atzerapen eta naguitasun guztiac azpiratu eta goituten dozuzala, Jaungoicoari izan bear deutzazun maite-tetasunagaitic, eta sinistu eguizu, nequegari au guztiz bere gogocoa izango jacola; ez eiquezu galdu gura izan une bateco naguitasunagaitic egun guztico irabaciaren alde andi bat, bada egun guzti guztia izan oi da, asierac esquini izan jacozanarentzat.

2. Trazartuten zareanean, zure lenengo gogoracinoac izan bear dau Jaungoicoarentzat, ceure biotza berari esquiniten deutzazula; zure lenengo herbac izan bear dabe *Jesusen, Mariaren eta Joseren icenac*; zure lenengo eguinerac Curutze Santuaren eguita.

3. Moduztasun guztiagaz bein jantsi ezquero, belaubicoturic Santo Cristo baten edo santuen beste irudiren baten ofietan, esquini eguiozuz Jaungoicoari lotsa eta itsal guztiagaz ceure eguiquerac, eta ez zaitetz inoz aztu, Andra Mariaren eta ceure Aingura zaintzallearen escuetan eta ardurara ceure izate guztia iminteagaz. Ez eguizuz ichi errezau baga eguncan iru bidar Ave Marietacocac, campaiac joten dabenean.

4. Ceure eguiquerac esquini eta guero, cerbait demporan euqui eguizu gogoartea ceure zorientasunaren ganean, edo beste eguia beticoren baten ganean. Gogoarte au eguita da gauza balio andicocac, eta bera baga ecin iraun leiteque luzaro on-oidadeco eta santutasuncco egoeran. Egunaren asieran eguin ecin al bacinaique gogoartea, eguin eguizu, al dozun lenengo unean, eta, biarrian edo lanean zabilzala, eguin cinaique, ez budancazu beste demporaric.

5. Mezea entzutera joan al bacinaitequez, ceure eguinbearrai eta cereguinai utsic eguin baga, ez zaitetz inoz gueratu ou ain andia eguin baga. Ecin dozuncan, edolabere esquini eguiozuz Jaungoicoari ceure gurariac, eta ceure gogoagaz iragoten zareala Eleizara, alcartu eta batu zaitetz biotzetice, Meza Santuan esquiniten dan Jesucristogaz, eta an dagozan fededun onacaz.

6. Iguez eguizu, ecandu char guztien ama dan naguitasunetic. Izan zaitetz otsana, mena eta esanecocac, bere Ama guztiz

Santearen eta San Joseren aguin duen beian bici izan zan Jesucristoren antzera. Lanean asten zareanean, esquinu eguiozu Jaungoicoari ceure lana, escatuten deutzazula bere bendecinoa, eta Curutze Santuaren eguiten dozula. Lan bitartean, gomutau zaitez zagozala Jaungoicoaren aurrean, Beragana succendu eta goratuten dozula ceure biotza sarri esateco erregu laburchuen bitartez, eta erloiyoc ordua joten dabenean, agur eguiozu Maria Dontzella guztiz Santeari, Ave Maria esanagaz.

7. Ez eguizu jan orduetatic campora; jan eguizu ceure echeocacaz batera, aurrez bedecinatuten dozula maiya, eta jan ostean ezquerrac omoten deutzazuzala Jaungoicoari, mundu-coen esamesai eta bildurrai batbere jaramonic eguin baga.

8. Arratzaldean euqui eguizu arimaco iracurtealdiren bat, Kempis derichon *Cristoren Imitacioneco* liburuan, edo beste liburu onen baten.

9. Ceure nagusien aguin duai eta ceure bicieraco eguinbearrai utsie eguin baga, eguin eguizu aleguina icusaldi bat eguiteco Jesus Sacramentaduari, bera lotsa eta itsal andiagaz adorau eta bearreco graciae eta laguntasunac escatuten deutzazuzala.

10. Euqui eguiozu ceure bicitzaco egun guztietan onerazpen andi bat ceure Ama Maria Dontzella guztiz garbiari, egunoro errezetan dozula guchienez bere Errosario Santuaren zati bat, eta eguiten dozuzala, batezbera bere jaiegumetan, bere gogocoac diran eta ceure beraganaco amodiocac iracasten deutzuzan gauza onac.

11. Egunaren azquenac izan bear dau, bere asiercari erantzungo deutzanac. Onerazpen eta ardura guztiagaz eguin eguizuz gaubeco eguite onac, eta aleguin guztiagaz aracatu eta aztertu eguizuz ceure arimaco bazter eta inguruac, Jaungoiren aurrean eguin ete dozun utseguiteren bat egun atan icusteco, eta jauzi bazara, parca escatu eguiozu Jaungoicoari, aurrerantzean bera ez irainduteco gogo eta asmo sendogaz.

12. Euqui eguizu ordu icentau bat oera joateco, eta au eguiten dozun uncan, gogoratu zaitez zagozala Jaungoicoaren aurrean. Artu eguizu ur bedecinatua, sifiatu zaitez, eta

beragaz isuri eguizu oia. Loac artu zaguizan baño lenago, su-
cendu zaitetz Jaungoicoagana eta bere Ama Andra Mariagana,
euren escuetan iminten dozula ceure arimea, gau atan ilteco
bacengoz leguez, eta Auciépalla nagusiaren aurrean aguertu-
teco egoera onean zagozan gogoratuten zareala.

Aste bacoheraco.

1. Ondo gorde eguizuz domeca eta jaiegunac, eleizquisune-
tara jonteari iñoz ichi baga, Eleizan iracatsien bat entzuten
dozula, eta egun aretan arimaco iracurte gueiago eguiten
dozula.

2. Mundutarren oiturai eta biciereari batbere jaramonic
eguin baga, eguin eguizuz ceure gauza on guztia; iguez egui-
zu lagun charraegandic eta olgantza pecaturaco arrizeua dau-
quenelatic, diran leguez dantzac, teatroac eta araco ibiltoqui
aguiariac, ceintzuetan batuten diran jente asco, ez ain onac.
Alaco lecuetan, dino Eleizaco gurazo batec, *demoninoac esetsi eta*
burruea gueiago eguiten dituz eta garailza gueiago irabasten dauz.

II bacoheraco.

1. Confesau zaitetz ilean bein, edo sarriago, ceure confeso-
rearen erechia alan bada. Confesau bear dozun aldi bacochean,
prestan zaitetz, orduan ilteco bacengoz leguez.

2. Ondo izango da, il bacochean bacartadeco egun bat eu-
quitea. Egun atan, bicitza cristinaucorraren sucenbide au ira-
curri ezquero, eguin eguizu eriotzaraco prestaera ona, azque-
nean artuten dozuzala urrongo ileraco crabagui eta asmu
barriac.

Urte bacoheraco.

1. Urte guztictan eguin eguizu ceure bateoco eta ceure le-
nengo comunioeco egunen gomutea, urreratuten zareala egun
atan, edo urrongo domecan, Sacramentu Santuac artutera, eta
orduan eguiten dozuzala beste eguiguera on batzue egunero-
coacaz gañera.

2. Urte bacocharen azquenean, edo ceure confesoreari ondoen erechiten jaconean, bere sucenbidearen beian eguin egui-zuz egun batzuetaco eguina arimacoac, aracatu eta aztertu dozula ceure bicitzaco egoerea, eta artuten dozuzala urrengo urteraco erabagui eta asmo barriac; eta ausse izango da era ona urte guztico confesinoe bat eguiteco.

«Baquee eta erruquitasuna, sucenbide oneri jarraituten deutesen guztientzat.» (Gal. VI, 16.)

G u e i t u p e n a .

¿Badago iracatsi gueiago, cristinau eguiazcoac jaquin bear dituezanac? Bai, aita; eta dira, gaurco demporetaco erracuntza eta arrizcuen contra Vaticano-co Batzarrac eta Aita Santuac daracuzenezanac.

¿Ceintzue dira heregia eta erracuntza orreec? Jaungoicoac edo bere Eleiza eguiazcoac iracasten dituezan eguien bat, ueatu edo badaezladan iminten dituezanac; eta euren asmatzallac dira, guztia gueia dala diñoen gueitarrac edo materialistac; Jaungoicoric ez dagoala diñoen Jaungoicobagacotarrac edo ateoac; Jaungoicoa dagoala esan; baña Jaungoicoari gauzen sucenbidea quenduten deutesen deistac; mundua eta gauza guztiac Jaungoico dirala diñoen panteistac eta Krausistac; Jaungoicoaren aguertuerca eta iracatsiac ueatuten dituezan erracionalistac edo librepensadoreac; protestanteac edo evangelicoac, liberalac; eta batean asco esateco, Jaungoicoac bere Eleiza eguiazcoaren bitartez iracasten dabona, ueatu eta eguitzat artuten ez dabeen guztiac.

¿Celango sareac imini eta zabalduten deutsez oneec catolicoai? Batez bere iru, eta dira: Eleizeari bere nagusitasuna quenda gura izatea, dirua esquinitea, eta oitura onac chartu eta nasaitutea.

¿Celan quendu gura deutse Eleizeari bere nagusitasuna? Ecer bagaric ichi eta promiñan iminiagaz, eta bere contraco gauza guzurrezcoac esan eta munduan zabalduagaz.

2. Urte bacocharen azquenean, edo ceure confesoreari ondoen erechiten jaconean, bere sucenbidearen beian eguin egui-zuz egun batzuetaco eguina arimacoac, aracatu eta aztertu dozula ceure bicitzaco egoerea, eta artuten dozuzala urrengo urteraco erabagui eta asmo barriac; eta ausse izango da era ona urte guztico confesinoe bat eguiteco.

«Baquee eta erruquitasuna, sucenbide oneri jarraituten deutesen guztientzat.» (Gal. VI, 16.)

G u e i t u p e n a .

¿Badago iracatsi gueiago, cristinau eguiazcoac jaquin bear dituezanac? Bai, aita; eta dira, gaurco demporetaco erracuntza eta arrizcuen contra Vaticano-co Batzarrac eta Aita Santuac daracuzenezanac.

¿Ceintzuec dira heregia eta erracuntza orreec? Jaungoicoac edo bere Eleiza eguiazcoac iracasten dituezan eguien bat, ueatu edo badaezladan iminten dituezanac; eta euren asmatzallac dira, guztia gueia dala diñoen gueitarrac edo materialistac; Jaungoicoric ez dagoala diñoen Jaungoicobagacotarrac edo ateoac; Jaungoicoa dagoala esan; baña Jaungoicoari gauzen sucenbidea quenduten deutesen deistac; mundua eta gauza guztia Jaungoico dirala diñoen panteistac eta Krausistac; Jaungoicoaren aguertuerac eta iracatsiac ueatuten dituezan erracionalistac edo librepensadoreac; protestanteac edo evangelicoac, liberalac; eta batean asco esateco, Jaungoicoac bere Eleiza eguiazcoaren bitartez iracasten dabona, ueatu eta eguitzat artuten ez dabeen guztia.

¿Celango sareac imini eta zabalduten deutsez oneec catolicoai? Batez bere iru, eta dira: Eleizeari bere nagusitasuna quenda gura izatea, dirua esquinitea, eta oitura onac chartu eta nasaitutea.

¿Celan quendu gura deutse Eleizeari bere nagusitasuna? Ecer bagaric ichi eta promiñan iminiagaz, eta bere contraco gauza guzurrezcoac esan eta munduan zabalduagaz.

¿Bada ezeuquitasunac edo premiñeac ez dau emoten nagusitasuna cristinauen artian? Emoten dau eta quenduten dau.

¿Celan izan leiteque ori? Bere ondasunac premiñadunen artian zabalduen dituzan aberatsari, emoten deutso nagusitasuna; baña quenduten deutso, esquean ibili bearrean, eta premiñadunai lagun al ecinean, aurquituten dan Abade edo Eleizguizonari; eta baitabere quenduten deutso Eleizaco eleizquizunen anditasunari; bada, ezeuquitasunagaz edo premiñeagaz, ez bacarrie ez dira eguiten gauzac, Jaungoicoaren Anditasunari dagocozan leguez, baitabere gueienen aldetie izaten dira begui charracaz ieusiac.

¿Bada Apostoloac ez ciran izan ezeuquiac eta premiñadunac? Ori celan dala.

¿Cer esan gura dozu orregaz? Ciran ezeuquiac eta premiñadunac, Cristoc, bere jarrai joan ceitezala, eurai esan eutsenean; eta beti izan ciran biotzetie ezenquiac edo premiñadunac, aberastasunac billatuten ez cituezalaco, eta ezeuquiac leguez bici izan ciralaco.

¿Cein esanguran ez ciran izan ezeuquiac edo premiñadunac? Ez ciran ezeuquiac, cergaitie, Jesucristoc cerura igon eban ostean, euquen asco, Jesusen fede santura biurturico aberatsac euren borondatez emoten eutsena, eta guero eurae premiñadunen artian zabalduen ebena.

¿Ceri jarraituten deutse sectarioac, Eleizearen contra gauza guzurrezcoac esan eta munduan zabaldueteco? Euren buru eta nagusi lenengocoetatie batenaren esanari: Guzurragsz charto esan eguizu, guzurragaz charto esan eguizu, bada cerbait gucratuten da.

¿Cer eguin bear dau cristinau on batec, Abade edo Eleizguizon bateri bere entzuteona quenduten jaconcan? Seme on batec eguin bear dabena, bere nitari entzuteona quenduten deutesnean.

¿Eta Abadearen edo Eleizguizonaren utseguitoa aguiria, jaquina eta ezaguna bada? Artu bere erruquia eta ez jarraitu berari bere biciera charrean.

¿Eta orduan ondo izango da, bera guichitan euquitea? Se-

meac ez dau guichitan euquiten bere aita, danic charrena eta donguena izan arren bere aita.

¿Eta Abadetasuna guichitan euquitea? Ascozaz guichiago; izango litzateque, osatuteco-jaquituria guichitan euquitea leguez, dagozalaco osaguille guichi edo gueiago jaquituria bagacoac eta arimagalducoac.

¿Asco zor deutso Eleizeari munduco alcartastunac? Eleizeac bere Erreliginoe Santuagaz emon eutsen arguitasun eguiazcoa erreñuai; eta Eleizeari zor deutse, batetic eta bestetic dauquena.

¿Cein libertaden arerio da Eleizea? Guzurrezcoarena, nasaiqueriaren icena guztiz ondo jatorconarena.

¿Sucenbaguea eta gogorra da Eleizea, heregiac galerazo eta euren ereintzallac eta zabaltzallac castiguetan dituzanean? Ez: ez dan leguez erreguea, lapurrac, eriotzaguillac eta oquerrac castiguetan dituzanean, arteztasunac alan escatuten badan.

¿Bada Eleizea, munduco gauzen gañeco jaquiturian aurrerapenac eguiten galerazoten dabena? Ez: ezpada bera da laguntasuna emoten deutesena jaquituria eguiazcoaren eta onaren aurrerapen guztiai.

Ori alan dala ¿Eleizeac ez dituz galerazoten erracuntzac eta ecandu charrac ezpada? Alan da, eta ori da bere betico lana.

¿Ez dabe esaten sectarioac eta guzur-asmatzallac, eurac zabalduen dituezala arguitasuna eta ontasuna munduan? Bai; baña sectarioac deituten deutse arguitasuna iluntasunari, eguia guzurriari eta erracuntzeari, libertadea nasaiqueriari, aurrerapena dongaqueriari, jenten-arteco ezaupera andia aguintarien contra jaguiteari eta machifudeari: berba baten esateco, ona charrari eta charra onari.

¿Ez dabe esaten setalariac, ori berori eguiten dabela Eleizeac? Orregaitic ecin inor izan leiteque catolicoa eta setalaria batera.

¿Celan daquigu gue, eurac dabilzala bide oquerretic? Eleizea dala Iracasla jaungoicozcoa, iracatsi eta adierazoten deuzcuen errazoe guztiacgaitic; eta au alan dala, gue sinistuten dogu edo sinistu bagarie ichiten dogu, Eleizeac sinistuten dabena edo sinistuten ez dabena.

¿Ce errazoe dira orreec? Ieusbide cristinaucor onetan aituac, eta gañera zugatza edo arbolea ezagututen da bere fruetatic.

¿Cer esan gura dau orreec? Asco eta naicoa dala, iracatsi jaungoicozcoaren erara bici diranen frutuac icusten, eta seta charren erara bici diranen frutuac icustea, lazter edo ondo ezagulteco, iracatsi bata dala Jaungoicoarena eta bestea deabruarena.

¿Bada ez dagoz catolico charrac? Bai; baña dira, iracatsi jaungoicozcoac eta eguiazcoac aguintuten dabon leguez, bici ez diranac.

¿Cein arbolaco frutua da, Civilizacion moderna edo Liberalismoa erderaz derichon, eta euzcaraz Arguitsutasun barria edo Leiberetsutasuna deitu leitequeona? Setalarien arbolacoa.

¿Frutu orren alde edo zatiren bat al dira, jaquituria izatezco eta ciazcoetan, ceru goietaco izaretacoan eta menasquintza-coetacoan, lurruncocan, chimiztacoan, oraingo demporetan eguin izan diran aurrerapen andi eta miragarrizcoac? Ez, ezelanbere; frutu orreec bardin salduten dira, edo obeto, cristinau eguiazcoen mercatuan setalarienean baño.

¿Cetan dago, bada, Arguitsutasun edo Leiberetsutasun ori? Milla zazpireun eta larogueta bederatzigarren urteco Asieren icenagaz ezagutuac diran, eta urte ataco Irabi edo Nazte Andiac iracatsi cituzan erracuntza ecingueiagocoetan.

¿Ceintzue dira orreec, berba labor eta guichitan curac sartuten badira? Jaungoicoa eta bere Eleizea guichitan euqui, ceertaraco ez artu eta jaramonic eurai ez eguitea erreñuco gauza guztien edo batzuen sucenbideraco.

¿Ontzat emon leique Eleizeac erreñuco gauzen sucenbide ori? Iñozbere ez, cergaitic Jesucristoc esan eban: infernucoc indarrac ez ebela iñoz azpiratu eta goitucoc bere Eleizea.

¿Eta cergaitic guciago? Dalaco errazoiaren contracoa eta deabruzco, bada dauco bere oiña, Jaungoicoa eta bere Eleizea guichitan euqui eta aintzacotzat bere ez artutean.

¿Badago Leiberetsutasunen bat, catolicoa deituten jacona? Alan deituten deutse bere jarraitzallac eta adisquideac; baña

Eleizeac iracasten dau, Leiberetsutasun catolicoa deituten deusena, ez dala catolicoa.

¿Beraz ez dago Leiberetsutasunic, ona danic? Batbere ez; cergaitic Leiberetsutasuna da pecatu ilgarria eta berez Cristoren iracatsien contraoa; bacarrie dagoana da, batzue deituten deusela Leiberetsutasuna, ez dan gauzari.

¿Badago loturic Leiberetsutasuna erreñuco gauzen sucenbideren bategaz? Ez: Monarquia bat edo Erregueac-bacarric-aguindutea izan leiteque liberala edo leiberecorra, eta Errepublika bat edo ascoc-bat-buru-dala-aguindutea izan leiteque ona eta catolicoa, bataren eta bestearen iracatsien eran.

¿Ceintzue dira iracatsi liberaralac edo leiberecorrac? Milla zazpirean eta laroguta bederatzigarren urtecoac, erreñuco gauzen sucenbidean, Jaungoicoac eta bere Eleizeac aguinduten dabeenari, jaramonic ez eguitotic, urteten dabeenac.

Esan eguidazuz batzue.—Errian-dagoala-aguintaritasunacateca, edoccin cultu edo erreliginoe ontzat emon eta ichitea, moldeteguiari eta iracatsiai batbere mugaric ez imintea, oituracortasun guzliracoa eta beste onelangoac.

¿Celango ondorangoac urteten dabe ortic? Escola eleizeor bagae, periodico eta papel char eta loiac, matrimonio civila edo nazqueria, templu heregenac cristinau-errietan eguitea, Eleizguizonen escubideac ucatutea, neurribagaco lucreria, domeca eta jaiegumae ez gordetea eta beste onelangoasco.

¿Cer diño Eleizeac gauza guzti orreen gañean? Dirala guztiz donga eta charrac, eta Cristoren iracatsien contraoac.

¿Cer gueiago? Iñoz ecin izan leitequezala ontzat emonac, eta bai bacarrie laquetu edo ichi leitequezala, beste gach andiagoren baten bildurrez, eurac osoro eta guztiz galerazoten badira.

¿Nori dagoco erabaguitea, cristinau-errietaco cerceridadeac escatuten dabeen ala ez, laquetuac izan daitezala alaco gach andiac? Aita Santuari eta Obispoai, arimen aita eta Erreliginoaren eta Oituracortasunaren erabaguitzallac diranai: guztiae dira euran escubidecoac.

¿Cegaz bardinduten dira, Eleizearen eta erreñuco aguintarrien artian egon bear dabeen artuemonac eta jaanetorriac?

Arincaren eta gorputzaren artian egon bear dabeenacaz: gorputzeco gauzac, al dala, ez deulse calteric eguin bear arima-coai, ezpada oneen azpian egon bear dabe.

¿Cer eguin bear dogu, Eleizearen arerioa dan erreñuco aguintaritasunaren beian bici gareanean? Baque osoan badago bere aguintaritasunean, eroapena cuqui beragaz, erreguac eta escabide andiac eguin Jaungoicoari, eta alcaturic eta baturic guztioe Obispo Jaunen aguinduen beian, eguin bear dogu aleguin guztia, eguiac, arteztasunac eta Eleizeac aspiratu eta goitu daguezan euren arerioac.

¿Erreñuco aguintaritasun liberalac diran guztia, dira Eleizearen arerioac? Bai, badaezbada baga; bada Cristogaz ez dagoana, Cristoren contra dago.

¿Celango pecatua eguiten dabe, Eleizeagazco baquean eta bere arerio dana, aguintari edo diputadu aterateco, aleguinac eguin eta euren laguntasuna emoten deutesenac? Gueiencan pecatu ilgarria; eta dira, eguiten diran legue charren eta Eleizearen contracoen errudun, eurac lagundu izan deutesenac, ataraco baiya emon badabe.

¿Beraz Eleizea sartu leiteque erreñuetaco gauzen sucenbidean? Eleizea sartu leiteque eta sartu bear dau erreñuetaco gauzen sucenbidean; onee cericusia daucanean siniste santuagaz, oitura onacaz, arteztasunagaz eta arimen zoriotasun beticoagaz; baña guztiz lurrecoac eta demporacorrac diran gauzetan bacochari ichiten deutso, ondoen derichonari jarraitutea.

¿Cein da, erreñuen gañean Eleizeac daucan eguinbearra edo eguizuna? Ama on batena.—Azaldu eguizu ori apur bat gueiago.—Jesucristoc aguindu eutsen Eleizeaco Aguintari nagusiai, iracatsi eguiezala Erreliginoe Santua eta Oituracortasun ona, guztia, legue-eguinzallac eta euren mendecoac, artu bear dituezanac; eta castigau eguiezala cristinau muquerrac eta buru-urtenac.

¿Asco eta naicoa da, norberaren bicitza isilecoan Erreliginoa eta Oituracortasun ona euquitea? Ez; cergaitie Erreliginoe iracasten dabena eguinbearrean dago munduco alcartasuna bere, cefaren Jaun eta Jaube nagusia dan Jaungoicoa; eta Oi-

turacortasun ona zabalduen da guizonaren eguiguera guztietaraño; eta erreñuco gauzac sucenduten dituezan aguintariac, eguin bear dabe guztia, Jaungoicoaren aguindnac esaten deutesen leguez.

Orduan ¿pecatu eguiten dau, erreñuco gauzen sucenbidean liberala danac? Bai, badaezbada baga: cergaitie erreñuco gauzen sucenbide liberala danagan dago, Eleizeac chartzat emonic daucan Liberalismoa edo Leiberetsutasuna.

¿Eta liberalizat badauco, Aita Santuac chartzat emonic ez daucan gauzea? Pecatu eguiten dau, liberala deituagaz, jaquinie, Aita Santuac chartzat emonic daucala Liberalismoa edo Leiberetsutasuna.

Azaldu eguidazu ori irudi bategaz.— Izango litzateque, ni deituco banintz leguez mahomatarra, neure gogocoa dalaco euren jantsia edo turbantea; edo evangelicoa, sinistuten dodalaco Evangelio Santuan.

Ori orrelan dala ¿estolicoac izan bear dau liberalen contra-coac? Bai, ciurtasun guztiagaz; izan bear daben leguez protestanten contra-coac, masoen contra-coac; berba baten esateco, egon bear dabe, Cristoren eta bere Eleizearen arerioac dirau guztien contra.

¿Cein aguinduen contra da Liberalismoa? Suen eta osoro doa aguindu lenengoaren eta laugarrenaren contra; edo obeto esateco, aguindu guztien contra, guztiae guichitan euqui eta ausi eta ez gordetaco aurrerabidea emoten dabelaco.

Catolicoac izan bear dabe liberalac, berba oni anchina emoten jacan esanguran; au da, izan bear dabe prestuac eta escuzabale-coac, Eleizeari eta premiñadunai dagocoena, emoteco.

Esan eguizu: Liberalismoac edo Nasaiqueria erreñucoac aguinduten daben lecuau, ¿gauza ona da euquitea, iracurtea, gueituten edo zabalduetea liburuac, periodicoac, escolac, ieusgarrnac, modac, dantzac, oneec dongac eta charrac izan arren bere, erreñuco aguintaritasunac edo oitureac laquetu edo ichiten dituzalaco? Ez, ezolanbere; cergaitie Jesucristoc diño, donga eta charrac condenauco dirala; eta gue ez daguioegula jarraitu mundutarra; eta munduaren adisquidea dala Jaungoicoaren arerioa.

¿Orregaz baliotan dira setalariac, catolicone nasaitu eta char-
tuteco? Bai, orregaz berorregaz.

¿Cergaitie eguiten dituez setalariac ainbeste aleguin, catoli-
coac bide charretara eroan eta nasaituteco? Ondo daquielaco,
catolico charrac erraz eguiten dirala eura leguezeo setalari.

¿Eta cergaitie gura dau Eleizeac ainbestean, gure iracurri ez
daguiguzala liburu eta papel charrac, cuqui ez daguiguzala
escola charrac, eta joan ez gaitezala dantzotara edo icusgarri
charretara? Gure ama on eta santea dan loguez, gura ez da-
belaco, gu bere semeoc chartu eta nasaitu gaitezana.

Eta diruaganaco zaletasunaren gañean ¿celango erabaguia
emoten dau Cristoc? Ausse: «¿cer balio deutso guizonari,
mundu guztia irabasteac, izango bada bere arimearen caltean?»
Eta beste au: «Billatu eguizue, guztiaz gaffetic, Jaungoicoaren
erreñua eta bere suentasuna, eta Jaunac emongo deutzuez
guitupentzat, ondo jatortzuezan ondasun lurrecoac.»

¿Celan deituten jaco, bere espiritu charra izanie Liberalis-
moa, Eleizcari lecu guztietan burruca eguin eta esesten deu-
tsan seta dongueari? Francmasoneria.

¿Beraz Francmasoneria ez da alcartasun onguilla eta mese-
deguilla bat, eta ain guichi erreñuco gauzen sucenbide ona
gura dabena? Ez dau eguiten orrelango gauzaric; bere asmua
da, Jaungoicoari zor jacon adoracinoa etaaguintaritasuneguiaz-
co guztia mundu onetatic guztiz quendu, eta euren lecu
Satanas edo Lucifer Jaungoicotzat guztiai cuqui eraguin, eta
deabruaren aguindura guztioi bieci eraguitea.

¿Ceintzue dira seta infernucoc orren aguintari nagusiac?
Izan oi dira judeguac, erreñuetaco naste, gorabera eta machi-
naden bitartez eguin izan diran munduco aberatsenac.

¿Celango castigua dauco, seta infernucoc orretan edo beste
bere antzecoren baten dagoan catolicoc? Excomuninoa, quen-
du ecin leitequeona, seta orretatic urteten ez daben artian.

¿Eta ilten bada, seta orretatic urten gura ez dabela, edo on-
do confesau baga, condenuco da? Bai, betico.

¿Cer dinozu Comunismoaren, Socialismoaren, Democracia
barriaren, Anarquismoaren eta eura leguezeo beste seten ga-

AURQUITEGUÍA.

Orrialdea.

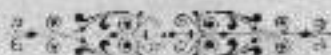
<i>Icasbide cristinaucorraren azalduerea</i>	7
Iracatsi 1. ^a —Cristinauaren iconaren ganean.....	7
» 2. ^a —Cristinauaren eguinbarrac.....	8
» 3. ^a —Cristinauaren ezaugarri edo señalea..	9
» 4. ^a —Curutze Santuaren indarrac.....	10
» 5. ^a —Icasbide cristinaucorraren zatituera.	12
<i>Icasbide cristinaucorraren lenengo Zatiya</i>	14
Iracatsi 1. ^a —Siniste edo fedearen ganean guztieran.	14
» 2. ^a —Fedearen zatiyac eta cerceridadeac...	15
» 3. ^a —Fedearen neurriac.....	17
» 4. ^a —Fedearen eguinbarrac.....	19
» 5. ^a —Jaungoicoa dagoanaren ganean.....	20
» 6. ^a —Jaungoicoaren ontasun oso eta betcac.	22
» 7. ^a —Irubatasun edo Trinidad guztiz Santua	24
» 8. ^a —Jaungoico Eguillea.....	26
» 9. ^a —Jesucristo.....	28
» 10. ^a —Araguituerearen escutapena.....	30
» 11. ^a —Eroslearen escutapena.....	32
» 12. ^a —Jesucristoren oriotzeari jarraitu eutsen escutapenac.....	35
» 13. ^a —Biztuera eta erabagui edo juicio guz- tiena.....	37
» 14. ^a —Bicitza beticoa.....	39
» 15. ^a —Beste bicitzaco egoera desbardinac...	40
» 16. ^a —Santuen Alcartasuna.....	43
» 17. ^a —Eleiza gudalaria.....	44

Iracatsi	18. ^a —Eleiza eguiazcoaren ezaugarriac.....	46
»	19. ^a —Aita Santu Erromacoa.....	47
»	20. ^a —Eleizearen azquenengo erabaguiac....	49
»	21. ^a —Eraisicuna Liberalismoaren ganean....	52
<i>Bigarren Zatiya: Sarrerea</i>		57
Iracatsi	1. ^a —Icharopena.....	57
»	2. ^a —Erreguaren izatea.....	58
»	3. ^a —Erregu-mueta desbardinac.....	60
»	4. ^a —Erreguaren cerceridadeac.....	62
»	5. ^a —Aita-gurearen iru escabide lenengoac.	64
»	6. ^a —Aita-gurearen beste emparau escabideac	65
»	7. ^a —Celan erregutu bear deutsagun Jaun- goicoari eta celan Santuai.....	67
»	8. ^a —Dontzellearen erregua.....	69
»	9. ^a —Maria Dontzella guztiz Santearen ere- guitasunac.....	71
»	10. ^a —Irudiyen cultua edo gurtea.....	73
»	11. ^a —Angueruac.....	75
<i>Irugarren Zatiya: Sarreena</i>		77
Iracatsi	1. ^a —Maitetasuna edo Caridadea.....	77
»	2. ^a —Jaungoicoaren Aguinduac.....	79
»	3. ^a —Lenengo aguinduan aguinduten diran gauzac.....	80
»	4. ^a —Lenengo aguinduaren contraco peca- tuac.....	83
»	5. ^a —Bigarren aguindua.....	85
»	6. ^a —Bigarren aguinduaren contraco peca- tuac.....	87
»	7. ^a —Irugarren aguindua.....	90
»	8. ^a —Irugarren aguinduaren contraco peca- tuac.....	92
»	9. ^a —Laugarren aguindua. Semealaben edo mendecoen eguinbearrac.....	94

Iracatsi	10. ^a —Nagusien eguinbearrac.....	97
»	11. ^a —Bostgarren aguindua.....	99
»	12. ^a —Seigarren aguindua.....	102
»	13. ^a —Zazpigarren aguindua.....	105
»	14. ^a —Zazpigarren aguinduaren jarraipena..	106
»	15. ^a —Zortzigarren aguindua.....	110
»	16. ^a —Eleizearen aguindue.....	112
»	17. ^a —Barauba eta janari dabecanac ez jatea.	114
»	18. ^a —Bula Santuaren gañeco eraiscuna.....	117
»	19. ^a —Erruquizeo eguiquerac.....	119
 <i>Laugarren Zatiya: Sacramentuac</i>		123
Iracatsi	1. ^a —Sacramentuac guztieran.....	123
»	2. ^a —Sacramentuen arguipetza.....	124
»	3. ^a —Gracia.....	126
»	4. ^a —Bateoco Sacramentua.....	129
»	5. ^a —Confirmacioneco Sacramentua.....	131
»	6. ^a —Confesinoeco Sacramentua.....	133
»	7. ^a —Pecatuac.....	135
»	8. ^a —Arimaco azterrena.....	137
»	9. ^a —Damua.....	139
»	10. ^a —Aozco autormena.....	142
»	11. ^a —Erabaguia.....	145
»	12. ^a —Eguiquerazco ordaindutea edo quituga- rria.....	147
»	13. ^a —Parcamenac.....	149
»	14. ^a —Sarri confesotea eta bere mesodeac...	151
»	15. ^a —Pecatu arifia.....	153
»	16. ^a —Comuninoeco Sacramentua: Sacramen- tu onen izatea, eguinaizantasuna eta eguitadeac.....	156
»	17. ^a —Comuninoa: bera artubearra eta pres- taerac.....	158



Iracatsi 18. ^a —Gorputzaren aldetic bear diran prestae- rac, eta Sacramentu au artuteco da- goan eguinbearra.....	160
» 19. ^a —Celan Jesucristo dagoan eguiaz eta be- netan Comuninoeco Sacramentuan..	163
» 20. ^a —Oleacinoco Sacramentua.....	166
» 21. ^a —Ordiacono Sacramentua.....	168
» 22. ^a —Escontzaco Sacramentua. Bere izatea.	171
» 23. ^a —Escontzearen azquenac eta eguinbea- rreac.....	173
<i>Hostgarren Zatiya: Char-oidadeac eta On-oidadeac</i>	176
Iracatsi 1. ^a —Char-oidadea guztieran. Char-oidade sustraizeoac.....	176
» 2. ^a —On-oidadeac guztieran.....	179
» 3. ^a —On-oidade asigarriac edo lenenac.....	182
» 4. ^a —Arimearen arerioac: esetsiyac.....	185
» 5. ^a —Almenac eta sentzunac. Lalztasunac.	188
» 6. ^a —Espiritu Santuaren doiac.....	192
» 7. ^a —Espiritu Santuaren frutuac edo ecarriac, zoriontasunac.....	195
» 8. ^a —Ontasuneco osotasuna eta hera jarichi- toco eguinbideac.....	198
Bicitza Cristinaucorraren sucenbidea	202
<i>Gueitupena</i>	206



UTZUNE ARTEZTUAC

OBRIALDEA.	LERROA	DIÑO.	ESAN BEAR DAU.
11	9	zituguz	zaituguz
13	29	cristinanac	cristinauac
19	23	Jaungoicaren	Jaungoicoaren
20	2	ezagaltie	ezagaitie
20	3	berbaldie	berbaldie
20	4	horegenac	heregenac
20	8	charrangandie	charracgandie
21	35 eta 36	dala-peco siritu	dalaco espiritu
26	1	guenquez	guetinquez
28	3	eguzan	egozan
37	10	eraerabagui	erabagui
44	5	gudaliaren	gudalariaren
50	3	Eleiza	Eleiza
50	23	emononac	emonac
52	33	arturie	arturie
72	15	erruqitasun	erruqitasun
80	6	ososatasun	osotasun
87	16	algartasunetan	argaltasunetan
119	26	estuetan	escuetan
123	21	ceintzutan	ceintzuetan
126	11	garbiduten	garbituten
131	2	quenduzan	guenduzan
136	2	cerbaiti	cerbait
137	18	aurtorinteco	autortuteco
144	6	guere	gueure
152	15	nagusitasunez	naguitasunez
165	15	ezpada	ezpada
171	34	gueituten	gueituten
176	22	bacaizqueria	becaizqueria
180	30	Jaungoicoaganaco	Jaungoicoaganaco
198	27	pozgarri,	pozgarri
201	6	dabeen,	dabeena,
202	24 eta 25	betetasuneen	betetasuncan
202	25 eta 26	alcartasunecoan	alcartasunecoan
204	25	amodioac	amodioac
206	3	aztertu	aztertuten

